

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
(พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม ๒๕๖๖

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
(พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม ๒๕๖๖

บทสรุปผู้บริหาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ประเด็นการเกษตร) แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรอบแผนพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนมุ่งเน้นการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคเกษตรในระยะยาว

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด มีความสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาด้านการเกษตร ตลอดจนการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร เพื่อเป้าหมายหลักของการพัฒนา คือ เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีและยั่งยืน ดังนั้นการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนำแผนการพัฒนาด้านการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นแผนแม่บทพัฒนาแหล่งน้ำจังหวัด แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) แผนพัฒนาการส่งเสริมสหกรณ์ แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน หรือแผนของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในพื้นที่ ได้แก่ แผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล แผนปฏิบัติการด้านพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ EEC รวมทั้งสภาพปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ มาวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลในแต่ละประเด็น เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานใน/นอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันเกษตรกร สภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนเกษตรกร รวมทั้งผู้ที่มีองค์ความรู้ต่าง ๆ ช่วยกันระดมความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ และนำเสนอร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อพก.) พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยประเด็น ดังนี้

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

“ภาคเกษตรก้าวหน้า สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๒.๑ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) สาขาเกษตรกรรมขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๐.๑๕
- ๒.๒ จำนวนแปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียนได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) ไม่น้อยกว่า ๘๕๐ แห่ง
- ๒.๓ จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาสู่ Smart Farmer ไม่น้อยกว่า ๕,๗๕๐ ราย
- ๒.๔ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งในระดับ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๑
- ๒.๕ จำนวนพื้นที่เกษตรกรได้รับการฟื้นฟู พัฒนา และใช้ประโยชน์ ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ ไร่

ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๔ ประเด็น ประกอบด้วย

- ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ :** เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าและบริการการเกษตร
- เป้าหมาย สินค้าเกษตรและบริการมีคุณภาพได้มาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า และผลิตภัณฑ์ และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาด
- ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด GPP สาขาเกษตรกรรม ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๐.๑๕
- แนวทางการพัฒนา
๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้าเกษตรแปรรูป
  ๒. ส่งเสริมการทำประมงเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
  ๓. ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
  ๔. ส่งเสริมการแปรรูป และเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร
  ๕. ส่งเสริมสินค้าและบริการการเกษตรสู่มาตรฐานสากล (ฮาลาล HACCP, GMP, GAP ฯลฯ)
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ :** ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- เป้าหมาย เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และรายได้สูง) โดยการใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญา เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่
- ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย แปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียนได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) ไม่น้อยกว่า จำนวน ๘๕๐ แห่ง
- แนวทางการพัฒนา
๑. ส่งเสริม พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของตลาด
  ๒. ส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร ให้เหมาะสมกับพื้นที่
  ๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
  ๔. ส่งเสริมการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
  ๕. เสริมสร้างให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism)
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ :** พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และเสริมสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร
- เป้าหมาย
๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในอาชีพการเกษตร มีทักษะในการวางแผนการผลิต และผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตรงตาม ความต้องการของตลาด ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเอง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง
  ๒. สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาสู่ Smart Farmer ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ ราย
  ๒. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งในระดับ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๑

- แนวทางการพัฒนา
๑. ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
  ๒. เสริมสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
  ๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง
  ๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร
  ๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำการเกษตร
  ๖. ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน

- เป้าหมาย
- ทรัพยากรทางการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า มีความสมดุลและยั่งยืน
- ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
- พื้นที่เกษตรกรรมได้รับฟื้นฟูและพัฒนา ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ ไร่
- แนวทางการพัฒนา
๑. ส่งเสริมการทำเกษตรให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)
  ๒. พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ
  ๓. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน และชุมชน
  ๔. การป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคแมลง และศัตรูพืช

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับและยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรอบแผนพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนมุ่งเน้นการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีรายได้สูง มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ”

จังหวัดปัตตานี จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานีให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในสังกัด/นอกสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันเกษตรกร สภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนเกษตรกร รวมทั้งผู้ที่มีองค์ความรู้ต่างๆ ช่วยกันระดมความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมีความสมบูรณ์ สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
สิงหาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑	บทนำ
	๑. ที่มา ๑
	๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ๑
ส่วนที่ ๒	ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
	๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ๒๙
	๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด ๓๔
	๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด ๔๘
	๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม ๔๙
	๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ๕๑
	๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด ๕๓
	๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ๖๔
	๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด
	๒.๑ คริวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร ๗๕
	๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ๗๕
	๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ๗๖
	๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด ๗๙
	๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๘๙
	๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด ๙๐
	๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัด ๙๑
	๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ๙๑
ส่วนที่ ๓	การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
	๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors) ๙๒
	๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors) ๙๓
	๓. การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์ ๙๔
ส่วนที่ ๔	แผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
	๑. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๙๗
	๒. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๙๗
	๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๙๗
	๔. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๑๐๒
	ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กับแผน ๓ ระดับ
	๔.๕ สรุปรูปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี ๑๑๒
	(พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘
ส่วนที่ ๕	แบบสรุปรูปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ ๑๒๐
	ที่สำคัญของจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของการพัฒนาภาคใต้ชายแดน	๑๒
ตารางที่ ๒	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดปัตตานี	๒๗
ตารางที่ ๓	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก ๔ ลำดับแรกของจังหวัดปัตตานี	๒๘
ตารางที่ ๔	ปริมาณน้ำฝนรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๓๖
ตารางที่ ๕	ปริมาณน้ำฝนรายเดือน/รายอำเภอของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๔	๓๖
ตารางที่ ๖	สถิติภูมิอากาศรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๓๗
ตารางที่ ๗	ตารางการเปรียบเทียบการใช้ที่ดินของจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๕๙, ๒๕๖๑, ๒๕๖๔	๓๙
ตารางที่ ๘	การแบ่งเขตปกครองจังหวัดปัตตานี	๔๘
ตารางที่ ๙	จำนวนประชากรของจังหวัดปัตตานี	๔๘
ตารางที่ ๑๐	การนับถือศาสนาของประชากรจังหวัดปัตตานี	๔๙
ตารางที่ ๑๑	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม(GPP)จังหวัด/ภาคใต้ชายแดน/ภาคใต้/ประเทศ	๕๓
ตารางที่ ๑๒	อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร จังหวัดปัตตานี	๖๓
ตารางที่ ๑๓	ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน)	๖๓
ตารางที่ ๑๔	ราคาที่เกษตรกรขายได้ของสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๖๔
ตารางที่ ๑๕	จำนวนครุว์เรือนเกษตรกร แรงงานภาคเกษตร และเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร	๗๕
ตารางที่ ๑๖	การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดปัตตานี	๗๖
ตารางที่ ๑๗	แสดงสินค้าข่าพารา	๗๙
ตารางที่ ๑๘	แสดงสินค้าข่าวนาปี	๘๐
ตารางที่ ๑๙	แสดงสินค้าข่าวนาปรัง	๘๐
ตารางที่ ๒๐	แสดงสินค้าปาล์มน้ำมัน	๘๐
ตารางที่ ๒๑	แสดงสินค้ามะพร้าวแก่	๘๑
ตารางที่ ๒๒	แสดงสินค้าทุเรียน	๘๑
ตารางที่ ๒๓	แสดงสินค้าลองกอง	๘๑
ตารางที่ ๒๔	แสดงสินค้าเงาะ	๘๒
ตารางที่ ๒๕	แสดงสินค้ามังคุด	๘๒
ตารางที่ ๒๖	สรุปการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๕	๘๒
ตารางที่ ๒๗	แสดงชนิดสัตว์ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕	๘๔
ตารางที่ ๒๘	ปริมาณสัตว์น้ำและมูลค่าของการทำประมงทะเล ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๕	๘๕
ตารางที่ ๒๙	การเลี้ยงกุ้งทะเลของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕	๘๖
ตารางที่ ๓๐	ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ปี ๒๕๖๖	๘๗
ตารางที่ ๓๑	ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๖	๘๗
ตารางที่ ๓๒	ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕	๘๘
ตารางที่ ๓๓	การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด	๘๙
ตารางที่ ๓๔	ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก	๘๙
ตารางที่ ๓๕	จำนวนองค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจังหวัด	๙๐
ตารางที่ ๓๖	จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจังหวัด	๙๐
ตารางที่ ๓๗	จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด	๙๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ ๓๘	จำนวนปราชญ์ชาวบ้าน	๙๑
ตารางที่ ๓๙	จำนวน Smart Farmer, Young Smart Farmer	๙๑
ตารางที่ ๔๐	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors)	๙๒
ตารางที่ ๔๑	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors)	๙๓
ตารางที่ ๔๒	การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์	๙๔

(ญ)

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	แผนที่จังหวัดปัตตานี	๓๔
ภาพที่ ๒	แผนที่สภาพการใช้ที่ดินของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๔	๔๐
ภาพที่ ๓	แผนที่แสดงขอบเขตโครงการชลประทานปัตตานี	๗๘
ภาพที่ ๔	แผนที่แสดงขอบเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงปัตตานี	๗๙
ภาพที่ ๕	แสดงการจัดวางรายละเอียดของ TOWS Matrix เพื่อหากลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา	๙๓

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้อง และบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๗๒(๔) รัฐพึงจัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น และมาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด รวมทั้งมาตรา ๗๕ (วรรค ๓) รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่างๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมีศักยภาพ การเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ รวมทั้งนำนโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิต ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อมุ่งสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายรัฐบาล นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “**ประเทศไทยมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน**” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็น คนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง (๐๒) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน** (หลัก) (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่างๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด ๒๓ ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ฉบับ ได้แก่ (๐๑) ความมั่นคง (๐๓) การเกษตร (หลัก) (๐๕) การท่องเที่ยว (๐๖) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (๐๗) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (๐๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (๐๙) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๑๕) พลังทางสังคม (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก (๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (๒๐) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๐๓) การเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- ๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจาก สถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิต สินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการ ส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและ ต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และ เชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาด กลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมใน แต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตร ชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่าย ธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชอธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มี การทหาร การทูตและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย ตลอดจน กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกัน ไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. ๒๕๖๐ มีหลักการให้การกำหนดนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติซึ่งการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อให้เป็นกรอบหรือทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่ออารังไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมถึงนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหาร การเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการของหน่วยงานของรัฐสามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิดเป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นแผนระยะปานกลาง ๕ ปี ที่มีสถานะเป็นแผนระดับที่ ๒ รองรับการดำเนินการในห้วงที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ(แผนระดับที่ ๑) โดยนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้มีความเชื่อมโยงและประสานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และประเด็นการต่างประเทศ ตลอดจนกำหนดขอบเขตและหลักเกณฑ์พิจารณา “ประเด็นความมั่นคง” เพื่อตอบสนองตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องเห็นผลสัมฤทธิ์ภายในปี ๒๕๗๐ การยกระดับขีดความสามารถในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคง โดยมุ่งขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีกรอบจัดทำและขับเคลื่อนแผนระดับที่ ๓ โดยนำเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ไปกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการอื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดทำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ผ่านมา (ฉบับแรกที่มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ พ.ศ. ๒๕๔๑ – ๒๕๔๔) จนถึงฉบับปัจจุบัน มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้น นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) จึงให้ความสำคัญกับการวางรากฐานความมั่นคงของประเทศ โดยเริ่มต้นจากหน่วยย่อยของสังคม คือ สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา โดยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ร่วมกัน โดยเฉพาะภาคประชาชน รวมถึงการเปลี่ยนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้มุ่งเน้นไปที่พื้นที่ตำบลเป้าหมาย เพื่อขยายแนวคิดการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติและแผนตำบล “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยเร่งป้องกัน - ๒ - และแก้ไขเฉพาะปัญหาความมั่นคงที่สำคัญจากการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความเสี่ยงในระยะ ๕ ปี ผ่านกระบวนการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นความมั่นคงที่มีผลกระทบและความเสี่ยงสูง (High Risk, High Impact) จากบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การประเมิน ขีดความสามารถของประเทศเพื่อเสริมสร้างกำลังอำนาจของชาติเพื่อกำหนดจุดยืนหรือตำแหน่งของประเทศ และเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของประเทศไทยให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงภัยคุกคามทุกรูปแบบได้อย่างทันที่ โดยขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวมในการเชื่อมโยงมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ นอกจากนี้มีการกำหนดจุดเน้น (Focus) และแนวทางสำคัญเชิงลึก (Highlight) ของเป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ให้เห็นผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม การเติมเต็มช่องว่างของแนวทาง การพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตลอดจนเป็นกรอบทิศทางกำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณของประเทศ โดยนำเป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่ต้องการมุ่งเน้นในแต่ละปีผนวกเข้ากับยุทธศาสตร์ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณสำหรับ แผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีเสถียรภาพ ประชาชนอยู่ดีมีสุข ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ มีศักยภาพบริหาร จัดการความมั่นคงแบบองค์รวม และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติอย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคาม เพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ
๒. เพื่อถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบทิศทางกำกับการจัดทำและขับเคลื่อนแผนระดับที่ ๓ (แผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ แผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน แผนพัฒนาในระดับพื้นที่) ที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงได้อย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายในภาพรวม

๑. เป้าหมายในภาพรวม ประเทศไทยมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากขึ้น ประชาชนดำรงชีวิตโดยปกติสุข รวมทั้ง มีการพัฒนาศักยภาพบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

๒. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในภาพรวม ความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละตัวชี้วัดย่อยของ ๑๗ นโยบายและแผน ความมั่นคง ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง การกำหนดทิศทางพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไกเพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒน (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด หมายเหตุการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยมีหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๑ หมายเหตุ ได้แก่

หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมายเหตุที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

หมายเหตุที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคมและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมายเหตุที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมวดหมู่ที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME SME มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

๒.๕ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงานไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป็นการพัฒนาภายใต้ ๔ + ๑ สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเพื่อเอื้อแผ่ (Nurture) ภายใต้กลไกจตุภาคี ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลาย ทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้อง กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์

เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
๒. การอนุรักษ์ ป่าไม้ทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม
๓. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น
๔. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่ม ทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระเบิดจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายในอันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเพื่อแม่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้เพื่อการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชนและผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่งพลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียบเศรษฐกิจ BCG
๒. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
๓. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน
๔. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์
๕. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการ ด้วยกลไกจตุภาคี เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์

๖. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด

๗. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/วิสาหกิจ ชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบการที่ดี

๘. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขัน ได้อย่างยั่งยืน

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้ อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียใน กระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจ หมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี ให้มีความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึง การยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพีซีในโรงงานอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิต และการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. สาขาการเกษตรและอาหาร

๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้ การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้า เกษตรพรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า

๒) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)

๓) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช

๔) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบ อัตโนมัติมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค

๕) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสีย ระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

๖) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์ วัฒนธรรมไทยและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

๗) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบ ด้านอาหารฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

๒. สาขาสุขภาพและการแพทย์

๑) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการ ป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล

๒) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการ การแพทย์จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)

๓) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรม ย้อนกลับ

๔) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และ สุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์

๕) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement

๖) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรม และบริการการแพทย์และสุขภาพ

๓. สาขาพลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

๑) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาคาร์บอน การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

๒) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

๓) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

๔. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๑) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจาย รายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมตามแนวทาง Happy Model

๓) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology

๔) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่นำเสนอจุดเด่นของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม

๕) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และอีเวนต์ (Event) ขนาดใหญ่

๕. เศรษฐกิจหมุนเวียน

๑) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจเศรษฐกิจหมุนเวียน

๒) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน อย่างเป็นระบบ

๔) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ

๕) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคต

รวมถึงการวิจัย พัฒนาขึ้นแนวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG
๒. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ
๔. การพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นแนวหน้า

๒.๖ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคใต้ชายแดน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ภาคใต้ชายแดน

๑) **บทบาทของภาค** ภาคใต้ชายแดนมีบทบาทสำคัญในการเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว จากความได้เปรียบทางกายภาพที่ตั้งซึ่งเชื่อมโยงกับภาคใต้และประเทศมาเลเซีย โดยมีเมืองเศรษฐกิจชายแดนที่สำคัญ ๒ เมืองหลัก คือ เมืองเบตงและเมืองสุโขทัย-ลก และได้กำหนดให้จังหวัดยะลาเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาค นอกจากนี้ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรหลัก อาทิ ยางพารา ไม้ผล และประมง และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อการส่งออกที่สำคัญของประเทศรวมทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่เป็นฐานการผลิตและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและอาหารพื้นถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ มีสังคมแบบพหุวัฒนธรรม สามารถนำความโดดเด่นของวิถีความเป็นอยู่มาต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่ภาคใต้ชายแดนยังมีภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบ ทำให้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ตลอดจนมีประชาชนมีคุณภาพชีวิตต่ำ มีปัญหาความยากจนสูงสุดของประเทศ

๒) **ทิศทางการพัฒนาภาค** เน้นการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อการส่งออก บนฐานการใช้ทรัพยากรที่สมดุล ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและสงบสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคใต้ชายแดน (SB Direction) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา PEACE ได้แก่ การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะยางพารา และปาล์มน้ำมัน (P : Para Rubber and Palm Oil Product Development) พัฒนาการท่องเที่ยวเมืองชายแดน เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมบริเวณพื้นที่ตอนในของภาค (E : Eco - tourism) และใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและสังคมพหุวัฒนธรรมในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นเป็นสินค้ามูลค่าสูง (A: Agricultural Value Addition) พัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม (C : Culture of Diversity) และพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนเพื่อสนับสนุนการค้าการลงทุนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (E : Economic Linkage)

๓) **เป้าหมายการพัฒนาภาค** พัฒนาภาคใต้ชายแดนให้เป็น “ฐานเศรษฐกิจชายแดนที่มั่นคง บนสังคมพหุวัฒนธรรม”

๔) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ ๑ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของการพัฒนาภาคใต้ชายแดน

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
๑. อัตราการขยายตัว ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ภาคใต้ชายแดน (ร้อยละ)	มูลค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร แบบปริมาณลูกโซ่เฉลี่ย ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ ๒๑,๑๐๒.๙๒ ล้านบาท	อัตราการขยายตัว ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เฉลี่ยร้อยละ ๔.๓ ต่อปี

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
	อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ มวลรวมภาคเกษตร เฉลี่ยปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ หดตัวร้อยละ ๐.๙ ต่อปี	
๒. สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ของภาคได้ชายแดน	ปี ๒๕๖๒ ๐.๔๕๑	ลดลง ต่ำกว่า ๐.๔๕๑

๕) แนวทางการพัฒนา

๕.๑) พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลัก ของภาค โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ

๑) พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตรเป็นสินค้ามูลค่าสูง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และไม้ผล (ทุเรียน ลองกอง) รวมทั้งส่งเสริม การปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ที่มีมูลค่าสูงเป็นที่ต้องการของตลาด เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาพืชเศรษฐกิจ หลักเพียงอย่างเดียว เพิ่มปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมันให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมแปรรูป ในพื้นที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพ สินค้าเกษตรพัฒนาทักษะการเก็บเกี่ยวให้กับแรงงานภาคการเกษตร และการบริหารจัดการผลผลิตและระบบ ขนส่งไม้ผล (Cold Chain Logistics) เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐานผลผลิตจนถึงมือผู้บริโภค

๒) การเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการ พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (BCG Model) ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้และอุตสาหกรรมแปรรูปในภาคการเกษตรมาใช้ให้เกิดคุณภาพสูงสุด สนับสนุนการวิจัยพัฒนา เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมแปรรูปชั้นกลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งส่งเสริมการนำ นวัตกรรมเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมไม้ยางพาราและเฟอร์นิเจอร์ที่ได้มาตรฐานสากลและเป็นมิตรสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรหลักของภาคให้เป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้ามูลค่าสูง

๓) ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ของภาค โดยขยายการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่มีมูลค่าสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด อาทิ กล้วยหินบันนังสตา ส้มโอพูโกยะรัง ลองกอง ต้นหยงมัส เป็นต้น เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยส่งเสริมการวิจัยและนํางานวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและตอบสนองต่อการบริโภคสินค้ายุคใหม่ อาทิ ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ อาหารเสริม เป็นต้น รวมทั้งสร้างแบรนด์สินค้า จากแหล่งกำเนิด ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นสินค้ามูลค่าสูง ตลอดจนประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการบริโภคสินค้าอัตลักษณ์ในระดับประเทศ ให้เกิดการรับรู้และสามารถกระจายสินค้าออกไปได้ในวงกว้าง

๔) ยกระดับอุตสาหกรรมประมงทะเล การเพาะเลี้ยงชายฝั่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการส่งออก โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและบริเวณแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำหลัก ของภาค พัฒนาระดับคุณภาพชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการทำประมงทะเล แบบยั่งยืน สนับสนุนการทำประมงทะเลและการเพาะเลี้ยงชายฝั่งให้เป็นไปตามมาตรฐานและกฎกติกาสากล และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลที่มีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยกระดับการอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลที่มีมาตรฐานสากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง อาทิ อาหารที่เฉพาะเจาะจงในการส่งเสริมสุขภาพด้านต่างๆ (Functional Foods) อาหารสัตว์เลี้ยงมูลค่าสูง (Pet Food)

๕) ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ โดยการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์ ที่มีพันธุกรรมดีและกระจายสัตว์พันธุ์ดีให้แก่เกษตรกรเพื่อขยายการเลี้ยงปศุสัตว์ที่ความเหมาะสมกับ สภาพภูมิอากาศและภูมิสังคม ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภค และแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้ได้มาตรฐานฮาลาลและมาตรฐานสากลเพื่อรองรับตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคใต้ชายแดน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๖) ส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยประยุกต์การทำเกษตรกรรมยั่งยืนในครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยให้สอดคล้องกับศักยภาพ ของพื้นที่ พัฒนากลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่หรือลูกหลานเกษตรกรเป็นเกษตรกรมืออาชีพ โดยสนับสนุนการใช้ ระบบการจัดการฟาร์มแบบเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และส่งเสริมการทำธุรกิจการเกษตรแบบครบวงจร มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในรูปแบบคลัสเตอร์และบริหาร จัดการร่วมกันในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนการสร้างและพัฒนาองค์กร สถาบัน เกษตรกร และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็ง สนับสนุนการเข้าถึง แหล่งความรู้และแหล่งเงินทุนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕.๒) พัฒนาเมืองชายแดนให้เป็นเมืองเศรษฐกิจการค้า การท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียนตอนใต้ และพัฒนาเมืองยะลาเป็นศูนย์กลาง เศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน

๕.๓) ยกระดับรายได้ การศึกษา สมรรถนะแรงงาน และสาธารณสุข เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและสันติสุข

๕.๔) อนุรักษ์ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานการผลิตของภาค

๒.๗ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตร ของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาใน ระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “**เกษตรกร มั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน**” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็ง ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนวัตกรรมการและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนา ประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

๒.๘ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ คือ เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น
๒. ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๙
๓. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๖.๓.๔ ทรัพยากรการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
๔. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตรลดลง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. อัตราการขยายตัวของผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔.๕ ต่อปี
๒. ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๙๐ ภายในปี ๒๕๗๐
๓. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า ๕๓๗,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน ภายในปี ๒๕๗๐
๔. ครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำรวม ๒,๓๗๖,๐๑๕ ครัวเรือน ภายในปี ๒๕๗๐
๕. พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิด ความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านไร่ ภายในปี ๒๕๗๐
๖. ลดการเผาในพื้นที่เกษตร จำนวน ๑,๔๗๐,๐๐๐ ไร่ ภายในปี ๒๕๗๐

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ยกกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการเกษตรสมัยใหม่

แนวทางการพัฒนา

- ๑) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่
- ๒) สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- ๓) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ๔) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร
- ๕) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน
- ๒) พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง
- ๓) ยกกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ
- ๔) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต
- ๕) สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย
- ๖) ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร แนวทางการพัฒนา

- ๑) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย
- ๓) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)
- ๔) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร
- ๕) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์เกษตร
- ๒) สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร
  - ๒.๑) ส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม
  - ๒.๒) ส่งเสริมการทำประกันภัยสินค้าเกษตร
- ๓) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
- ๔) ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- ๕) พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร
- ๖) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร

๒.๙ แผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี” โดยมีเป้าหมายผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่ม ผลผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร
มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมายและการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร

๒.๑๐ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายประกอบด้วย นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง โดยมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๑. นโยบายหลัก ๘ ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ ๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ ๔ การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก นโยบายหลักที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน นโยบายหลักที่ ๑๑ การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และนโยบายหลักที่ ๑๒ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม

๒. นโยบายเร่งด่วน ๑๐ เรื่อง ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนที่ ๑ การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ ๓ มาตรการเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ ๕ ยกระดับศักยภาพแรงงาน นโยบายเร่งด่วนที่ ๖ การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต นโยบายเร่งด่วนที่ ๗ เตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ นโยบายเร่งด่วนที่ ๘ การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ นโยบายเร่งด่วนที่ ๙ การแก้ไขปัญหาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นโยบายเร่งด่วนที่ ๑๐ การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ ๑๑ การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

๒.๑๑ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้มีแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลัก ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) **ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต** โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถาบันวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชนหรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

๑.๑) **ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์** การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง ๒ กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ (๑) การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำ Dashboard สินค้าเกษตร (๒) การสร้างแพลตฟอร์มกลาง “เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด” โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่องในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง (๓) การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มาตรฐานความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (๔) การพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

๑.๒) **ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย** โดยพัฒนาเกษตรกรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศ ร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้ พื้นที่เป้าหมาย คือ พื้นที่เกษตรกรรมที่ผลิตสินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุนการจัดการด้านโลจิสติกส์

๑.๓) **การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการ ของตลาด** โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้กับสินค้าเกษตร ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาต่อ ยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่ายสินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้า ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลังสตอร์ให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒) **ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐** เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด โดย

๒.๑) **พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)** เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร รวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถ เข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

๒.๒) **พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC)** เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตร อัจฉริยะ

๒.๓) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปื่อง (Smart Farmer) และส่งเสริมสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคง มั่งคั่ง ของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืนของภาคการเกษตร

๓.๑) Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่นในระบบ ที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล และมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

๓.๒) Security เน้น ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอ และสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลกได้ โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (๒) Health Security ไทยมีมาตรการควบคุม ป้องกัน การระบาดของโรคที่เข้มนวด (๓) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรคระบาดในสัตว์และพืช รวมทั้งศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงฟาร์มสุกรแบบ Realtime สำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (๔) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรกรพอเพียง และ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้ภาคเกษตรมีความมั่นคง

๓.๓) Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีฝนหลวงมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้มีความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมถึงการขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green Economy : BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน

๔.๑) การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ให้แก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่ โดยบูรณาการจัดทำระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดี โดยมีการรวบรวมข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาด และทรัพยากร และครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ๗๗ จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตร นำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

๔.๒) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร การนำจุดแข็ง หรือ ศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมารวมมือกัน เพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่คุณค่า เช่น ความร่วมมือด้านการตลาดร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลาย ใช้ในการซื้อขายได้จริง

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการอัน

เนื่องจาก พระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้

๑.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รถโมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรม จับคู่ธุรกิจกับผู้ซื้อและผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้โมเดล “เกษตรกร - พาณิชย์ทันสมัย”

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร ชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยี ในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออก และนำเข้าสินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทาง

รายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทั่วถึง

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร
- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ วารากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- ๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๑๒ ประเด็นการตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๑. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ “ศูนย์กลางการเกษตร การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการค้าชายแดน บนสังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งอย่างยั่งยืน”
เป้าหมายรวมของการพัฒนา

การขยายตัวทางเศรษฐกิจภาคการเกษตร ท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น และลดความเหลื่อมล้ำ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ๑) อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น
- ๒) สมรรถนะการกระจายรายได้ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนลดลง

ประเด็นการพัฒนา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรหลักของกลุ่มจังหวัด

- เป้าหมาย**
- ๑) อัตราการขยายตัวของภาคเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น
  - ๒) อัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า สินค้าเกษตรหลักของกลุ่มจังหวัด เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล โดยเน้นการพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- ๒) ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย ปรับระบบการผลิตเพื่อการพึ่งตนเอง โดยส่งเสริมการทำวนเกษตร เกษตรผสมผสาน การปลูกพืชหรือทำปศุสัตว์ร่วมยางพารา ปาล์มน้ำมัน ของเกษตรกรที่เกษตรเชิงเดี่ยว
- ๓) การส่งเสริมและยกระดับการเลี้ยงปศุสัตว์ และการแปรรูปของเกษตรกรรายย่อยสู่การเลี้ยงเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโคเนื้อ แพะ ไก่เบตง
- ๔) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตไม้ผลและมะพร้าว
- ๕) ยกระดับอุตสาหกรรมประมง การเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่ง
- ๖) พัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลจากวัตถุดิบการเกษตรในพื้นที่

๗) พัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ให้มีความสามารถแข่งขันได้ ให้เข้าถึงแหล่งทุน และสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวระดับภูมิภาคให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน บนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม

- เป้าหมาย**
- ๑) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
  - ๒) อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
  - ๓) จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเมืองเก่า หาดทราย และทะเล โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
- ๒) พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกระแสหลักและการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
- ๓) พัฒนาเมืองท่องเที่ยวชายแดน เมืองสุโขทัย-ลก และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดนที่เชื่อมโยงกับประเทศกลุ่มอาเซียนและกลุ่มประเทศมุสลิม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ พัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมอุตสาหกรรมการค้าชายแดน

- เป้าหมาย**
- ๑) อัตราการขยายตัวภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น
  - ๒) มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาด้านชายแดนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
- ๒) ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด และพัฒนาเมืองชายแดนเพื่อเชื่อมโยงการค้า การตลาดและการท่องเที่ยว การค้าปลีก ค้าส่ง และระบบเศรษฐกิจฐานรากกับพื้นที่ภาคใต้ และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ กลุ่มอาเซียนและกลุ่มมุสลิม
- ๓) พัฒนาเมืองสุโขทัย-ลก และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน
- ๔) การพัฒนาระบบธุรกิจการบิน logistic การกระจายสินค้า การส่งออก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ ยกระดับคุณภาพชีวิต รายได้ การศึกษา สมรรถนะแรงงาน และสาธารณสุข เพื่อวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและสันติสุข

- เป้าหมาย**
- ๑) ผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น
  - ๒) อัตราการว่างงานลดลง
  - ๓) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ ๑๕-๕๙ ปี
  - ๔) จำนวนประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพ
- ๒) ขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
- ๓) พัฒนาและสนับสนุนการยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน
- ๔) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

- ๕) พัฒนาและสร้างระบบรับมือและปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ
- ๖) สนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและเฝ้าระวังการเกิดโรค การดูแลสุขภาพของสตรีตั้งครรภ์ และทักษะการเลี้ยงดูทารก
- ๗) สนับสนุนให้กีฬาเป็นฐานในการสร้างวิถีชีวิตเพื่อสุขภาพ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และแก้ปัญหาสังคม

๒. แผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐

เป้าหมายการพัฒนา “เกษตรกรรมยั่งยืน ผลិតภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ ทูทางสังคมเข้มแข็ง ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งและสันติสุข”

จุดยืนและตำแหน่งการพัฒนาของจังหวัด ประกอบด้วย ๕ จุดยืน ดังนี้

- ๑) การส่งเสริมและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้จังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางด้านเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ที่มีคุณภาพและสินค้าภาคเกษตรกรรมได้รับรองมาตรฐาน ใน ๓ มิติ คือ ด้านปศุสัตว์ประมง (การเลี้ยง) และเพาะปลูก (ผลไม้และข้าวพื้นเมือง)
- ๒) การส่งเสริมและการพัฒนาจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางด้านผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อการบริโภคภายในประเทศและการส่งออกไปยังต่างประเทศ
- ๓) การส่งเสริมและการพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญในเชิงศรัทธาวัฒนธรรมและธรรมชาติ
- ๔) การพัฒนาประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ลดความยากจนข้ามรุ่น บนพื้นฐานสังคมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- ๕) การพัฒนาฐานชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ และมีศักยภาพในการจัดการพื้นที่ที่มีความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

เป้าหมายรวมของการพัฒนา

ประกอบด้วย ๓ เป้าประสงค์หลัก คือ เศรษฐกิจฐานรากเติบโต ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้และมีการทำ และสังคมสันติสุข

ประเด็นการพัฒนา เป้าหมาย และแนวทางพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขปโภค

เป้าหมาย ๑) อัตราการเปลี่ยนแปลงของสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต(GAP)เพิ่มขึ้น

๒) อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ฮาลาลเพิ่มขึ้น

๓) อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

๔) ร้อยละของหมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปีเพิ่มขึ้น

๕) อัตราการว่างงานลดลง

แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๑ สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ

แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ฮาลาล

แนวทางที่ ๓ ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและสินค้าเกษตรแปรรูปสู่อาหารปลอดภัยและอาหารเพื่ออนาคต

แนวทางที่ ๔ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยน “นาร้างเป็นนาดี” ด้วยเกษตรอินทรีย์ปลอดภัย

แนวทางที่ ๕ พัฒนาการตลาดปศุสัตว์ ด้วยการแยกเจาะตลาด

แนวทางที่ ๖ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเน้นคุณค่าการท่องเที่ยวสีเขียว

แนวทางที่ ๗ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของจังหวัดด้วย “การตลาดดิจิทัล”

แนวทางที่ ๘ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาสังคมและศักยภาพคนทุกช่วงวัย ชุมชนน่าอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

เป้าหมาย ๑) สัดส่วนองค์กรชุมชนต่อประชากรแสนคนเพิ่มขึ้น

๒) สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้น

๓) อัตราภาวะการมีงานทำของนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น

๔) อัตราการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น

๕) อัตราเด็กอายุ ๐-๕ ปี สูงดีสมส่วนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๑ สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ

แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ฮาลาล

แนวทางที่ ๓ ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและสินค้าเกษตรแปรรูปสู่อาหารปลอดภัยและอาหารเพื่ออนาคต

แนวทางที่ ๔ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยน “นาร้างเป็นนาดี” ด้วยเกษตรอินทรีย์ปลอดภัย

แนวทางที่ ๕ พัฒนาการตลาดปศุสัตว์ ด้วยการแยกเจาะตลาด

แนวทางที่ ๖ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเน้นคุณค่าการท่องเที่ยวสีเขียว

แนวทางที่ ๗ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของจังหวัดด้วย “การตลาดดิจิทัล”

แนวทางที่ ๘ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การลดความยากจนข้ามรุ่นและความเหลื่อมล้ำ ภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็ง

เป้าหมาย ๑) ร้อยละของคนจนที่มีปัญหาด้านรายได้ลดลง

๒) ร้อยละของครัวเรือนยากจนที่เข้าถึงระบบคุ้มครองทางสังคมและระบบส่งต่อเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของการออกกลางคันของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของครัวเรือนยากจนลดลง

แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๑ ลดความยากจนข้ามรุ่น โดยยกระดับการศึกษาของครัวเรือนยากจน และพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

แนวทางที่ ๒ การพัฒนาการเข้าถึงระบบการคุ้มครองทางสังคมของคนยากจน

แนวทางที่ ๓ ส่งเสริมให้คนยากจนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นธรรมกับผู้นำท้องที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

แนวทางที่ ๔ พัฒนาโมเดลแก๊จนที่สอดคล้องกับศักยภาพและระบบการดำรงชีพของคนจนตามมิติของทุนและบริบทของพื้นที่ สร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ เสริมสร้างความมั่นคงและสังคมแห่งสันติสุข

เป้าหมาย ๑) การแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินลดลง

๒) อัตราการฆ่าตัวตายลดลง

๓) อัตราการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ความไม่สงบลดลง

แนวทางการพัฒนา

- แนวทางที่ ๑** เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาระบบบริการของรัฐ โดยยึดหลักเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา
- แนวทางที่ ๒** ส่งเสริมการรับรู้และสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพูดคุยด้วยสันติสุขอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้นำชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนและภาคประชาสังคมตัวประสาน
- แนวทางที่ ๓** สนับสนุนการบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความมั่นคงอย่างเป็นระบบผ่านการขับเคลื่อนของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมกำหนดแนวทางการสร้างความสามัคคีปรองดอง
- แนวทางที่ ๔** พัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการระบบตรวจสอบข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของข่าวปลอมที่อาจสร้างความแตกแยกในสังคมได้
- แนวทางที่ ๕** เสริมสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชนในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วยระบบการเฝ้าระวังโดยอาสาสมัครชุมชนควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี

๒.๑๓ แผนปฏิบัติการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนแม่บทพัฒนาแหล่งน้ำจังหวัด แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) แผนพัฒนาการสหกรณ์ แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ EEC แผนพัฒนาการเกษตร/แผนพัฒนาด้านการประมงในพื้นที่แม่น้ำโขงอย่างยั่งยืนจังหวัด ฯลฯ

๑. แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมกับสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมจังหวัดปัตตานี หรือ <http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/S/ptn.pdf>

๑. สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดปัตตานี จากแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ตารางที่ ๒ สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดปัตตานี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๑๘,๑๘๓	๙.๗๔
พื้นที่เกษตรกรรม	๙๓๖,๐๗๙	๗๗.๑๘
พื้นที่นา	๒๑๙,๔๘๘	๑๘.๑๐
พืชไร่	๑๖	-
ไม้ยืนต้น	๕๗๘,๙๖๕	๔๗.๗๔
ไม้ผล	๑๑๘,๓๗๙	๙.๗๖
พืชสวน	๒๐๕	๐.๐๒
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๘๑	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๘,๙๔๕	๑.๕๖
พื้นที่ป่าไม้	๗๓,๘๔๗	๖.๐๙
พื้นที่น้ำ	๓๙,๐๒๘	๓.๒๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔๕,๕๘๖	๓.๗๗
รวม	๑,๒๑๒,๗๒๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๔

๒. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ ๑๓ ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น ๔ ระดับ ได้แก่

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S๑) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S๒) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีข้อจำกัดของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก ๔ ลำดับแรก ได้แก่ ยางพารา ข้าว ทูเรียน และมะพร้าว ตามลำดับ (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๓ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก ๔ ลำดับแรกของจังหวัดปัตตานี

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
๑. ยางพารา	๔๓๕,๔๘๘	๔๖.๕๒
๒. ข้าว	๑๖๐,๗๘๑	๑๗.๑๘
๓. ทูเรียน	๑๑๒,๓๔๘	๑๒.๐๐
๔. มะพร้าว	๗๐,๘๐๒	๗.๕๖

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, ๒๕๖๔

๒.๑ ยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดปัตตานี เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมในการปลูกยางพารา อีกทั้งเกษตรกรในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตและการแปรรูปยางพาราอย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเดิมที่มีการปลูกยางพารามาอย่างยาวนานจากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๒๓๘,๐๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๓ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๕๐,๑๑๔ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๐,๐๗๖ ไร่ และอำเภอโคกโพธิ์ ๒๘,๔๐๒ ไร่

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๓๑๙,๘๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๓๙ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๗๒,๙๓๓ ไร่ อำเภอยะหริ่ง ๕๑,๓๙๓ ไร่ และอำเภอสายบุรี ๓๙,๕๖๔ ไร่

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๑๐,๓๕๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๙ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๑๘,๒๗๓ ไร่ อำเภอหนองจิก ๑๖,๒๓๗ ไร่ และอำเภอโคกโพธิ์ ๑๒,๑๓๘ ไร่

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๔๕๘,๓๘๒ ไร่

๒) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๑๔๒,๘๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๓๐,๑๖๗ ไร่ อำเภอสายบุรี ๑๘,๕๐๔ ไร่ และอำเภอทุ่งยางแดง ๑๘,๔๘๘ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๑๓๓,๘๘๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๖ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๕๑,๖๖๙ ไร่ อำเภอมายอ ๑๖,๐๕๖ ไร่ และอำเภอยะรัง ๑๓,๙๓๔ ไร่

(ก) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๐๗,๙๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๘๒ ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๑๘,๐๓๕ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๑๑,๘๗๔ ไร่ และอำเภอ มายอ ๑๑,๘๒๔ ไร่

(ข) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๕๐,๘๐๔ ไร่

๓) **พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณา จากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S๑) และความเหมาะสมปานกลาง (S๒) รวมทั้งสิ้น ๒๘๑,๒๑๔ ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสายบุรี ๔๘,๘๐๘ ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอยะหริ่ง ๔๗,๒๗๗ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๓๑,๘๙๗ ไร่ และอำเภอยะรัง ๒๘,๕๗๑ ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S๑) มีเนื้อที่ ๙๕,๒๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ ของพื้นที่เหมาะสม สูง พบมากในอำเภอสายบุรี ๒๑,๕๗๒ ไร่ อำเภอยะรัง ๑๙,๙๔๗ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๑๐,๖๓๓ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S๒) มีเนื้อที่ ๑๘๕,๙๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๔ ของพื้นที่ เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอยะหริ่ง ๔๕,๑๗๒ ไร่ อำเภอสายบุรี ๒๗,๒๓๖ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๒๔,๙๙๔ ไร่

๔) แนวทางการจัดการ

(๑) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S๑ หรือ S๒) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูก ยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่ง การปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น ระบบ ส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจกั ททางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ใน อำเภอยะรัง อำเภอสายบุรี อำเภอทุ่งยางแดง เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มี ข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดินความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอมายอ อำเภอยะรัง เป็นต้น

(๒) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าร่วม โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทาการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดย พิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

๒.๒ ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดปัตตานี ในลำดับที่ ๒ จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตร เชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๑๗๔,๘๑๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๗ ของ พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่มากในอำเภอยะรัง ๔๐,๕๑๒ ไร่ อำเภอมายอ ๓๔,๒๐๘ ไร่ และอำเภอ โคกโพธิ์ ๒๖,๙๙๒ ไร่

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๖๘,๕๕๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๐ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่มากในอำเภอโคกโพธิ์ ๑๘,๒๙๘ ไร่ อำเภอหนองจิก ๙,๗๔๔ ไร่ และอำเภอสายบุรี ๗,๖๖๘ ไร่

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๔๕,๘๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๘ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๔๓,๕๕๘ ไร่ อำเภอหนองจิก ๒๙,๓๔๙ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๒๕,๖๐๕ ไร่

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๗๓๓,๙๑๑ ไร่

๒) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๖๗,๒๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๒ ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๑๔,๔๖๒ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๑๓,๗๓๔ ไร่ และอำเภอมายอ ๑๒,๐๑๘ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๒๖,๔๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๔ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๙,๓๓๓ ไร่ อำเภอทุ่งยางแดง ๓,๗๗๓ ไร่ และอำเภอสายบุรี ๓,๑๔๖ ไร่

(๓) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๖๑,๖๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓๒ ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๑๘,๘๘๑ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๑๕,๓๗๐ ไร่ และอำเภอเมืองปัตตานี ๗,๓๕๓ ไร่

(๔) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๕,๕๐๐ ไร่

๓) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S๑) และความเหมาะสมปานกลาง (S๒) รวมทั้งสิ้น ๑๔๙,๗๐๑ ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสายบุรี ๑๑,๕๐๗ ไร่ อำเภอแม่ลาน ๑๐,๑๑๘ ไร่ อำเภอเมืองปัตตานี ๘,๓๕๙ ไร่ และอำเภอยะหริ่ง ๕,๕๗๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S๑) มีเนื้อที่ ๑๐๗,๙๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕๔ ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอยะรัง ๒๖,๐๕๐ ไร่ อำเภอมายอ ๒๒,๑๙๐ ไร่ อำเภอหนองจิก ๒๑,๐๖๒ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S๒) มีเนื้อที่ ๔๒,๑๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๔ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอโคกโพธิ์ ๘,๙๖๕ ไร่ อำเภอหนองจิก ๘,๘๑๖ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔,๕๒๒ ไร่

๔) แนวทางการจัดการ

(๑) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S๑ หรือ S๒) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอมายอ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรด เป็นต้น ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก และอำเภอสายบุรี เป็นต้น

(๒) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกข้าวมีต้นทุนต่ำกว่า และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

๒.๓ ทูเรียน

ทูเรียนเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดปัตตานีในลำดับที่ ๓ จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกทูเรียน

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๓๗๙,๒๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖๖ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๗๘,๓๐๐ ไร่ อำเภอยะรัง ๖๒,๒๔๑ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๙,๗๒๕ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๙๓,๖๕๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๑ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๒๐,๖๙๒ ไร่ อำเภอมายอ ๑๗,๕๙๑ ไร่ อำเภอทุ่งยางแดง ๑๔,๑๕๒ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๐๕,๒๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๘ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๒๓,๗๘๓ ไร่ อำเภอสายบุรี ๒๒,๙๒๕ ไร่ อำเภอหนองจิก ๒๒,๗๒๖ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๕๔๘,๕๐๕ ไร่

๒) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกทูเรียนในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๘๐,๖๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๗ ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๓๕,๓๓๘ ไร่ อำเภอสายบุรี ๑๔,๗๖๓ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๙,๖๒๔ ไร่ เป็นต้น

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๙,๒๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๑ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๒,๘๓๘ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๒,๓๔๙ ไร่ อำเภอมายอ ๑,๒๓๒ ไร่ เป็นต้น

(๓) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๗,๓๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๒ ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสายบุรี ๓,๐๔๖ ไร่ อำเภอไม้แก่น ๒,๗๑๖ ไร่ อำเภอมายอ ๑,๑๑๖ ไร่ เป็นต้น

(๔) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๑๔,๙๙๘ ไร่

๓) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกทูเรียนแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกทูเรียนและพื้นที่ปลูกทูเรียนในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S๑) และความเหมาะสมปานกลาง (S๒) รวมทั้งสิ้น ๓๘๒,๙๙๖ ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพ

คงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ ๘๗,๐๑๙ ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอสายบุรี ๔๒,๐๔๖ ไร่ อำเภอทุ่งยางแดง ๔๐,๓๓๘ ไร่ และอำเภอมายอ ๓๙,๙๖๑ ไร่ ตามลำดับ

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S๑) มีเนื้อที่ ๒๙๘,๖๑๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗๓ ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอโคกโพธิ์ ๖๘,๖๗๗ ไร่ อำเภอสายบุรี ๓๔,๙๖๒ ไร่ อำเภอยะหริ่ง ๓๒,๒๘๘ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S๒) มีเนื้อที่ ๘๔,๓๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๙ ของพื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอโคกโพธิ์ ๑๘,๓๔๓ ไร่ อำเภอมายอ ๑๖,๓๕๙ ไร่ อำเภอทุ่งยางแดง ๑๓,๓๐๑ ไร่

๔) แนวทางการจัดการ

(๑) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S๑ หรือ S๒) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกทุเรียนต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกทุเรียนในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกทุเรียนในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) คือ พื้นที่ปลูกทุเรียนในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกทุเรียนซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอสายบุรี อำเภอโคกโพธิ์

พื้นที่ปลูกทุเรียนในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) คือ พื้นที่ปลูกทุเรียนในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกทุเรียน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรด เป็นต้น ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอมายอ

(๒) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกทุเรียนมีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

๒.๔ มะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดปัตตานีในลำดับที่ ๔ จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมะพร้าว

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๘๘,๙๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๙ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอยะรัง ๒๙,๖๐๔ ไร่ อำเภอสายบุรี ๙,๗๓๗ ไร่ อำเภอหนองจิก ๘,๓๓๓ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๓๕๒,๑๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๖ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๘๗,๙๗๔ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๖,๔๘๓ ไร่ อำเภอยะรัง ๔๑,๙๔๙ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๑๑,๙๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๔ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๒๓,๗๘๓ ไร่ อำเภอสายบุรี ๒๒,๙๕๐ ไร่ อำเภอหนองจิก ๒๒,๗๒๖ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๕๗๓,๖๕๒ ไร่

๒) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมะพร้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๒,๒๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๕ ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองจิก ๙๔๔ ไร่ อำเภอยะรัง ๕๓๗ ไร่ อำเภอสายบุรี ๓๑๐ ไร่ เป็นต้น

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๓๒,๕๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๔ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๑๔,๐๐๑ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๖,๔๒๒ ไร่ อำเภอสายบุรี ๖,๓๕๐ ไร่ เป็นต้น

(๓) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๒๔,๕๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๐ ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองจิก ๗,๐๔๙ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๕,๕๔๓ ไร่ อำเภอยะหริ่ง ๔,๖๘๑ ไร่ เป็นต้น

(๔) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๑๑,๓๓๙ ไร่

๓) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมะพร้าวแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมะพร้าวและพื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ

(ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S๑) และความเหมาะสมปานกลาง (S๒) รวมทั้งสิ้น ๔๐๖,๒๒๕ ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ ๙๓,๑๘๗ ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอยะรัง ๗๐,๓๒๒ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๙,๕๖๐ ไร่ และอำเภอมายอ ๔๕,๕๐๖ ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S๑) มีเนื้อที่ ๘๖,๖๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๒ ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอยะรัง ๒๙,๐๖๗ ไร่ อำเภอสายบุรี ๙,๔๒๗ ไร่ อำเภอหนองจิก ๗,๓๘๙ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S๒) มีเนื้อที่ ๓๑๙,๕๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๗๔ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอโคกโพธิ์ ๘๗,๘๖๘ ไร่ อำเภอยะรัง ๔๑,๒๕๕ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๐,๑๓๓ ไร่

๔) แนวทางการจัดการ

(๑) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S๑ หรือ S๒) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) คือ พื้นที่ปลูกมะพร้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมะพร้าวซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอหนองจิก อำเภอยะรัง อำเภอสายบุรี

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) คือ พื้นที่ปลูกมะพร้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมะพร้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดินความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี

(๒) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมะพร้าวมีต้นทุนต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง

จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ทางตอนล่างของประเทศไทย เป็นจังหวัดเดียวในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ที่ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๑,๐๕๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๑,๙๔๐.๓๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๒๑๒,๗๒๓ ไร่

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสงขลา

รูปภาพ ๑ แผนที่จังหวัดปัตตานี

๓) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ประกอบด้วย **พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล** เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ ประมาณ ๑ ใน ๓ ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ทางตอนเหนือ และทางตะวันออกของจังหวัด มีหาดทรายยาวและเป็นที่ยอดนิยมพักผ่อน กว้างประมาณ ๑๐ - ๓๐ กิโลเมตร มีความยาวชายฝั่งทั้งหมด ๑๑๖.๔๐ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอชายทะเลจำนวน ๖ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอหนองจิก อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี และอำเภอไม้แก่น

พื้นที่ราบลุ่ม บริเวณตอนกลาง และตอนใต้ของจังหวัด มีแม่น้ำปาดตานีไหลผ่านที่ดิน มีความเหมาะสมในการทำเกษตรกรรม ปลูกข้าว ยางพารา ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอแม่ลาน อำเภอยะรัง อำเภอยะหริ่ง อำเภอมายอ และอำเภอปะนาเระ

พื้นที่ภูเขา เป็นพื้นที่ส่วนน้อยอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะพ้อ ทางตอนบนของอำเภอทุ่งยางแดง และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรี บริเวณดังกล่าวเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ และเป็นพื้นที่ปลูกถั่วเหลือง ยางพารา

๔) สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดปัตตานีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดปกคลุมประเทศไทย ๒ ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดผ่านอ่าวไทย โดยฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยตอนบนตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปกลับมีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมที่พัดผ่านอ่าวไทยพัดพาเอาไอน้ำไปตกเป็นฝนทั่วไป ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไป อากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่น ๆ ที่อยู่ทางตอนบนของประเทศ ซึ่งจังหวัดปัตตานี อยู่ทางด้านฝั่งตะวันออกได้รับอิทธิพลของลมด้วยทำให้มีฝนตกอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราวและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียพัดพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีด้านตะวันตกปิดกั้นกระแสลมเอาไว้ จึงทำให้บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดปัตตานี มีฝนน้อยกว่าภาคใต้ฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลมจังหวัดปัตตานี มี ๒ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมกราคม ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลานี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุมหลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายนและพฤษภาคม แต่ไม่ร้อนมากนักเนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำจากทะเลทำให้อากาศคลายความร้อนไปมาก

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนมกราคม เป็นระยะเวลา ๙ เดือน โดยแบ่งเป็น ๒ ช่วง คือ

(๑) ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน เป็นระยะเวลา ๕ เดือน ช่วงนี้จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย ในช่วงนี้ฝนจะตกอย่างสม่ำเสมอแต่มีปริมาณไม่มากนักโดยจะตกในช่วงบ่ายถึงค่ำ ซึ่งแต่ละเดือนจะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๙๐ - ๑๔๐ มิลลิเมตร

(๒) ตั้งแต่เดือนตุลาคม - เดือนมกราคม เป็นช่วงที่ได้รับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านอ่าวไทยเป็นช่วงที่มีฝนตกมาก โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ปริมาณน้ำฝนสูงถึง ๓๐๐ - ๔๐๐ มิลลิเมตร

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดปัตตานีอยู่ในเกณฑ์ดี หากเปรียบเทียบภายในภาคเดียวกันมีฝนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ในช่วงระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ปริมาณน้ำฝนจะอยู่ในช่วง ๑,๔๖๔.๐ มิลลิเมตร ถึง ๓,๐๙๕.๒ มิลลิเมตร โดยมีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนในรอบ ๕ ปีอยู่ที่ ๒,๑๑๒.๔ มิลลิเมตร มีฝนตกเฉลี่ย ๑๕๓ วัน ปีที่มีฝนตกมากที่สุดคือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ วัดได้ ๓,๐๙๕.๒ มิลลิเมตร มีฝนตก ๑๗๘ วัน ปีที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือปี พ.ศ. ๒๕๖๒ วัดปริมาณได้ ๑,๔๖๔.๐ มิลลิเมตร มีฝนตก ๑๔๖ วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ วัดได้ ๙๘๑.๒ มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุด คือ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ ไม่มีฝนตก ปริมาณน้ำฝนสูงที่สุดใน ๑ วัน วัดได้ ๑๙๙.๔ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๒

ตารางที่ ๔ ปริมาณน้ำฝนรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เดือน	ปี พ.ศ. ๒๕๖๐	ปี พ.ศ. ๒๕๖๑	ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	ปี พ.ศ. ๒๕๖๔
	ปริมาณฝน	ปริมาณฝน	ปริมาณฝน	ปริมาณฝน	ปริมาณฝน
รวม	๓,๐๙๕.๒	๒,๐๓๘.๓	๑,๔๖๔.๐	๒,๓๕๗.๘	๑,๖๐๖.๘
มกราคม	๕๙๗.๙	๑๔๗.๑	๒๔๖.๙	๐.๒	๑๒๗.๖
กุมภาพันธ์	๒๑.๕	๖๓.๒	๒๗.๒	๓๒.๓	๖.๔
มีนาคม	๕๑.๑	๓๘.๖	๐.๐	๐ ๓.๙	๖๙.๖
เมษายน	๒๗๘.๒	๘๑.๔	๓๙.๖	๘๕.๘	๕๐.๖
พฤษภาคม	๑๒๖.๘	๒๒๐.๒	๑๔๐.๙	๒๑๓.๘	๒๐๓.๒
มิถุนายน	๑๓๕.๔	๙๓.๔	๙๙.๙	๓๐๕.๙	๖๙.๒
กรกฎาคม	๑๗๙.๙	๑๙๓.๗	๑๕๑.๐	๒๔๓.๓	๑๓๙.๑
สิงหาคม	๑๒๕.๖	๗.๕	๑๐๕.๓	๓๑๕.๑	๑๔๐.๒
กันยายน	๒๐๐.๑	๑๖๓.๙	๑๗๑.๖	๑๖๔.๑	๑๖๑.๙
ตุลาคม	๙๔.๐	๓๐๙.๑	๑๗๙.๖	๑๕๙.๗	๑๓๙.๙
พฤศจิกายน	๙๘๑.๒	๓๒๖.๗	๒๒๗.๑	๓๕๓.๕	๓๐๑.๘
ธันวาคม	๓๐๓.๕	๓๙๓.๕	๗๔.๙	๔๘๐.๒	๑๙๗.๓

หมายเหตุ : หน่วยเป็นมิลลิเมตร

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาปัตตานี ๒๕๖๔

ตารางที่ ๕ ปริมาณน้ำฝนรายเดือน/รายอำเภอของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๔

อำเภอ/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
เมือง	๑๒๓.๔	๐.๒	๐.๐	***	***	***	๒๑.๖	๗๓.๘	๑๐๓.๐	๑๕๓.๔	๔๖๖.๒	๑๔๖.๘	๑๐๘๘.๔
โคกโพธิ์	๑๒๔.๒	๓.๐	๙๒.๖	๑๒๔.๒	๒๑๘.๒	๑๘๙.๘	๕๗.๐	๑๐๕.๐	๑๑๘.๒	๘๙.๘	๓๖๙.๖	๒๐๑.๐	๑๖๙๓.๖
ยะรัง	***	๐.๐	๕๑.๐	๗๙.๖	๑๔๐.๐	๑๒๐.๒	๘๗.๘	๖๖.๔	๒๓๕.๐	๑๖๖.๐	๓๑๑.๐	๑๖๒.๒	๑๔๑๙.๒
ยะหริ่ง	๑๑๑.๘	๑.๘	๔.๘	๖๓.๒	๑๙๙.๐	๕๑.๖	๓๙.๐	๗๔.๖	๑๑๒.๔	๑๘๑.๘	๔๖๘.๑	๑๒๖.๐	๑๔๓๔.๑
สายบุรี	๑๑๕.๗	๐.๐	๕๐.๘	๙๗.๖	๑๒๗.๐	๖๙.๒	๑๐๖.๒	๘๔.๖	๑๒๗.๘	๑๕๙.๖	๕๑๑.๔	๑๘๒.๐	๑๖๓๑.๙
มายอ	๑๑๓.๒	๐.๐	๓๖.๔	๑๓๙.๖	๑๘๖.๔	๑๕๓.๔	๑๔๘.๒	๑๕๕.๖	๑๔๐.๘	๑๔๓.๒	๕๑๗.๒	๑๘๗.๒	๑๙๐๑.๒
หนองจิก	๑๔๔.๐	๑.๖	๒๔.๔	๕๐.๖	๑๖๐.๘	๕๐.๔	๗๐.๔	๔๗.๐	๑๔๑.๐	๑๕๓.๔	๓๕๒.๖	๑๙๑.๒	๑๓๘๗.๔
ปะนาเระ	๑๐๒.๒	๐.๔	๔.๖	๑๐๗.๒	๑๕๗.๘	๕๐.๘	๑๑๘.๒	๑๑๕.๘	๑๑๕.๘	๑๕๖.๘	๕๒๐.๖	๘๙.๖	๑๕๓๙.๘
ไม้แก่น	๑๖๒.๒	๔.๐	๒๘.๒	๙๗.๔	๑๓๓.๐	๘๕.๔	๙๒.๐	๑๔๖.๔	๑๑๓.๑	๑๓๐.๔	๕๒๗.๐	๑๔๒.๖	๑๖๖๑.๗
ทุ่งยางแดง	๑๙๒.๒	๐.๔	๕๓.๔	๑๖๘.๖	๑๗๓.๒	๑๒๖.๘	๗๗.๘	๑๓๓.๘	๑๐๔.๘	๖๙.๖	๓๓๑.๒	๑๗๐.๔	๑๖๐๒.๒
กะพ้อ	***	๐.๐	๕๑.๘	๑.๖	๑.๔	๑.๐	๒.๖	๐.๘	๐.๖	๒.๘	๑๖๙.๖	๑๐๐.๕	๓๓๒.๗
แม่ลาน	๑๕๑.๖	๐.๔	๑๓๔.๔	๒๑๖.๘	๑๙๙.๒	๒๘๘.๔	๑๔๕.๐	๒๔๐.๙	๒๒๔.๒	๔.๐	๔๑๓.๐	๑๕๘.๔	๒๑๗๒.๓

หมายเหตุ : *** ไม่มีข้อมูล

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาปัตตานี ๒๕๖๔

อุทกภัย : เนื่องจากจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ในคาบสมุทรที่เป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมอย่างเต็มที่คือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากมหาสมุทรอินเดียและลมมรสุม

ตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดผ่านอ่าวไทย ทำให้ได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นมาก อุณหภูมิเฉลี่ยจึงไม่สูงมาก และอากาศไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน และจะมีอากาศเย็นได้ในบางครั้ง อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีในคาบ ๓๐ ปี (ปี ๒๕๓๓-๒๕๖๓) มีค่าอยู่ที่ ๒๗.๔๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๔.๑ องศาเซลเซียส สำหรับปี พ.ศ.๒๕๖๓ มีอุณหภูมิเฉลี่ยมีค่าอยู่ที่ ๒๗.๗๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๔.๐ องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์ : ความชื้นสัมพัทธ์สัมพันธ์กับมวลอากาศ และอิทธิพลของลมมรสุมเป็นสำคัญ ตลอดทั้งปีของจังหวัดปัตตานีจะมีความชื้นสัมพัทธ์อยู่ในเกณฑ์สูงเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมทั้งสองฤดู คือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มรสุมทั้งสองนี้ก่อนจะพัดเข้าสู่บริเวณจังหวัดปัตตานี ได้พัดผ่านทะเลและมหาสมุทร จึงได้พาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาด้วย ทำให้บริเวณจังหวัดปัตตานี มีความชื้นสัมพัทธ์สูงเป็นเวลานาน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๘๐-๘๔ % ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย ๙๐-๙๖ % ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ย ๖๐-๖๔ % สำหรับปี พ.ศ.๒๕๖๓ ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๘๑.๒๙ % ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย ๙๔.๕๔ % ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด เฉลี่ย ๖๑.๐๓ %

ตารางที่ ๖ สถิติภูมิอากาศรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

เดือน	อุณหภูมิ (เซลเซียส)				ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			ปริมาณน้ำฝน (มม.)		
	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	รวม	สูงสุด	วันที่ตก
มกราคม	๓๓.๖	๓๐.๘	๒๑.๕	๒๒.๙	๙๔.๐๖	๘๑.๖๖	๖๓.๑๐	๑๒๗.๖	๔๖.๕	๓ ม.ค.
กุมภาพันธ์	๓๕.๐	๓๒.๘	๒๐.๐	๒๑.๘	๙๔.๑๔	๗๖.๐๗	๕๑.๐๓	๖.๔	๖.๔	๑ ก.พ.
มีนาคม	๓๕.๒	๓๓.๖	๒๑.๕	๒๓.๒	๙๔.๗๗	๗๘.๔๓	๕๖.๒๓	๖๙.๖	๔๔.๔	๒๖ มี.ค.
เมษายน	๓๕.๖	๓๔.๒	๒๓.๓	๒๔.๓	๙๓.๖๗	๗๘.๗๔	๕๗.๓๓	๕๐.๖	๒๖.๐	๒๓ เม.ย.
พฤษภาคม	๓๕.๕	๓๓.๘	๒๓.๕	๒๔.๖	๙๕.๑๓	๘๑.๘๐	๖๑.๗๑	๒๐๓.๒	๗๔.๐	๖ พ.ค.
มิถุนายน	๓๕.๕	๓๓.๘	๒๒.๙	๒๔.๒	๙๔.๓๓	๗๙.๘๗	๕๙.๐๐	๖๙.๒	๑๐.๒	๒๘ มิ.ย.
กรกฎาคม	๓๕.๗	๓๓.๖	๒๓.๕	๒๔.๗	๙๓.๙๔	๗๙.๔๘	๕๘.๙๔	๑๓๙.๑	๔๗.๓	๑๕ ก.ค.
สิงหาคม	๓๕.๔	๓๓.๒	๒๓.๐	๒๔.๒	๙๔.๕๘	๘๐.๒๒	๕๙.๘๔	๑๔๐.๒	๔๖.๔	๑๒ ส.ค.
กันยายน	๓๔.๒	๓๒.๗	๒๓.๐	๒๔.๓	๙๔.๐๗	๘๐.๖๐	๖๑.๒๐	๑๖๑.๙	๗๗.๖	๑๑ ก.ย.
ตุลาคม	๓๕.๖	๓๒.๗	๒๓.๐	๒๔.๑	๙๕.๓๙	๘๑.๕๔	๖๑.๘๑	๑๓๙.๙	๔๖.๐	๑ ต.ค.
พฤศจิกายน	๓๔.๓	๓๐.๓	๒๓.๐	๒๓.๘	๙๖.๙๗	๘๘.๒๔	๗๓.๙๗	๓๐๑.๘	๙๓.๒	๑๗ พ.ย.
ธันวาคม	๓๒.๗	๓๐.๗	๒๑.๘	๒๓.๖	๙๖.๑๙	๘๕.๕๗	๖๙.๑๖	๑๙๗.๓	๔๘.๒	๑๖ ธ.ค.

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดปัตตานี

หมอก ฟ้าหลัว และทัศนวิสัย : โดยเฉลี่ยแล้วจังหวัดปัตตานี มีโอกาสเกิดหมอกได้น้อยมาก ประมาณเดือนละ ๑-๒ วัน ส่วนมากจะเกิดระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม วันที่เกิดหมอกทัศนวิสัยไม่ดีเห็นได้ไกลไม่เกิน ๑ กิโลเมตร ส่วนฟ้าหลัวเกิดมากได้ตลอดทั้งปี วันที่มีฟ้าหลัว ทัศนวิสัยจะเห็นได้ไกลประมาณ ๖-๘ กิโลเมตร ทัศนวิสัยเฉลี่ย เวลา ๐๗.๐๐ น. จะเห็นได้ไกลประมาณ ๗-๘ กิโลเมตร และทัศนวิสัยเฉลี่ยตลอดวัน ประมาณ ๙-๑๐ กิโลเมตร

ระบบหมุนเวียนของลม : ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว ลมส่วนใหญ่จะพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือโดยตลอด จนเข้าสู่ฤดูร้อนตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจนถึงเมษายน กำลังลมเฉลี่ยประมาณ ๖-๑๑ กม./ชม. หลังจากสิ้นฤดูร้อนเข้าสู่ฤดูฝน ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมจะเป็นลม ทิศตะวันตก กำลังลมเฉลี่ยประมาณ ๖-๙ กม./ชม. กำลังลมสูงที่สุดในแต่ละฤดูมีดังนี้ ฤดูหนาวเคยตรวจลมสูงที่สุดได้ ๕๖ กม./ชม. เป็นลมทิศตะวันตกในเดือนพฤศจิกายน และทิศตะวันออกเฉียงเหนือในเดือนธันวาคมและมกราคม ฤดูร้อนเคย

ตรวจลมสูงที่สุดได้ ๖๕ กม./ชม. เป็นลมทิศตะวันออกเฉียงใต้เล็กน้อยในเดือนมีนาคม ส่วนในฤดูฝนเคยตรวจลมสูงที่สุดได้ ๗๔ กม./ชม. เป็นลมทิศตะวันตกในเดือนมิถุนายน

พายุหมุนเขตร้อน : พายุหมุนเขตร้อนที่ผ่านบริเวณภาคใต้ และสร้างความกระทบกระเทือนให้กับจังหวัดปัตตานี ส่วนมากเป็นพายุดีเปรสชันที่มีกำลังอ่อน ซึ่งก่อตัวขึ้นในทะเลจีนใต้หรือมหาสมุทรแปซิฟิก เคลื่อนตัวเข้ามาในอ่าวไทยระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคม พายุนี้จะทำให้มีฝนตกหนัก พายุลมแรงและเกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลันขึ้นได้ กำลังแรงของลมและคลื่นในทะเลจะทำอันตรายแก่เรือต่าง ๆ และอาคารบ้านเรือนที่อยู่ตามชายฝั่งทะเลได้ สำหรับปี ๒๕๖๔ ไม่มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านบริเวณจังหวัดปัตตานีแต่อย่างใด

๕) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินกรมพัฒนาที่ดิน ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

๑) **พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง** มีเนื้อที่ ๑๑๘,๑๘๓ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๗๔ ของพื้นที่ ประกอบด้วย พื้นที่ชุมชน ที่อยู่อาศัย ตัวเมือง ย่านการค้า หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ สนามบิน ถนน นิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรม และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สุสาน ป่าช้า เป็นต้น

๒) **พื้นที่เกษตรกรรม** มีเนื้อที่ ๙๓๖,๐๗๙ ไร่ หรือร้อยละ ๗๗.๑๘ ของพื้นที่ ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

๒.๑) **พื้นที่นา** มีเนื้อที่ ๒๑๙,๔๘๘ ไร่ หรือร้อยละ ๑๘.๑๐ ของพื้นที่

๒.๒) **พืชไร่** มีเนื้อที่ ๑๖ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๑ ของพื้นที่ ได้แก่ มันสำปะหลัง

๒.๓) **ไม้ยืนต้น** มีเนื้อที่ ๕๗๘,๙๖๕ ไร่ หรือร้อยละ ๔๗.๗๔ ของพื้นที่ ได้แก่ ไม้ยืนต้น

ร้าง/เสื่อมโทรม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส เป็นต้น

๒.๔) **ไม้ผล** มีเนื้อที่ ๑๑๘,๓๗๙ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๗๖ ของพื้นที่ ได้แก่ ไม้ผลผสม ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม มะพร้าว เป็นต้น

๒.๕) **พืชสวน** มีเนื้อที่ ๒๐๕ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๒ ของพื้นที่

๒.๖) **ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์** มีเนื้อที่ ๘๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๑ ของพื้นที่

๒.๗) **สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ** มีเนื้อที่ ๑๘,๙๔๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๕๖ ของพื้นที่

๓) **พื้นที่ป่าไม้** เนื้อที่ ๗๓,๘๔๗ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๐๙ ของพื้นที่ ประกอบด้วย ป่าผลัดใบ ป่าพรุ และป่าชายเลน

๔) **พื้นที่แหล่งน้ำ** มีเนื้อที่ ๓๙,๐๒๘ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๒๒ ของพื้นที่ ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน และทะเล

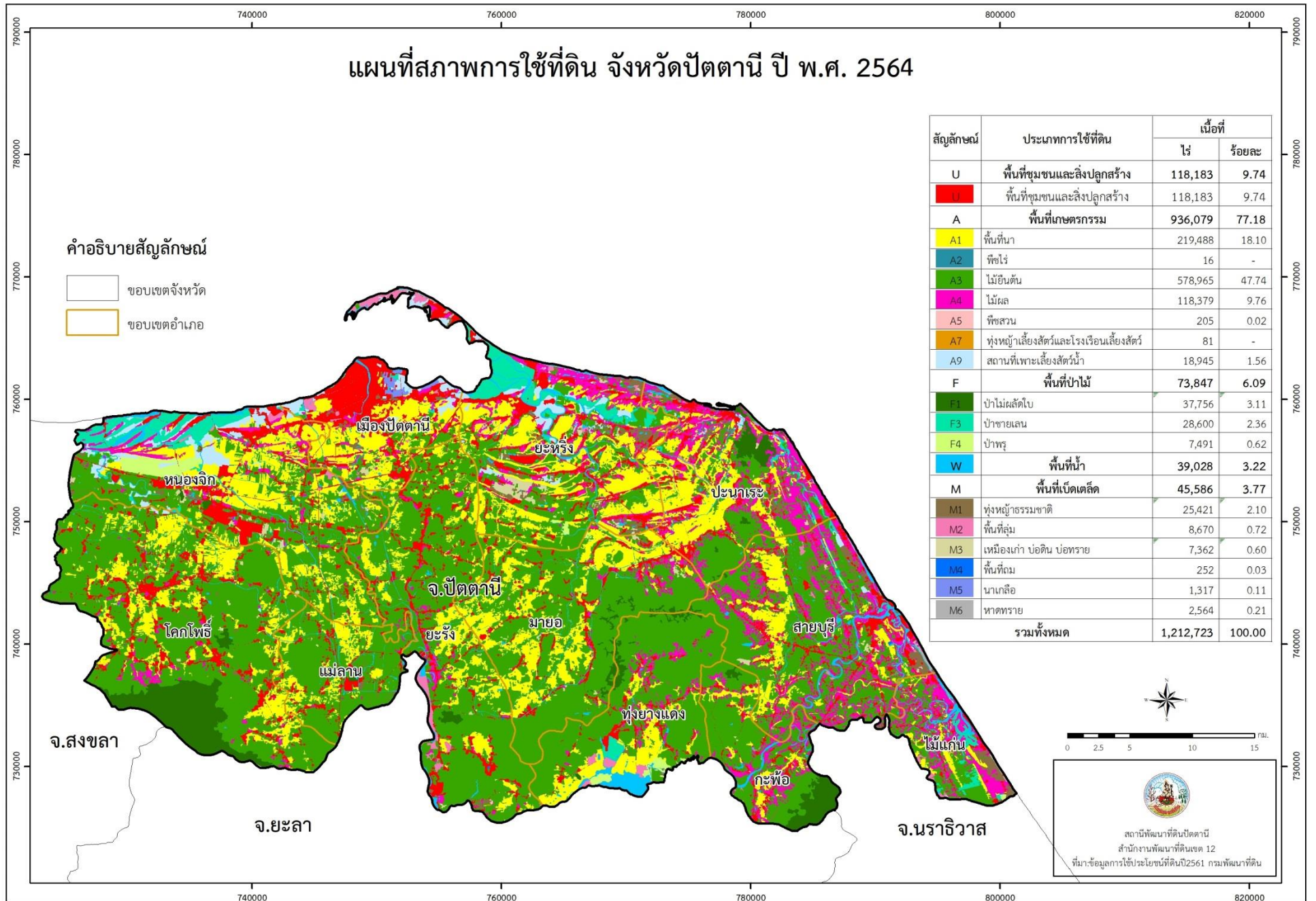
๕) **พื้นที่เบ็ดเตล็ด** มีเนื้อที่ ๔๕,๕๘๖ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๗๗ ของพื้นที่ ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติพื้นที่ลุ่ม พื้นที่ไม้พุ่มหรือทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม เหมืองแร่ บ่อขุด บ่อลูกรัง บ่อทราย บ่อดิน พื้นที่ถนนเกลือ และหาดทราย

ตารางที่ ๗ ตารางการเปรียบเทียบการใช้ที่ดินของจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๕๙, ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๔

ประเภทการใช้ที่ดิน	ปี พ.ศ.		
	๒๕๕๙	๒๕๖๑	๒๕๖๔
๑. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๑๐,๖๕๕	๑๑๕,๒๓๙	๑๑๘,๑๘๓
๒. พื้นที่เกษตรกรรม	๙๔๑,๓๑๔	๙๓๗,๑๘๖	๙๓๖,๐๗๙
๒.๑ พื้นที่นา	๒๒๖,๘๔๐	๒๒๔,๐๕๕	๒๑๙,๔๘๘
๒.๒ พืชไร่	-	-	๑๖
๒.๓ ไม้ยืนต้น	๕๓๗,๓๖๙	๕๓๕,๘๐๒	๕๓๘,๙๖๕
๒.๔ ไม้ผล	๑๕๖,๑๔๙	๑๕๖,๖๕๑	๑๑๘,๓๗๙
๒.๕ พืชสวน	๕๒	๑๒๒	๒๐๕
๒.๖ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๔๘	๕๘	๘๑
๒.๗ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๐,๘๕๖	๒๐,๔๙๘	๑๘,๙๔๕
๓. พื้นที่ป่าไม้	๙๐,๗๒๔	๘๘,๙๐๓	๗๓,๘๔๗
๓.๑ ป่าไม้ผลัดใบ	๕๓,๔๙๙	๕๓,๐๙๗	๓๗,๗๕๖
๓.๒ ป่าชายเลน	๒๖,๘๘๔	๒๖,๔๐๖	๒๘,๖๐๐
๓.๓ ป่าพรุ	๑๐,๒๕๗	๙,๓๑๖	๗,๔๙๑
๓.๔ วนเกษตรสมบูรณ์	๘๔	๘๔	-
๔. พื้นที่น้ำ	๒๙,๗๒๑	๓๓,๘๕๐	๓๙,๐๒๘
๕. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔๐,๓๐๘	๓๗,๕๔๔	๔๕,๕๘๖
๕.๑ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	๑๘,๐๖๗	๑๖,๙๖๗	๒๕,๔๒๑
๕.๒ พื้นที่ลุ่ม	๑๑,๖๗๐	๙,๕๕๔	๘,๖๗๐
๕.๓ เหมือนเก่า บ่อดิน บ่อทราย	๖,๑๘๗	๔,๔๒๔	๗,๓๖๒
๕.๔ พื้นที่ถม	๖๕	๑๙๙	๒๕๒
๕.๕ นาเกลือ	๒,๑๑๓	๒,๑๑๓	๑,๓๑๗
๕.๖ หาดทราย	๒,๒๐๖	๒,๒๗๙	๒,๕๖๔
รวมทั้งหมด	๑,๒๑๒,๗๒๒	๑,๒๑๒,๗๒๒	๑,๒๑๒,๗๒๓

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี, ๒๕๖๔

๖) **ลักษณะดิน** ดินในจังหวัดปัตตานี สามารถจำแนกออกเป็น ๒๔ กลุ่มชุดดิน แบ่งเป็นกลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่ม ๑๓ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓, ๕, ๖, ๑๐, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๒๒, ๒๓, ๕๗, ๕๘, และ ๕๙ ชุดดินในพื้นที่ดอน ๑๑ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๒๖, ๓๒, ๓๔, ๓๙, ๔๒, ๔๓, ๔๕, ๕๐, ๕๑, ๕๓, และ ๖๒ และเป็นหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๕ หน่วย ได้แก่ ชายหาด ภูเขาทะเล ที่ลุ่มชื้นแฉะ บ่อขุด และพื้นที่น้ำ ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๓ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ บริเวณชายฝั่งทะเล หรือห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกในดิน ดินบนมีสีดํา ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลตลอดชั้นดิน บางบริเวณอาจพบจุดประสีแดงปะปน หรืออาจพบผลึกยิปซั่มบ้าง ที่ความลึกประมาณ ๑.๐-๑.๕ เมตร จะพบชั้นตะกอนทะเล สีเขียวมะกอก ถ้าพบดินกลุ่มนี้บริเวณชายฝั่งทะเล จะพบเปลือกหอยปน

ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๕-๗.๕) ถึงด่างปานกลาง (pH ๗.๕-๘.๐)

กลุ่มชุดดินที่ ๕ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณที่ราบลุ่ม น้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำแล้ว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแห้ง สีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน มักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ และในชั้นดินล่างลึกๆ อาจพบก้อนปูนดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง

ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐-๘.๐

ดินบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และยาสูบ ในช่วงฤดูแล้งข้าวที่ปลูกโดยมากให้ผลผลิตค่อนข้างสูง มีเนื้อที่ประมาณ ๙๔๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๘ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๖ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณที่ราบลุ่ม น้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำแล้ว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวสีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา หรือใช้ปลูกพืชล้มลุกในช่วงฤดูแล้ง ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก ในช่วงฤดูแล้ง มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗๑,๕๒๓ ไร่ หรือ ๑๔.๑๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๐ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเลแล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย ในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำแล้ว เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนทรายแห้ง ดินบนมีสีดําหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลบนเหลือง สีแดง ปะปนตลอดชั้นดิน และพบจุดประสีเหลือง ฟางข้าวของสารจาโรไซต์ภายในระดับความลึก ๕๐ เซนติเมตร จากผิวดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเป็นกรดรุนแรงมากถึงกรดจัดมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ ดินเป็นกรดจัดมาก มักขาดธาตุอาหารพืช พวกไนโตรเจนและฟอสฟอรัส ในขณะที่เดียวกันจะมีสารละลาย พวกอะลูมิเนียมและเหล็กเป็นปริมาณมากจนเป็นพิษต่อพืชที่ปลูก ดินกลุ่มนี้จัดเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแปลงมีการยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ หากไม่มีการใช้ปูนเพื่อแก้ไขความเป็นกรดของดิน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙,๖๓๐ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๖๒ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๓ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทะเล ในบริเวณที่ราบน้ำทะเลท่วมถึงและบริเวณชะวากทะเล เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวมมาก เป็นดินเลนละเอียด ที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ดินบนมีสีดำนเทา มีจุดประสีน้ำตาลเล็กน้อย ส่วนดินล่างเป็นดินเลนสีเทาแก่หรือสีเทาปนเขียว และพบเศษซากพืชปะปนในดินเป็นจำนวนมาก เป็นดินที่มีสารประกอบกำมะถันปะปนอยู่มาก ตามปกติเมื่อดินชื้นค่าความเป็นกรดเป็นด่างจะเป็นกลางหรือเป็นด่างแต่เมื่อมีการระบายน้ำออกไปหรือทำให้ดินแห้ง สารประกอบกำมะถันจะแปรสภาพปลดปล่อยกรดกำมะถันออกมา ทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ดินกลุ่มนี้จัดเป็นดินเค็มที่มีกรดแฝงอยู่ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐ - ๘.๕ แต่เมื่อมีการระบายน้ำออกหรือทำให้ดินแห้งค่าปฏิกริยาจะลดลงเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าการเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๐

ตามปกติบริเวณที่พบดินเหล่านี้ มักมีป่าชายเลนขึ้นปกคลุม แต่ในปัจจุบันมีพื้นที่เป็นจำนวนมากที่ตัดแปลงมาใช้ทำนา กุ้ง เลี้ยงปลาหรือทำนาเกลือ การทำนา กุ้งหรือเลี้ยงปลา ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสม ผลผลิตมักลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเกิดกรดและการเกิดสารพิษบางอย่าง เช่น ก๊าซไข่เน่า เป็นต้น มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗,๐๕๐ ไร่หรือร้อยละ ๑.๔๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๔ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเลแล้วพัฒนานาสภาพน้ำกร่อย ในบริเวณที่ลุ่มต่ำชายฝั่งทะเลหรือบริเวณพื้นที่พรุ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวมมาก มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาปนดำ ซึ่งมีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูง ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลปะปนอยู่เล็กน้อย ดินช่วงล่างลึกกว่า ๘๐ เซนติเมตร มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนเขียวที่มีสารประกอบกำมะถันมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินกรดกำมะถันหรือดินเปรี้ยวจัด อีกทั้งจะเป็นกรดเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีการทำให้ดินแห้งเป็นระยะเวลานานๆ ติดต่อกันหลายๆ ปี นอกจากนี้ในช่วงฤดูเพาะปลูกมักมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมเกิดขึ้นเสมอๆ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นป่าเสม็ด มีวัชพืชต่างๆ กก กระจูด และหญ้าชันกาด เป็นพืชพื้นล่าง บางแห่งใช้ทำนาแต่ผลผลิตต่ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐๗,๕๘๙ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๘๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีดำสีน้ำตาลอ่อนหรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประกายสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดงในดินชั้นล่าง ในบางพื้นที่อาจพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสปะปน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐-๖.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำแต่สามารถปรับปรุงได้ไม่ยากนัก และหน้าดินแน่นทึบ ทำให้ข้าวแตกกอได้ยาก

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำมีการปลูกพืชผักต่างๆ หรือ พืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทานใช้ทำนาได้ ๒ ครั้ง ในรอบปี มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๑๐๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๗ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ และ/หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ ในบริเวณที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย

ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้ยืนต้น แต่มี ปัญหาเรื่องการแข่งขันของน้ำในฤดูฝน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๔,๒๖๗ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๙๕ ของพื้นที่ส่วนใหญ่ ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ หรือใช้ปลูกไม้ยืนต้น แต่ก็มีปัญหาเรื่องการแข่งขันของน้ำ ในช่วงฤดูฝนมีเนื้อที่ประมาณ ๗,๓๘๗ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ส่วนใหญ่มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ โดยมีเนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย สีพื้นเป็นสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประพอกสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนน้ำตาล และอาจพบมีศิลาแลงอ่อนในดินชั้นล่าง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

ดินบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ หรือใช้ปลูกไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแข่งขันของน้ำในช่วงฤดูฝน ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินน้ำกระจาย ชุดดินสีทนม ชุดดินสันทราย และชุดดินชัยภูมิ

กลุ่มชุดดินที่ ๒๓ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทะเล หรือวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำที่ได้รับอิทธิพลของน้ำทะเล ในบริเวณที่ลุ่มระหว่างสันหาดหรือบริเวณเนินชายฝั่งทะเล บริเวณที่ค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน สีดินเป็นสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง บางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดิน มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐ - ๗.๐ แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนอยู่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างจะอยู่ประมาณ ๗.๐ - ๘.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินทรายจัด มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีน้ำท่วมอยู่เสมอๆ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นที่ลุ่ม ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งทิ้งให้รกร้างว่างเปล่า มีวัชพืชต่างๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓,๓๐๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๑๐ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๒๖ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของหินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินละเอียด ซึ่งมีหินอัคนี หินตะกอน หรือหินแปร หรือเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณพื้นที่ดอน มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบจนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินเหนียว ส่วนดินล่างเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง บางบริเวณพบชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ส่วนบริเวณที่หน้าดินมีทรายปน และมีความลาดชันสูง มีอัตราเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินมาก หากมีการจัดการดินไม่เหมาะสม

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา ไม้ผลต่างๆ และพืชไร่บางชนิด บางแห่งยังคงสภาพป่าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕,๕๕๔ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๒๓ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๒ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ บริเวณสันดินริมน้ำ บนพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินทรายปนดินร่วน หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง บางแห่งอาจมีชั้นดินทรายละเอียดสลับชั้นอยู่ และมักมีแร่ไมก้าปะปนในเนื้อดิน สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีเหลืองปนน้ำตาล อาจพบจุดประสีเหลืองหรือน้ำตาลปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ดินกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา และผลไม้ต่างๆ มีเนื้อที่ประมาณ ๘๗,๒๐๑ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๑๙ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๔ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของ หินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินหยาบ ทั้งหินอัคนี หรือหินตะกอน หรือมาจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บริเวณพื้นที่ตอน ที่มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายดีปานกลางถึงดี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีแดง อาจพบจุดประสีเหลืองหรือน้ำตาลปนเหลือง บางบริเวณพบชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว ไม้ผลต่างๆ และพืชไร่บางชนิด มีเนื้อที่ประมาณ ๘๓,๒๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๘๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของ หินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินหยาบ ทั้งหินอัคนี หรือหินตะกอน หรือมาจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บริเวณพื้นที่ตอน ที่มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายดีปานกลางถึงดี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลเข้ม หรือสีน้ำตาลปนเหลือง บางบริเวณพบชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยเฉพาะบริเวณที่มีความลาดชันสูง

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว ไม้ผล มะพร้าวและปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๗,๗๙๕ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๒๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๒ เป็นกลุ่มดินที่พบบริเวณหาดทรายเก่า หรือสันทรายชายทะเล เกิดจากตะกอนทรายชายทะเล บนพื้นที่ตอนที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบเป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินเป็นทรายจัด สีดินบนเป็นสีเทาแก่ ไต่ลงไปเป็นชั้นทรายสีขาว ดินล่างเป็นชั้นสะสมของพวกอินทรีย์วัตถุ เหล็กหรือฮิวมัส สีน้ำตาล สีแดง ชั้นเหล่านี้มีการอัดตัวแน่นเป็นชั้นดาน มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๕.๐ - ๖.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก พืชมักแสดงอาการขาดธาตุอาหารให้เห็น ในช่วงฤดูแล้งชั้นดานจะแห้งและแข็งมาก รากพืชไม่สามารถไชซอนผ่านไปได้ ส่วนในช่วงฤดูฝนจะเปียกแฉะและมีน้ำแช่ขัง

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสม็ด ป่าชายหาด ป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกมะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ และพืชไร่ บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐๖,๔๒๖ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๗๘ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๓ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก หรือบริเวณชายฝั่งทะเล เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากตะกอนทรายชายทะเล บนพื้นที่ดอน บริเวณหาดทราย สันทรายชายทะเลหรือบริเวณที่ลาดเชิงเขา ที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบ เป็นกลุ่มดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างมากเกินไป เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วนหรือดินทราย ดินมีสีเทา สีน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนแดง ถ้าพบบริเวณสันทรายชายทะเลจะมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๗.๐ แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นด่างปานกลาง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำได้น้อย พืชจะแสดงอาการขาดน้ำอยู่เสมอ นอกจากนี้ดินยังมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น สับปะรด ส่วนไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว และมะม่วงหิมพานต์ บางแห่งเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๑,๐๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๒๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๔ เป็นกลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อละเอียด หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำบนพื้นที่ดอน ที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบจนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินตื้นมาก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีกรด หรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมาก กรวดส่วนใหญ่เป็นพวกหินกลมมน หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดง หรือสีแดงปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินปนกรวดลูกรังมาก มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว หรือผลไม้บางชนิด บางแห่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่าหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๐๓๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๗ ของพื้นที่ เช่น สับปะรด ส่วนไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว และมะม่วงหิมพานต์ บางแห่งเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๕๐ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บนพื้นที่ดอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินช่วง ๕๐ เซนติเมตร ตอนบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย ในระดับความลึกประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ เซนติเมตร จะพบชั้นดินปนเศษหินหรือลูกรัง สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ - ๕.๕ ปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นด่างปานกลาง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินค่อนข้างเป็นทราย ถ้าพบบริเวณที่มีความลาดชันสูง เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล มีเนื้อที่ประมาณ ๗,๓๖๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๑ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อหยาบบนบริเวณพื้นที่ตอน บริเวณที่ลาดเชิงเขาต่างๆ มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงลูกคลื่นลาดชัน เป็นกลุ่มดินต้นหรือต้นมาก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนเศษหิน เศษหินส่วนใหญ่เป็นพวกเศษหินทรายและควอตซ์ หรือหินดินดาน สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินต้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นปริมาณมาก และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูง เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าดิบชื้น บางแห่งใช้ปลูกยางพารา หรือปล้อยทิ้งเป็นป่าละเมาะ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๘,๗๕๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๕๕ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๓ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียดบนบริเวณพื้นที่ตอน ที่เป็นค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียว ส่วนดินล่าง ในระดับความลึกระหว่าง ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร เป็นดินลูกรังหรือดินปนเศษหินผุ ซึ่งเป็นพวกหินตะกอนละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง หรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินชั้นล่างมีลูกรังหรือเศษหินปะปนอยู่เป็นปริมาณมากทำให้การปลูกพืชไร่อาจมีปัญหาและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล กาแฟ และพืชไร่บางชนิด มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๖๕๐ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๓๐ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๗ เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินอินทรีย์ ปกติเป็นอินทรีย์วัตถุหนามากกว่า ๔๐ ซม. แต่จะหนาไม่เกิน ๑๐๐ ซม. บางแห่งเป็นชั้นอินทรีย์วัตถุสลับกับพวกดินอินทรีย์ สีดินเป็นสีดำหรือสีน้ำตาลในชั้นดินอินทรีย์ ส่วนดินอินทรีย์ที่เกิดเป็นชั้นสลับอยู่มีสีเป็นสีเทา ไตลงไปจะเป็นดินเลนตะกอนน้ำทะเล ซึ่งมักพบอยู่ในระดับความลึกน้อยกว่า ๑๐๐ ซม. มีสีเทาหรือสีเทาปนเขียว และมีสารประกอบกำมะถัน (ไฟไรต์) อยู่มาก พบบริเวณพื้นที่ลุ่มต่ำหรือพื้นที่พรุ มีน้ำแช่ขังอยู่เป็นเวลานานหรือตลอดปี เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลวมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕ ตามสภาพธรรมชาติพื้นที่เหล่านี้จะปกคลุมไปด้วยป่าพรุ แต่ได้มีการหักร้างถางพงเพื่อนำมาใช้ปลูกข้าว แต่ไม่ค่อยได้ผลเนื่องจากมีปัญหามากมายในเรื่องคุณภาพของดิน

ดินบริเวณดังกล่าวจึงปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า มีหญ้า เสม็ด และไม้พุ่มเล็กๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินกาบแดง

กลุ่มชุดดินที่ ๕๘ เป็นกลุ่มดินที่พบบริเวณพื้นที่ลุ่มต่ำหรือพื้นที่พรุ ที่อยู่ไม่ไกลจากทะเลมากนัก มีน้ำแช่ขังอยู่เป็นเวลานานหรือตลอดปี เป็นดินลึก การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นพวกวัสดุอินทรีย์ แต่ชั้นดินอินทรีย์ที่พบหนากว่า ๑๐๐ เซนติเมตร และมีเนื้อหยาบกว่าอีกทั้งมีเศษพืชขนาดเล็กและขนาดใหญ่ปะปนอยู่ทั่วไป สีดินเป็นสีดำหรือสีน้ำตาล ที่ความลึกมากกว่า ๒๐๐ เซนติเมตร อาจพบดินเลนตะกอนน้ำทะเลสีเทาปนเขียว และมีสารประกอบกำมะถัน (ไฟไรต์) อยู่มาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก

ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินอินทรีย์ที่มีคุณภาพต่ำ เป็นกรดจัดมาก ขาดธาตุอาหารพืชต่างๆ อย่างรุนแรง และยากต่อการใช้เครื่องมือทางการเกษตรเนื่องจากเป็นที่ลุ่มต่ำ และดินยุบตัว หากมีการระบายน้ำออกเมื่อดินแห้งจะติดไฟได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ ยังคงสภาพป่าพรุ บริเวณขอบๆ พรุบางแห่ง ใช้ปลูกพืชล้มลุกและพืชผักสวนครัว แต่ไม่ค่อยได้ผล เมื่อป่าพรุถูกทำลายไปจะมีพืชต่างๆ เช่น กระจูด เฟิร์น และเสม็ดขึ้นแทนที่มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๘ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๒ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ กลุ่มดินนี้พบบริเวณที่ราบลุ่มหรือบริเวณพื้นล่างของเนินหรือหุบเขาที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน มีการผสมกันของตะกอนหลายชนิด ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว มีลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยาดิน ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้นๆ ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการทำนา ส่วนในฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำนิยมใช้ปลูกพืชผักหรือพืชไร่อายุสั้น เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิด จึงเรียกว่าเป็นพวกดินตะกอนลำน้ำที่มีการระบายน้ำเร็ว มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕,๙๖๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๑๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ กลุ่มดินนี้อยู่บริเวณพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ดินที่พบบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโคลนกระจัดกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโคลน กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๑,๕๕๘ ไร่ หรือร้อยละ ๑๐.๐๒ ของพื้นที่

๑.๑.๒ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) **ป่าไม้** จังหวัดปัตตานีมีเนื้อที่ป่าตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ ทั้งสิ้น ๙๙,๖๔๘ ไร่ ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ๒๕,๙๕๕.๓๗๕ ไร่ กรมป่าไม้ได้ส่งมอบพื้นที่ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. ให้แก่เกษตรกร ทั้งสิ้น ๙,๒๙๒-๓-๖๘ ไร่ มีอุทยานแห่งชาติ ๒ แห่งคือ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑๓,๑๒๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี (อำเภอกะพ้อเนื้อที่ ๘,๖๐๗ ไร่) จังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส และอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว มีเนื้อที่ประมาณ ๔๓,๔๘๒ ไร่ ครอบคลุม ๓ จังหวัด คือจังหวัดปัตตานี (อำเภอโคกโพธิ์ เนื้อที่ ๑๖,๓๑๒.๕๐ไร่) จังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลา และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑ แห่ง คือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าป่ารังไก่อสภาพป่า ส่วนใหญ่ของจังหวัดปัตตานีเป็นป่าดิบชื้น ป่าชายเลน และป่าพรุ

จากข้อมูลเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๗ จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Land sat-๕ ปี พ.ศ.๒๕๔๖ - ๒๕๔๗ จังหวัดปัตตานี มีเนื้อที่ป่าไม้รวม ๕๐,๑๒๕ ไร่ ป่าบก ๒๖,๙๓๗ ไร่ ป่าชายเลน ๒๓,๑๘๘ ไร่ (เนื้อที่ป่าไม้หมายถึง เนื้อที่ป่าทุกชนิดไม่ว่าจะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติหรือเนื้อที่ป่าอื่นๆ)

๒) **แร่ธาตุ** จังหวัดปัตตานีมีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่ และค่าธรรมเนียมแร่ไม่มากนัก เนื่องจากได้รับสิทธิการทำเหมืองมีประทานบัตรเพียงจำนวน ๑ แปลง ที่บ้านเตราะปลิง ตำบลทุ่งคล้า อำเภอสายบุรี

ชนิดแร่หินแกรนิต (เพื่ออุตสาหกรรมการก่อสร้าง) ปัจจุบันไม่ได้เปิดการทำเหมืองผลิตแร่แต่อย่างใด เนื่องจากอยู่ระหว่างการขอใบอนุญาตซื้อมีใช้ ซึ่งวัตถุประสงค์ (แบบ ป.๕) รายได้ที่จัดเก็บได้จึงมีเฉพาะค่าธรรมเนียมแร่เท่านั้น

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การปกครอง จังหวัดปัตตานีได้แบ่งหน่วยการปกครองออกเป็น ๑๒ อำเภอ ๑๑๕ ตำบล ๖๔๕ หมู่บ้าน โดยมีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง (เทศบาลเมืองปัตตานีและเทศบาลเมืองตะลุม്പัน) เทศบาลตำบล ๑๕ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๙๖ แห่ง

ตารางที่ ๘ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดปัตตานี

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลากลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
เมืองปัตตานี	๙๖.๘๓๗	๔.๙๙	๐.๐๕	๑๓	๖๖	๒	๙	๒๐
ยะรัง	๑๘๓.๙๕๒	๙.๔๘	๑๕	๑๒	๗๒	๑	๑๒	-
หนองจิก	๒๓๑.๕๒๖	๑๑.๙๓	๘	๑๒	๗๖	๒	๑๑	-
โคกโพธิ์	๓๓๙.๔๑๔	๑๗.๔๙	๒๖	๑๒	๘๓	๓	๑๒	-
ยะหริ่ง	๑๙๖.๘๒๙	๑๐.๑๔	๑๔	๑๘	๘๑	๔	๑๔	-
ปะนาเระ	๑๔๔.๐๕๘	๗.๔๒	๔๓	๑๐	๕๕	๒	๘	-
มายอ	๒๑๖.๑๓๖	๑๑.๑๔	๒๙	๑๓	๕๙	๑	๑๐	-
สายบุรี	๑๗๘.๔๒๔	๙.๒๐	๕๐	๑๑	๖๔	๒	๘	๒๐
ไม้แก่น	๕๕.๒๐๑	๒.๘๔	๖๕	๔	๑๗	-	๓	-
ทุ่งยางแดง	๑๑๔.๙๗๐	๕.๙๓	๔๕	๔	๒๓	-	๔	-
กะพ้อ	๙๓.๘๑๕	๔.๘๓	๖๘	๓	๒๗	-	๓	-
แม่ลาน	๘๙.๑๙๔	๔.๖๐	๓๐	๓	๒๒	-	๓	-
รวม	๑,๙๔๐.๓๕๖	๑๐๐	-	๑๑๕	๖๔๕	๑๗	๙๖	๔๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

โครงสร้างประชากร ข้อมูลประชากร ณ เดือนเมษายน ๒๕๖๕ มีประชากรทั้งสิ้น ๗๓๐,๔๖๖ คน เป็นเพศชาย ๓๖๐,๗๙๐ คน เป็นเพศหญิง ๓๖๙,๖๗๖ คน โดยอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ๓ ลำดับแรก คือ อำเภอเมืองปัตตานี มีจำนวน ๑๓๖,๘๒๓ คน รองลงมาได้แก่ อำเภอยะรัง มีจำนวน ๙๕,๙๕๐ คน และอำเภอยะหริ่ง มีจำนวน ๙๐,๕๘๓ คน ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ๓ ลำดับแรก คือ อำเภอไม้แก่น มีจำนวน ๑๓,๐๓๓ คน อำเภอแม่ลาน มีจำนวน ๑๗,๖๘๓ คน และอำเภอกะพ้อ มีจำนวน ๑๙,๑๘๓ คน

ตารางที่ ๙ จำนวนประชากรรายอำเภอ ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน
๑. เมืองปัตตานี	๖๕,๗๙๐	๗๑,๗๑๔	๑๓๗,๕๐๔	๔๖,๖๓๘
๒. โคกโพธิ์	๓๓,๕๓๕	๓๕,๒๔๑	๖๘,๗๗๖	๒๐,๗๒๗
๓. หนองจิก	๔๒,๖๐๓	๓๙,๒๐๗	๘๑,๘๑๐	๒๐,๗๗๓
๔. ปะนาเระ	๒๓,๓๕๔	๒๔,๐๒๓	๔๗,๓๗๗	๑๒,๐๘๕
๕. มายอ	๓๐,๒๑๕	๓๐,๙๒๗	๖๑,๑๔๒	๑๓,๗๙๗

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวน ครัวเรือน
๖. พุ่งยางแดง	๑๒,๓๔๔	๑๒,๗๔๕	๒๕,๐๘๙	๕,๗๕๕
๗. สายบุรี	๓๔,๙๕๔	๓๖,๓๖๙	๗๑,๓๒๓	๑๗,๖๘๗
๘. ไม้แก่น	๖,๔๐๘	๖,๕๖๘	๑๒,๙๗๖	๓,๓๓๕
๙. ยะหริ่ง	๔๔,๗๗๙	๔๕,๒๔๒	๙๐,๐๒๑	๒๐,๕๑๘
๑๐. ยะรัง	๔๗,๖๕๙	๔๗,๖๖๙	๙๕,๓๒๘	๒๒,๗๓๔
๑๑. กะป้อ	๙,๓๑๐	๙,๕๗๑	๑๘,๘๘๑	๔,๔๐๐
๑๒. แม่ลาน	๘,๕๕๐	๘,๘๕๐	๑๗,๔๐๐	๔,๔๑๑
รวม	๓๕๙,๔๗๐	๓๖๘,๒๑๖	๗๒๗,๖๘๖	๑๙๒,๘๖๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

๑.๓ ข้อมูลสังคมและวัฒนธรรม

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัว เพียบพร้อมด้วยแหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สืบเนื่องมาจากความเจริญรุ่งเรืองทางการปกครองและการค้าในอดีต ปัตตานีจึงมีวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างศาสนา วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และหลักศรัทธาความเชื่อของผู้คนที่หลากหลาย ผ่านการอยู่ร่วม ผสมผสาน การดำรงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ กระทั่งกลายเป็น “เมืองปัตตานีบนเส้นทางวงแหวนพหุวัฒนธรรม”

๑) ด้านศาสนา

ตารางที่ ๑๐ การนับถือศาสนาของประชากรจังหวัดปัตตานี

อำเภอ	จำแนกตามการนับถือศาสนา (คน)						ประชากร รวม (คน)
	ศาสนา พุทธ	ร้อยละ	ศาสนา อิสลาม	ร้อยละ	ศาสนา คริสต์	ร้อยละ	
เมืองปัตตานี	๕๘,๐๑๕	๕๕.๒๔	๕๑,๑๔๒	๑๐.๕๕	๗๐๐	๙๙.๔๓	๑๐๙,๘๕๗
โคกโพธิ์	๑๘,๑๔๑	๑๗.๒๗	๒๙,๓๔๕	๖.๐๕	๔	๐.๕๗	๔๗,๔๙๐
ยะรัง	๑,๒๒๒	๑.๑๖	๘๓,๙๓๒	๑๗.๓๑	-	-	๘๕,๑๕๔
ยะหริ่ง	๑,๔๓๖	๑.๓๗	๕๗,๓๘๓	๑๑.๘๔	-	-	๕๘,๘๑๙
สายบุรี	๘,๔๗๓	๘.๐๗	๖๒,๓๔๓	๑๒.๘๗	-	-	๗๐,๘๑๖
มายอ	๖๕๐	๐.๖๒	๔๗,๐๙๘	๙.๗๒	-	-	๔๗,๗๔๘
หนองจิก	๔,๕๐๓	๔.๒๙	๖๓,๕๓๙	๑๓.๑๑	-	-	๖๘,๐๔๒
ปะนาเระ	๖,๕๒๖	๖.๒๑	๒๗,๓๔๑	๕.๖๔	-	-	๓๓,๘๖๗
ไม้แก่น	๑,๘๘๓	๑.๗๙	๑๑,๐๕๔	๒.๒๘	-	-	๑๒,๙๓๗
พุ่งยางแดง	๖๒	๐.๐๖	๒๕,๑๗๗	๕.๑๙	-	-	๒๕,๒๓๙
กะป้อ	๙๗	๐.๐๙	๑๘,๗๒๑	๓.๘๖	-	-	๑๘,๘๑๘
แม่ลาน	๔,๐๒๒	๓.๘๓	๗,๖๕๗	๑.๕๘	-	-	๑๑,๖๗๙
รวม	๑๐๕,๐๓๐	๑๐๐.๐๐	๔๘๔,๗๘๒	๑๐๐.๐๐	๗๐๔	๑๐๐.๐๐	๕๙๐,๕๑๖

จำแนกตามการนับถือศาสนา	ประชากรรวม (คน)	ร้อยละ
ศาสนาพุทธ	๑๐๕,๐๓๐	๑๗.๗๘๖
ศาสนาอิสลาม	๔๘๔,๗๘๒	๘๒.๐๙๕
ศาสนาคริสต์	๗๐๔	๐.๑๑๙
รวม	๕๙๐,๕๑๖	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ สํารวจข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี ๒๕๖๕

๒) ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่สำคัญ

ประเพณีชักพระ พิธีรำลึกถึงวันรับเสด็จองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลับจากจำพรรษา และแสดงพระอิทธิธรรม ๗ คัมภีร์ โปรดพระพุทธรูปมารดา ณ ดาวดึงส์ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ครั้งพุทธกาล ต่อมาจึงได้กลายเป็นประเพณีกระทำกันทุกปี โดยพุทธศาสนิกชนในท้องที่อำเภอโคกโพธิ์และใกล้เคียงจะชักลากเรือพระ ที่ตกแต่งอย่างสวยงามจากวัดต่าง ๆ ผู้ร่วมขบวนจะแต่งกายอย่างงดงาม มีการพ่อน้ำหน้าเรือพระ

ประเพณีแห่หนก จัดขึ้นเป็นเกียรติในงานเทศกาลงานเฉลิมฉลอง หรืองานมงคลทั่วไป เช่น พิธีสูหนัดในศาสนาอิสลาม หรือใช้เป็นขบวนแห่ต้อนรับอาคันตุกะผู้เป็นแขกบ้านแขกเมืองคนสำคัญ นอกจากนี้ ยังมีประเพณีงานสารทเดือน ๑๐ ระหว่างวันแรม ๑๔-๑๕ ค่ำ มีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว กลางคืนมีมหรสพของปักษ์ใต้ฉลอง

งานฮารีรายอ งานฉลองการเลิกถือศีลอดของชาวไทยมุสลิม (ในช่วงเดือน ๙ ถึงวันที่ ๑ เดือน ๑๐ เป็นเวลา ๓๐ วัน) หลังจากการเลิกถือศีลอดแล้ว ชาวไทยมุสลิมในปัตตานีจะไปชุมนุมกันที่มัสยิดกลาง เพื่อประกอบพิธีทางศาสนาอิสลามโดยพร้อมเพรียงกัน

งานฉลองเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว เป็นงานประเพณีที่กระทำกันทุกปี ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนอ้ายตาม จันทรคติของจีน คือหลังวันตรุษจีน ๑๕ วันของทุกปี มีการสมโภชแห่แห่นรูปสลักไม้มะม่วงหิมพานต์ของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวและรูปพระอื่นๆ โดยอัญเชิญออกจากศาลมาประทับบนเกี้ยว มีการลุยไฟและแสดงอภิหารต่างๆ เพื่อพิสูจน์ความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่

งานแห่พระอีกง หรือแห่เจ้าพ่อเล่าเอี้ยกง เป็นงานประเพณีของอำเภอสายบุรี ซึ่งจัดในวันแรม ๒ ค่ำ และ ๓ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี ณ บริเวณศาลเจ้าบางทะเล ซึ่งตรงข้ามตำบลทะเลบัน หรือบริเวณศาลเจ้าแห่งใหม่ ในเขตเทศบาลตำบลทะเลบัน โดยผลิตกันจัดงานสมโภชในแต่ละแห่งปีเว้นปี มีการจัดขบวนแห่รูปแกะสลักไม้ เป็นรูปพระเจดีย์เจ้าพ่อเล่าเอี้ยกงและบริวาร

ประเพณีลาซัง ประเพณีนี้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามเรียกว่า "ปุยอ้อป้อแน" เป็นพิธีฉลองนาข้าว หรือซังข้าว ซึ่งทำกันทุกหมู่บ้าน ทั้งไทยพุทธและไทยอิสลาม ประเพณีนี้จะจัดให้มีขึ้นภายหลังเก็บเกี่ยวข้าวราว เดือน ๕ หรือเดือน ๖ มีการทำหุ่นฟางรูปชาย-หญิงจับคู่กัน แล้วจัดขบวนแห่ไปวางไว้บนศาลเพียงตาพร้อมทั้ง เครื่องสังเวย เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวเหนียวห่อต้ม ไข่ต้ม หลังจากนั้นผู้อาวุโสในหมู่บ้านท่านหนึ่งจะกล่าวคำบวงสรวงแต่งงานให้แก่หุ่นซังข้าว แล้วนำหุ่นดังกล่าวไปเก็บไว้ในนาใกล้ๆ ศาลเพียงตาจุดประสงค์ของการทำพิธีนี้เพื่อขอบคุณเจ้าแม่โพสพ หรือพระเจ้าที่บันดาลให้พืชผลอุดมสมบูรณ์

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ โครงสร้างพื้นฐาน

๑) ระบบสาธารณูปโภค

ระบบไฟฟ้า จังหวัดปัตตานีมีสำนักงานการไฟฟ้า ๒ สำนักงาน คือ ๑) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดปัตตานี รับผิดชอบพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอยะรัง อำเภอยะหริ่ง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก และอำเภอแม่ลาน และ ๒) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสายบุรี รับผิดชอบพื้นที่อำเภอสายบุรี อำเภอปะนาเระ อำเภอมายอ อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอไม้แก่น อำเภอกะพ้อ มีที่ทำการไฟฟ้าทั้งหมด ๑๒ แห่ง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ใช้กระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น ๔๓๑,๙๖๑,๘๕๐.๒๕ หน่วย และมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๑๙๐,๕๐๒.๐๐ ราย มีการใช้กระแสไฟฟ้าในพื้นที่ควบคุม กพท.ปัตตานี จำนวน ๔๒๑,๗๗๕,๙๙๘.๙๗ หน่วย จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ๑๒๒,๙๗๓ ราย และการใช้กระแสไฟฟ้าในพื้นที่ควบคุม กพอ.สายบุรี จำนวน ๑๐,๑๘๕,๘๕๑.๒๘ หน่วย จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ๖๗,๕๒๙ ราย

๒) ระบบประปา

จังหวัดปัตตานีมีหน่วยงานหลักที่ให้บริการประปา จำนวน ๒ แห่ง คือ ๑) เทศบาลเมืองปัตตานี ปัจจุบันมีกำลังการผลิตน้ำประปา รวม ๔๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน หรือกำลังผลิต ๑,๒๕๐ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยใช้แหล่งน้ำในการผลิตน้ำประปาจากแม่น้ำปัตตานี ตำบลจะบังติกอ มีโรงผลิตน้ำประปาและสูบน้ำ จำนวน ๓ แห่ง ให้บริการผู้ใช้น้ำในเขตเทศบาล ได้แก่ ตำบลสะบารัง ตำบลอาเนาะรู และตำบลจะบังติกอ จำนวน ๑๓,๘๖๔ ราย และให้บริการพื้นที่นอกเขตเทศบาลบางส่วน ได้แก่ พื้นที่ตำบลรูสะมิแล ตำบลบานา และตำบลตะลุโบะ จำนวน ๘,๔๑๒ ราย จำนวนผู้ใช้น้ำรวม ๒๒,๒๗๖ ราย มีอัตราการจำหน่ายน้ำเฉลี่ย/เดือน จำนวน ๕๓๒,๙๙๐ ลูกบาศก์เมตร โดยมีพื้นที่การให้บริการน้ำประปา ดังนี้

- พื้นที่ให้บริการในเขตเทศบาลครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ ๔.๗๘ ตารางกิโลเมตร
- พื้นที่ให้บริการนอกเขตเทศบาล ประกอบด้วย
  ๑. พื้นที่ให้บริการนอกเขตเทศบาลตำบลรูสะมิแล ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ ๒.๖๗ ตารางกิโลเมตร
  ๒. พื้นที่ให้บริการ อบต.บานา ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ ๒.๒๖ ตารางกิโลเมตร
  ๓. พื้นที่ให้บริการ อบต.ตะลุโบะ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ ๐.๑๙ ตารางกิโลเมตร

๒) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาสายบุรี มีกำลังการผลิตน้ำประปา ๑๘๐ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง หรือ ๔,๓๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย ๒,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน โดยใช้แหล่งน้ำในการผลิตน้ำประปาจากแม่น้ำสายบุรี พื้นที่ให้บริการผู้ใช้น้ำ ได้แก่ เทศบาลเมืองตะลุบัน ตำบลปะเสยะวอ ตำบลละหาร ตำบลมะนังดาลำ รวม ๓,๐๐๐ ครัวเรือน

นอกจากนี้ ข้อมูลจากท้องถิ่น พื้นที่จังหวัดปัตตานียังมีการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค จำนวน ๔๓๘ บ่อ

ที่มา : สำนักงานเทศบาลเมืองปัตตานี, สำนักงานการประปาสายบุรี, และส่วนทรัพยากรน้ำ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปัตตานี ๒๕๖๕

โทรศัพท์ การให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานของจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๔ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตที่เปิดใช้งาน จำนวนหมายเลขที่มี ๒๙,๖๐๔ เลขหมายแยกเป็นเลขหมายโทรศัพท์ที่มีผู้เข้าทั้งหมด ๑๒,๔๕๖ เลขหมาย และเลขหมายอินเทอร์เน็ต ๑๒,๙๐๙ เลขหมาย

ไปรษณีย์ จังหวัดปัตตานี มี ๑๓ ที่ทำการไปรษณีย์ คือ ที่ทำการไปรษณีย์ปัตตานี ที่ทำการไปรษณีย์รูสะมิแล ที่ทำการไปรษณีย์สายบุรี ที่ทำการไปรษณีย์โคกโพธิ์ ที่ทำการไปรษณีย์ปะนาเระ ที่ทำการ

ไปรษณีย์มายอ ที่ทำการไปรษณีย์ยะหริ่ง ที่ทำการไปรษณีย์ยะรัง ที่ทำการไปรษณีย์หนองจิก ที่ทำการไปรษณีย์นาประดู่ ที่ทำการไปรษณีย์ปาลัส ที่ทำการไปรษณีย์ไม้แก่น และที่ทำการไปรษณีย์กะพ้อ (ยกเว้นอำเภอแม่ลาน) เคาน์เตอร์ไปรษณีย์สะบารัง ตำบลรูสะมิแล รับบริการฝากส่งอย่างเดียว ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบล/หมู่บ้านของจังหวัด ซึ่งปัจจุบันได้ปรับบทบาทมาให้บริการส่งสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ช่องทางการขนส่งสินค้าและการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น

๓) การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดปัตตานีอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๑,๐๕๕ กิโลเมตร โดยสามารถเดินทางสู่จังหวัดปัตตานีได้หลายวิธี ทั้งทางรถยนต์ส่วนตัว รถประจำทาง รถไฟ และเครื่องบิน

ถนน โดยถนนอยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงปัตตานี ระยะทาง ๓๔๒.๘๓๒ กิโลเมตรซึ่งเป็นถนนลาดยาง ระยะทาง ๓๔๑.๗๓๒ กิโลเมตร มีถนนสายหลักที่สำคัญเชื่อมต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ ถนนทางหลวงสาย ๔๓ เชื่อมต่อกับจังหวัดสงขลา ถนนสาย ๔๐๙, ๔๑๐ และ ๔๑๘ เชื่อมต่อกับจังหวัดยะลาและถนนสาย ๔๒ เชื่อมต่อกับจังหวัดนราธิวาส ปัจจุบันถนนอยู่ในสภาพดีใช้การได้ดีและมีความสะดวกในการสัญจรส่วนถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงชนบทปัตตานี มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๕ สายทางเป็นระยะทาง ๕๘๑.๘๘๓ กิโลเมตร แบ่งเป็นถนนลาดยาง ๕๗๙.๓๐๖ กิโลเมตร เป็นถนนคอนกรีต ๒.๕๗๗ กิโลเมตร

ที่มา : แขวงทางหลวงปัตตานี, แขวงทางหลวงชนบทปัตตานี

การจดทะเบียนรถยนต์ ยอดรวมรถจดทะเบียน ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สะสมรวมทั้งสิ้น ๒๔๙,๘๒๘ คัน รถจักรยานยนต์มีจำนวนการจดทะเบียนมากที่สุด จำนวน ๑๘๑,๐๖๕ คัน รองลงมาคือ รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลไม่เกิน ๗ คน จำนวน ๓๓,๓๖๓ คัน และรถยนต์นั่งส่วนบุคคล จำนวน ๓๒,๔๐๗ คัน ตามลำดับ ส่วนประเภทรถที่มีจำนวนในการจดทะเบียนน้อยที่สุดได้แก่ รถพ่วง จำนวน ๑ คัน ทั้งนี้ โดยในปี ๒๕๖๓ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๔ ส่วนใหญ่มีสถิติการจดทะเบียนทุกประเภทเพิ่มขึ้นทุกรายการ

รถไฟ จังหวัดปัตตานีมีเส้นทางรถไฟวิ่งผ่านที่อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลาน โดยมีสถานีรถไฟ สำหรับบริการ จำนวน ๕ สถานี คือ สถานีรถไฟปัตตานี (สถานีโคกโพธิ์) สถานีนาประดู่ สถานีวัดช้างให้ ที่หยุดรถป่าไร่ และสถานีคลองทราย

สนามบิน จังหวัดปัตตานีมีสนามบินพาณิชย์ ๑ แห่ง ขนาดทางวิ่ง ๔๐ x ๑,๕๓๐ เมตร ลานจอดยาว ๑๔๕ เมตร กว้าง ๘๑ เมตร ความสูง ๘๑ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ซึ่งเป็นสนามบินขนาดกลาง อยู่ที่อำเภอหนองจิก ปัจจุบันใช้ในราชการทหาร สำหรับการเดินทางโดยเครื่องบินจะใช้ท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และท่าอากาศยานจังหวัดนราธิวาส (สนามบินบ้านทอน)

ท่าเทียบเรือ จังหวัดปัตตานีมีท่าเทียบเรือทางทะเลที่สำคัญตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองปัตตานี จำนวน ๒ ท่า คือ ท่าเทียบเรือประมงปัตตานี ท่าเทียบเรือชายฝั่งปัตตานี ของกรมเจ้าท่า (เป็นท่าเทียบเรือน้ำลึก) และที่จอดพักเรือของกรมธนารักษ์ ซึ่งในอดีตมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีเรือประมงและเรือบรรทุกสินค้าชายฝั่งจากจังหวัดต่าง ๆ ทั้งภาคใต้ และภาคอื่น ๆ เข้ามาขนถ่ายสัตว์น้ำ และขนถ่ายสินค้า ตลอดจนจอดพักเรือ ปัจจุบันเกิดปัญหาการตื้นเขินของร่องน้ำ เนื่องจากมีปริมาณเนื่อดินที่ตกตะกอนโดยประมาณ ๔.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้เรือบรรทุกสินค้าและเรือประมงขนาด ๒,๕๐๐ ตันกรอสไม่สามารถเข้าเทียบท่าได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

ท่าเทียบเรือในพื้นที่จังหวัดปัตตานีที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาปัตตานีมีทั้งหมดจำนวน ๗๘ ท่าเทียบเรือ โดยแบ่งเป็นท่าเทียบเรือที่ออกให้เอกชนจำนวน ๗๐ ท่า และส่วนราชการจำนวน ๘ ท่า

๔) ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

ด่านศุลกากร จังหวัดปัตตานีมีด่านศุลกากร ๑ แห่ง ประเภทท่าเรือ ตั้งอยู่ที่ริมปากแม่น้ำปัตตานี ต.รัฐสมิแล อ.เมืองปัตตานี

ด่านกักกันสัตว์ จังหวัดปัตตานีไม่มีด่านกักกันสัตว์ แต่มีจุดตรวจสัตว์ซากสัตว์ ๑ แห่ง ซึ่งมีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ที่ตั้ง ๑๕๗/๕ ต.ป่อทอง อ.หนองจิก

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปัตตานีเฉลี่ยต่อหัว (GPP Per Capita) มากกว่าระดับประเทศ โดยปี พ.ศ.๒๕๖๔ จังหวัดปัตตานี มี GPP เฉลี่ยต่อหัว ๗๘,๑๓๑ บาท

๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP)

ข้อมูลปี ๒๕๖๔ เศรษฐกิจจังหวัดปัตตานีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) มูลค่า ๕๐,๖๐๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ขยายตัวร้อยละ ๒.๑ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๓ (๔๘,๙๒๙ ล้านบาท) ในขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศมีมูลค่า ๑๕,๖๓๖,๘๙๑ ล้านบาท หดตัวร้อยละ -๗.๔๓ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๒ (๑๖,๘๙๒,๔๑๐ ล้านบาท) ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคใต้ มีมูลค่า ๑,๒๘๑,๑๙๖ ล้านบาท หดตัวร้อยละ -๑๒.๑๗ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๒ (๑,๔๕๘,๗๘๒ ล้านบาท) และผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน มีมูลค่า ๑๓๘,๑๖๐ ล้านบาท หดตัวร้อยละ -๑.๓๗ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๒ (๑๔๐,๐๗๔ ล้านบาท) โดยจังหวัดปัตตานีจัดอยู่ลำดับที่ ๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) เป็นลำดับที่ ๙ ใน ๑๔ จังหวัดของจังหวัดในภาคใต้ และลำดับที่ ๕๑ ของประเทศ

ตารางที่ ๑๑ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม(GPP)จังหวัด/ภาคใต้ชายแดน/ภาคใต้/ประเทศ ณ ราคาประจำปี

หน่วย : ล้านบาท

จังหวัด	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓	
	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
ปัตตานี	๔๖,๑๗๗	-๑๕.๐๓	๔๘,๓๖๑	๔.๗๓	๔๙,๘๘๗	๓.๑๕	๔๘,๙๒๙	-๑.๙๒
ยะลา	๔๓,๓๖๐	๑.๔๔	๔๔,๑๐๔	๔.๐๒	๔๗,๒๓๐	๔.๗๑	๔๘,๘๑๖	๓.๓๖
นราธิวาส	๔๐,๗๔๓	-๑.๗๗	๔๓,๗๖๕	๗.๔๒	๔๒,๙๕๗	-๑.๘๕	๔๐,๔๑๕	-๕.๙๒
สงขลา	๒๔๒,๙๕๔	๐.๐๖	๒๔๙,๕๙๖	๒.๗๓	๒๔๓,๖๓๔	-๒.๓๙	๒๓๓,๗๓๓	-๔.๐๖
สตูล	๓๑,๘๓๐	-๒.๙๖	๒๙,๙๕๓	-๕.๙๐	๓๐,๙๒๑	๓.๒๓	๓๒,๙๐๒	๖.๔๐
ภาคใต้ ชายแดน	๑๓๐,๒๘๑	-๕.๙๘	๑๓๗,๒๓๐	๕.๓๓	๑๔๐,๐๗๔	๒.๐๗	๑๓๘,๑๖๐	-๑.๓๗
ภาคใต้	๑,๓๖๙,๔๖๔	๔.๓๔	๑,๓๙๕,๐๖๓	๑.๘๗	๑,๔๕๘,๗๘๒	๔.๕๗	๑,๒๘๑,๑๙๖	-๑๒.๑๗
ประเทศ	๑๕,๔๘๘,๖๖๔	๖.๑๖	๑๖,๓๗๓,๓๔๐	๕.๗๑	๑๖,๘๙๒,๔๑๐	๓.๑๗	๑๕,๖๓๖,๘๙๑	-๗.๔๓

ที่มา : ประมวลข้อมูลโดยใช้ฐานข้อมูล GPP ของสำนักบัญชีประชาชาติ สศช. และสำนักงานคลังจังหวัดปัตตานี, ๒๕๖๕

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๕ และแนวโน้มปี ๒๕๖๖ จังหวัดปัตตานี

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๕ มีการหดตัวร้อยละ ๖.๒ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสาขาพืช หดตัวร้อยละ ๓.๕ สาขาปศุสัตว์ขยายตัวร้อยละ ๐.๓ สาขาประมงหดตัวร้อยละ ๗.๕ สาขาบริการทางการเกษตรหดตัวร้อยละ ๑.๓ และสาขาป่าไม้ หดตัวร้อยละ ๘.๐ โดยมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร อาทิ การมีลมมรสุมคลื่นลมในทะเลอ่าวไทยที่มีกำลังแรง ทำให้มีเรือออกทำการประมงลดลง ส่งผลให้ปริมาณการจับสัตว์น้ำลดลง อีกทั้งสภาพอากาศที่ไม่อำนวย มีฝนตก หนาแน่นและเกิดอุทกภัยในหลายพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อปริมาณการให้ผลผลิตของพืชลดลง ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนส่งผลให้ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรปี ๒๕๖๕ ลดลงร้อยละ ๙.๕ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ในขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๖ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรลดลงร้อยละ ๔.๕

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๖ คาดว่าขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๐.๙ - ๑.๙ โดยมีปัจจัยสำคัญที่คาดว่าจะส่งผลต่อภาคเกษตร อาทิ สภาพภูมิอากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต ปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอต่อการเพาะปลูก การบริหารจัดการประมงอย่างยั่งยืน มีการจัดการสุขอนามัยด้านปศุสัตว์ รวมทั้งนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ ได้แก่ การวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มฐานการผลิต รวมทั้งการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรต่าง ๆ อาทิ สินค้า OTOP สินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าที่ได้รับมาตรฐาน GAP และสินค้า GI เป็นต้น โดยสาขาพืชขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๐.๔ - ๑.๔ สาขาปศุสัตว์ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ (-๐.๓) - ๐.๗ สาขาประมงขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๑ - ๒.๑ และสาขาบริการทางการเกษตรขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๒ - ๒.๒ ส่วนสาขาป่าไม้ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ (-๐.๔) - ๐.๖

๑. ภาพรวมเศรษฐกิจจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๓ มีมูลค่า ๔๘,๙๒๙ ล้านบาท ประกอบด้วยภาคเกษตรมูลค่า ๑๑,๒๒๐ ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มูลค่า ๓๗,๗๐๙ ล้านบาท โดยมีสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง เป็นสาขาการผลิตหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๒.๙ รองลงมาคือ สาขาการบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๙.๓ สาขาการศึกษา มีสัดส่วนร้อยละ ๑๖.๒ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์ จักรยานยนต์ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๒.๑ สาขาการผลิตอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ ๘.๖ และสาขาอื่น ๆ มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ ๒๐.๙

โครงสร้างการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง เป็นสำคัญ โดยมีสินค้าหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ คือ สาขาประมง ได้แก่ ประมงทะเลพาณิชย์ กุ้งขาวแวนนาไม สาขาพืช ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทูเรียน ข้าวนาปี และสาขาปศุสัตว์ ได้แก่ ไก่เนื้อ โคเนื้อ แพะเนื้อ สุกร แสดงให้เห็นว่า สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าประมง พืชสวน ปศุสัตว์ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างครบวงจรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ นโยบายทางด้านเกษตรและโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ ยังเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด

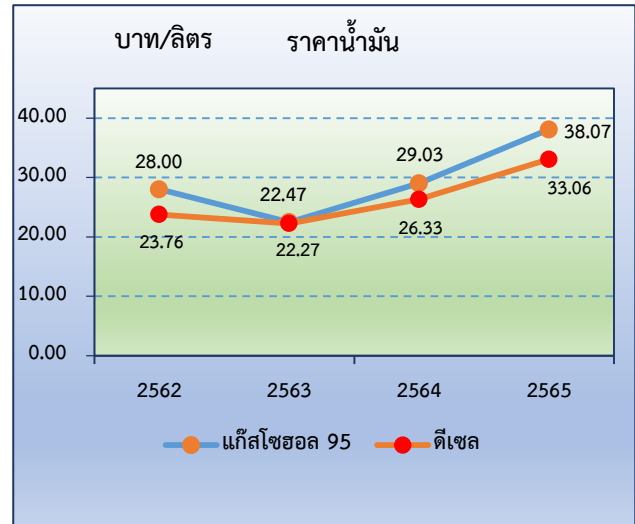
สาขาการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี ในปี ๒๕๖๓ ได้แก่ สาขาประมง ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๗๐.๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร หรือ GDP ภาคเกษตร รองลงมา คือ สาขาพืช ร้อยละ ๒๖.๔ สาขาปศุสัตว์ร้อยละ ๓.๐ สาขาบริการทางการเกษตรร้อยละ ๐.๓ และสาขาป่าไม้ร้อยละ ๐.๐๑ ตามลำดับ

๒. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาคเกษตร

๒.๑ ราคาน้ำมัน

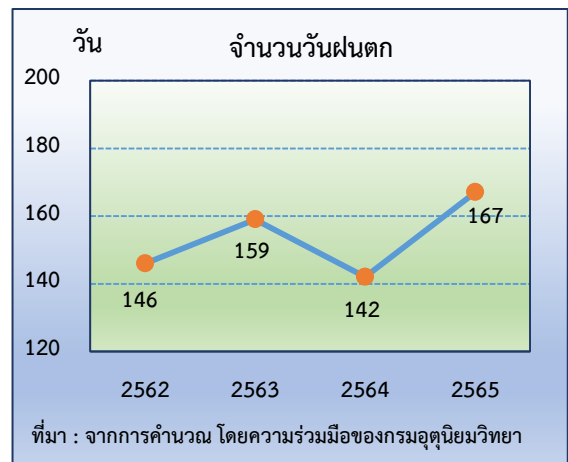
ในปี ๒๕๖๕ ราคาน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ ของจังหวัดปัตตานี เฉลี่ยอยู่ที่ ๓๘.๐๗ บาทต่อลิตร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๑.๑ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ ๒๙.๐๓ บาทต่อลิตร ขณะที่ราคาน้ำมันดีเซลเฉลี่ยอยู่ที่ ๓๓.๐๖ บาทต่อลิตร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕.๖ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ ๒๖.๓๓ บาทต่อลิตร เนื่องจากราคาน้ำมันในตลาดโลกยังคงมีความผันผวน ประกอบกับสถานการณ์สงครามระหว่างยูเครนและรัสเซีย ส่งผลให้ราคาน้ำมันในตลาดโลกสูงขึ้น อีกทั้งมีปัจจัยด้านเงินบาทของไทยที่อ่อนตัวลง จึงส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันในประเทศไทย

ที่มา: จากการคำนวณ โดยความร่วมมือของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

๒.๒ สถานการณ์น้ำ

จำนวนวันฝนตกในจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕ อยู่ที่จำนวน ๑๖๗ วัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ ๑๔๒ วัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๗.๖ ในขณะที่ปริมาณน้ำฝนมีปริมาณ ๒,๘๘๖.๙ มิลลิเมตร เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ที่มีปริมาณ ๑,๖๐๖.๘ มิลลิเมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๙.๗ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate Change)

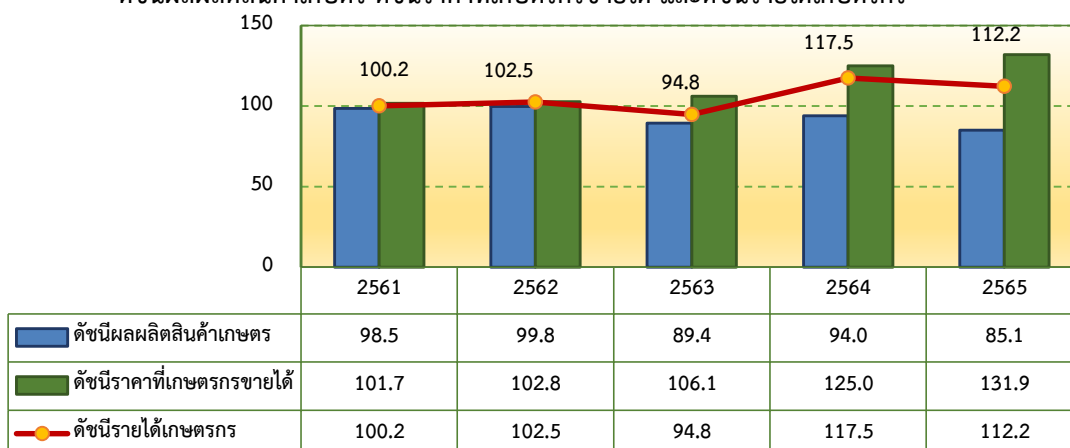
๒.๓ สถานการณ์ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด

-การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ทำให้ในพื้นที่ที่มีฝนตกยาวนานกว่าปกติ จนส่งผลให้เกิดอุทกภัยในหลายพื้นที่

สถานการณ์การระบาดของ -โรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา โดยในปี ๒๕๖๕ สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงบ่อย ฝนตกหนาแน่นและยาวนานกว่าปกติ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้การแพร่ระบาดของโรคเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงควรเฝ้าระวังในแหล่งผลิตที่สำคัญ

๓. เครื่องชี้ทางด้านเศรษฐกิจการเกษตร

ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร

ที่มา: จากการคำนวณ

จากกราฟแสดงให้เห็นว่า ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดปัตตานีของปี ๒๕๖๕ อยู่ที่ระดับ ๘๕.๑ ลดลงร้อยละ ๙.๕ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๙๔.๐ ส่วนดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ ๑๓๑.๙ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๖ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๒๕.๐ จากราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้น ทั้งในส่วนของสินค้าพืช ได้แก่ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ด้านสินค้าปศุสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ แพะเนื้อ และสินค้าประมง ได้แก่ ประมงทะเลพาณิชย์ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรอยู่ที่ระดับ ๑๑๒.๒ ลดลงร้อยละ ๔.๕ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๑๗.๕

๔. ภาพเศรษฐกิจการเกษตร ปี ๒๕๖๕

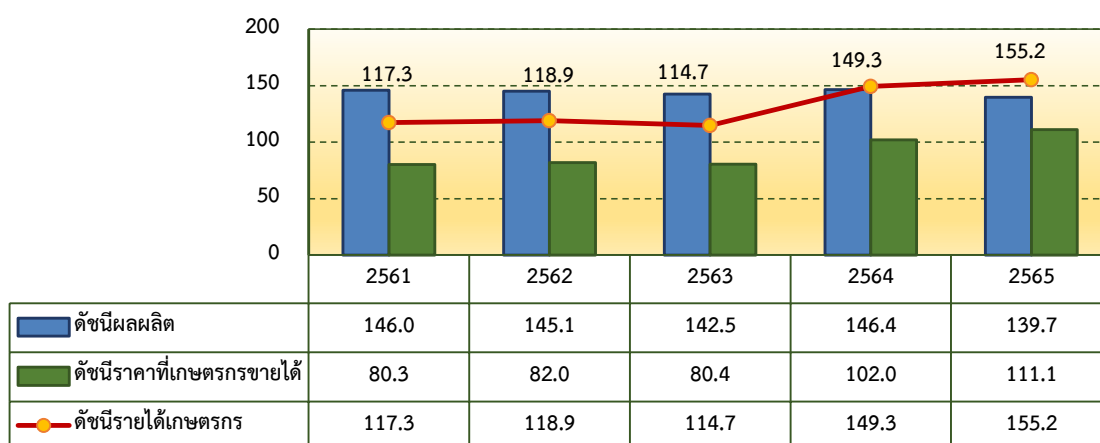
ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดปัตตานี ในปี ๒๕๖๕ หดตัวร้อยละ ๖.๒ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสาขาพืชหดตัว ร้อยละ ๓.๕ สาขาปศุสัตว์ขยายตัวร้อยละ ๐.๓ สาขาประมงหดตัวร้อยละ ๗.๕ สาขาบริการทางการเกษตรหดตัวร้อยละ ๑.๓ และสาขาป่าไม้หดตัวร้อยละ ๘.๐ โดยรายละเอียดในแต่ละสาขา มีดังนี้

๔.๑ สาขาพืช

ในปี ๒๕๖๕ หดตัวร้อยละ ๓.๕ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยดัชนีผลผลิตสาขาพืชอยู่ที่ระดับ ๑๓๙.๗ ลดลงร้อยละ ๔.๖ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๔๖.๔ ขณะที่ดัชนีราคาสาขาพืชที่เกษตรกรขายได้โดยเฉลี่ย อยู่ที่ระดับ ๑๑๑.๑ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๐ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๐๒.๐ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาพืชอยู่ที่ระดับ ๑๕๕.๒ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๐ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๔๙.๓

ดัชนีผลผลิต ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร

สาขาพืช

ที่มา: จากการคำนวณ

สำหรับภาวะการผลิตสาขาพืชปี ๒๕๖๕ มีพืชที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ทุเรียน และข้าวนาปี โดยมีผลผลิตลดลงร้อยละ ๓.๐ ๓๗.๔ และ ๑.๓ ตามลำดับ ในขณะที่ปาล์มน้ำมันมีผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๕ มีดังนี้

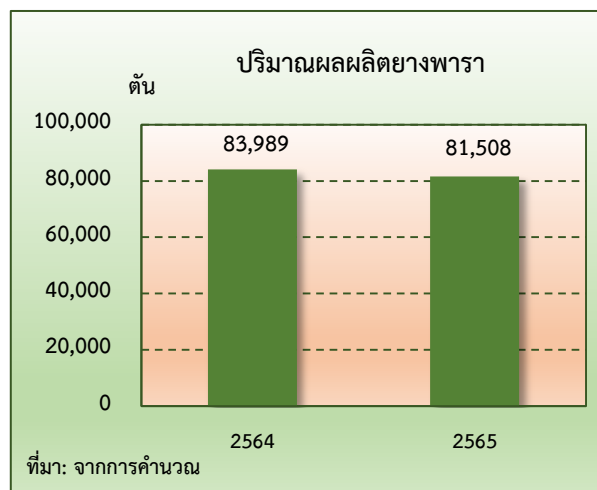
❖ ยางพารา

ภาวะการผลิต

ผลผลิตยางพาราปี ๒๕๖๕ เท่ากับ ๘๑,๕๐๘ ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๘๓,๙๘๙ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๓.๐ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง เกิดภาวะฝนตกที่ยาวนาน ทำให้จำนวนวันกรีดยางลดลง ประกอบกับเกิดโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพาราบางพื้นที่ของจังหวัด ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตยางพาราลดลง

ระดับราคา

ปี ๒๕๖๕ ราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๕๔.๑๖ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๕๐.๖๐ บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๑ เนื่องจากยังมีความต้องการยางพาราเพิ่มขึ้นในภาคอุตสาหกรรม อาทิ ถุงมือยาง อุปกรณ์ทางการแพทย์ รวมถึงภาครัฐมีมาตรการรักษาเสถียรภาพราคายาง

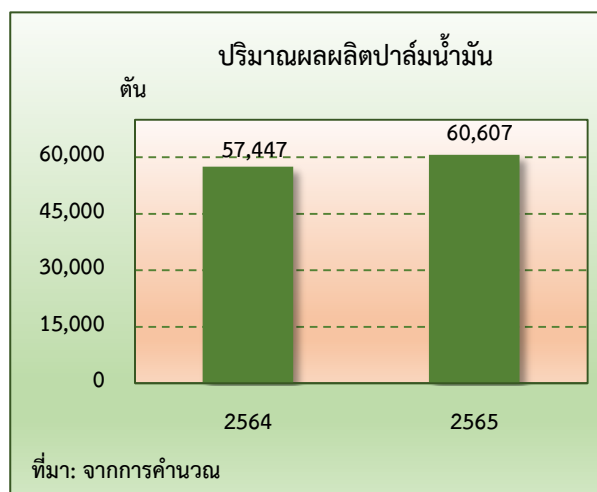
❖ ปาล์มน้ำมัน

ภาวะการผลิต

ผลผลิตปาล์มน้ำมันปี ๒๕๖๕ เท่ากับ ๖๐,๖๐๗ ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๕๗,๔๔๗ ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๕ เนื่องจากปีที่ผ่านมาปาล์มน้ำมันมีราคาสูง เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรดูแลสวนมากขึ้น ประกอบกับปาล์มน้ำมันอยู่ในช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง

ระดับราคา

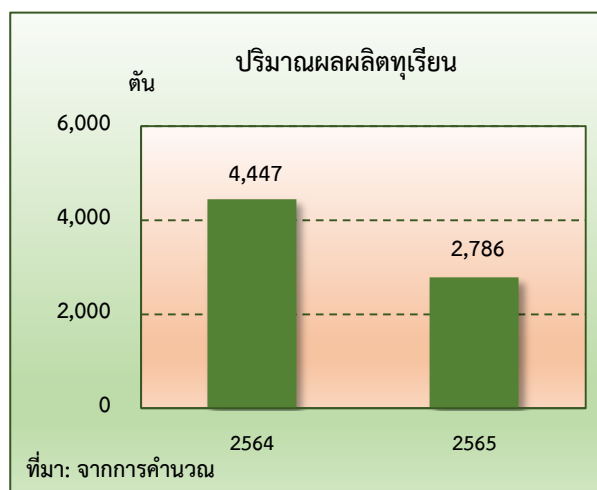
ปี ๒๕๖๕ ราคาผลปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๗.๓๙ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๖.๓๘ บาท หรือเพิ่มร้อยละ ๑๕.๖ เนื่องจากความต้องการใช้ทั้งด้านบริโภค อุตสาหกรรม และพลังงานยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาปาล์มน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น

❖ ทุเรียน

ภาวะการผลิต

ผลผลิตทุเรียนปี ๒๕๖๕ เท่ากับ ๒,๗๘๖ ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๔,๔๔๗ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๓๗.๔ เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการติดดอกและเจริญเติบโต ส่งผลให้ผลผลิตลดลง

ระดับราคา

ปี ๒๕๖๕ ราคาทุเรียนที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๗๘.๑๒ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๖๖.๙๔ บาทหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๖.๗ เนื่องจากปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค ส่งผลให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น

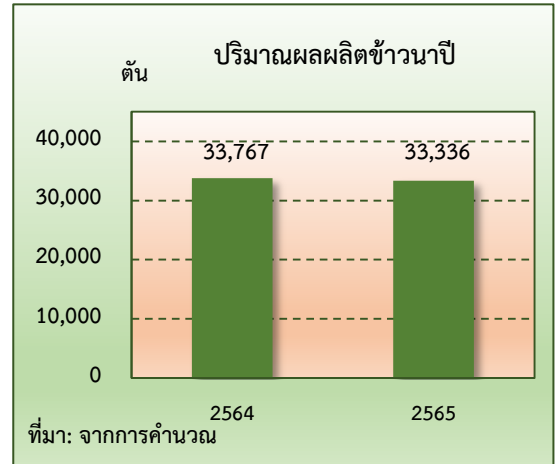
❖ ข้าวนาปี

ภาวะการผลิต

ผลผลิตข้าวปี ๒๕๖๕ เท่ากับ ๓๓,๓๓๖ ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมาซึ่งผลิตได้ ๓๓,๗๖๗ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๑.๓ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากนาข้าว เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันและไร่นาสวนผสม

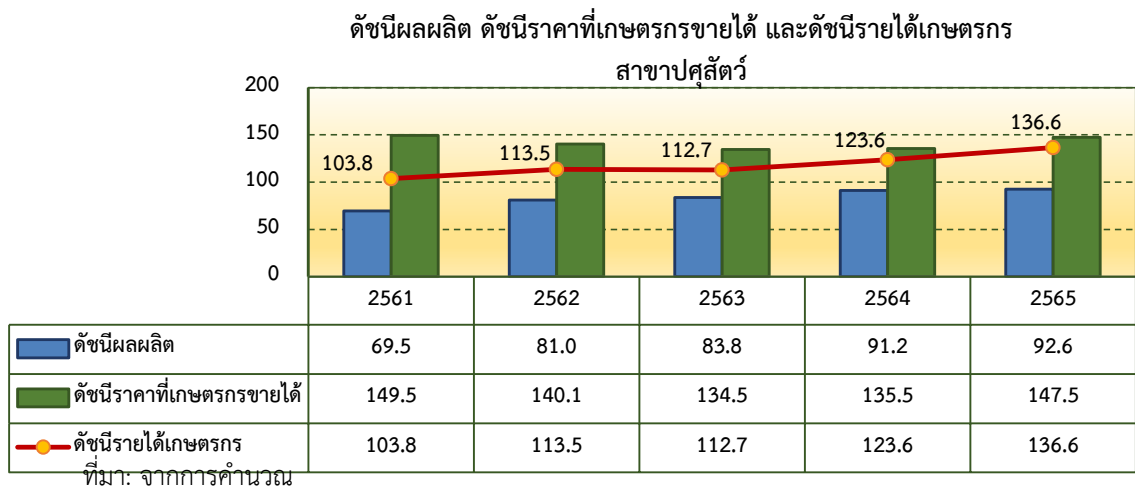
ระดับราคา

ปี ๒๕๖๕ ราคาข้าวนาปีที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยอยู่ที่ตันละ ๘,๕๙๖.๐๐ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยตันละ ๗,๙๐๒.๐๐ บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๘ เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นจากความนิยมของพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ส่งผลให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น

๔.๒ สาขาปศุสัตว์

ในปี ๒๕๖๕ ขยายตัวร้อยละ ๐.๓ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยดัชนีผลผลิตสาขาปศุสัตว์อยู่ที่ระดับ ๙๒.๖ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๖ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๙๑.๒ ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าสาขาปศุสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ ๑๔๗.๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๘ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๓๕.๕ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาปศุสัตว์อยู่ที่ระดับ ๑๓๖.๖ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐.๕ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๒๓.๖

การผลิตสาขาปศุสัตว์ปี ๒๕๖๕ ขยายตัวร้อยละ ๐.๓ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๔ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-๑๙ เริ่มคลี่คลาย มีการประกาศยกเลิกบังคับใช้สถานการณ์ฉุกเฉิน ทำให้มีการเปิดร้านค้าให้มีการบริโภคอาหารในร้านค้าได้ มีการเปิดสถานศึกษา ทำให้ความต้องการปศุสัตว์ในพื้นที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ในปี ๒๕๖๕ เกษตรกรเริ่มมีการลงทุนเลี้ยงและขยายการผลิตในรอบการผลิตใหม่ รวมทั้งภาครัฐมีสนับสนุนโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ เช่น โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มฐานการผลิต เป็นต้น

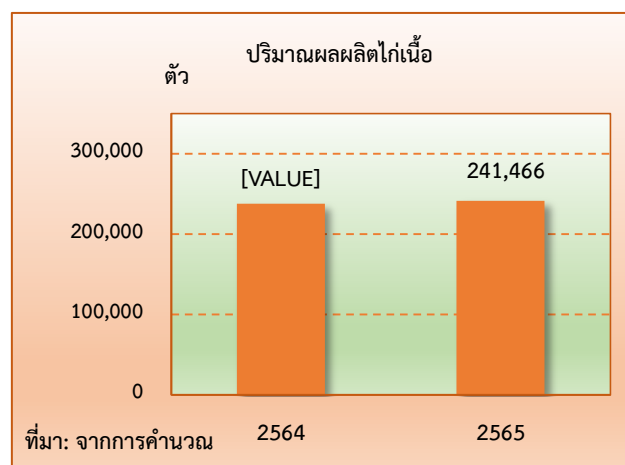
❖ ไก่เนื้อ

ภาวะการผลิต

ผลผลิตไก่เนื้อปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒๔๑,๔๖๖ ตัว เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ที่มีปริมาณการผลิต ๒๓๗,๗๓๓ ตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๖ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-๑๙ เริ่มคลี่คลาย เกษตรกรเริ่มมีการลงทุนเลี้ยง มีการปรับปรุงโรงเรือน ขยายการผลิตในรอบการผลิตใหม่

ระดับราคา

ปี ๒๕๖๕ ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๓๘.๔๓ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๒ จากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๓๗.๒๒ บาท เนื่องจากตลาดมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง

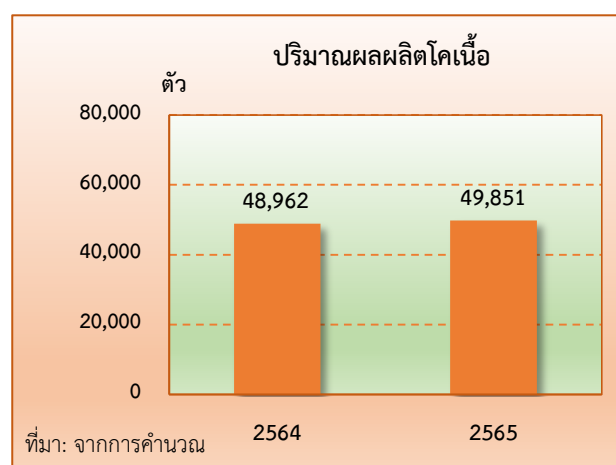
❖ ไค้เนื้อ

ภาวะการผลิต

ผลผลิตไค้เนื้อปี ๒๕๖๕ จำนวน ๔๙,๘๕๑ ตัว เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ที่มีปริมาณการผลิต ๔๘,๙๖๒ ตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๘ เนื่องจากกรมปศุสัตว์ ส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ไค้เนื้ออย่างเป็นระบบ อีกทั้งสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-๑๙ คลี่คลาย เริ่มมีการส่งออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งเป็นแรงจูงใจเกษตรกรเลี้ยงไค้เนื้อมากขึ้น

ระดับราคา

ปี ๒๕๖๕ ราคาไค้เนื้อที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยอยู่ที่ตัวละ ๒๔,๑๗๙๓.๐๐ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๘ จากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ตัวละ ๒๒,๐๑๕.๐๐ บาท เนื่องจากตลาดมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่งผลให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น

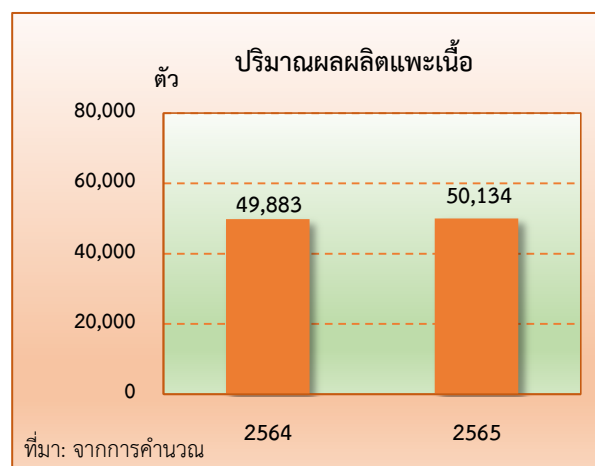
❖ แพะเนื้อ

ภาวะการผลิต

ผลผลิตแพะเนื้อปี ๒๕๖๕ จำนวน ๕๐,๑๓๔ ตัว เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ที่มีปริมาณการผลิต ๔๙,๘๘๓ ตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๕ เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยมีการเลี้ยงแพะเนื้อเพิ่มขึ้น ประกอบกับกรมปศุสัตว์ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงแพะเนื้อมากขึ้น มีการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์แพะ และส่งเสริมให้มีการเลี้ยงพันธุ์ลูกผสมมากขึ้น

ระดับราคา

ปี ๒๕๖๕ ราคาแพะเนื้อที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๑๗๘.๒๙ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๓ จากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๑๗๗.๗๗ บาท เนื่องจากตลาดมีความต้องการค่อนข้างมาก ทำให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น

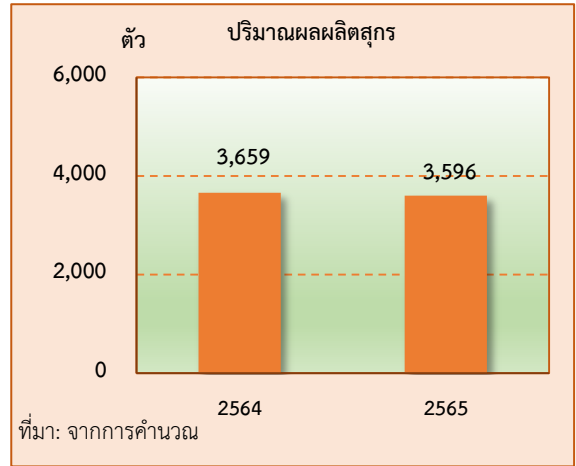
❖ **สุกร**

ภาวะการผลิต

ผลผลิตสุกรมีชีวิตปี ๒๕๖๕ จำนวน ๓,๕๙๖ ตัว ลดลงจากปีที่ผ่านมา ที่มีปริมาณการผลิต ๓,๖๕๙ ตัว หรือ ลดลงร้อยละ ๑.๗ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เลี้ยงเป็น เกษตรกรรายย่อยใช้บริโภคในพื้นที่ รวมทั้งการเลี้ยงสุกรในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดของสภาพพื้นที่และสิ่งแวดล้อม

ระดับราคา

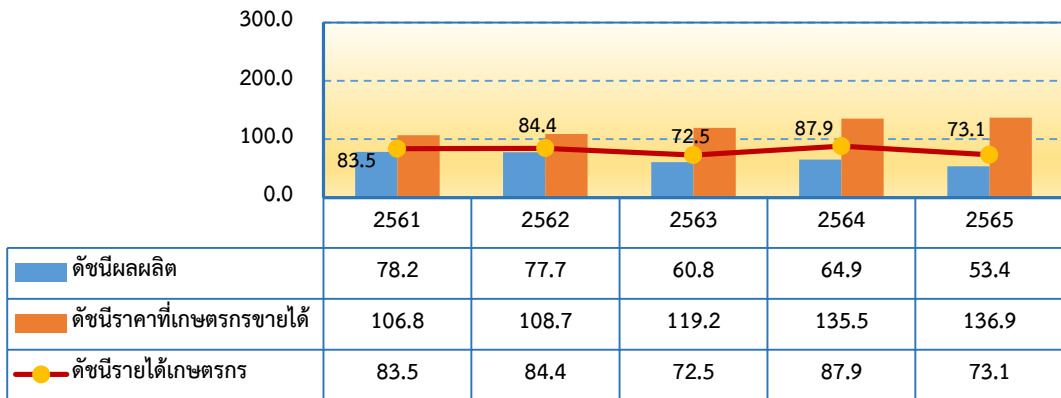
ปี ๒๕๖๕ ราคาสุกรน้ำหนักต่ำกว่า ๑๐๐ กิโลกรัม ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๑๐๒.๒๒ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๖.๕ จากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ย กิโลกรัมละ ๘๐.๗๗ บาท เนื่องจากตลาดยังคงมี ความต้องการอย่างต่อเนื่อง

๔.๓ สาขาประมง

ในปี ๒๕๖๕ หดตัวร้อยละ ๗.๕ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยดัชนีผลผลิตสาขาประมงเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ ๕๓.๔ ลดลงร้อยละ ๑๗.๘ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๖๔.๙ ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าสาขาประมงที่เกษตรกรขายได้โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ ๑๓๖.๙ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๐ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๓๕.๕ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาประมงอยู่ที่ระดับ ๗๓.๑ ลดลงร้อยละ ๑๖.๙ จากปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๘๗.๙

ดัชนีผลผลิต ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร สาขาประมง

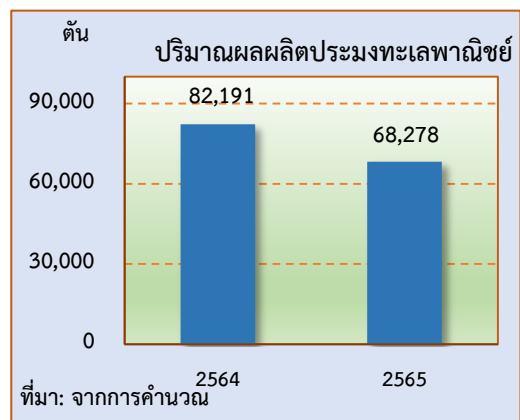

ที่มา: จากการคำนวณ

❖ **ประมงทะเลพาณิชย์**

ภาวะการผลิต

ผลผลิตจากประมงทะเลพาณิชย์ปี ๒๕๖๕ ได้รับผลผลิต ๖๘,๒๗๘ ตัน ลดลงร้อยละ ๑๖.๙ จากปีที่ผ่านมา ที่ได้รับผลผลิต ๘๒,๑๙๑ ตัน เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย เกิดลมมรสุม ทำให้ช่วงปลายปี ๒๕๖๕ ไม่สามารถออกทำการประมงได้ ประกอบกับราคาน้ำมันยังคงมีราคาสูง ส่งผลให้ต้นทุนการจับสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ทำให้เรือประมงพาณิชย์ออกจับสัตว์น้ำลดลง

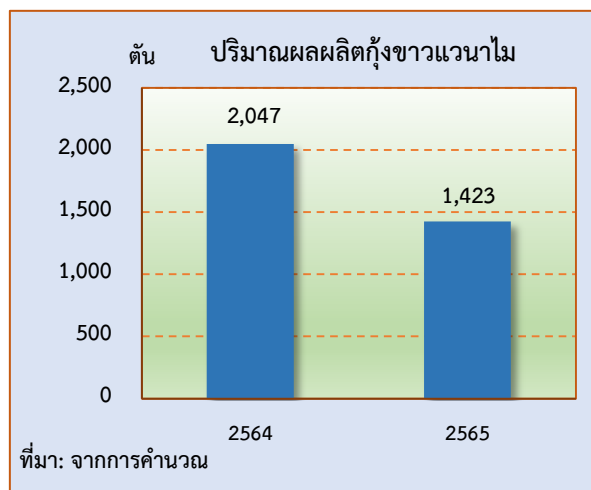
ระดับราคา

ปี ๒๕๖๕ ราคาสัตว์น้ำจากประมงทะเลพาณิชย์ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๕๖.๓๙ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๕ จากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๕๖.๑๑ บาท เนื่องจากตลาดยังคงมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง และผลผลิตในตลาดมีปริมาณน้อย ส่งผลให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น

❖ กุ้งขาวแวนนาไม

ภาวะการผลิต

ผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมปี ๒๕๖๕ มีปริมาณผลผลิต ๑,๔๒๓ ตัน ลดลงร้อยละ ๓๐.๕ จากปีที่ผ่านมา ที่มีปริมาณผลผลิต ๒,๐๔๗ ตัน เนื่องจากยังประสบกับปัญหาโรคในกุ้งที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตเลี้ยงกุ้งตลอดทั้งปี อีกทั้งฝนตกหนักส่งผลให้น้ำมีความเค็มต่ำ ทำให้เกษตรกรต้องปรับตัวโดยการพักบ่อที่นานขึ้น ทอยการปล่อยกุ้งเพื่อลดความหนาแน่นในการเลี้ยง

ระดับราคา

ปี ๒๕๖๕ ราคากุ้งขาวแวนนาไมที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ ๑๕๘.๗๕ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๓ จากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๔๕.๓๓ บาท เนื่องจากตลาดยังคงมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง และผลผลิตในตลาดมีปริมาณน้อย ส่งผลให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น

๔.๔ สาขาบริการทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๕ สาขาบริการทางการเกษตรจังหวัดปัตตานี หดตัวร้อยละ ๑.๓ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากเกษตรกรชะลอการตัดโค่นยางพารา ส่งผลต่อการจ้างเครื่องจักรกลเพื่อปรับพื้นที่ รวมถึงการจ้างงานในกิจกรรมการเก็บเกี่ยวข้าวนาปีลดลงจากพื้นที่ประสบอุทกภัยทำให้ข้าวเสียหาย

๔.๕ สาขาป่าไม้ ในปี ๒๕๖๕ สาขาป่าไม้จังหวัดปัตตานี หดตัวร้อยละ ๘.๐ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากภาครัฐมีมาตรการรักษาเสถียรภาพราคายาง ทำให้เกษตรกรชะลอการตัดโค่นยางพารา ประกอบกับมาตรการโค่นยางเพื่อปลูกทดแทนมีการปรับลดเป้าหมาย ส่งผลให้พื้นที่ตัดโค่นยางลดลง

๕. แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตร ปี ๒๕๖๖

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดปัตตานี ในปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะมีการขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๐.๙ - ๑.๙ โดยสาขาพืชขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๐.๔ - ๑.๔ สาขาปศุสัตว์ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ (-๐.๓) - ๐.๗ สาขาประมงขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๑ - ๒.๑ สาขาบริการทางการเกษตรขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๒ - ๒.๒ และสาขาป่าไม้ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ (-๐.๔) - ๐.๖ ทั้งนี้เป็นไปตามปัจจัยบวก ทั้งจากการคลี่คลายมาตรการต่าง ๆ จากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-๑๙ รวมทั้งภาครัฐมีนโยบายและโครงการส่งเสริมการเกษตรต่าง ๆ อาทิ โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มฐานการผลิตที่ยังคงมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนโยบายการเปิดประเทศรับ

นักท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยลบที่ไม่สามารถคาดการณ์หรือควบคุมได้ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ราคาน้ำมันที่ยังปรับตัวอยู่ในระดับที่สูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการผลิต ปริมาณผลผลิต รวมถึงคุณภาพของสินค้าเกษตร โดยรายละเอียดในแต่ละสาขา มีดังนี้

❖ สาขาพืช

สาขาพืช ในปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๐.๔ - ๑.๔ จากผลผลิตที่เก็บเกี่ยวและออกสู่ตลาดมากกว่าในปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีหลายปัจจัยมีผลในเชิงบวกต่อภาคเกษตร เช่น สภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มปกติจากฝนที่คาดว่าจะตกอย่างสม่ำเสมอในช่วงต้นฤดูฝน ราคาสินค้าเกษตรโดยรวมในปี ๒๕๖๕ ที่อยู่ในระดับสูง จูงใจให้เกษตรกรขยายการผลิตและดูแลเอาใจใส่การผลิตมากขึ้น ประกอบกับมาตรการการกระตุ้นเศรษฐกิจภาครัฐ ส่งผลให้มีความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรมากขึ้น ภาครัฐมีนโยบายการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตร อีกทั้งมียุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรและสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยการปรับลดพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรที่มีปัญหา และคงพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรที่ยังมีศักยภาพ พร้อมทั้งขยายพื้นที่สินค้าเกษตรที่มีลู่วางการตลาดที่ดี รวมทั้งเพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity) และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ของสินค้าเกษตร เชื่อมโยงกับภาคอื่น ๆ ทั้งนี้คาดว่าผลผลิตทุเรียน ปาล์มน้ำมัน และข้าวจะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการผลิต มีการขับเคลื่อนนโยบายและมีโครงการต่าง ๆ ภาครัฐที่มีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ราคาผลผลิตพืชในปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะอยู่ในเกณฑ์ดี ตลาดยังมีความต้องการสินค้าอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรขยายการผลิต ส่งผลให้ปริมาณการผลิตของสาขาพืชมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยลบที่อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตพืชในปี ๒๕๖๖ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงเป็นปัจจัยที่ต่อเนื่องมาจากช่วงปีที่ผ่านมา ได้แก่ ปัญหาโรคพืชและแมลงระบาด ราคาปัจจัยการผลิต เช่น ราคาน้ำมัน ราคาปุ๋ย และสารปราบศัตรูพืชมีการปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่อาจทำให้เกิดภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้

❖ สาขาปศุสัตว์

สาขาปศุสัตว์ ในปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ (-๐.๓) - ๐.๗ จากปี ๒๕๖๕ จากปริมาณการผลิตปศุสัตว์ โดยเฉพาะไก่เนื้อ โคเนื้อ และแพะเนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีการปรับปรุง พัฒนาโรงเรือนและเตรียมขยายการผลิตเพิ่มขึ้น รวมถึงเกษตรกรและกรมปศุสัตว์ร่วมมือกันในการควบคุมและป้องกันโรคจากภายนอกอย่างเข้มงวด และมีการพัฒนาระบบการเลี้ยงและบริหารจัดการฟาร์มได้มาตรฐานมากขึ้น อีกทั้งมีโครงการต่างๆ จากภาครัฐสนับสนุน อาทิ โครงการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โครงการพัฒนาศักยภาพการเพิ่มฐานผลิตสัตว์ปีก สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ เป็นต้น

❖ สาขาประมง

สาขาประมง ในปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๑ - ๒.๑ เนื่องจากทรัพยากรสัตว์น้ำมีจำนวนมากขึ้น จากการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมาย และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของ IUU มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ช่วงเวลาที่ผ่านมา มีจำนวนเรือประมงที่ลดลง อีกทั้งมีการยกเลิกเครื่องมือประมงบางชนิด รวมถึงภาครัฐมีการวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างมีประสิทธิภาพ

❖ สาขาบริการทางการเกษตร

สาขาบริการทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๒ - ๒.๒ เนื่องจากการคลี่คลายมาตรการต่าง ๆ จากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-๑๙ ทำให้เกษตรกรมีการผลิตและลงทุนปรับเปลี่ยนพื้นที่ โดยการจ้างเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ทั้งการปรับพื้นที่เตรียมดิน ตลอดจนการจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิต

❖ สาขาป่าไม้

สาขาป่าไม้ ในปี ๒๕๖๖ คาดว่าขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ (-๐.๔) – ๐.๖ เนื่องจากยังมีเกษตรกรที่ยังชะลอการโค่นยางพาราจากมาตรการโค่นยางเพื่อปลูกทดแทน ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการโค่นยางพาราให้แล้วเสร็จในปี ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา เนื่องจากประสบอุทกภัยในหลายพื้นที่ รวมทั้งการตัดสินใจเลือกสินค้าเกษตรเพื่อปลูกทดแทน โดยมีปัจจัยด้านการระบาดของโรคในพืช เช่น โรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา ปัจจัยด้านราคาสินค้า และปัจจัยด้านปริมาณผลผลิตที่ได้รับภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของเกษตรกร

ตารางที่ ๑๒ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร จังหวัดปัตตานี

หน่วย: ร้อยละ

สาขา	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ภาคเกษตร	-๖.๒	๐.๙ - ๑.๙	๐.๗ - ๑.๗
พืช	-๓.๕	๐.๔ - ๑.๔	๐.๖ - ๑.๖
ปศุสัตว์	๐.๓	(-๐.๓) - ๐.๗	๐.๔ - ๑.๔
ประมง	-๗.๕	๑.๑ - ๒.๑	๐.๘ - ๑.๘
บริการทางการเกษตร	-๑.๓	๑.๒ - ๒.๒	๑.๒ - ๒.๒
ป่าไม้	-๘.๐	(-๐.๔) - ๐.๖	๐.๒ - ๑.๒

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๙

ตารางที่ ๑๓ ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน)

หน่วย : ตัน

สินค้า	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ยางพารา	๘๓,๙๘๙	๘๑,๕๐๘	-๓.๐
ปาล์มน้ำมัน	๕๗,๔๔๗	๖๐,๖๐๗	๕.๕
ทุเรียน	๔,๔๔๗	๒,๗๘๖	-๓๗.๔
ข้าวนาปี	๓๓,๗๖๗	๓๓,๓๓๖	-๑.๓
สุกร (ตัว)	๓,๖๕๙	๓,๕๙๖	-๑.๗
ไก่เนื้อ (ตัว)	๒๓๗,๗๓๓	๒๔๑,๔๖๖	๑.๖
โคเนื้อ (ตัว)	๔๘,๙๖๒	๔๙,๘๕๑	๑.๘
แพะเนื้อ (ตัว)	๔๙,๘๘๓	๕๐,๑๓๔	๐.๕
ประมงทะเลพาณิชย์	๘๒,๑๙๑	๖๘,๒๗๘	-๑๖.๙
กุ้งขาวแวนนาไม	๒,๐๔๗	๑,๔๒๓	-๓๐.๕

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๙

ท่าเทียบเรือประมงปัตตานี

ตารางที่ ๑๔ ราคาที่เกษตรกรขายได้ของสินค้าเกษตรที่สำคัญ

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

สินค้า	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ)
ยางพารา	๕๐.๖๐	๕๔.๑๖	๗.๑
ปาล์มน้ำมัน	๖.๓๘	๗.๓๙	๑๕.๖
ทุเรียน	๖๖.๙๔	๗๘.๑๒	๑๖.๗
ข้าวนาปี (บาท/ตัน)	๗,๙๐๒.๐๐	๘,๕๙๖.๐๐	๘.๘
สุกร	๘๐.๗๗	๑๐๒.๒๒	๒๖.๕
ไก่เนื้อ	๓๗.๒๒	๓๘.๔๓	๓.๒
โคเนื้อ (บาท/ตัว)	๒๒,๐๑๕.๐๐	๒๔,๑๗๙.๐๐	๙.๘
แพะเนื้อ	๑๗๗.๗๗	๑๗๘.๒๙	๐.๓
ประมงทะเลพาณิชย์	๕๖.๑๑	๕๖.๓๙	๐.๕
กุ้งขาวแวนนาไม	๑๔๕.๓๓	๑๕๘.๗๕	๙.๓

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๙
ทำเทียบเรือประมงปัตตานี

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ ด้านแรงงาน

โครงสร้างกำลังแรงงาน ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประชากรผู้มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๗๔,๗๘๐ คน เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน ๓๒๑,๖๑๕ คน เป็นชาย จำนวน ๑๗๕,๔๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๐๕ เป็นหญิง จำนวน ๑๔๖,๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๗ ของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ส่วนกำลังแรงงานปัจจุบันมีจำนวน ๓๒๑,๖๑๕ คน ดังนี้

๑. ผู้มีงานทำ จำนวน ๓๐๙,๔๘๓ คน เป็นชาย จำนวน ๑๖๘,๘๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๙ และเป็นหญิง จำนวน ๑๔๐,๕๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘๙

๒. ผู้ว่างงาน มีจำนวน ๑๒,๑๓๒ คน ผู้ว่างงานหญิง ๕,๖๒๖ คน และชาย ๖,๕๐๖ คน สำหรับอัตราการว่างงานของประชากรจังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๗ ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน โดยหญิงมีอัตราการว่างงานสูงกว่าชาย (หญิงร้อยละ ๓.๘๕ และชายร้อยละ ๓.๗๑) ส่วนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน หรือผู้ที่ไม่พร้อมทำงาน ๑๕๓,๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๖ เป็นชาย จำนวน ๕๒,๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๕ หญิง จำนวน ๑๐๐,๙๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๓ ซึ่งประกอบด้วย พ่อบ้าน แม่บ้าน จำนวน ๓๙,๓๘๐ คน นักเรียน นักศึกษา จำนวน ๕๐,๘๒๖ คน และเด็ก คนชรา ป่วย หรือพิการจนไม่สามารถทำงานได้ จำนวน ๑๓,๙๖๐ คน และอื่นๆ จำนวน ๔๘,๙๙๙ คน

การมีงานทำ ผู้มีงานทำในปี ๒๕๖๔ มีจำนวน ๓๐๙,๔๘๓ คน เป็นชาย จำนวน ๑๖๘,๘๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๙ และเป็นหญิง จำนวน ๑๔๐,๕๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘๙ กำลังแรงงานที่เป็นผู้มีการมีงานทำ จำแนกตามอาชีพส่วนใหญ่ทำงานเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร และการประมงมากที่สุด ร้อยละ ๓๖.๑๓ รองลงมา คือ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด ร้อยละ ๒๑.๘๘ ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ ๑๔.๘๘ ผู้ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการร้อยละ ๑๓.๘๙ นอกจากนี้ประกอบอาชีพอื่นๆ

แรงงานนอกภาคเกษตร ผู้ทำงานอยู่ในแรงงานนอกภาคเกษตร จำนวน ๑๙๘,๐๔๒ คน หรือร้อยละ ๖๓.๙๙ ของผู้มีการมีงานทำ โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ทำงานการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์

รถจักรยานยนต์ จำนวน ๕๑,๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๒ รองลงมา คือ สาขาการผลิต จำนวน ๓๑,๒๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๐ สาขาการก่อสร้าง จำนวน ๒๘,๔๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๐ สาขากิจกรรม โรงแรมและอาหาร จำนวน ๒๖,๐๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๑ อุตสาหกรรมที่มีแรงงานนอกภาคเกษตรน้อยที่สุด คือ กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๔ รองลงมา การจัดหาหน้าบำบัดน้ำเสีย จำนวน ๒๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๗

แรงงานภาคการเกษตร การป่าไม้และประมง มีจำนวน ๑๑๑,๔๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๑ เป็นชาย จำนวน ๕๘,๘๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๔ เป็นหญิง จำนวน ๕๒,๕๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๐ แรงงานนอกระบบ ปี ๒๕๖๔ มีผู้มีงานทำ ซึ่งเป็นแรงงานนอกระบบ จำนวนทั้งสิ้น ๗๖,๒๘๐ คน เป็นชาย ๔๑,๑๓๐ คน หรือร้อยละ ๕๓.๙๒ เป็นหญิง จำนวน ๓๕,๑๕๐ คน หรือร้อยละ ๔๖.๐๘ โดยมีแรงงานนอกระบบมากที่สุดในช่วงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๗,๐๓๑ คน หรือร้อยละ ๓๕.๔๔ รองลงมาช่วงอายุ ๕๕ - ๕๙ ปี จำนวน ๙,๘๑๓ คน หรือร้อยละ ๑๒.๘๗ ช่วงอายุ ๕๐-๕๔ ปี จำนวน ๘,๙๐๗ คน หรือร้อยละ ๑๑.๖๘ และมีแรงงานนอกระบบช่วงอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ๗๑๗ คน หรือร้อยละ ๐.๙๔

๑.๖.๒ การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี เป็นศูนย์รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา โดยสืบเนื่องมาจากความเจริญรุ่งเรืองทางการปกครองและการค้าในอดีต จึงมีการรับเอาอารยธรรมจากชนชาติต่าง ๆ มาผสมผสานจนเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นและกลมกลืน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

๑) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปัตตานีมีมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่น่าศึกษามากมาย ได้แก่ เมืองโบราณยะรัง เมืองเก่ากรือเซะ-บานา วังเก่าสมัย ๗ หัวเมือง กริชสกุลช่างปัตตานี จิตรกรรมบนเรือกอลและ (นาวาแห่งจิตวิญญาณ) จิตรกรรมฝาผนังวัดโบราณที่สวายงามวิจิตร จังหวัดปัตตานี ยังมีศาสนสถานที่สวยงามทรงคุณค่า ได้แก่ วัดราษฎร์บูรณะหรือวัดช้างให้(วัดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด) ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มัสยิดกรือเซะ (มัสยิดคู่พระราชวังโกตาอีสตานา) มัสยิดดาโต๊ะ (มัสยิดร่วมสมัยกับมัสยิดกรือเซะ) มัสยิดกลางปัตตานี (สถาปัตยกรรมคล้ายคลึงทัชมาฮาลในอินเดีย) เป็นต้น

(๑) เมืองโบราณยะรัง มีอายุมากกว่า ๑,๐๐๐ ปี ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๓ ตำบลยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี มีผังเมืองเป็นรูปวงรีขนาดใหญ่ในพื้นที่ประมาณ ๙ ตารางกิโลเมตร เป็นเมืองที่มีการสร้างทับซ้อนกันถึง ๓ เมือง ขยายตัวเชื่อมต่อกัน ประกอบไปด้วย เมืองโบราณบ้านวัด มีศูนย์กลางเป็นลานจัตุรัสกลางเมือง ล้อมรอบด้วยคูน้ำและมีซากเนินดินโบราณสถานกระจายอยู่โดยรอบกว่า ๒๕ แห่ง โดยในอดีตเป็นศูนย์กลางพุทธศาสนามหายานแห่งอาณาจักรลังกาสุกะและรุ่งเรืองในฐานะเมืองท่าสำคัญผ่านเส้นทางแม่น้ำสุโงงลังกาสุกะออกคลองยามูสู่อ่าวปัตตานี ที่ยะหริ่ง สันนิษฐานว่ามีอายุตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๒๑ ซึ่งเป็นสมัยศรีวิชัยต่อเนื่องมาจากสมัยอยุธยา การล่มสลายของเมืองโบราณยะรังเกิดมาจากแม่น้ำเปลี่ยนทางเดินเป็นอุปสรรคต่อการค้า เมืองโบราณยะรังประกอบด้วย ศาสนสถาน ๓๓ แห่ง คูเมือง กำแพงเมือง ป้อมสระน้ำโบราณ แสดงให้เห็นว่าที่นี่เคยเป็นที่ตั้งชุมชนที่นับถือศาสนาฮินดูและพุทธศาสนา ก่อนเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม แหล่งโบราณคดีสำคัญ ได้แก่ เมืองโบราณบ้านวัด ซึ่งมีอายุเก่าแก่ที่สุดเมืองโบราณบ้านจาละ และเมืองโบราณบ้านประแว ช่างสันนิษฐานว่าเป็นอาณาจักรลังกาสุกะตอนปลายก่อนย้ายไปสร้างเมืองปัตตานีที่กรือเซะ

(๒) มัสยิดกรือเซะ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านกรือเซะ ตำบลตันหยงลุโละ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เป็นมัสยิดประจำเมืองอดีตสร้างในรัชสมัยสุลต่านมูฮัมหมัด ชาร์ เป็นเจ้าเมืองปัตตานี (พ.ศ.๒๐๗๓-๒๐๑๗) สร้างด้วยอิฐ เสาทรงกลม ประตูรูปโค้งแหลม ผู้ออกแบบสร้างมัสยิด คือ ชัยคซอฟียุดดีน อัลอิสหมิมาส อูลมะมะอะ แห่งปอนาะ กรือเซะในรัชสมัยของราชาธิยาครองราชย์ มัสยิดกรือเซะมีคอเต็บ ชื่ออับดุลบุญญูร์ และในที่สุดรัชสมัยสุลต่านมูฮัมหมัด ดุวา เกิดสงครามระหว่างสยามกับปัตตานี ในปี พ.ศ.๒๓๒๙ ทำให้บ้านเมืองได้รับความเสียหายอย่างไรก็ตาม มัสยิดกรือเซะยังคงเป็นเอกลักษณ์แห่งอารยธรรมอิสลามของราชอาณาจักรปัตตานี ดารุสลามจนถึงปัจจุบันนี้

กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ และทำการบูรณะซ่อมแซมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐, ๒๕๒๕ และ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้มัสยิดกรือเซะคงสภาพเป็นโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี และใช้เป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจได้ต่อไป

(๓) มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ริมถนนสายยะรัง-ปัตตานี ในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ ๙ ปี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำพิธีเปิดใช้มัสยิดกลางปัตตานี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ โครงสร้างมัสยิดมีลักษณะสวยงามยิ่ง ตั้งอยู่บนฐานรูปทรงคล้ายกับวิหาร ที่ทัชมาฮาล ของอินเดีย ตรงกลางเป็นอาคารมียอดโดมขนาดใหญ่และมีโดมบริวาร ๔ ทิศ มีหอคอยอยู่สองข้างสูงเด่นเป็นสง่า และปัจจุบันได้ขยายด้านข้างออกไปทั้ง ๒ ด้าน และสร้างหออาซานพร้อมขยายสระน้ำและที่อาบน้ำละหมาดทำให้ดูสง่างามยิ่งขึ้น

ในคัมภีร์ - อัลกรุอ่าน กล่าวว่าไว้ว่า มัสยิด คือ บ้านของพระเจ้า สำหรับชาวมุสลิมแล้ว มัสยิดคือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เพราะเป็นที่ที่บุคคลในฐานะศาสนิกจะก้มกราบองค์อัลเลาะห์ (ช.บ) ในพิธีละหมาดวันละ ๕ เวลา ละหมาดวันศุกร์และละหมาดวันฮารีรายอปีละ ๒ ครั้ง ตลอดจนละหมาดสุนัตและละหมาดอื่น ๆ ตลอดปี

มัสยิดกลางเป็นมัสยิดแห่งแรกที่สร้างขึ้นจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นศาสนสถานคู่เมืองปัตตานี สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ สถาปัตยกรรมเป็นแบบอาหรับ หลังคาสี่เหลี่ยมมีโดมอยู่ด้านบน ส่วนยอดประดับรูปดาวและเดือนเสี้ยว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความสงบ ความสันติสุขและสูงส่งที่ใช้เป็นที่ร้องบอกรายอาซานหรือการบอกสัญญาณได้เวลาทำการละหมาด ๕ ครั้ง ใน ๑ วัน มัสยิดกลางได้รับยกย่องว่าเป็นมัสยิดที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทยเป็นความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมบริเวณภายนอกในอาคารได้ทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. (เว้นวันศุกร์ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.) ซึ่งเป็นวันละหมาดใหญ่ประจำสัปดาห์ ควรแต่งกายเรียบร้อยและปฏิบัติตามระเบียบของมัสยิดอย่างเคร่งครัด

(๔) มัสยิดดาโต๊ะ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีประวัติการก่อสร้างร่วมสมัยกับมัสยิดกรือเซะ ศิลปะการก่อสร้างแบบตะวันออกกลาง มีประตูหน้าต่างแบบโค้งมน เสาอาคารทรงกลมหลังคาเป็นรูปโดม ก่อนบูรณะมีสภาพทรุดโทรมและถูกทิ้งร้างไประยะหนึ่ง กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ต่อมาพระยาพิพิธเสนามัตย์ ผู้เฝ้าเมืองยะหริ่งได้ทำการบูรณะขยายอาคารด้านข้างให้กว้างกว่าเดิม และได้สร้างหออาซาน และอาคารรูปแปดเหลี่ยมด้านหน้ามัสยิด นอกจากนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้สร้างอาคารหลังคาทรงปั้นหยาเพิ่มอีก ๑ หลัง ต่อจากอาคารแปดเหลี่ยม โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมศิลปากรได้เข้ามาบูรณะครั้งสำคัญและใช้เป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจมาจนทุกวันนี้

(๕) มัสยิดรายจะบังติกอ หรือมัสยิดรายอฟาฏอนี ตั้งอยู่ที่ถนนยะรัง ซอย ๘ ตำบลจะบังติกอ ในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี สร้างในสมัยสุลต่านมูฮัมหมัดหรือตงกูบือฮาร์ เป็นเจ้าเมืองปัตตานี (พ.ศ. ๒๓๘๘ - ๒๓๙๙) เดิมเป็นสุเหร่าอาคารไม้ สร้างในรั้ววังจะบังติกอ ต่อมาได้ย้ายมาสร้างเป็นอาคารถาวร ณ ที่ตั้งปัจจุบันในสมัยตงกูบือฮาร์ (พ.ศ. ๒๓๙๙ - ๒๔๒๔) และในสมัยตงกูบือฮาร์ (พ.ศ. ๒๔๒๔ - ๒๔๓๓) ได้ขยายอาคารเพิ่มเติมแต่ยังไม่ทันแล้วเสร็จก็เสียชีวิตก่อน ในสมัยสุลต่านสุไลมาน ซารีฟุดดิน (พ.ศ. ๒๔๓๓ - ๒๔๔๒) ได้สร้างต่อจนแล้วเสร็จโดยปรับปรุงโครงสร้างเพิ่มเติมส่วนที่เป็นอิฐให้มั่นคงแข็งแรงขึ้นพร้อมทั้งประดับลวดลายภายในมัสยิดด้วยไม้แกะสลักลายพรรณพฤกษาและเรียกมัสยิดว่า “มัสยิดรายอฟาฏอนี” ตามคำเรียกชื่อเมืองปัตตานีของอูลามา ชาวปัตตานีที่สอนศาสนา ณ นครเมกกะในสมัยนั้น จนถึงสมัยตงกูบือฮาร์ กามารุดดิน (พ.ศ. ๒๔๔๒ - ๒๔๕๕) ได้พัฒนาบูรณะเพิ่มเติม มัสยิดรายจะบังติกอแห่งนี้มีความโดดเด่นที่สถาปัตยกรรมมลายูปัตตานี ซึ่งผสมระหว่างอาคารทรงพื้นเมืองหลังคา ๒ ชั้น ทรงปั้นหยา และยอดโดมแบบสถาปัตยกรรมตะวันออกที่อยู่ด้านหลังของอาคาร

(๖) มัสยิดนัจมุดดิน ตั้งอยู่ที่บ้านควนลังงา หมู่ที่ ๔ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีอายุมากกว่า ๓๐๐ ปี เดิมชื่อสุเหร่าบาโงยลังงา สร้างโดยชุมชนท้องถิ่นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๑๕๐ เป็นสุเหร่าร่วมสมัยกับมัสยิดตะโละมาเนาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส และสุเหร่าอาวห์ (อำเภอยะหริ่ง จังหวัด

ปัตตานี) ศิลปะการก่อสร้างแบบมลายูชา สุเหร่าแห่งนี้มีพระมหาคัมภีร์อัลกรุอ่านที่เขียนด้วยมือโดยหญิงชรา ที่หนีภัยสงครามมาพำนักในหมู่บ้านแห่งนี้ พระมหาคัมภีร์อัลกรุอ่านจึงได้ประดิษฐานในมัสยิดแห่งนี้จนถึงปัจจุบัน ในการก่อสร้างมัสยิดนี้จนตื้นนั้นได้ใช้แบบแปลนก่อสร้างที่มีต้นแบบจากสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ฉะนั้น มัสยิดนี้จึงมุดดิน (บาโงยลังกา) จึงมีศิลปะการก่อสร้างที่ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมที่คล้ายคลึงกับโบสถ์วิหารในพระพุทธศาสนา วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างได้แก่ ไม้แค (กายูจีจา) จากมาเนาะและสุเหร่าอ่าวาร์ ซึ่งทั้งสามแห่งนี้ก่อสร้างโดยไม่ใช่ตะปูเช่นเดียวกัน

(๓) สุสานพญาอินทรี หรือสุสานสุลต่าน อิสมาอิล ซาห์ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ บ้านปาเราะ ตำบล บาราโหม อำเภอเมืองปัตตานี เป็นสถานที่ฝังศพของเจ้าเมืองปัตตานีคนแรกที้นับถือศาสนาอิสลาม คือ พญาอินทรี เป็นโอรสของราชาศรีวังสา แห่งเมืองโกตามลหิย (เมืองโบราณยะรังในปัจจุบัน) เมื่อได้สร้างเมืองปัตตานีแห่งใหม่ ที่กรือเซะบามา พญาอินทรีก็ได้เป็นเจ้าเมืองปัตตานี ระหว่างปี พ.ศ.๒๐๔๓-๒๐๗๓ ได้ทรงสถาปนาเมืองปัตตานีเป็น นครปัตตานีดาร์ลุสลามและพัฒนาบ้านเมืองปัตตานีให้เข้มแข็ง มีการหล่อปืนใหญ่ขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อใช้ในการป้องกันเมืองตามแบบฉบับของเมืองขนาดใหญ่ในยุคนั้น ในสมัยของพระองค์เมืองปัตตานีมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักไปกว้างไกล ทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการค้าและการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสยาม มีพ่อค้าชาติต่างๆ เข้ามาค้าขายที่เมืองปัตตานี ชาวตะวันตกชาติแรกที่เข้ามาค้าขายคือ โปรตุเกส นอกจากนั้นก็ยังมีชาวเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น สยาม และเมืองมลายูอื่นๆ เข้ามาค้าขายอย่างสม่ำเสมอ สุลต่านอิสมาอิล ซาห์ ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ.๒๐๗๓ พระศพของพระองค์ถูกฝังไว้ที่สุสานมรัโฮม บ้านปาเราะ มีหินเหนือหลุมฝังศพที่สร้างด้วยหินทราย สลักลวดลายสวยงามประดับไว้คู่กับพระศพขยาของพระองค์ในบริเวณเดียวกัน

(๔) สุสานรายาฮียะ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๑ บ้านปาเราะ ตำบลบาราโหม อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เป็นที่ฝังพระศพของเจ้าเมืองปัตตานี ๓ พระองค์ ได้แก่ รายาฮียะ (พ.ศ.๒๑๒๗-๒๑๒๙) รายาปิรุ (พ.ศ. ๒๑๕๙-๒๑๖๗) และรายาอูง (พ.ศ.๒๑๖๗-๒๑๗๘) ทั้งสามเป็นธิดาของสุลต่านมันศูร์ ซาห์ หลังจากพระองค์สิ้นพระชนม์ โอรสของพระองค์มีนามว่า ปาฮาตุร์ซาห์ ขึ้นครองราชย์แต่ไม่นานพระองค์ก็สิ้นพระชนม์โดยไม่มีโอรสสืบทายาท ธิดาทั้งสามของสุลต่านมันศูร์ ซาห์ จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองปัตตานีต่อเนื่องกันถึง ๓ พระองค์ ส่วนองค์ที่ ๔ คือ รายากูนิงธิดาของรายาอูง ได้เป็นเจ้าเมืองคนต่อมา (พ.ศ.๒๑๗๘-๒๑๙๔) เมืองปัตตานีในระยะดังกล่าวจึงเป็นที่รู้จักกันในนาม “สมัย ๔ ราชนิ” โดยในสมัยรายาฮียะถือว่าเป็นยุคทองด้านการค้ากับต่างประเทศ เนื่องจากได้เปิดความสัมพันธ์ทางการค้า และการทูตกับญี่ปุ่น ตั้งแต่ พ.ศ.๒๑๓๕ เป็นต้นมา ในปี พ.ศ.๒๑๔๔ ได้อนุญาตให้บริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดา มาตั้งสถานการค้าที่เมืองปัตตานี ในปี พ.ศ.๒๑๔๘ ได้อนุญาตให้ชาวสเปนเข้าค้าขายและในปี พ.ศ.๒๑๕๕ ได้ทำสัญญาค้าขายกับอังกฤษ ต่อมาในสมัยรายาปิรุ ได้เสริมกำแพงเมืองด้านหน้าประตูวังให้มีความเข้มแข็งแน่นหนามากขึ้น มีการหล่อปืนใหญ่เพิ่มเติมโดยเฉพาะปืนใหญ่ ๓ กระบอก คือ พญาตานี ศรีนครา และมหาเลลา ส่วนในสมัยรายากูนิงได้แต่งงานกับโอรสของรายาเยโฮร์ และได้สละราชบัลลังก์ในปี พ.ศ.๒๑๙๔ เพื่อเดินทางไปเยโฮร์แต่ก็ล้มป่วยเสียชีวิตที่บ้านปาฆอร์ รัฐกลันตัน สุสานของรายากูนิง จึงอยู่ที่บ้านปาฆอร์มาจนถึงทุกวันนี้

(๕) สุสานตงกูบือซาร์ หรือสุสานตงกูปะสา ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔ บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอ ยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เป็นที่ฝังศพของสุลต่านมูฮัมหมัด หรือตงกูบือซาร์ เจ้าเมืองปัตตานี เชื้อสายกลันตัน ปกครองเมืองระหว่างปี พ.ศ.๒๓๘๘-๒๓๙๙ ตงกูบือซาร์ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาวิชิตภักดี ศรีสุร วังษารัตนาเขตประเทศราช หลังจากได้รับการแต่งตั้ง ตงกูบือซาร์ได้สร้างวังชายทะเลบ้านตันหยง ชาวบ้านเรียกบริเวณดังกล่าวว่า ตงกูบือซาร์ ชูเบอร์รัต ปัจจุบันคือบ้านตันหยงลูโละ ต่อมาจึงได้สร้างวังใหม่เป็นการถาวรที่จะบังติกอ ดังปรากฏมาถึงปัจจุบัน ตงกูบือซาร์มีบุตรเป็นเจ้าเมืองปัตตานีในสมัยต่อมาอีก ๒ คน คือ ตงกูบือเต๊ะ (พ.ศ.๒๓๙๙-๒๔๒๔) และตงกูบือชูหรือสุลต่านสุไลมานมาซิปุดดิน (พ.ศ.๒๔๓๓-๒๔๔๒) เมื่อตงกูบือชูเสียชีวิตศพของท่านถูกฝังที่สุสานบ้านดาโต๊ะ บริเวณที่เป็นสุสานตงกูบือชู ล้อมรอบด้วยกำแพงก่ออิฐถือปูน มีหลังคา

หลุม ตัวสุสานสร้างด้วยหินแกรนิตและเสาหินสลักกลดลายสวยงามจัดวางอยู่คู่กับสุสานประโคมสุหรืและเครือญาติเชื้อสายกัณฑ์กัน

(๑๐) สุสานพระยาสายบุรี หรือสุสานพระยาสุริยะสุนทร ตั้งอยู่ที่หมู่ ๓ บ้านละเวง ตำบลดอนทราย อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี เป็นที่ฝังศพเจ้าเมืองสายบุรีในสมัยการปกครองเจ็ดหัวเมืองหลายพระองค์ คือ ตนกยาลาลุดดิน (นิเลอไป) บุตรของรายาโต๊ะเก (นิเดะ) เจ้าเมืองสายบุรีคนก่อน และตนกยอับดุลกอเดร์ (นิกัลซิท) ชื่อ “พระยาสุริยะสุนทร” หรือชื่อเต็มคือ พระยาสุริยะสุนทรบรมภักดีศรีมหารามัตตา อัปดุลวิบูลย์ ขอบเขตประเทศมลายู เป็นตำแหน่งบรรดาศักดิ์ของเจ้าเมืองสายบุรีที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ได้รับพระราชทานตำแหน่งนี้เป็นคนแรกคือ ตนกยอับดุล มุตอเล็บ (นิเปะ) บุตรของตนกยาลาลุดดิน หลังจากนั้นจึงยกเลิกตำแหน่งดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ เนื่องจากมีการปฏิรูปการปกครองจากระบบหัวเมืองเป็นมณฑลเทศาภิบาล

สุสานพระยาสายบุรีสองท่าน คือ ตนกยาลาลุดดิน และตนกยอับดุลกอเดร์นั้นสร้างด้วยหินแกรนิต ประกอบด้วยหินครอบและหินแกะสลักกลดลายสวยงามวางบนเนินสูง มองดูโดดเด่น สุสานหนึ่งหลักข้อความระบุปีอิหฺเราะฮ์ ๑๒๘๕ ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๐๘ ซึ่งน่าจะเป็นปีเสียชีวิตของตนกยาลาลุดดิน อีกสุสานหนึ่งตั้งอยู่ใกล้กัน แต่ไม่มีข้อความใด ๆ สลักไว้

(๑๑) ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวหรือศาลเล่งจูเกียง เป็นศาลเจ้าเก่าแก่คู่บ้านคู่อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี มาตั้งแต่โบราณ ตั้งอยู่ที่ถนนอาเนาะรู อำเภอเมืองปัตตานี เป็นที่ประดิษฐานรูปแกะสลักของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว พระหม่อมเจ้าแม่ทับทิม และองค์พระอิกหลายองค์ เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวเป็นที่เลื่อมใสของชาวไทยเชื้อสายจีน ทั้งในท้องถิ่น และจากจีน มาเลเซีย และสิงคโปร์

พิธีแห่เจ้าแม่ลุยน้ำ จัดขึ้นทุกปีเพื่อรำลึกถึงความยากลำบากที่นางเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลจากเมืองจีนเพื่อตามหาลิ้มโต๊ะเคียม พี่ชาย เดิมศพบของเจ้าแม่ฝังอยู่ที่ชายฝั่งอ่าวปัตตานี (ต่อมาชายฝั่งถูกน้ำทะเลกัดเซาะจนฮวงซุ้ยจมอยู่ในอ่าว) ปัจจุบันได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่ฮวงซุ้ยใกล้มัสยิดหรือเซะส่วนพิธีลุยไฟจัดขึ้นจากความศรัทธาในอิทธิฤทธิ์ของเจ้าแม่ว่าสามารถคุ้มครองปกป้องภัยและเพื่อความป็นสิริมงคล ศาลเจ้าได้จัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิ อาคารที่พักค้างคืนอัครจันทร์ สำหรับนั่งชมพิธีลุยไฟในเทศกาลอาคารจีนย่าน “หัวตลาด” บริเวณ “หัวตลาด” เดิมเป็นย่านธุรกิจการค้าสำคัญโดยมีถนนปัตตานีภิรมย์ จรดถนนอาเนาะรูเป็นเส้นทางขนถ่ายสินค้าจากเรือที่จอดเทียบท่าที่อ่าวปัตตานี โดยอาคารปัจจุบันสันนิษฐานว่าสร้างสมัยรัชกาลที่ ๓ โดยช่างชาวจีน ลักษณะเป็นตึกแถวชั้นเดียวและสองชั้น ก่อผนังหนาหลังคาทรงจั่วมุงกระเบื้องดินเผา ลูกฟูกลักษณะโค้งมน บ้านทรงจีนหลังแรกในปัตตานีคือบ้านกัปตันจีน ชื่อตันปุยหรือหลวงสำเร็จกิจกรจางวางซึ่งมีอำนาจการปกครองและตัดสินความระหว่างชาวจีนด้วยกันและเป็นผู้ผูกขาดภาษีอากรบางชนิดในเมืองปัตตานี

(๑๒) วัดช้างให้ หรือวัดราชบุรุษบูรณะ ตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายหาดใหญ่ - สุโงโกลก หรือทางรถยนต์สายปัตตานี - นาประดู่ - ยะลา สร้างขึ้นมากกว่า ๓๐๐ ปี ตั้งอยู่ที่หมู่ ๒ ตำบลควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ภายในวิหารมีรูปปั้นหลวงปู่ทวดขนาดเท่าองค์จริง ตามประวัติเล่าว่าท่านได้แสดงปาฏิหาริย์ในครั้งที่เดินทางด้วยสำเภาไปกรุงศรีอยุธยา ระหว่างทางเกิดพายุทำให้อาหารและน้ำดื่มถูกลมพัดตกทะเล ท่านจึงแสดงปาฏิหาริย์หย่อนเท้าลงไปในทะเล น้ำในบริเวณนั้นได้กลายเป็นน้ำจืด ทำให้ชื่อเสียงขจรขยายไปทั่ว ผู้มานมัสการยังสามารถเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมของสถูปมณฑปเจดีย์ และหอรบซัง ซึ่งงดงามเป็นอย่างยิ่งตามตำนานเมืองปัตตานีกล่าวว่า พระยาแก้มดำ เจ้าเมืองไทรบุรี ต้องการหาชัยภูมิสร้างเมืองใหม่ให้น้องสาวจึงได้เสียดสัตย์อธิษฐานปล่อยช้างเจ้าเมืองและไพร่พลเดินตามไปเมื่อถึงป่าแห่งหนึ่ง (ที่วัดช้างให้ในปัจจุบัน) ช้างก็เดินวนเวียนและ ร้อง ๓ ครั้ง พระยาแก้มดำ ถือว่าเป็นนิมิตที่ดีที่จะสร้างเมือง แต่น้องสาวไม่พอใจ จึงได้เสียดสัตย์ปล่อยช้างใหม่ คราวนี้ช้างได้เดินทางไปทางชายทะเลแห่งหนึ่ง (ที่ตำบลกรือเซะในปัจจุบัน) ช้างไม่ได้ส่งเสียงร้องแต่น้องสาวพอใจ จึงขอให้พระยาแก้มดำสร้างเมืองขึ้น โดยชื่อว่า “เมืองปัตตานี” เมื่อสร้างเมืองเสร็จแล้ว ได้เดินทางกลับผ่าน

ทางเดิมได้ให้ขบวนหยุดพักที่ป่า ซึ่งข้างบอแก้วคราวแรก และให้ไพร่พลแผ้วถางป่าบริเวณนั้นสร้างเป็นวัดขึ้นให้ชื่อว่าวัดช้างให้ นมัสการพระดิเกจิดังแห่งปัตตานี สถานที่ประดิษฐานสถูปหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด

(๑๓) วัดมูจลินทวาปีวิหาร ตั้งอยู่ที่ ๑๐ ตำบลตุง อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ วัดนี้เป็นวัดโบราณสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๘๘ สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นสถานที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของเจ้าเมืองนงจิกในสมัยโบราณ และเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๓) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จมาประทับที่วัดนี้ ทรงเปลี่ยนชื่อวัดจากวัดตุงเป็นวัดมูจลินทวาปีวิหาร สำหรับสิ่งสำคัญของวัดแห่งนี้ อาทิ เจดีย์ใหญ่ ๑๑๐ ปี, กุฏิเจ้าอาวาส ๑๑๐ ปี, บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ พระยาริเชียรภักดีสงครามเจ้าเมืองนงจิก นมัสการหุ่นขี้ผึ้งพระราชพุทธิรังสี

(๑๔) วัดศรีมหาโพธิ์ ตั้งอยู่ที่บ้านดอน ถนนเพชรเกษม หมู่ที่ ๗ ตำบลโคกโพธิ์ อำเภโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบเชิงเขาใกล้ทางรถไฟ ทางทิศใต้ มีตลาดสดและบ้านเรือนประชาชนโดยรอบ วัดแห่งนี้ได้สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๔๕ โดยมีหลวงพ่อทวดเดินธุดงค์มาจากจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการก่อสร้างวัดนี้ ระยะเวลาแรก ๆ ได้เรียกวัด “บ้านดอน” ตามชื่อบ้าน ต่อมาสมัยที่เมืองปัตตานีได้เกิดการกบฏ “กบฏกูเด็น” ทำให้วัดดอนกลายเป็นวัดร้างไปช่วงหนึ่ง ต่อมาบ้านเมืองสงบชาวบ้านได้ช่วยกันทะนุบำรุงวัดมากขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากพระเทพญาณโมลี เจ้าคณะจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างดีและเปลี่ยนนามวัดใหม่เป็นวัดศรีมหาโพธิ์

(๑๕) วัดทรายขาว ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๑ บ้านทรายขาว ตำบลทรายขาว อำเภโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบเชิงเขาอยู่ท่ามกลางหมู่บ้าน มีกำแพงล้อมรอบ วัดทรายขาวสร้างเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๐๐ โดยมีท่านภักดีชุมพล (นายเพ็ง) ได้อพยพครอบครัวมาจากรัฐเคดาห์ หรือเมืองไทรบุรี ประเทศมาเลเซีย ได้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่นี้ ต่อมาได้บริจาคที่ดินพร้อมที่อยู่อาศัยสร้างเป็นวัด วัดทรายขาวในปัจจุบันนี้ได้พัฒนามาโดยลำดับโดยพระธรรมกิจโกศล (นอง ธมมภูโต) สิ่งสำคัญในวัดนี้ อาทิ วิหารอดีตเจ้าอาวาส, วิหารจัตุรมุขหลวงพ่อกินอ่อน, มณฑป

(๑๖) วัดนาประดู่ ตั้งอยู่ที่บ้านนาประดู่ ถนนเพชรเกษม หมู่ที่ ๑ ตำบลนาประดู่ อำเภโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่เนินสูง หน้าวัดติดต่อกับทุ่งนา ด้านหลังวัดไกลออกไปประมาณ ๒ กิโลเมตรเป็นเชิงเขาสันกาลาศรี สำหรับปูชนียวัตถุมีรูปเหมือนของหลวงพ่อบาน อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ ๒ เป็นที่เคารพสักการะของพุทธบริษัทในถิ่นนั้น วัดนาประดู่ สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๓๐ เดิมมีนามว่า “วัดกัทลิวัน” ได้เปลี่ยนเป็น “วัดนาประดู่” เมื่อ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐

(๑๗) วัดอรัญวาสีการาม ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยเงาะ ถนนเพชรเกษม หมู่ที่ ๕ ตำบลทุ่งปลา อำเภโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบสูงมีบ้านเรือนประชาชนโดยรอบ สำหรับปูชนียวัตถุมีประธานในอุโบสถเป็นพระพุทธรูปชินราชจำลอง, พระพุทธรูปยืนทรงเครื่อง และพระพุทธรูปอื่น ๆ อีกประมาณ ๒๐ องค์ประดิษฐาน อยู่ในวิหาร วัดอรัญวาสีการาม ได้สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๒๐๐ เดิมมีนามว่า “วัดห้วยเงาะ”

(๑๘) วัดสำเภาเชย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลปะนาเระ อำเภปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เป็นวัดที่สร้างขึ้นใหม่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ได้ย้ายวัดมาสร้างใหม่ซึ่งเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ใช้ชื่อว่า “วัดสำเภาเชย” โดยถือเอานามเดิมของหลวงสุรนาถปะนารักษ์ (เชย โรจนะวิภาค) ทั้งนี้ด้วยวัดสำเภาเชยเป็นวัดที่มีพระคุณเจ้าคณะมาถึง ๓ สมัยติดต่อกันมา คือ พระครูอรุณเวที เจ้าคณะจังหวัด มณฑลปัตตานี พระครูวิธานวัตต์ (คง) เจ้าคณะอำเภปะนาเระ และพระศรีมงคลที่ปรึกษาภิกษิตติมศักดิ์เจ้าคณะอำเภปะนาเระ วัดสำเภาเชย ไม่ประสบความเสื่อมโทรมอย่างวัดทั้งหลาย เพราะได้รับความอนุเคราะห์อุปถัมภ์บำรุงจากพุทธศาสนิกชนทั้งใกล้และไกล ทั้งในและนอกประเทศ

(๑๙) วัดปิยาราม ตั้งอยู่ที่บ้านปิยาราม หมู่ที่ ๓ ตำบลปิยามู้ง อำเภยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีถนนเพชรเกษมเป็นทางคมนาคมติดต่อได้สะดวกสำหรับ

ปูชนียวัตถุมีพระประธานในอุโบสถเป็นพระพุทธรูปชินราช จำลองพระเพลากว้าง ๖.๕ นิ้ว วัดปियาราม สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๔๖ โดยท่านสมภารบอด เป็นผู้ดำเนินการสร้างเดิมมีนามว่า “วัดปีโงง” ได้เปลี่ยนนามวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒

(๒๐) วัดบูรพาราม ตั้งอยู่เลขที่ ๓๐๙ ถนนรามโกมุท หมู่ที่ ๑ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบ สภาพแวดล้อมเป็นที่นา และสวนปศุชนียวัตถุมีพระพุทธรูปหลวงพ่อกว้างพระเพลากว้าง ๕๕ เซนติเมตร เนื้อสัมฤทธิ์เดิมอยู่ที่วัดทุ่งคา ซึ่งขณะนี้เป็นที่ร้าง โดยประชาชนได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่วัดบูรพารามนี้ วัดบูรพารามสร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๕๕ สมัยสร้างเมืองยะหริ่ง โดยมีพระสมุห์พรหมได้มาตั้งสำนักอยู่ปริวาส แล้วสร้างเป็นวัดขึ้น ชาวบ้านเรียกว่า “วัดออก” ตามลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งวัดเพราะมีวัดกลางและวัดตอกคู่กันด้วย

(๒๑) วังจะบังติกอ ตั้งอยู่ที่ตำบลจะบังติกอ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี โดยสร้างในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๓๘๘ - ๒๓๙๙) เชื้อสายราชวงศ์กัณโถนซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองปัตตานี วังจะบังติกอตั้งอยู่ริมแม่น้ำปัตตานี ตรงสามแยกตำบลจะบังติกอในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี ตัววังหันหน้าไปทางทิศตะวันออกบนเนื้อที่ ๗ ไร่ ๖ งาน ๖๖ ตารางวา สร้างโดยสถาปนิกชาวจีน ตัววังล้อมรอบด้วยกำแพงทึบก่ออิฐถือปูน รูปทรงของวังเป็นบ้านชั้นเดียวขนาดใหญ่ หลังคาทรงปั้นหยา หรือแบบลิมา ตัวอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยกพื้นสูง ๑ เมตร สร้างด้วยไม้ ภายในอาคารมีห้องโถงขนาดใหญ่ใช้เป็นที่ทำงานของเจ้าเมือง ส่วนด้านหลังของห้องโถงจะเป็นที่อยู่อาศัยของภรรยาและบริวารในอดีตวังจะบังติกอได้ใช้เป็นศูนย์กลางการปกครองในท้องถิ่นและเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าเมืองปัตตานี คนต่อ ๆ มา ได้แก่ ต้นกุ่มเต๊ะ บุตรชายคนโตของต้นกุ่มเต๊ะ เมื่อต้นกุ่มเต๊ะถึงแก่กรรม บุตรชายคนโต คือ ต้นกุ่มมิ่ง ได้เป็นเจ้าเมืองต่อจนกระทั่งถึงสมัยต้นกุ่มอดุลกอร์เดร์ เจ้าเมืองคนสุดท้าย เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้จัดการปฏิรูปการปกครองทั่วประเทศ จึงได้ยุบเมืองต่าง ๆ ทั้ง ๗ เมือง ได้แก่ เมืองปัตตานี ยะหริ่ง รามันห์ สายบุรี ระแงะ ยาลอ และหนองจิก รวมเป็นมณฑล เรียกว่า มณฑลปัตตานี ต่อมาวัง ซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางการปกครองก็เปลี่ยนสภาพไปกลายเป็นเพียงที่อยู่อาศัยของบุตรหลาน และบรรดาญาติ ๆ สืบต่อมาถึงปัจจุบัน

(๒๒) วังยะหริ่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สร้างโดยพระยาพิพิธเสนา มาตยาธิบดีศรีสุรสงคราม ในปี พ.ศ. ๒๔๓๘ ลักษณะรูปทรงของวังเป็นอาคาร ๒ ชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ แบบเรือนไทยมุสลิมผสมกับแบบบ้านแถบยุโรป ตัววังเป็นรูปตัวยู (U) ชั้นบนภายในอาคารจัดเป็นห้องโถงขนาดใหญ่ ด้านข้างของตัวอาคารทั้ง ๒ ด้าน เป็นห้องสำหรับพักผ่อนของเจ้าเมืองและบุตรธิดาข้างละ ๔ ห้อง ชั้นล่างเป็นลานโถงแบบใต้ถุนบ้าน ลักษณะเด่นของบ้าน คือ บันไดโค้งแบบยุโรปช่องแสงประดับด้วยกระจกสีเขียว แดง และน้ำเงิน ช่องระบายอากาศและหน้าจั่วทำด้วยไม้ ฉลุเป็นลวดลายพรรณพฤกษา ตามแบบศิลปะชวา และศิลปะแบบตะวันตก ทำให้ตัววังสง่างามมาก ในปัจจุบันวังยะหริ่งได้รับการดูแลจากเจ้าของวังเป็นอย่างดี โดยมีการบูรณะครั้งล่าสุดเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ปัจจุบันมีสภาพสมบูรณ์

(๒๓) วังสายบุรี ตั้งอยู่เลขที่ ๓๔ ถนนกมลพอ ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วังนี้สร้างโดยสถาปนิกชาวชวาและช่างท้องถิ่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๘ ในสมัยพระยาสุริยสุนทรบวรภักดี เจ้าเมืองสายบุรี ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะรูปทรงของวังสายบุรีเป็นอาคารไม้ทั้งหลัง มี ๒ ชั้น หลังคาทรงปั้นหยา เป็นเรือนไทยมุสลิมที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปกรรมของชวา ตัววังเป็นรูปตัวแอล (L) ลักษณะเด่นของวังสายบุรี คือ พื้นไม้ทำด้วยไม้ตะเคียนปูพื้นเป็นเส้นทแยงมุมมีแกนกลางตีเส้นเป็นพื้นปลา ทั้งชั้นบนและชั้นล่าง สำหรับช่องระบายอากาศ นิยมฉลุไม้เป็นลวดลายพรรณพฤกษามาตามแบบศิลปะชวา นอกจากนี้เชิงชายตกแต่งโดยใช้ทองเหลืองฉลุโปร่งด้วยลวดลายตามแบบศิลปะชวา

(๒๔) วังหนองจิก ตั้งอยู่ที่บ้านตุยง ตำบลตุยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยเจ้าเมืองหนองจิกคนสุดท้าย คือ พระยาเพชรภิบาลนฤเบศร์วาปีเขตมุจลินท์นฤบดีนทร์สวามิภักดิ์ (พ่วง ณ สงขลา) เป็นผู้อาศัยในวังแห่งนี้ ประวัติการก่อสร้างสันนิษฐานว่า อาจสร้างมาตั้งแต่เจ้าเมืองหนองจิกคนก่อน (ทัต ณ สงขลา)

ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๓๗ ตัววังที่เหลืออยู่ประกอบด้วยอาคารบริวาร ๒ หลัง เป็นอาคารชั้นเดียว แต่ยกพื้นสูง ประมาณ ๑ เมตร สำหรับอาคารที่เป็นตัววังนั้นถูกรื้อถอนไปในระหว่างสงครามมหาเอเซียบูรพา พื้นที่วังหนองจิก ล้อมรอบด้วยกำแพงวัง และซุ้มประตูแบบสถาปัตยกรรมจีน ภายในบริเวณวังมีบ่อน้ำ แผ่นอิฐปูพื้นขนาด ๑ x ๑ ฟุต สภาพยังสมบูรณ์ ส่วนอาคารบริวารที่เหลืออยู่ในสภาพทรุดโทรมมาก กรมศิลปากรได้มีการบูรณะใน ๒๕๔๓

๒) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

(๑) เกาะโลซิน ตั้งอยู่ใต้สุดของอ่าวไทย อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางทะเล ทั้งปะการัง ปะการังอ่อน และกัลปังหา รวมถึงสัตว์ทะเลนานาชนิด เช่น ฉลามวาฬ กระเบนราหู โรนัน และกระเบนนก เป็นต้น โดยมีประภาคารที่ตั้งตระหง่าน ทำหน้าที่แสดงสัญลักษณ์ของเกาะ และด้วยความที่เกาะโลซินตั้งอยู่ห่างไกลออกไปในทะเล จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาอาณาเขตพื้นที่ทางทะเลของไทย โดยทำให้ไทยสามารถใช้เป็นจุดอ้างอิง ในการประกาศน่านน้ำอาณาเขตจากเกาะโลซินออกไป ๒๐๐ ไมล์ทะเล ซึ่งครอบคลุมพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างก๊าซธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันก็คือพื้นที่พัฒนาร่วม ไทย-มาเลเซีย

(๒) แหลมตาชี หรือแหลมโพธิ์ ตั้งอยู่ตำบลตะโละกาโปร์ ต่อเนื่องไปจนถึงตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง เกิดจากการก่อตัวของสันทรายที่ยื่นออกไปในทะเลในลักษณะจะงอย [Sand Spit] ทำให้เกิดอ่าวปิดตานี ด้านในของแหลม ปัจจุบันแหลมโพธิ์มีความยาวประมาณ ๑๖ กิโลเมตร โดยปกติแล้วปลายแหลมจะเพิ่มขึ้นทุกปี ปีละประมาณ ๒๐-๔๐ เมตร และชายฝั่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อันเนื่องมาจากคลื่นลม และกระแสน้ำชายฝั่งด้านนอกเป็นหาดทรายตลอดแนวจนถึงปลายแหลม มีภูมิทัศน์สวยงาม ส่วนด้านในติดกับอ่าวเป็นที่ตั้งของชุมชนหลายแห่ง เช่น บ้านดาโต๊ะ บ้านตะโละสะมิแล บ้านบูดี ประชากรประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก นอกจากนั้นยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ปลาตุ๊ก ปลากระพง หอยแครง หอยแมลงภู่ ฯลฯ เป็นอาชีพเสริม

(๓) หาดแหลม อยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำบ่อ อำเภอยะนาระ อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ตั้งอยู่บนอ่าวเล็ก ๆ เป็นชายหาดซึ่งมีความสวยงามและน่าเที่ยวที่สุดแห่งหนึ่งของปัตตานี ชายหาดโค้งเว้ามีความยาวเป็นระยะทางไกล ทรายมีสีทองละเอียดติดกับน้ำทะเลสีครามในวันฟ้าใส นอกจากนั้นยังมีโขดหินขนาดใหญ่ รูปร่างแปลกตาจำนวนมากที่เกิดขึ้นเอง จึงมีลักษณะคล้ายสวนหินธรรมชาติ ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวท้องถิ่น และต่างถิ่นแวะเวียนมาพักผ่อนเล่นน้ำกันอยู่เสมอ บริเวณชายหาดได้จัดทำเป็นซุ้มศาลาพักผ่อน คำว่า “แหลม” เป็นภาษามลายู แปลว่า “อีกทีก็ครึกโครม”

(๔) ศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนยะหริ่ง ตั้งอยู่บริเวณริมคลองยามู ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าชายเลนยะหริ่ง ที่นี่นักท่องเที่ยวจะเต็มอิ่มไปกับเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้เถา ไม้พื้นล่าง และอีกหลากหลายสายพันธุ์ บางจุดมีระเบียบไว้สำหรับนั่งพัก มีศาลาพักผ่อน หอชมนก เอาไว้ให้ชื่นชมทัศนียภาพแบบเต็มตา ตลอดจนการล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนตามลำคลองต่าง ๆ ได้แก่ คลองบางปู คลองกลาง และคลองกอ ที่ยังคงความสมบูรณ์ของธรรมชาติ สอดประสานไปกับวิถีชีวิตชาวบ้านอย่างลงตัว

(๕) อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว มีเนื้อที่ประมาณ ๖๘,๗๕๐ ไร่ หรือ ๑๑๐ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขาใหญ่ ในท้องที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อำเภอเมืองยะลา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา และป่าสงวนแห่งชาติป่าเทือกเขาสันกาลาศีรี ในท้องที่ตำบลบ้านโหนด ตำบลเปียน ตำบลธารคีรี อำเภอยะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พื้นที่ทั้งหมดอยู่บริเวณเทือกเขาสันกาลาศีรี มียอดเขานางจันทร์เป็นยอดเขาที่สูงที่สุด เป็นต้นกำเนิดของห้วยทรายขาว ห้วยโฝงโฝง ห้วยบอน ห้วยแกแคะ ห้วยลำหยัง ห้วยคลองเรือ ห้วยต้นตะเคียน ห้วยลำซิง ห้วยลำพะยา ที่จะไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเทพา

(๖) สกายวอล์กปัตตานี ตั้งอยู่ในสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ สวนเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา (สวนแม่-สวนลูก) มีความสูงจากพื้นดินประมาณ ๑๒ เมตร และมีทางเดินด้านบนยาว ๔๐๐ เมตร ล้อมรอบด้วยธรรมชาติอันสวยงาม บรรยากาศดี โดยเฉพาะช่วงเวลาเย็น เป็นช่วงเวลาพระอาทิตย์ใกล้ตกดินเป็นภาพประทับใจสำหรับผู้ที่ได้รับชมไปอีกนาน

๓) ชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี

(๑) ชุมชนท่องเที่ยวมะแนดาแล เป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลปล่องหอย อำเภอเกาะป้อ จังหวัดปัตตานี ซึ่งชุมชนแห่งนี้ปลูกผลไม้และพืชผลต่างๆ อาทิ ทุเรียน มังคุด ลองกอง สะตอ เป็นต้น อีกทั้งยังมีทิวทัศน์ที่สวยงาม บรรยากาศที่เต็มไปด้วยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ การกินผลไม้บุฟเฟ่ต์ราคาพิเศษ (มีเฉพาะฤดูกาลผลไม้เท่านั้น) นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว คือ การเล่นรถ Formula Bow (ฟอร์มูล่าโบว์) หรือรถล้อเลื่อนไม้ คือ การบังคับรถไม้แล้วไถลงจากเขาตามเส้นทางที่กำหนดมีทั้งแบบนั่งเดียว และนั่งคู่ โดยคิดค่าบริการท่านละ ๕๐ บาท

(๒) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเจาะกะป้อโน เป็นชมรมอนุรักษ์นกเงือกอำเภอเกาะป้อ จังหวัดปัตตานี การท่องเที่ยวของที่นี่เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จุดเด่นคือ การได้ส่องนกเงือก ซึ่งชุมชนแห่งนี้มีพื้นที่ติดเขาบูโดเป็นอำเภอที่มีรอยต่อ ๓ จังหวัด คือ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา เขาบูโดแห่งนี้มีนกเงือกชุกชุมมากถึง ๖ สายพันธุ์ ได้แก่ นกเงือกหัวแรด นกหัวหงอก นกกกหรือกาฮัง นกชนหิน นกกาเขา นกกุ๊ก ซึ่งในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มิถุนายน เป็นช่วงที่นกเข้าโพรง ช่วงนกกกไข่สามารถมาชมและเรียนรู้วิถีชีวิตของนกเงือกได้ และในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ของทุกปี สามารถชมดอกไม้สีทอง (บุปผาทองคำ) ซึ่งเป็นดอกไม้ป่าที่มีสีทองออกดอกเพิ่มสีสันอย่างสวยงาม พื้นที่ป่าแห่งนี้เป็นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มีพืชสมุนไพร สัตว์ป่านานาชนิด และมีน้ำตกหลากหลายสาย เช่น น้ำตกตาเศร้า ซึ่งเป็นน้ำตกที่มีน้ำไหลจากชอกหิน จากรากไม้ บนเขาบูโด และมีน้ำตกบาดู ดินแดง เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่น้ำไหลจากกำแพงหินซึ่งมีความสวยงาม น้ำเย็นมาก นอกจากนี้ สามารถชมทะเลหมอกได้ในยามเช้าพร้อมกับทานข้าวต้ม (นาชิกาบู แดอ) ริมลำธาร ต้มน้ำด้วยไม้พินกับบรรยากาศสุดพิเศษ และชมพระอาทิตย์ตกยามเย็น จากนั้นนอนกางเต้นท์พักแรม สัมผัสบรรยากาศยามค่ำคืน นั่งชมดาวบรรยากาศสุดโรแมนติก

(๓) ชุมชนท่องเที่ยวล่องเรือบูนาตารา (ตะโละกาโปร์) ในสมัยก่อนกล่าวกันว่า บริเวณตรงนี้เป็นที่เก็บเปลือกหอย และนำเปลือกหอยเหล่านี้มาเผาจนสุก และกลายเป็นปูนขาวนำมาหมักกับหมาก โดยปัจจุบันสันนิษฐานว่าเป็นเปลือกหอยขาวหรือหอยแครง เพราะหอยขาวเป็นหอยประจำอ่าวมีมากขาวประมงเก็บมากินเนื้อและส่งออกของอำเภอยะหริ่ง เปลือกหอยจะมีปูน จึงเรียกตำบลนี้ว่า ตำบลตะโละกาโปร์ ตะโละกาโปร์ เป็นชุมชนที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ทั้งทางทะเลและชายฝั่ง มีป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งในพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ที่ช่วยเสริมสร้างอาชีพใหม่ให้กับคนในพื้นที่นอกเหนือจากการเลี้ยงปลา และการประมงก็มีการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีการจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยว ในชื่อว่า “บูนาตารา” เป็นการรวมกลุ่มกันของประชาชนในพื้นที่ คำว่า “บูนา” มาจากชื่อชุมชนที่ตั้งของท่าเรือซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่จากคำบอกเล่าของคนแก่ในหมู่บ้านซึ่งยังมีชีวิตอยู่และยังใช้ชีวิตอยู่อย่างคนปกติยังสามารถบอกเล่าประวัติที่ผ่านมาได้ คำว่า “ตารา” มาจากชื่อที่ตั้งของท่าเรือตามคำบอกเล่าของคนในชุมชนเช่นกันแต่เดิมเรียกว่า “กาแลตารา” หมายถึง ท่าเรือตารา จากนั้นทางกลุ่มได้นำชื่อของชุมชนที่ชื่อว่า “บูนา” มาจากชื่อชุมชนที่ตั้งของท่าเรือ มารวมกันจนได้ชื่อ “บูนาตารา”

(๔) ชุมชนท่องเที่ยวบางปูอเมซิงทัวร์ ล่องเรือบางปู ปัตตานี “ลอดอูมอังก์โกงกาง” อูมอังก์โกงกางมีความยาวประมาณ ๗๐๐ - ๘๐๐ เมตร กว้างประมาณ ๖ เมตร เบื้องบนปกคลุมไปด้วยโกงกางต้นสูงใหญ่ใน ๒ ฟากฝั่งที่โน้มตัวลงมาครวระสายน้ำ เกิดเป็นลักษณะของอูมอังก์ต้นไม้ที่ถูกเรียกขานให้เป็น “อูมอังก์โกงกาง” อันสวยงามน่าทึ่งและมีไม้กึ่งแห่งในเมืองไทย เก็บ “หอยกัน” หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ล่อแก” ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอาหารทะเลดาวเด่นของพื้นที่ มีอยู่เป็นจำนวนมาก “จุดชมวิวอ่าวปัตตานี” เป็นพื้นที่แคร่ไม้ไผ่ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ขึ้นไปชมวิวกว้างอ่าวปัตตานี พักผ่อน รับประทานอาหาร ชมผืนป่าโกงกางอันหนาแน่น ร่มรื่น ท่ามกลางสายลมปากอ่าวที่พัดเย็นชื่น “เกาะนก” มีต้นไม้ใหญ่ที่เต็มไปด้วยนกจำนวนมากมีทั้งนกกระยาง และนกนางน้า ซึ่งจะออกหากินยามเช้าและกลับคืนถิ่นในยามเย็น

(๕) ชุมชนท่องเที่ยวบาราโหม มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ สุสานพญาอินทรี หรือสุลต่านอิสมาอีล ซาห์ ซึ่งเป็นเจ้าเมืองปัตตานีพระองค์แรกที่นับถือศาสนาอิสลาม และสถาปนาเมือง

ปัตตานีเป็นนครปัตตานีดารุสลาม และสุสานราชินี ๓ พี่น้อง (รายาฮียา รายาปิร์ู และรายาอูง) ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ชุมชนแห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นชุมชน “ต้มยำกุ้ง” เพราะชุมชนมีรายได้ส่วนใหญ่มาจากการเปิดร้านอาหารเพื่อจำหน่ายอาหารหลัก คือ ต้มยำกุ้งในประเทศมาเลเซีย นอกจากนั้นแล้วยังเป็นแหล่งอาหารโบราณที่เรียกว่า ตือปงดอดอ หรือที่เรียกขนมโตดอล เป็นขนมที่มีลักษณะคล้ายกะละแม

(๖) ชุมชนท่องเที่ยวทรายขาว เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและโดดเด่นด้านการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ จนได้รับรางวัลชุมชนดีเด่นด้านการท่องเที่ยว (Tourism Award ๒๐๐๙) มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความงดงามหรือความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ เช่น น้ำตกทรายขาว หน้าผาหินรูปร่างที่เรียกผาพญา เป็นต้น รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนา ได้แก่ วัดทรายขาวที่มีสถาปัตยกรรมของโบสถ์และมณฑปอันงดงาม และมีประวัติเกี่ยวข้องกับหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มัสยิดนัจมุดดิน อายุกว่า ๓๐๐ ปี ที่มีการผสมผสานศิลปะไทย - มลายูได้อย่างกลมกลืน ชุมชนนี้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย อาทิ กิจกรรมนั่งรถจี๊ปชมสวนชิมผลไม้หรือโฮมสเตย์ ที่แสดงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและให้ความรู้สึกเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ผ้าทอลายจวนตานี ผลิตภัณฑ์แปรรูปส้มแขก กล้วยเส้น เป็นต้น ชุมชนแห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นชุมชนต้นแบบในการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมได้อย่างดีเยี่ยม

(๗) ชุมชนท่องเที่ยวต้นหยงลูโละ ในอดีตมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และอารยธรรมเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด และถือเป็นศูนย์กลางของการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาอิสลามที่เป็นที่รู้จักในชื่อ “ปัตตานีดารุสลาม” มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ มัสยิดกรือเซะ เป็นโบราณสถานที่มีสถาปัตยกรรมงดงามและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี และคงความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคู่มืองปัตตานีมาจนถึงปัจจุบัน ในพื้นที่ใกล้เคียงกันจะมีสุสานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ซึ่งเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยในแต่ละปีจะมีผู้มาเยี่ยมชมกราบไหว้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกหลายแห่ง เช่น สุสานชาวจีนโบราณริมน้ำและบ่อน้ำฮั่งตุเวาะ เป็นต้น

(๘) ชุมชนท่องเที่ยวแหลมโพธิ์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ อยู่ที่ปลายแหลมตาชี (แหลมโพธิ์) ซึ่งเป็นจุดที่สามารถยืนมองพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกได้ ณ จุดเดียวกันและเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่แสดงวิถีชีวิตประมงพื้นบ้านในการออกหาปลาโดยใช้เรือกอลและ รวมถึงมีแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ สุสานเจ้าเมืองปัตตานี ตนกูปือซาร์ สุสานโต๊ะปันยังและมัสยิดดาโต๊ะ ซึ่งเป็นมัสยิดโบราณร่วมสมัยกับมัสยิดกรือเซะ

(๙) ชุมชนท่องเที่ยวบางปู มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีลักษณะทางธรรมชาติและเอกลักษณ์เฉพาะตัว ได้แก่ ป่าชายเลนในเขตพื้นที่อ่าวปัตตานี ซึ่งมีระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์ เรียงรายเป็นแนวธรรมชาติเกือบตลอดพื้นที่ นอกจากนี้จะเห็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ ยังจะพบความสวยงามของป่าโกงกาง ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำและนกนานาชนิด รวมทั้งหิ้งห้อยที่เปล่งแสงระยิบระยับยามค่ำคืน ชุมชนแห่งนี้มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นที่มุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนและสิ่งที่เป็นที่กล่าวถึงของชุมชนแห่งนี้ก็อีกประการหนึ่ง คือ อาหารพื้นเมืองรสเลิศ ไม่ว่าจะเป็นยำสาหร่าย ไส้กรอกเนื้อ และมาตุฆาตงที่แปลว่า ขนมรังผึ้ง

(๑๐) ชุมชนท่องเที่ยวยะรัง มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ เมืองโบราณยะรังเป็นที่ตั้งของอาณาจักรลังกาสุกะในอดีต มีร่องรอยปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์กว่า ๓๐ แห่ง ครอบคลุมปะปนไปกับพื้นที่สวนของประชาชนในท้องถิ่น สภาพทั่วไปคงลักษณะเป็นอาคารปราสาท คูคลองที่ใช้ป้องกันข้าศึกที่บ่งบอกถึงความเป็นอยู่ของชนชาติไทยในพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๔ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นแล้วชุมชนนี้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำอาหารโบราณที่หารับประทานได้ยากในปัจจุบันทั้งคาวและหวาน ของอร่อยที่ขึ้นชื่อ เช่น ลูกหยา และมังคุดกวน เป็นต้น

(๑๑) ชุมชนท่องเที่ยวตุง มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ วัดเจ้าเมืองหนองจิก ซึ่งได้รับการบูรณะและรับรองจากกรมศิลปากร ให้เป็นโบราณสถานที่ต้องอนุรักษ์ไว้และวัดมุจลินทวาปีวิหาร หรือวัดตุง ซึ่งเป็นพระอารามหลวงสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๘๘ ภายในวัดจะมีพิพิธภัณฑ์พระราชพุทธรังสีเป็นที่ประดิษฐานหุ่นขี้ผึ้งหลวงพ่อดำ และเป็นที่รวบรวมวัตถุโบราณอันล้ำค่าหายากมากมาย นอกจากวัดและวัดดังกล่าวแล้ว ยังมีคลองตุง ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในการศึกษาวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านและการล่องเรือตามรอยเสด็จประพาสของรัชกาลที่ ๕ ชุมชนแห่งนี้แหล่งอาหารพื้นเมืองชั้นเลิศ เช่น ขนมเป็ญญวน สูตรลับเฉพาะ และขนมป้าจี เป็นต้น

(๑๒) ชุมชนท่องเที่ยวน้ำบ่อ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ หาดแม่แพ เป็นชายหาด ที่มีเม็ดทรายเป็นสีทอง มีโขดหินแกรนิตขนาดใหญ่รูปร่างแปลกตามากมาย เป็นประติมากรรมทางธรรมชาติที่มีความงดงามยิ่ง อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่แสดงวิถีชีวิตประมงพื้นบ้านที่พบเห็นได้ชัดเจน คือ การทำปลาเกะตากแห้ง โดยชาวประมงจะนำปลาแมวตากสองข้างฝั่งถนนเรียงรายไปตลอดแนวชายหาด

(๑๓) ชุมชนท่องเที่ยวยะหริ่ง มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัดยะหริ่ง ซึ่งสร้างขึ้นตอนปลายสมัยรัชกาลที่ ๕ แต่ยังคงความสมบูรณ์ลักษณะเป็นเรือนไม้สไตล์ยุโรป ผสมผสานศิลปกรรมพื้นเมืองและชาว แซมประดับด้วยลวดลายฉลุ ผนวกกับเครื่องโถ ถ้วย ชาม ที่มีการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชุมชนแห่งนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยของคุณลุง “ซาเดร์แวเต็ง” ศิลปินแห่งชาติที่มีความสามารถด้านไวโอลิน สามารถถ่ายทอดและบรรเลงเพลงร้องเงิงในแบบฉบับชาวปัตตานีได้อย่างไพเราะยิ่ง

(๑๔) ชุมชนท่องเที่ยวจะบังติกอ เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตตามอัตลักษณ์ของความเป็นศาสนาอิสลามที่สมถะและวัฒนธรรมหลายอันดิงามที่ยังคงยืนหยัดจนถึงปัจจุบัน มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ วัดจะบังติกอ ในอดีตเป็นสถานที่ประทับของสุลต่านเจ้าเมืองปัตตานี จุดเด่น คือ กำแพงวังก่ออิฐดินเผา และโค้งประตูที่เป็นสถาปัตยกรรมจีนผสมอินเดียดั้งเดิม มีสยิดรายอฟาฏอนีที่มีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรมผสมผสานระหว่างมลายูปัตตานีกับตะวันออก และกูโบร์โตะอาเยาะห์ สถานที่ฝังพระศพเจ้าเมืองและเชื้อพระวงศ์หลายพระองค์ของเมืองปัตตานีโบราณ นอกจากนั้นแล้วสิ่งที่จะพบได้ในชุมชนนี้ คือ อาหารพื้นเมืองโบราณที่ไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อน เช่น บุตูฮาลือบอ อาเก๊ะ บาตาบูโร๊ะ ฯลฯ โดยเฉพาะในช่วงเดือนรอมฎอน ทุกเย็นจะมีร้านขายอาหารมากกว่า ๓๕๐ ร้าน เปิดเป็นตลาดนัดให้เลือกซื้อกันอย่างคึกคัก

(๑๕) ชุมชนท่องเที่ยวทะเลกาโปร์ ทะเลกาโปร์ เป็นภาษามลายูพื้นเมือง คำว่า “ทะเล” แปลว่า อ่าว คำว่า “กาโปร์” แปลว่า ปูน รวมความหมายแปลว่า อ่าวปูน เดิมมีเรื่องเล่าว่าบริเวณนี้เป็นที่เก็บเปลือกหอยและนำเปลือกหอยมาเผากลายเป็นปูนขาวใช้กินกับหมาก ปัจจุบันสันนิษฐานว่า เปลือกหอยเหล่านั้นเป็นหอยแครงขาวประมงส่วนใหญ่เก็บมากินเนื้อ เปลือกหอยจะมีหินปูนฯ จึงเรียกตำบลนี้ว่า ตำบลทะเลกาโปร์ ชุมชนทะเลกาโปร์ เป็นชุมชนที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติทางทะเลและมีชายฝั่งที่มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ คนในพื้นที่สามารถสร้างอาชีพใหม่ นอกเหนือจากการประมง ยามว่างจะรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปสินค้าจากปลาสดเป็นปลาแห้ง เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์พร้อมทั้งมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการรวมตัวกันจัดตั้งการท่องเที่ยวโดยชุมชนชื่อว่า “บุญดาราร” กิจกรรมที่ไม่ควรพลาดกิจกรรมผจญภัยล่องเรือผ่านอ้อมกอดของป่าชายเลน

(๑๖) ชุมชนท่องเที่ยวสะพานไม้บานา คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มชาวประมงในพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสในการฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ จึงได้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวสะพานไม้บานา ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้เข้ามาขับเคลื่อนผ่านงานวิจัยในการทำซังปลา และการเลี้ยงหอยแมลงภู่ จนเกิดเป็นรายได้แก่ชุมชน และชุมชนได้ต่อยอดด้วยการขยายพันธุ์หอยนานาชนิด เพื่อให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว โดยการนั่งเรือชมความสวยงามทางธรรมชาติที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ ชมอุโมงค์ป่าโกงกาง เรียนรู้วิถีการเลี้ยงหอย การจับหอยและรับประทานอาหารพื้นบ้านฝีมือชาวบ้านในพื้นที่อีกด้วย

(๑๗) ชุมชนท่องเที่ยวเสน่ห์บางปู เป็นชุมชนที่มีจุดเด่นเรื่องการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ กิจกรรมหลักที่สนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น การล่องเรือชมป่าชายเลน ลอดซุ้มอุโมงค์โกงกาง การตกปลาในอ่าวปัตตานี การนั่งเรือชมพระอาทิตย์ และดูนกนานาพันธุ์ รวมถึงจุดเด่นสำคัญประการหนึ่งคือ ธรรมชาติของผู้คนที่ใสซื่อบริสุทธิ์ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ยั่งยืน สอดคล้องกับวิถีชีวิตและหลักปรัชญาความเชื่อ

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครุว์เรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๑๕ จำนวนครุว์เรือนเกษตรกร แรงงานภาคเกษตร และเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร ปี ๒๕๖๕

ที่	อำเภอ	จำนวน	จำนวน	จำนวน ครุว์เรือน เกษตรกร	แรงงานภาคเกษตร (คน)			เนื้อที่ถือครองเพื่อ การเกษตร(ไร่)
		ตำบล	หมู่บ้าน		ชาย	หญิง	รวม	
๑	เมืองปัตตานี	๑๐	๖๖	๗,๐๕๑	๑๗,๔๐๓	๑๘,๐๖๕	๓๕,๔๖๘	๓๙,๗๕๙
๒	โคกโพธิ์	๑๒	๘๓	๑๑,๑๙๘	๒๖,๘๔๑	๒๑,๒๔๔	๔๘,๐๘๕	๑๓๒,๒๓๐
๓	มายอ	๑๓	๕๙	๘,๙๑๙	๑๗,๔๕๘	๑๖,๙๗๓	๓๔,๔๓๑	๙๙,๗๖๘
๔	หนองจิก	๑๒	๗๖	๙,๑๑๔	๑๘,๓๒๖	๑๗,๑๕๕	๓๕,๔๘๑	๗๗,๓๓๘
๕	ปะนาเระ	๑๐	๕๕	๖,๙๓๑	๑๖,๗๙๘	๑๗,๘๑๒	๓๔,๖๑๐	๖๒,๕๐๓
๖	สายบุรี	๑๐	๖๔	๘,๘๘๙	๑๖,๖๘๐	๑๘,๐๕๕	๓๔,๗๓๕	๗๖,๓๙๓
๗	ยะรัง	๑๒	๗๒	๘,๖๗๓	๑๗,๒๘๒	๑๗,๓๙๐	๓๔,๖๗๒	๘๒,๔๘๑
๘	ยะหริ่ง	๑๘	๘๑	๙,๔๔๕	๑๓,๗๖๓	๑๔,๔๐๔	๒๘,๑๖๗	๗๕,๒๖๗
๙	ไม้แก่น	๔	๑๗	๒,๖๔๗	๓,๔๗๘	๓,๗๓๖	๗,๒๑๔	๒๒,๕๑๓
๑๐	ทุ่งยางแดง	๔	๒๓	๒,๕๐๑	๑๒,๔๔๖	๑๒,๗๑๙	๒๕,๑๖๕	๖๔,๘๐๙
๑๑	แม่ลาน	๓	๒๒	๒,๗๔๖	๖,๙๖๕	๖,๙๖๐	๑๓,๙๒๕	๕๐,๘๒๓
๑๒	กะพ้อ	๓	๒๗	๓,๒๗๑	๔,๕๒๙	๔,๘๒๗	๙,๓๕๖	๔๖,๐๘๒
รวม		๑๑๑	๖๔๕	๘๑,๓๘๕	๑๗๑,๙๖๙	๑๖๙,๓๔๐	๓๔๑,๓๐๙	๘๒๙,๙๖๖

หมายเหตุ ข้อมูลทั้งหมดในที่นี่เป็นข้อมูลที่ไม่นับรวมในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลตำบลตะลุบัน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร จังหวัดปัตตานีมีเนื้อที่ถือครองการเกษตร จำนวน ๘๒๙,๙๖๖ ไร่ เป็นเนื้อที่ทำกรเกษตรจริง จำนวน ๖๕๘,๗๐๔ ไร่ แบ่งเป็นเนื้อที่ปลูกข้าว ๙๔,๙๖๙ ไร่ ไม้ผล ๓๒,๑๓๖ ไร่ ไม้ยืนต้น ๔๔๔,๒๐๔ ไร่ พืชไร่ ๗,๙๓๔ ไร่ พืชผัก ๘,๑๙๒ ไร่ เนื้อที่ทำกรเกษตรอื่นๆ ๗๑,๒๗๐ ไร่ และมีเนื้อที่ถือครองการเกษตรที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ๑๓๒,๔๗๗ ไร่

ตารางที่ ๑๖ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕

อำเภอ	เนื้อที่ถือครอง การเกษตร (ไร่)	ข้าว (ไร่)	ไม้ผล (ไร่)	ไม้ยืนต้น (ไร่)	พืชไร่ (ไร่)	พืชผัก (ไร่)	เนื้อที่ทำการ เกษตรอื่นๆ (ไร่)
เมืองปัตตานี	๓๙,๗๕๙	๒,๙๐๒	๕๐๘	๕,๘๘๐	๕๙๐	๑,๐๕๗	๙,๓๔๔
โคกโพธิ์	๑๓๒,๒๓๐	๑๐,๙๘๘	๖,๑๐๐	๘๒,๗๔๓	๙๑๕	๑,๕๖๐	๓,๔๘๑
มายอ	๙๙,๗๖๘	๑๖,๗๘๓	๒,๗๑๓	๖๓,๒๗๗	๑๓๖	๑๑๑	๔๗๒
หนองจิก	๗๗,๓๓๘	๗,๙๕๙	๑,๙๖๓	๔๑,๗๓๕	๑,๗๖๕	๙๕๐	๑๒,๓๓๔
ปะนาเระ	๖๒,๕๐๓	๒๐,๓๓๓	๗๔๑	๓๑,๖๕๐	๖๗๒	๓๑๒	๔,๒๕๐
สายบุรี	๗๖,๓๙๓	๗,๙๖๙	๗,๒๓๒	๔๗,๗๗๖	๑,๓๘๑	๑,๗๗๒	๒,๐๘๘
ยะรัง	๘๒,๔๘๑	๕,๑๗๕	๔,๔๕๔	๖๗,๔๐๘	๑๓๒	๑๖๓	๓,๘๐๐
ยะหริ่ง	๗๕,๒๖๗	๑๓,๘๔๒	๖๙๒	๒๕,๒๘๑	๑,๔๒๑	๑,๕๔๐	๑๑,๕๔๘
ไม้แก่น	๒๒,๕๑๓	๑,๒๖๐	๗๘๔	๑๑,๐๒๘	๓๑๔	๗๒	๒,๖๔๕
ทุ่งยางแดง	๖๔,๘๐๙	๒,๐๖๒	๑,๔๒๗	๑๒,๗๔๘	๒๒๖	๓๐๔	๑,๙๐๒
แม่ลาน	๕๐,๘๒๓	๓,๓๑๓	๒,๒๐๑	๒๓,๖๓๗	๑๔๗	๒๕๑	๑๗,๖๖๐
กะพ้อ	๔๖,๐๘๒	๒,๓๘๓	๓,๓๒๑	๓๑,๐๔๒	๒๓๕	๑๐๑	๑,๗๔๖
รวม	๘๒๙,๙๖๖	๙๔,๙๖๙	๓๒,๑๓๖	๔๔๔,๒๐๔	๗,๙๓๔	๘,๑๙๒	๗๑,๒๗๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

จังหวัดปัตตานีมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลองต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชากร แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่

๑) แม่น้ำปัตตานี มีต้นน้ำกำเนิดจากเทือกเขาสันกาลาศีรี บริเวณรอยต่อเขตแดนไทยมาเลเซียในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา จากทิศใต้ไปทิศเหนือผ่านอำเภอเบตง อำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอกรงปินังอำเภอเมืองยะลา ผ่านอำเภอยะรัง อำเภอหนองจิก และอำเภอเมืองปัตตานี มีความยาวประมาณ ๑๙๐ กิโลเมตรพื้นที่ลุ่มน้ำ ๔,๙๗๙ ตารางกิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปี เป็นแม่น้ำสายสำคัญใช้ประโยชน์ในการอุปโภค อุตสาหกรรมเกษตรกรรม ผลิตกระแสไฟฟ้า และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ตอนบนของแม่น้ำได้มีการก่อสร้างเขื่อนบางลาง ที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ปริมาตรความจุเก็บกัก ๑,๔๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำเอกประสงค์แห่งแรกของภาคใต้ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๓ เครื่อง ขนาดเครื่องละ ๒๐,๔๐๐ กิโลวัตต์ มีกำลังผลิตรวม ๗๒,๐๐๐ กิโลวัตต์ ให้พลังงานไฟฟ้าปีละประมาณ ๒๐๐ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง

๒) แม่น้ำสายบุรี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาศีรี ในเขตอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาสมีความยาวประมาณ ๑๗๐ กิโลเมตร ไหลผ่านอำเภอจะนะ ศรีสาคร รือเสาะ จังหวัดนราธิวาส และอำเภอรามัน จังหวัดยะลาไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๔,๖๐๐ ตารางกิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปีใช้ในการอุปโภค - บริโภค เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ต้นน้ำสายบุรี มีแหล่งแร่ทองคำ คือ เหมืองโตะโมะในอดีตแม่น้ำสายบุรี เป็นแหล่งทองคำหายที่สามารถร่อนหาได้ตลอดแนวลำน้ำ การใช้น้ำจากแม่น้ำสายบุรีเพื่อประโยชน์ด้านชลประทานในปัจจุบันมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับแม่น้ำสายอื่น ๆ

๓) คลองท่าเรือ เดิมมีต้นน้ำอยู่ที่บ้านห้วยน้ำเย็นบริเวณเขาลาแมในตำบลบุโละบุโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ต่อมากรมชลประทานได้พัฒนาขุดลอกเป็นคลองระบายน้ำสายใหญ่ ชื่อคลองดีหนึ่ง (D๑) และได้เพิ่มความยาวของคลองไปยังต้นน้ำ จนถึงบ้านควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อให้รับน้ำจากบริเวณต้นน้ำได้มากขึ้น ปัจจุบันคลองท่าเรือมีความยาว ๔๒ กิโลเมตร ไหลจากทิศใต้ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ลงสู่ทะเลที่บ้านท่ายาม อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี สภาพลำน้ำมีคลองสาขาย่อยหลายสาขา ทำให้มีน้ำตลอดปี ในอดีตเป็นคลองที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก เคยเป็น

สาขาหนึ่งของแม่น้ำปัตตานี ภายหลังจากน้ำขึ้นเปลี่ยนทางเดิน ทำให้สภาพทางน้ำเปลี่ยนไป ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตร การประมง และการบรรเทาอุทกภัยในเขตลุ่มน้ำปัตตานี

๔) คลองตุยง หรือคลองหนองจิก ต้นน้ำแยกจากแม่น้ำปัตตานี ที่ตำบลยาบี อำเภอหนองจิก ไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านตำบลลิปะสะโง เกาะเปาะ และตุยง ไหลออกทะเลที่ตำบลบางตาเว ในเขตอำเภอหนองจิกเรียกว่า คลองบางตาเว ช่วงที่ไหลผ่านบ้านมะพร้าวต้นเดียว บ้านต้นหยงบุโละ บ้านกาเคาะ บ้านคลองวัวเรียก ชื่อคลองกาแลกูโบ และช่วงที่ไหลผ่านตำบลตุยง เรียกชื่อว่าคลองตุยง ในช่วงต้นน้ำแยกจากแม่น้ำปัตตานีเรียกว่า คลองหนองจิกเดิมเป็นแม่น้ำสายหลักของแม่น้ำปัตตานี และมีความสำคัญมากที่สุด ในอดีตพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเมืองหนองจิกผ่านทางแม่น้ำสายนี้เมื่อ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๒ ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๓๙ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ผนวชเสด็จตรวจราชการเมืองหนองจิก และกล่าวถึงความอุดมสมบูรณ์ของลำน้ำสายนี้ด้วยเช่นกัน จนถึงปัจจุบันสภาพคลองต้นน้ำ เนื่องจากน้ำเปลี่ยนทิศทางการไหลให้น้ำเค็มรุกล้ำเข้ามาจำนวนมาก กรมชลประทานต้องทำโครงการป้องกันน้ำเค็ม โดยสร้างประตูระบายน้ำที่บ้านตุยงป้องกันไว้เพื่อให้สามารถใช้น้ำจืดเพื่อการเกษตรกรรมได้

๕) คลองบางเขา เดิมมีต้นน้ำอยู่บริเวณบ้านปะแดกลาง ในเขตตำบลบ่อทอง อำเภอหนองจิก ปัจจุบันได้รับการพัฒนาโดยกรมชลประทานทำการขุดคลองเป็น คลองระบายน้ำสายใหญ่ ชื่อคลองดีสอง (D๒) และเพิ่มความยาวไปทางต้นน้ำ เข้าไปรับน้ำที่บ้านทองหลา ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ไหลจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ ผ่านอำเภอหนองจิกและเลี้ยวไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือที่บ้านบางเขา ไปรวมกับคลองกาแล และคลองท่ายามู ลงทะเลที่บ้านต้นหยงเปาว์ มีน้ำตลอดปี มีการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรกรรม การประมงและการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ในอดีตสองฝั่งคลองนี้ที่บริเวณบ้านโคกกอเคยเป็นอยู่อาศัยน้ำขนาดใหญ่ของเมืองปัตตานี

๖) คลองต้นหยง ต้นน้ำอยู่ที่เขาบูเกะกาบอ และเขาหินขาวที่บ้านน้ำใส ตำบลลูโบะยิไร อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ได้รับการพัฒนาจากกรมชลประทาน ทำการขุดลอกเป็นคลองระบายน้ำสายใหญ่ เรียกว่า คลองดีสาม (D๓) ไหลไปทางทิศเหนือไปตามคลองน้ำใสเดิม รวมกับคลองเขาวัง เรียกว่า คลองมายอ ผ่านตัวอำเภอมายอไปรวมกับคลองกระเสาะ ที่บ้านถนน ตำบลถนน เรียกว่า คลองกลางสาต ไหลผ่านบ้านโต๊ะกอตตา บ้านต้นหยงดาลอ เรียกว่า คลองต้นหยง รวมกับคลองสาบัน ไหลเลี้ยวไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เรียกว่าคลองยะหริ่ง ไหลลงคลองยามู และไปลงทะเลที่อ่าวบางปู บ้านตาโละอาโห อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๕๓ กิโลเมตร คลองต้นหยง เป็นแม่น้ำสายใหญ่ ในอดีตนิยมใช้เดินทางไปอำเภอปะนาเระ โดยผ่านไปตามคลองยามู เลียบผ่านฝืนป่าโกงกางขนาดใหญ่ไปตามบ้านหนองแรต บ้านคลองกะดี ไปถึงบ้านท่าม่วงได้

๗) คลองปาเระและคลองกรือเซะ เป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญในอดีต สามารถเชื่อมต่อกับเมืองโบราณยะรังได้ ปัจจุบันบางตอนได้ขึ้นเนินไปแล้ว คลองกรือเซะเชื่อมต่อกับคลองมางิงที่บ้านปาแดบองอ ตำบลตะลุโบะไหลขึ้นไปทางทิศเหนือผ่านบ้านจือโระ ตำบลบานา และบ้านกรือเซะ ตำบลต้นหยงลูโละ รวมกับคลองปาเระที่บ้านดีตำบลบาราโหมออกสู่ทะเลที่อ่าวปัตตานี ส่วนต้นน้ำคลองปาเระไหลจากอำเภอยะรัง ผ่านตำบลกะมียอ ไปรวมกับคลองกรือเซะ บริเวณนี้เคยเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐาน และทำการค้าสมัยโบราณมีแหล่งเตาเผามีเศษภาชนะเครื่องถ้วยชามสมัยต่างๆ ตกกระจัดกระจายอยู่มากมาย ชุมชนที่เคยมีชื่อเสียงในอดีต เช่น บ้านกาแลปือซา (ท่าเรือใหญ่) กาแลจिनอ (ท่าจีน) และทาระ (ท่าราบ) เป็นต้น

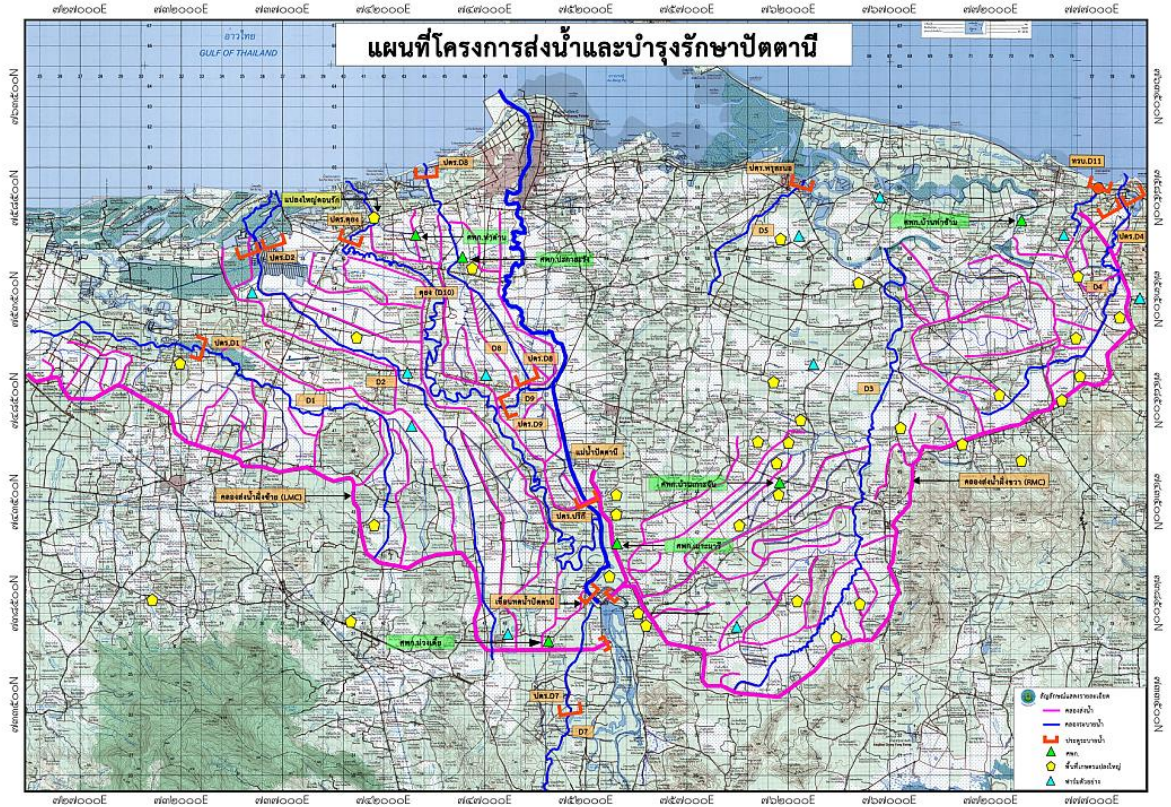
๘) คลองตะมางัน คลองนี้ขุดขึ้นในสมัยรายาฮิยา เนื่องจากลำน้ำอยู่ใกล้ทะเล ทำให้น้ำทะเลรุกล้ำเข้าสู่ลำคลองทำให้ราษฎรไม่สามารถใช้น้ำอุปโภค - บริโภคได้ จึงมีการเกณฑ์คนช่วยกันขุดคลองที่บ้านตะมางันระหว่างตำบลมะมาวิกกับตำบลปริกี อำเภอยะรัง เพื่อระบายน้ำในแม่น้ำปัตตานีไหลลงสู่คลองใหม่ ที่ขุดขึ้นจากบ้านตะมางัน - บ้านกรือเซะ ออกสู่ทะเลที่บ้านต้นหยงลูโละ ทำให้ราษฎรใช้น้ำอุปโภค - บริโภค และประกอบการเกษตรกรรมได้ผลดีอีกด้วย ต่อมาปรากฏว่าน้ำจืดจากคลองตะมางันทำให้นาเกลือเสียหายมาก ทำนาเกลือไม่ได้ผล นอกจากนั้นคลองตะมางันถูกกระแสน้ำในแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านบ่าท่วมเซาะตลิ่งพัง ลำน้ำ

แผนที่ ๔ แสดงขอบเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ การปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๕

ตารางที่ ๑๗ แสดงสินค้าทางการเกษตร

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตราขยายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๓๔๘,๒๒๐	๓๔๗,๓๓๑	๓๔๗,๘๔๙	เพิ่มขึ้น ๐.๑๕
ผลผลิต (ตัน)	๗๑,๑๘๙.๐๕	๗๗,๔๘๐.๔๑	๘๓,๖๐๔.๒๕	เพิ่มขึ้น ๗.๙๐
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๒๑๘.๒๕	๒๔๕.๓๑	๒๔๑.๒๘	ลดลง ๑.๖๔
ราคา (บาท/กก.)	๔๕.๐๐	๕๓.๐๐	๒๘.๘๗	ลดลง ๔๕.๕๓
มูลค่า (ล้านบาท)	๓,๒๐๓.๕๑	๔,๑๐๖.๔๖	๒,๘๙๐.๑๔	ลดลง ๒๙.๖๒

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัด โดยในปี ๒๕๖๕ มีครัวเรือนที่ปลูกยางพารา ๓๖,๔๕๗ ครัวเรือน น้อยกว่าครัวเรือนในปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๒ พื้นที่เพาะปลูก ๓๔๗,๘๔๙ ไร่ มากกว่าปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๕ เนื้อที่เปิดกรีด ๓๒๒,๑๓๒ ไร่ มากกว่าปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๐ ผลผลิตรวม ๘๓,๖๐๔.๒๕ ตัน มากกว่าปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๐ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๒๘.๘๗ บาท ลดลงจาก ปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๓ รวมมูลค่าทั้งหมด ๒,๘๙๐.๑๔ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๒

ตารางที่ ๑๘ แสดงสินค้าข้าวนาปี

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตรายายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๗๗,๘๘๒	๗๖,๓๐๐	๗๕,๕๑๘	ลดลง ๑.๐๒
ผลผลิต (ตัน)	๓๔,๑๐๗.๕๙	๓๕,๑๔๘.๐๒	๓๕,๔๗๑.๔๓	เพิ่มขึ้น ๐.๙๒
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๓๓.๔๒	๔๖๐.๑๖	๔๖๗.๓๑	เพิ่มขึ้น ๑.๕๕
ราคา (บาท/กก.)	๑๐.๒๒	๙.๗๔	๑๐.๔๗	เพิ่มขึ้น ๗.๔๙
มูลค่า (ล้านบาท)	๓๔๗.๙๘	๓๔๘.๔๔	๓๖๕.๓๑	เพิ่มขึ้น ๔.๘๔

ข้าวนาปี ปี ๒๕๖๕ มีครัวเรือนที่ปลูกข้าว ๒๐,๘๓๔ ครัวเรือน มากกว่า ครัวเรือนในปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๒ พื้นที่เพาะปลูก ๗๕,๕๑๘ ไร่ น้อยกว่าปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๒ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๗๕,๓๙๒ ไร่ น้อยกว่าปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๖ ผลผลิตเฉลี่ย ๔๖๗.๓๑ กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๕ ผลผลิตรวม ๓๕,๔๗๑.๔๓ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๒ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๐.๔๗ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๙ รวมมูลค่าผลิต ๓๖๕.๓๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๔

ตารางที่ ๑๙ แสดงสินค้าข้าวนาปรัง

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตรายายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๒๐,๑๖๓	๒๐,๒๔๕	๒๐,๗๘๕	เพิ่มขึ้น ๒.๖๗
ผลผลิต (ตัน)	๑๐,๙๐๕.๕๓	๑๑,๕๑๑.๘๒	๑๒,๗๒๓.๒๗	เพิ่มขึ้น ๑๐.๕๒
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๕๒๘	๕๒๕	๕๒๐	เพิ่มขึ้น ๒๒.๓๕
ราคา (บาท/กก.)	๑๐.๐๐	๘.๗๒	๑๐.๖๑	เพิ่มขึ้น ๒๑.๖๗
มูลค่า (ล้านบาท)	๑๐๙.๐๖	๑๑๕.๔๓	๑๒๘.๑๙	เพิ่มขึ้น ๑๑.๐๕

ข้าวนาปรัง ในปี ๒๕๖๕ มีพื้นที่เพาะปลูก ๒๐,๗๘๕ ไร่ ผลผลิตรวม ๑๒,๗๒๓.๒๗ ตัน มูลค่าการผลิต ๑๒๘.๑๙ ล้านบาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๕๒๐ กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๐.๖๑ บาท ครัวเรือนที่ปลูกข้าวนาปี ๕,๓๗๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๑ ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งจังหวัด

ตารางที่ ๒๐ แสดงสินค้าปาล์มน้ำมัน

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตรายายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๒๖,๗๙๙	๒๒,๔๓๗	๒๔,๖๗๓	เพิ่มขึ้น ๙.๙๗
ผลผลิต (ตัน)	๔๙,๖๘๔.๑๖	๔๙,๘๑๓.๔๕	๕๗,๔๔๗.๘๓	เพิ่มขึ้น ๑๕.๓๓
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๒,๒๐๕	๒,๒๑๐	๒,๓๓๕	เพิ่มขึ้น ๕.๖๖
ราคา (บาท/กก.)	๔.๐๓	๖.๐๐	๕.๕๖	ลดลง ๗.๓๓
มูลค่า (ล้านบาท)	๑๙๙.๖๖	๒๙๘.๘๘	๓๓๖.๑๗	เพิ่มขึ้น ๑๒.๔๘

ปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๕ มีครัวเรือนที่ปลูก ๓,๔๘๓ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ พื้นที่เพาะปลูก ๒๔,๖๗๓ ไร่ เพิ่มขึ้น ๙.๙๗ พื้นที่ให้ผลผลิต ๒๓,๐๙๖ ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๕ ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๓๓๕ กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๖ ผลผลิตรวม ๕๗,๔๔๗.๘๓ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๓ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๕.๕๖ บาท ลดลงจากปี ๒๕๖๔ มูลค่าการผลิตรวม ๓๓๖.๑๗ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔

ตารางที่ ๒๑ แสดงสินค้ามะพร้าวแก่

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตรายายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๕๔,๑๓๕	๔๘,๕๑๗	๔๔,๐๑๕	ลดลง ๙.๒๘
ผลผลิต (ตัน)	๕๗,๖๘๗.๔๕	๕๐,๐๒๓.๖๙	๒๘,๔๒๐.๕๔	ลดลง ๔๓.๑๙
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๑,๑๓๒	๑,๐๙๐	๖๘๗	ลดลง ๓๖.๙๗
ราคา (บาท/กก.)	๘.๐๐	๘.๐๐	๘.๑๓	เพิ่มขึ้น ๑.๖๓
มูลค่า (ล้านบาท)	๔๖๑.๕๐	๔๐๐.๑๙	๒๓๐.๙๙	ลดลง ๔๒.๒๘

มะพร้าวแก่ ปี ๒๕๖๕ มีครัวเรือนที่ปลูก ๒๑,๒๒๓ ครัวเรือน ลดลงจากปี ๒๕๖๔ พื้นที่เพาะปลูก ๔๔,๐๑๕ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ พื้นที่ให้ผลผลิต ๔๑,๓๕๔ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๖ ผลผลิตเฉลี่ย ๖๘๗ กิโลกรัม/ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙๗ ผลผลิตรวม ๒๘,๔๒๐.๕๔ ตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๑๙ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๘.๑๓ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ มูลค่าการผลิตรวม ๒๓๐.๙๙ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๒๘

ตารางที่ ๒๒ แสดงสินค้าทุเรียน

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตรายายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๙,๘๑๙	๖,๙๒๑	๗,๑๙๕	เพิ่มขึ้น ๓.๙๖
ผลผลิต (ตัน)	๔,๓๐๘.๖๓	๔,๓๐๕.๙๙	๒,๖๐๙.๕๙	ลดลง ๓๙.๔๐
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๕๙๑	๕๗๔	๔๕๐	ลดลง ๒๑.๖๐
ราคา (บาท/กก.)	๕๕.๑๒	๕๕.๘๘	๗๑.๒๑	เพิ่มขึ้น ๑๘.๙๒
มูลค่า (ล้านบาท)	๓๓๗.๑๗	๒๗๓.๕๒	๑๘๑.๑๗	ลดลง ๓๓.๕๗

ทุเรียน ปี ๒๕๖๕ มีครัวเรือนที่ปลูก ๖,๗๒๒ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ พื้นที่เพาะปลูก ๗,๑๙๕ ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ พื้นที่ให้ผลผลิต ๕,๖๒๕ ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ ผลผลิตเฉลี่ย ๔๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๐ ผลผลิตรวม ๒,๖๐๙.๕๙ ตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔๐ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๗๑.๒๑ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙๒ มูลค่าการผลิตรวม ๑๘๑.๑๗ ล้านบาท จากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๗

ตารางที่ ๒๓ แสดงสินค้าลองกอง

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตรายายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๑๔,๑๘๑	๑๒,๘๔๒	๑๐,๓๐๗	ลดลง ๑๙.๗๔
ผลผลิต (ตัน)	๕,๙๗๐.๖๕	๔,๙๖๑.๙๗	๑๒๙.๘๔	ลดลง ๙๗.๓๘
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๒๗.๓๓	๔๑๕.๐๖	๙.๕๘	ลดลง ๙๗.๖๙
ราคา (บาท/กก.)	๒๔.๐๐	๑๙.๙๐	๑.๐๐	ลดลง ๙๔.๙๗
มูลค่า (ล้านบาท)	๒๙.๕๖	๙๕.๑๙	๑.๕๖	ลดลง ๙๘.๓๖

ลองกอง ปี ๒๕๖๕ มีครัวเรือนที่ปลูก ๑๑,๙๗๓ ครัวเรือน ลดลงจากปี ๒๕๖๔ พื้นที่เพาะปลูก ๑๐,๓๐๗ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๔ พื้นที่ให้ผลผลิต ๑๐,๐๘๔ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๑ ผลผลิตเฉลี่ย ๙.๕๘ กิโลกรัม/ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๖๙ ผลผลิตรวม ๑๒๙.๘๔ ตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๓๘ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑.๐๐ บาท ลดลงจากปี ๒๕๖๔ มูลค่าการผลิตรวม ๑.๕๖ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๓๖

ตารางที่ ๒๔ แสดงสินค้าเงาะ

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตราขยายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๑,๖๔๓	๑,๕๗๖	๒,๐๐๔	เพิ่มขึ้น ๒๗.๑๖
ผลผลิต (ตัน)	๖๓๘.๖๘	๗๑๔.๙๑	๑,๑๒๘.๙๘	เพิ่มขึ้น ๕๗.๙๒
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๐๐	๔๕๒	๔๙๒	เพิ่มขึ้น ๑๑.๓๑
ราคา (บาท/กก.)	๑๒.๕๓	๑๒.๕๗	๑๖.๐๖	เพิ่มขึ้น ๒๑.๗๓
มูลค่า (ล้านบาท)	๗.๘๘	๘.๘๖	๑๖.๒๖	เพิ่มขึ้น ๘๓.๕๒

เงาะ ในปี ๒๕๖๕ พื้นที่เพาะปลูก ๒,๐๐๔ ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต ๑,๘๘๕ ไร่ ผลผลิตรวม ๑,๑๒๘.๙๘ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙๒ มูลค่าการผลิต ๑๖.๒๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๕๒ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๔๙๒ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๑ ราคาเฉลี่ย กิโลกรัมละ ๑๖.๐๖ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๓ ครัวเรือนที่ปลูก ๔,๔๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒ ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งจังหวัด

ตารางที่ ๒๕ แสดงสินค้ามังคุด

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	อัตราขยายตัว เทียบกับปี ๒๕๖๔
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๒,๓๗๓	๔,๔๖๖	๔,๓๕๙	ลดลง ๒.๔๐
ผลผลิต (ตัน)	๑,๐๙๗.๖๘	๓,๐๑๐.๐๗	๒,๙๗๖.๗๒	ลดลง ๑.๑๑
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๒๑	๕๔๔	๕๗๙	เพิ่มขึ้น ๖.๔๓
ราคา (บาท/กก.)	๑๒.๕๘	๑๖.๗๕	๒๐.๒๕	เพิ่มขึ้น ๒๐.๙๐
มูลค่า (ล้านบาท)	๑๓.๖๓	๕๔.๓๖	๖๑.๐๐	เพิ่มขึ้น ๑๒.๒๑

มังคุด ในปี ๒๕๖๕ พื้นที่เพาะปลูก ๔,๓๕๙ ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต ๓,๙๘๕ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๔ ผลผลิตรวม ๒,๙๗๖.๗๒ ตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๑ มูลค่าการผลิต ๖๑.๐๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๑ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๕๗๙ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๓ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๒๐.๒๕ บาท ครัวเรือนที่ปลูก ๖,๑๓๕ ครัวเรือน ลดลงจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๐

ตารางที่ ๒๖ สรุปการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๕

ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บ เกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ราคา เกษตรกร ขายได้ (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ยางพารา	๓๖,๔๕๗	๓๔๗,๘๔๙	๓๒๒,๑๓๒	๘๓,๖๐๔.๒๕	๒๕๑.๒๘	๒๘.๘๗	๒,๘๙๐.๑๔
ข้าวนาปี	๒๐,๘๓๔	๗๕,๕๑๘	๗๕,๓๕๒	๓๕,๔๗๑.๔๓	๔๖๗.๓๑	๑๐.๔๗	๓๖๕.๓๑
ข้าวนาปรัง	๕,๓๗๓	๒๐,๗๒๖	๒๐,๗๘๕	๑๒,๗๒๓.๒๗	๕๒๐	๑๐.๖๑	๑๒๘.๑๙
ปาล์มน้ำมัน	๓,๔๘๓	๒๔,๖๗๓	๒๓,๐๙๖	๕๗,๔๔๗.๘๓	๒,๓๓๕	๕.๕๖	๓๓๖.๑๗
มะพร้าวแก่	๒๑,๒๒๓	๔๔,๐๑๕	๔๑,๓๕๔	๒๘,๔๒๐.๕๔	๖๘๗	๘.๑๓	๒๓๐.๙๙
มะพร้าวอ่อน	๒,๓๒๑	๒,๑๙๑	๑,๕๓๕	๑,๘๗๘.๘๐	๙๒๑	๙.๑๓	๑๙.๘๓
เงาะ	๔,๔๑๘	๒,๐๐๔	๑,๘๘๕	๑,๑๒๘.๙๘	๔๙๒	๑๖.๐๖	๑๖.๒๖
ทุเรียน	๖,๗๒๒	๗,๑๙๕	๕,๖๒๕	๒,๖๐๙.๕๙	๔๕๐	๗๑.๒๑	๑๘๑.๑๗

ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บ เกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ราคา เกษตรกร ขายได้ (บาท/ก.ก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ลองกอง	๑๑,๙๗๓	๑๐,๓๐๗	๑๐,๐๘๔	๑๒๙.๘๘๔	๙.๕๘	๑.๐๐	๑.๕๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๔.๒ การปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๕

สถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ปัจจุบันในจังหวัดปัตตานี เป็นการเลี้ยง โดยเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนและเหลือจำหน่ายในภาพรวมปริมาณสัตว์เลี้ยงในปี ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา เนื่องจากภาครัฐมีการสนับสนุนโครงการและปัจจัยการผลิต เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร สนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์เชิงพาณิชย์มากขึ้น โดยมีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ประกอบกับในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ได้เปิดตลาดกลางปศุสัตว์ชายแดนใต้ เพิ่มแรงจูงใจให้เกษตรกรเลี้ยงปศุสัตว์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโค,แพะ ส่วนสัตว์ปีกและสัตว์อื่น ได้แก่ ไก่เนื้อ เกษตรกรที่เลี้ยงคงที่แต่เพิ่มปริมาณสัตว์เลี้ยงมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีการสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์อย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ ซึ่งเป็นที่ต้องการของประชาชนในพื้นที่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในจังหวัดซึ่งมีผลทำให้ต้องนำสัตว์จากต่างจังหวัดเข้ามาในพื้นที่

ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕ แบ่งเป็นชนิดสัตว์ที่สำคัญๆ ดังนี้

๑. โคเนื้อ จำนวน ๖๖,๔๑๓ ตัว เมื่อเทียบกับที่ผ่านมา ปริมาณการเลี้ยงที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย เนื่องจากภาครัฐมีการส่งเสริมการเลี้ยงโคอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มฐานการผลิตและยกระดับการเลี้ยงอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ และสนับสนุนการผสมเทียม เพื่อเป็นการผลิตโคเนื้อที่มีคุณภาพเน้นการบริโภคตามความต้องการของพื้นที่ แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการและมีโคเนื้อบางส่วนที่นำเข้ามาในจังหวัดเพื่อจำหน่าย,ทำพันธุ์หรือเข้าโรงฆ่าสัตว์ เพื่อสนองความต้องการบริโภคในจังหวัด

๒. กระบือ มีปริมาณการเลี้ยง ๑,๐๗๕ ตัว เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีการเลี้ยงเพียงบางพื้นที่เท่านั้น เนื่องจาก การเลี้ยงกระบือในพื้นที่ส่วนใหญ่เลี้ยงปล่อยทุ่ง ซึ่งปัจจุบันพื้นที่สำหรับการเลี้ยงกระบือมีพื้นที่ลดลง จึงทำให้เกษตรกรบางรายเลิกเลี้ยง หรืออาจลดปริมาณกระบือที่เลี้ยงให้น้อยลง

๓. แพะ มีจำนวน ๕๐,๕๕๙ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาปริมาณเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น เพราะมีการส่งเสริมการเลี้ยงจากภาครัฐ เพื่อเพิ่มฐานการผลิตในพื้นที่ และยกระดับการเลี้ยงของเกษตรกรการเลี้ยงแพะในพื้นที่ส่วนใหญ่เลี้ยงแพะเนื้อหรือแพะเนื้อลูกผสมทั่วไปเลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็ม หรือกึ่งขังปล่อย โดยใช้พ่อพันธุ์ผสมพันธุ์ตามธรรมชาติ บางส่วนใช้วิธีผสมเทียม ในตลาดการขายแพะเนื้อ เป็นการซื้อขายเป็นตัวเพื่อบริโภคหรือใช้ในโอกาสพิธีกรรมทางศาสนา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย

๔. ไก่เนื้อ จำนวน ๒๓๔,๑๔๖ ตัว มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อเพิ่มขึ้น เกษตรกรมีความต้องการบริโภคสูงขึ้น เป็นอาหารประเภทเนื้อ ที่มีราคาต่ำเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์ชนิดอื่น การผลิตไก่เนื้อในจังหวัดปัตตานี เป็นระบบฟาร์มพันธะสัญญา เกษตรกรรายย่อยเป็นผู้ลงทุนสร้างโรงเรือนและเป็นผู้เลี้ยงผู้ประกอบการเอกชน รับซื้อผลผลิตแบบประกันราคา ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเดิม ไม่มีรายใหม่เพื่อตอบสนองตลาดผู้บริโภค มีการนำเข้าไก่ชำแหละเข้ามาบริโภคในแต่ละเดือนจำนวนมาก

๕. แกะ มีจำนวน ๑๗,๒๗๖ ตัว มีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้น และภาครัฐได้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลี้ยงมากขึ้นเป็นการเลี้ยงแกะลูกผสมเป็นฝูงโดยมีพ่อพันธุ์ผู้คุมฝูงและให้ผลผลิตไม่แน่นอนและมีการเลี้ยงในบางพื้นที่

๖. สุกร มีจำนวน ๔,๖๐๑ ตัว ปริมาณการเลี้ยงสุกรยังคงที่ เนื่องจากภาวะ โรคระบาด และต้นทุนการเลี้ยงสัตว์สูงขึ้น โดยเฉพาะวัตถุดิบอาหารสัตว์มีราคาแพง เกษตรกรไม่สามารถรับราคาวัตถุดิบที่

สูงได้ ถึงแม้ว่าสุกรมีชีวิตหน้าฟาร์มจะราคาสูงขึ้นก็ตามคาดว่าปริมาณการเลี้ยงจะไม่เพิ่มขึ้น และอาจมีการเลี้ยงลดลง โดยปรับปริมาณการเลี้ยงให้เข้ากับสถานการณ์ด้านราคาและต้นทุนด้านอาหารสัตว์

๗. โคนม มีจำนวน ๔ ตัว ซึ่งเป็นโคนมของฟาร์มตัวอย่างฯ จังหวัดปัตตานี ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ เพื่อเป็นอาชีพทางเลือกให้กับเกษตรกรที่สนใจ เนื่องจาก มีผู้ประกอบการภาคเอกชนได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม เพื่อรองรับโครงการอาหารเสริมนมในโรงเรียนในพื้นที่ ๓ จังหวัด ตามนโยบายของรัฐบาล

๘. ไก่พื้นเมือง มีจำนวน ๑,๐๔๑,๙๘๕ ตัว ปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายในชุมชน ช่วงสถานการณ์โควิด ๑๙ เกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้ และภาครัฐ มีการสนับสนุนพันธุ์ไก่พื้นเมืองให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๙. เป็ดเทศ มีจำนวน ๓๑๒,๔๗๒ ตัว ปริมาณการเลี้ยงเป็ดเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อการบริโภคในครัวเรือน และเหลือถึงจำหน่ายในชุมชนสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้

๑๐. เป็ดไข่ มีจำนวน ๔๘,๐๘๔ ตัว ปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเลี้ยงเป็ดไข่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย เน้นการบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายในชุมชน ช่วงสถานการณ์โควิด ๑๙ เกษตรกรเลี้ยงเป็ดไข่ เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้สามารถลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ ได้โดยใช้วัสดุที่หาได้ในพื้นที่

ตารางที่ ๒๗ แสดงชนิดสัตว์ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)
โคเนื้อ	๑๘,๑๓๘	๖๖,๔๑๓
โคนม	๒	๔
กระบือ	๒๐๘	๑,๐๗๕
สุกร	๘๔	๔,๖๐๑
ไก่	๓๑,๕๙๘	๑,๐๔๑,๙๘๕
เป็ด	๑๔,๘๕๒	๓๑๒,๔๗๒
แพะ	๙,๘๗๑	๕๐,๕๕๙
แกะ	๓,๖๕๓	๑๗,๒๗๖

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี

๒.๔.๓ การประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๕

ศักยภาพด้านการประมงที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ การประมงทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการประมงน้ำจืด

๑. การประมงทะเล จังหวัดปัตตานีมีท่าเทียบเรือซึ่งเรือประมงทะเลขนาดใหญ่สามารถเข้าเทียบท่าได้ นอกจากนี้ยังอยู่ใกล้แหล่งทำการประมงในอ่าวไทยและแหล่งทำการประมงระหว่างประเทศ เรือประมงขนาดใหญ่และขนาดเล็กจึงหมุนเวียนเข้ามาเทียบท่าจังหวัดปัตตานี เพื่อขนถ่ายสินค้าสัตว์น้ำจำนวนมาก การประมงทะเลประกอบด้วยกลุ่มชาวประมง ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

๑.๑ กลุ่มชาวประมงพาณิชย์ จำนวน ๙๙๑ ลำ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองปัตตานีและอำเภอสายบุรี เรือประมงส่วนใหญ่ได้รับอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ในการทำประมง เช่น อวนลากคู่ อวนลากแผ่นตะเฆ่ อวนลากคานถ่าง อวนล้อมจับ อวนครอบปลาเกตุ อวนครอบหมึก ลอบ และเบ็ด เป็นต้น

๑.๒ กลุ่มชาวประมงพื้นบ้านที่ได้รับการจดทะเบียนและต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาปัตตานี จำนวน ๓,๐๒๔ ลำ ส่วนใหญ่กระจายอยู่ตามชายฝั่งทะเล พื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอหนองจิก อำเภอยะหริ่ง อำเภอสาบบุรี อำเภอไม้แก่น อำเภอยะหริ่ง และอำเภอปะนาเระ ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือ อวนลอยปลาหู อวนลอยปลากะบอก อวนลอยกุ้ง และอวนจมปู

ตารางที่ ๒๘ ปริมาณสัตว์น้ำและมูลค่าของการทำประมงทะเล ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๕

ปี	เรือประมงขึ้นท่า (เที่ยว)	สัตว์น้ำที่นำขึ้นท่าเทียบเรือ(ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๕๘	๖,๖๕๒	๑๐๕,๕๒๐.๐๐	๘,๙๓๒.๑๐
๒๕๕๙	๗,๕๕๗	๖,๕๖๓.๗๕	๕,๔๗๗.๗๗
๒๕๖๐	๗,๗๑๐	๕๑,๗๑๐.๒๓	๔,๙๕๗.๖๘
๒๕๖๑	๗,๘๗๖	๘๖,๗๒๖.๔๓	๓,๖๙๙.๗๑
๒๕๖๒	๒,๘๓๔	๓๑,๘๐๕.๙๑	๑,๔๔๑.๘๖
๒๕๖๓	๕,๖๒๙	๑๐๙,๘๕๗.๗๒	๓๐,๔๖๓.๙๙
๒๕๖๔	๖,๕๘๕	๖๙,๘๓๐.๖๘	๓,๕๖๙.๘๒
๒๕๖๕	๔,๖๔๙	๕๕,๑๘๖.๖๐	๓,๑๓๕.๖๑
รวม	๔๔,๘๔๓	๔๖๒,๐๑๔.๗๒	๕๘,๕๔๒.๙๓

ที่มา : สถิติ กรมประมง

ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเทียบเรือปัตตานี ในปี พ.ศ.๒๕๖๕ จำนวน ๕๕,๑๘๖.๖๐ เมตริกตัน มูลค่า ๓,๑๓๕.๖๑ ล้านบาท ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่า ลดลงขึ้นจากปี ๒๕๖๔ จำนวน ๑๔,๖๔๔.๐๘ เมตริกตัน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๗ และมูลค่าลดลงจากปี ๒๕๖๔ จำนวน ๔๓๔.๒๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๖ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเป็นอันดับ ๑ ของภาคใต้ และมีมูลค่าสัตว์น้ำเป็นอันดับ ๑ ของภาคใต้วด้วย ทั้งนี้เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการประมงของจังหวัดปัตตานี ซึ่งสัตว์น้ำที่จับได้จะใช้ประโยชน์ภายในจังหวัดส่วนหนึ่ง โดยนำไปใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานแปรรูปอาหารจากสัตว์น้ำ และการแปรรูปในระดับพื้นบ้าน อีกส่วนหนึ่งจะส่งออกนอกจังหวัดปัตตานี ทั้งจังหวัดใกล้เคียงในภาคใต้และภาคอื่นๆ ของประเทศ เพื่อใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานเช่นเดียวกัน

๒. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สามารถสร้างอาชีพให้กับเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมาก สัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยงกันมาก คือ กุ้งทะเล และปลากะพงขาว

๒.๑ การเลี้ยงกุ้งทะเลมีฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลจากการขึ้นทะเบียนฟาร์มเลี้ยงกับหน่วยงานกรมประมง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๘๐ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๑,๕๘๘.๓๓ ไร่ เป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ๕ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง ๒๐๕.๐๐ ไร่ และฟาร์มเลี้ยงกุ้งขาว จำนวน ๗๕ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง ๑,๓๘๓.๓๓ ไร่ มีการเลี้ยงมากที่สุดเ็นเขตอำเภออำเภอหนองจิก จำนวน ๓๓ ฟาร์ม รองลงมาอำเภอยะหริ่ง จำนวน ๒๘ ฟาร์ม ปริมาณผลผลิตกุ้งทะเล รวมทั้งสิ้น ๑,๓๕๖.๒๗ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒๑๗.๑๗ ล้านบาท แยกเป็น ผลผลิตกุ้งกุลาดำ ๘.๘๕ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๓.๖๓ ล้านบาท เป็นผลผลิต กุ้งขาว ๑,๓๔๗.๔๒ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒๑๓.๕๔ ล้านบาท

ตารางที่ ๒๙ การเลี้ยงกุ้งทะเลของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่การเลี้ยง (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
กุ้งกุลาดำ	๕	๒๐๕	๘.๘๕	๓.๖๓
กุ้งขาว	๗๕	๑,๓๘๓.๓๓	๑,๓๔๗.๔๒	๒๑๓.๕๔
รวม	๘๐	๑,๕๘๘.๓๓	๑,๓๕๖.๒๗	๒๑๗.๑๗

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี

๒.๒ การเลี้ยงปลาชายฝั่ง จังหวัดปัตตานีมีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาชายฝั่ง ในปี ๒๕๖๕ มีจำนวน ๒๔๗ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๒๐๔.๘๒ ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง มีจำนวนน้อยที่เลี้ยงปลาชายฝั่งในบ่อดินเลี้ยงมากที่สุดในท้องที่อำเภอสายบุรี จำนวน ๑๖๑ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๑๒.๙๑ ไร่ รองลงมาอำเภอยะหริ่ง จำนวน ๓๖ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๘๑.๒๒ ไร่

๓. ประมงน้ำจืด นอกจากประมงทะเลและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง การประมงน้ำจืด มีความสำคัญกับเกษตรกรในจังหวัดปัตตานีไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันโดยเฉพาะกับเกษตรกรที่ไม่ได้อยู่บริเวณชายฝั่งทะเล เนื่องจากจังหวัดปัตตานีมีแหล่งน้ำจืดซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการเกษตรสร้างผลผลิตปลาน้ำจืดให้กับเกษตรกรในการจับสัตว์น้ำมาใช้บริโภคในครัวเรือนซึ่งเหลือจากการบริโภคก็สามารถจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ของครอบครัวอีกทางหนึ่งจังหวัดปัตตานีมีฟาร์มเลี้ยงปลาน้ำจืดรวม ๑,๘๙๓ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม ๑,๒๘๙.๐๒ ไร่ เลี้ยงมากที่สุดในท้องที่อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน ๔๔๔ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม ๒๔๕.๕๕ ไร่ อำเภอหนองจิก จำนวน ๒๔๒ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์ม ๓๕๓.๒๑ ไร่

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

จังหวัดปัตตานีมีสินค้าที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จำนวน ๓ รายการ ได้แก่

๑) ส้มโอบูโกยะรัง ทะเบียนเลขที่ สข ๕๙๑๐๐๐๘๐ ส้มโอบูโกยะรัง (YARANG PUKOPOMELO) ผลมีลักษณะทรงกลมมีจุด ที่มีรสชาติดหวาน หอม เปลือกบาง เนื้อนิ่มสีแดงทับทิม มีขนคล้ายกำมะหยี่ปกคลุมทั่วทั้งผล ซึ่งปลูกในพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี โดยกำเนิดมาจากส้มโอพันธุ์ทองดินนครชัยศรี เกษตรกรบ้านต้นมะขาม ตำบลเกาะมาวี อำเภอยะรัง ซึ่งมารับประทานโดยผลที่ซื้อมามีการประทับตราด้วยตัวอักษรจีน และเห็นว่ามีรสชาติดีจึงได้นำเมล็ดไปปลูก และขยายพันธุ์ ต่อมาเกิดการกลายพันธุ์ทำให้เกิดส้มโอพันธุ์ใหม่ที่มีรสชาติดหวาน หอม อร่อย เปลือกบาง เนื้อนิ่ม มีขนคล้ายกำมะหยี่ปกคลุมทั่วผล เนื้อสีแดงทับทิม และได้เรียกส้มโอดังกล่าว เป็นภาษามลายูว่า ส้มโอบูโก ซึ่งมีความหมายว่าส้มที่ประทับตรานั้นเอง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ปลูกส้มโอมากที่สุดในจังหวัดปัตตานี เนื่องจากอำเภอยะรังมีทางน้ำสายสำคัญคือแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านตลอดแนวอำเภอ ในฤดูน้ำหลากของทุกปี แม่น้ำสายสำคัญที่พัดพาธาตุอาหารสำหรับพืชจำนวนมากจากต้นน้ำไหลบ่าลงสู่ที่ราบเบื้องล่าง ทำให้สภาพดินในอำเภอยะรังอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเพาะปลูกส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะไม้ผลในพื้นที่อำเภอยะรังเป็นที่ต้องการของตลาด เพราะมีรสชาติดีถือว่าเป็นส้มโอที่มีชื่อเสียงของจังหวัด ทั้งยังเป็นพื้นที่แหล่งกำเนิดของส้มโอพันธุ์ทับทิมสยาม โดยอำเภอยะรังจังหวัดปัตตานี จัดงาน “ส้มโอหวาน เทศกาลแข่งเรือของดีเมืองยะรัง” มุ่งประชาสัมพันธ์ส้มโอบูโกให้เป็นที่ยอมรับ พร้อมยกระดับมาตรฐานการผลิตและราคาให้สูงขึ้น

๒) ลูกหยียะรัง ทะเบียนเลขที่ สข ๖๓๑๐๐๑๔๗ ลูกหยียะรัง (Yarang Velvet tamarind และ/หรือ Lukyee Yarang) เป็นลูกหยีพันธุ์หยีทวย หรือทวยงาช้าง และพันธุ์หยีธรรมดาหรือหยีบ้าน เป็นลูกหยีผลสุก ไม่กะเทาะเปลือกและลูกหยีผลสุก กะเทาะเปลือก ที่มีผลใหญ่ ผิวเปลือกบาง สีดำ เมื่อกะเทาะเปลือกจะมีเนื้อหนา อูยสีแดงหรือแสด รสชาติเปรี้ยวหรือเปรี้ยวอมหวาน หรือเปรี้ยวอมฝาด และรวมถึงลูกหยี

ผลสุกเกาะเปลือกที่ผ่านการแปรรูปเป็น ลูกหยีทรงเครื่อง ลูกหยีฉาบ ลูกหยีกวน ที่มีรสชาติหวานอมเปรี้ยวปนเค็ม หรือหวานอมเปรี้ยวปนเค็มและ เฝ็ด ที่ปลูกและแปรรูปในเขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี

๓) **ทุเรียนทรายขาว** ทะเบียนเลขที่ สข ๖๖๑๐๐๑๙๙ ทุเรียนทรายขาว "ทุเรียนหมอนทองทรายขาว" (Durian Monthong Sai khao) หมายถึง ทุเรียนพันธุ์หมอนทองที่มีผลทรงกลมรี เปลือกค่อนข้างบางมีสีน้ำตาลอ่อนๆ หนามเล็กและยาว เนื้อสีเหลือง แข็งไม่ละ หนา ละเอียดเหมือนเนื้อมะพร้าว ไม่เป็นเส้น รสชาติหวานมัน กลมกล่อม กลิ่นไม่ฉุน ส่วนใหญ่เมล็ดลีบ ซึ่งปลูกในพื้นที่ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เท่านั้น โดยมีขอบเขตพื้นที่การผลิต ต้องปลูกในพื้นที่ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีเท่านั้น โดยครอบคลุมพื้นที่ ๖ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านใหญ่ บ้านหลวงจันทร์ บ้านทรายขาวออก บ้านควนลังกา บ้านทรายขาวตก และบ้านลำอาน และมีลักษณะพิเศษของทุเรียนหมอนทองทรายขาว คือ ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง สายพันธุ์ดั้งเดิมจากจังหวัดนนทบุรี ที่นำมาปลูกในพื้นที่ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีลักษณะทางกายภาพเฉพาะ ดังนี้

ลักษณะผล

- เมื่อแก่จัดจะมีสีน้ำตาลอ่อน ๆ อมเขียว
- หนามเล็กและยาวกว่าทุเรียนหมอนทองจากพื้นที่อื่น ๆ
- ขั้วจะบวมมีร่องเส้นตรงขั้วอย่างชัดเจน เมื่อแก่จัด ตัดผลได้

ขนาดผลโดยทั่วไป จะแบ่งเป็นเกรดได้ดังนี้

- ขนาดพรีเมียม น้ำหนัก ๔ - ๔.๕ กิโลกรัม มีจำนวนพูเต็ม ๕ พู
- เกรด A น้ำหนัก ๓.๕ - ๔ กิโลกรัม มีจำนวนพู ๔ พู ๑ เมล็ด
- เกรด B น้ำหนัก ๒.๕-๓.๕ กิโลกรัม มีจำนวนพู ๔ พู

ตารางที่ ๓๐ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ปี ๒๕๖๖

ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑) ส้มโอปูโก	๒๐	๖๐
๒) ลูกหยีชะวัง	๑๗	-
๓) ทุเรียนทรายขาว	๔๐	๑๕๘

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๓๑ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๖

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	เกษตรกร (ราย/กลุ่ม)	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรอินทรีย์			
พืชผัก	๔	๔	๔
GAP			
ข้าว	๒ กลุ่มแปลงใหญ่	๙๙	๗๑๘
ทุเรียน	๓๘๒	๓๘๒	๓๕๙.๕๕
มังคุด	๑๒๔	๑๒๔	๒๗๕.๘๕
กระเจี๊ยบเขียว	๙	๙	๗.๙๔
ข้าวโพดฝักอ่อน	๓	๓	๒.๒๕
ส้มโอ	๕๗	๕๗	๓๔๒
พริก	๔๕	๔๕	๒๔.๔๙
มะพร้าว	๙๔	๙๔	๓๙๔.๗๕

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	เกษตรกร (ราย/กลุ่ม)	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
ลองกอง	๔๓	๔๓	๑๓๓.๗๕
พืชตระกูลกะหล่ำ	๑๑๘	๑๑๘	๑๖.๘๙
พืชตระกูลถั่ว	๔๐	๔๐	๑๙.๕๔
พืชตระกูลมะเขือ	๒๐	๒๐	๗.๘๔
พืชตระกูลแตง	๑๕๗	๑๕๗	๒๗๑.๗๒
ข้าวโพดหวาน	๓๐	๓๐	๒๓.๐๗
กล้วย	๑๑	๑๑	๑๒.๔๒
สินค้าประมง	๑๗๙	๑๗๙	๕๖๗.๑๐

ที่มา : ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรปัตตานี, ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี, สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๓๒ ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕

ชื่อกลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ที่ตั้งตำบล อำเภอ	ชื่อผลิตภัณฑ์	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕
๑. กลุ่มอาชีพปลาไส้ตันตากแห้ง สายบุรี (ต.ปะเสยะวอ อ.สายบุรี)	ปลาไส้ตัน ตากแห้ง	๑๕,๕๕๔,๐๐๐	๑๕,๔๐๙,๐๐๐	๑๖,๒๖๕,๖๑๐	๑๖,๕๘๒,๖๕๐
๒. วิสาหกิจชุมชนบุหงารายา (บ.ลียาฮาลาลฟู้ดส์ จำกัด) (ต.ตะลุโบะ อ.เมืองปัตตานี)	ข้าวเกรียบปลา	๑๐,๓๘๐,๐๐๐	๑๐,๘๙๘,๐๒๗	๑๓,๓๐๘,๐๐๐	๑๓,๗๐๐,๕๐๐
๓. กลุ่มอาชีพทำน้ำบูดูปะเสยะวอ (ต.ปะเสยะวอ อ.สายบุรี)	น้ำบูดู	๖,๒๗๔,๕๐๐	๔,๕๕๙,๐๘๔	๘,๗๙๖,๐๐๐	๘,๘๒๕,๓๒๐
๔. กลุ่มผู้ผลิตน้ำบูดูปะเสยะวอ (ต.ปะเสยะวอ อ.สายบุรี)	น้ำบูดู	๖,๑๑๖,๖๐๐	๓,๘๓๒,๐๐๐	๖,๔๗๒,๓๐๐	๖,๕๒๘,๗๐๐
๕. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดาโต๊ะ (ต.แหลมโพธิ์ อ.ยะหริ่ง)	ข้าวเกรียบปลา	๒,๓๓๑,๕๘๐	๑,๐๓๔,๘๘๐	๑,๔๘๑,๕๕๐	๑,๕๔๒,๐๐๐
๖. กลุ่มเยาวชนเย็บหมวกกะปิ เยาะห์บ้านกะมียอ (ต.กะมียอ อ.เมืองปัตตานี)	หมวกกะปิ เยาะห์ ผ้าและ เครื่องแต่งกาย	๒,๑๗๒,๐๐๐	๑,๙๓๒,๓๐๐	๑,๕๐๐,๓๐๐	๑,๗๖๖,๐๐๐
๗. กลุ่มข้าวเกรียบปลาซีริน (ต.ยามู อ.ยะหริ่ง)	ข้าวเกรียบปลา	๑,๗๗๒,๐๐๐	๒,๐๒๒,๘๓๐	๒,๓๘๕,๐๐๐	๒,๓๙๘,๐๐๐
๘. วิสาหกิจชุมชนอาหารทะเล แปรรูปเพื่อสุขภาพ (ต.บานา เมืองปัตตานี)	อาหารทะเล แปรรูป	๑,๕๖๐,๔๔๐	๒,๐๐๑,๔๕๕	๒,๔๘๕,๗๐๐	๒,๕๖๖,๘๐๐
๙. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ โอริงปันตัย (ต.ท่ากำชำ อ.หนอง จิก)	ปลาเกลือเค็ม	๑,๕๔๒,๗๘๐	๒,๒๔๐,๓๘๐	๒,๖๘๙,๐๐๐	๒,๗๐๕,๔๐๐
๑๐. ลูกหยีแม่เลื่อน (ต.ยะรัง อ. ยะรัง)	ลูกหยีกวน/ แปรรูป	๙๙๒,๘๕๐	๑,๕๑๔,๕๖๐	๑,๘๗๕,๕๗๕	๑,๘๘๐,๔๘๕

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี

๒.๔.๗ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๓๓ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

สินค้า	ปี 2566												ปี 2567												ผลผลิต (ตัน)
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
ข้าวเหนียว						0.11	6.32	7.83	9.13	65.04	9.10	1.45	0.54	0.20	0.20	0.08									27,012,866
ข้าวเหนียวไร่		11.38	32.03	30.07	15.28	7.12	3.29	0.68	0.14	0.01															7,614,430
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					0.004	0.68	2.15	10.71	20.55	35.12	17.41	2.19	0.60	4.73	5.05	0.81									4,952,373
มันสำปะหลังโรงงาน									4.83	6.07	9.85	20.42	19.65	18.95	7.35	4.28	2.49	1.53	1.98	2.60					32,729,946
มันประดัดโรงงาน	6.94	7.57	8.65	10.13	14.36	13.30	6.87	3.47	4.28	7.37	10.18	6.88													1,587,573
หัวเผือก							0.67	1.61	16.68	7.88	0.96	0.01	1.45	32.07	38.10	0.57									20,261
หอมแดง					2.08	3.37	4.71	0.93	1.37	1.63	21.53	44.35	17.17	2.58	0.28										148,990
หอมหัวใหญ่											13.94	8.52	31.64	41.14	4.76										29,402
กระเทียม										0.03	3.39	15.05	58.13	13.40											63,755
มันฝรั่ง					0.47	1.15	3.26	0.47	1.09	1.73	1.68	12.92	35.39	40.31	1.53										124,824
ยางพารา	10.90	8.02	3.70	2.61	5.55	7.85	8.92	9.60	10.12	9.98	9.75	13.00													4,950,983
ปาล์มน้ำมัน	9.23	9.06	8.94	8.15	8.56	7.78	7.38	8.06	8.46	8.73	8.05	7.60													19,892,344
มะพร้าวผลแก่ (1,000 ผล)	7.16	7.46	7.76	9.92	10.96	10.46	9.76	8.28	7.25	6.71	6.75	7.53													695,281
กาแฟ									1.63	5.07	15.83	40.97	26.68	9.15	0.67										15,495
สำเภา	10.91	5.92	3.53	1.62	1.48	2.08	12.17	25.46	8.81	6.87	8.49	12.66													1,566,067
ทุเรียน	1.11	1.16	5.90	20.03	15.36	21.87	17.44	7.62	3.26	2.00	1.99	2.26													1,577,039
เงาะ	0.13	0.15	0.87	15.87	20.75	23.50	24.78	10.37	2.94	0.49	0.12	0.03													234,536
มังคุด	0.62	0.21	1.41	7.03	12.32	37.87	26.10	9.89	4.12	0.33	0.05	0.05													251,992
ลองกอง	0.12	0.07	0.11	0.17	1.61	5.24	6.47	17.72	44.74	22.03	1.72														66,857
ลิ้นจี่			1.66	8.37	52.91	36.35	0.70	0.01																	40,085

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์ 0-2561-2870 Email: crca@doae.go.th
หมายเหตุ : 1.ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนมีนาคม 2566 ปรับปรุง ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2566
2.จำนวนปฐพี มันสำปะหลังโรงงาน พืชผัก กาแฟ เป็นปีเพาะปลูก 2565/66 หมายถึง ปี 2566

■ ช่วงเดือนเก็บเกี่ยวผลผลิต
■ ช่วงเดือนเก็บเกี่ยวผลผลิตสูงสุด

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๓๔ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์การเกษตร	๓๒	๔๕,๓๐๓
สหกรณ์ประมง	๔	๗๓๒
สหกรณ์บริการ	๑๓	๗๐,๖๕๓
สหกรณ์ออมทรัพย์	๑๐	๑๑๘,๔๔๖
สหกรณ์ร้านค้า	๑	๑,๓๔๘
รวมทั้งสิ้น	๖๐	๒๓๖,๔๘๒

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี

๒.๕.๒ องค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ ๓๕ จำนวนองค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจังหวัด

กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร(กลุ่ม)	กลุ่มยุวเกษตรกร (กลุ่ม)	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ (กลุ่ม)	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (กลุ่ม)	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (กลุ่ม)
๗	๑๗๘	๑๒๖	๓๒๘	๙๕๑	๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๕.๓ องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ ๓๖ จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจังหวัด

ด้านการประมงน้ำจืด	ด้านการประมงชายฝั่ง	ด้านการประมงนอกชายฝั่ง	ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ
๒	๗๒	๓	๓๓	๑๖

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๓๗ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

อำเภอ	ประเภทอาสาสมัครเกษตร													
	เกษตรและสหกรณ์	ฝนหลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอดิน	เกษตรหมู่บ้าน	สหกรณ์	ชลประทาน	เศรษฐกิจการเกษตร	ปฏิรูปที่ดิน	ชวาณาอาสา	ครูยาง	สารวัตรเกษตร
เมืองปัตตานี	๑๓	-	๒	๒๑	๗๔	๔๖	๘๓	๕	๒	๑	-	-	-	๑๐
โคกโพธิ์	๑๒	๔	๕	๒๓	๙๕	๗๓	๑๑๘	๔	๑๗	๑	-	-	๔๕	๑๒
หนองจิก	๑๒	-	๑	๑๙	๙๔	๔๗	๗๘	๔	๑๙	๑	๑๓	-	๑๗	๑๙
ปะนาเระ	๑๐	๕	๘	๑๖	๕๔	๔๑	๖๘	๔	๑๑	๑	-	๑	๒	๔
มายอ	๑๓	-	๓	๑๖	๖๑	๓๙	๗๐	๔	๑๒	๑	๒๔	-	๒๘	๕
ทุ่งยางแดง	๔	-	๓	๙	๒๖	๒๐	๓๑	๒	-	๑	๑๐	-	๑๐	๑
สายบุรี	๑๑	-	๖	๒๔	๘๓	๔๖	๙๑	๔	-	๒	๒๐	-	๑๔	๓
ไม้แก่น	๔	-	๓	๙	๒๐	๑๓	๒๗	๔	-	๑	-	-	๒	-
ยะหริ่ง	๑๘	๒	๓	๒๘	๙๓	๔๕	๙๖	๔	๔	๑	-	-	๒	๑๒
ยะรัง	๑๒	-	๗	๙	๘๑	๓๖	๙๒	๓	๙	๑	๒๒	-	๑๕	๑๑
กะพ้อ	๓	-	๓	๖	๒๗	๒๔	๓๑	๔	-	๑	-	-	๑๗	๑
แม่ลาน	๓	-	๔	๘	๒๖	๑๙	๒๓	๔	๔	๑	-	-	๑๓	๓
รวม	๑๑๕	๑๑	๔๘	๑๘๘	๗๓๔	๔๔๙	๘๐๘	๔๖	๗๘	๑๓	๘๙	๑	๑๖๙	๘๑

ที่มา ระเบียบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร

(http: asa-center.doae.go.th)

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๓๘ จำนวนปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
นางพัชรี โชติรัตน์	หมู่ ๓ ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี

๒.๘ ด้านอื่นๆ (เช่น Smart Farmer, Young Smart Farmer แหล่งแปรรูป แหล่งกระจาย)

ตารางที่ ๓๙ จำนวน Smart Farmer, Young Smart Farmer

ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖
๑. Smart Farmer		
ด้านพืช	๑๓๐ ราย	๑๒๐ ราย
ด้านยางพารา	๑๐๐ ราย	๑๕๐ ราย
ด้านปศุสัตว์	๑๐ ราย	๑๐ ราย
๒. Young Smart Farmer ด้านพืช	๑๐๐ ราย	๑๒๐ ราย
๓. Young Smart Farmer ด้านปศุสัตว์	๑๐ ราย	๑๐ ราย

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน และปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม (External Factors) ที่เป็นโอกาสและภัยคุกคาม ซึ่งครอบคลุมวิเคราะห์ใน ๖ มิติ ได้แก่ มิติการเมือง (P: political) มิติเศรษฐกิจ (E: economic) มิติสังคม (S: social) มิติเทคโนโลยี (T: technological) มิติสิ่งแวดล้อม (E: environmental) และนิติกฎหมาย (L: legal) ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยผ่านกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทีระดมความคิดเห็น และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี และจัดเวทีประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วรวบรวมข้อมูลไปทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคาม – SWOT Analysis และการวิเคราะห์ TOWS Matrix ซึ่งสรุปรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔๐ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
S๑ มีแหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ (เขื่อนปัตตานี) รองรับพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๓๘๓,๘๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด	W๑ การใช้ประโยชน์จากระบบส่งน้ำชลประทานเพื่อการเกษตร ยังไม่เต็มศักยภาพในบางพื้นที่
S๒ มีอ่าวปัตตานีเป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และมีชายฝั่งทะเลยาว ๑๑๖.๔ กิโลเมตร เหมาะแก่การประกอบอาชีพทำประมง	W๒ เกษตรกรทำการเกษตรแบบวิถีดั้งเดิม ไม่นิยมนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาปรับใช้ประโยชน์
S๓ มีท่าเทียบเรือประมงขนาดใหญ่ พร้อมอุปกรณ์ประมง รองรับการขนถ่ายสัตว์น้ำและอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง	W๓ เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน ส่งผลต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการของหน่วยงานภาครัฐ
S๔ สภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การทำอาชีพเกษตรกรรมที่หลากหลาย (เขา ป่า นา ทะเล)	W๔ เกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map) ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ
S๕ มีโรงงานแปรรูปยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าวทุเรียน และศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนที่เข้มแข็งสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพด้านการเกษตร	W๕ เกษตรกรไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์
S๖ มีตลาดกลางปศุสัตว์จังหวัดชายแดนภาคใต้รองรับการจัดจำหน่ายและจัดงานแสดงสินค้าด้านปศุสัตว์	W๖ ผลผลิตสินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด
S๗ มีสินค้าที่สำคัญของจังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น สามารถพัฒนาต่อยอด และแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิเช่น ลูกหยียะรัง ส้มโอปุโก ทุเรียนทรายขาว ยางพารา มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ข้าวพื้นเมือง แดงโมทุ่งยางแดง โคนี แพะ ปลาสดดอนนา และเกลือหวาน ฯลฯ	W๗ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร
	W๘ การรวมกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยังไม่มีความเข้มแข็ง ซึ่งส่งผลต่อความยั่งยืนของกลุ่ม
	W๙ ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ การแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดจำหน่ายสินค้าเกษตร
	W๑๐ เกษตรกรรายย่อยขาดโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ตารางที่ ๔๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors)

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p>O๑ นโยบายของรัฐบาล กระทรวง กรม และศูนย์ อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิเช่น SDGs, BCG Model, SEDZ, IUU, RSPO เกษตรกรรมยั่งยืน, เกษตรแปลงใหญ่, Smart Farmer, Young Smart Farmer, ศพก., โคบาลชายแดนใต้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism) ฯลฯ</p> <p>O๒ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ และ ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสังคม และเงื่อนไขพิเศษเพื่อการค้าการลงทุนในพื้นที่ (ประเทศไทยกับประเทศ ชาติอาเซียน, IMT-GT, BOI)</p> <p>O๓ เป็นเมืองด่านหน้าประตูสู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเส้นทางเชื่อมโยงจังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเอื้อต่อการเป็นจุดแวะพัก รวบรวม และกระจายผลผลิตสินค้าการเกษตร</p> <p>O๔ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ สามารถนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</p> <p>O๕ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ การสื่อสารประชาสัมพันธ์เข้าถึงง่าย มีตลาดซื้อขายออนไลน์</p> <p>O๖ กระแสการรักสุขภาพ ทำให้อาหารปลอดภัยและ สินค้าเพื่อสุขภาพมีความต้องการสูง</p> <p>O๗ แนวโน้มความต้องการบริโภคสินค้าและอาหารฮาลาลของกลุ่มประเทศมุสลิมมีมากขึ้น</p>	<p>T๑ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนของภาคเอกชน</p> <p>T๒ ปัจจัยต่างๆ เช่น ภาวะเศรษฐกิจโลก สงคราม วิกฤตราคาน้ำมันพุ่งสูง ส่งผลต่อดัชนีทุนการผลิตสูงขึ้น</p> <p>T๓ มีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากพื้นที่อื่นในปริมาณมากและมีราคาถูกกว่า</p> <p>T๔ สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>T๕ การเปลี่ยนแปลงของกฎ ระเบียบ และระบบ เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง</p> <p>T๖ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโลกและเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (เอลนีโญ, ลานีญา)</p> <p>T๗ การแพร่ระบาดของโรคแมลง และศัตรูพืช (อาทิ เช่น โรครากเน่า โคนเน่าทุเรียน โรคใบร่วงยางพารา และโรคลัมปีสกิน ฯลฯ)</p>

การวิเคราะห์ TOWS Matrix

หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค SWOT Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามดังกล่าวข้างต้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเมทริกซ์ - TOWS Matrix เพื่อกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์/แนวทางการพัฒนาหลัก ดังรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

การประเมินภายใน การประเมินภายนอก	จุดแข็ง Strengths (S)	จุดอ่อน Weaknesses (W)
โอกาส Opportunities (O)	เชิงรุก SO Strategies	เชิงพัฒนา/แก้ไข WO Strategies
อุปสรรค Threats (T)	เชิงป้องกัน ST Strategies	เชิงรับ WT Strategies

ภาพที่ ๔ แสดงการจัดวางรายละเอียดของ TOWS Matrix เพื่อหากลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ ๔๒ การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง Strengths (S)	จุดอ่อน Weaknesses (W)
<p>โอกาส Opportunities (O)</p> <p>O๑ นโยบายของรัฐบาล กระทรวง กรม และศูนย์ อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ SDGs, BCG Model, SEDZ, IUU.RSP เกษตรกรรมยั่งยืน, เกษตรแปลงใหญ่, Smart</p>	<p>เชิงรุก (SO)</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>S๑,๔,๗O๑,๔,๖ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI)และสินค้าเกษตรแปรรูป</p> <p>S๑,๔,๗O๑,๔,๖ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น</p> <p>S๒,๓O๑,๒,๓ ส่งเสริมการทำประมงเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง</p>	<p>เชิงพัฒนา/แก้ไข (WO)</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>W๑,๒,O๑,๔,๖,๗ พัฒนาระบบส่งน้ำชลประทาน เพื่อรองรับการทำเกษตรที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>W๒,๖O๑,๔,๕ ส่งเสริม พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้คุณภาพได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของตลาด</p>
	<p>S๑ มีแหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ (เขื่อนปัตตานี) รองรับพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๓๘๓,๘๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด</p> <p>S๒ มีอ่าวปัตตานีเป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และมีชายฝั่งทะเลยาว ๑๑๖.๔ กิโลเมตร เหมาะแก่การประกอบอาชีพทำประมง</p> <p>S๓ มีท่าเทียบเรือประมงขนาดใหญ่ พร้อมอุปกรณ์ประมง รองรับการขนถ่ายสัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง</p> <p>S๔ สภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การทำอาชีพเกษตรกรรมที่หลากหลาย(เขา ป่า นา ทะเล)</p> <p>S๕ มีโรงงานแปรรูปยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ทูเรียน และศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพด้านการเกษตร</p> <p>S๖ มีตลาดกลางปศุสัตว์จังหวัดชายแดนภาคใต้ รองรับการจัดจำหน่ายและจัดงานแสดงสินค้าด้านปศุสัตว์</p> <p>S๗ มีสินค้าที่สำคัญของจังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น สามารถพัฒนาต่อยอด และแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิเช่น ลูกหยียะรัง ส้มโอบูโก ทูเรียนทรายขาว ยางพารา มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ข้าวพื้นเมือง แดงโมหุ่งยางแดง โคแพะ ปลายลิตดอนนา และเกลือหวาน ฯลฯ</p>	<p>W๑ การใช้ประโยชน์จากระบบส่งน้ำชลประทานเพื่อการเกษตร ยังไม่เต็มศักยภาพในบางพื้นที่</p> <p>W๒ เกษตรกรทำการเกษตรแบบวิถีดั้งเดิม ไม่นิยมนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาปรับใช้ประโยชน์</p> <p>W๓ เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน ส่งผลต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการของหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>W๔ เกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map) ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ</p> <p>W๕ เกษตรกรไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์</p> <p>W๖ ผลผลิตสินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด</p> <p>W๗ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร</p> <p>W๘ การรวมกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยังไม่มีความเข้มแข็ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของกลุ่ม</p> <p>W๙ ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ การแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดจำหน่ายสินค้าเกษตร</p> <p>W๑๐ เกษตรกรรายย่อยขาดโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน</p>

<p>Farmer, Young Smart Farmer, ศพก., โคบาลชายแดนใต้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism) ฯลฯ</p> <p>O๒ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ และประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสังคม และเงื่อนไขพิเศษเพื่อการค้าการลงทุนในพื้นที่ (ไทยกับชาวดัตช์, IMT-GT, BOI)</p> <p>O๓ เป็นเมืองด่านหน้าประตูสู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเส้นทางเชื่อมโยงจังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเอื้อต่อการเป็นจุดแวะพัก รวบรวม และกระจายผลผลิตสินค้าการเกษตร</p> <p>O๔ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ สามารถนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</p> <p>O๕ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การสื่อสารประชาสัมพันธ์เข้าถึงง่าย มีตลาดซื้อขายออนไลน์</p> <p>O๖ กระแสการรักสุขภาพ ทำให้อาหารปลอดภัยและสินค้าเพื่อสุขภาพมีความต้องการสูง</p> <p>O๗ แนวโน้มความต้องการบริโภคสินค้าและอาหารฮาลาลของกลุ่มประเทศมุสลิมมีมากขึ้น</p>	<p>S๔,๗O๑,๓,๕ เสริมสร้างให้ ศพก.เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism)</p> <p>S๔,๕,๗O๑,๔ ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>S๕,๖,๗O๓,๕ ส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร</p> <p>S๕,๖,๗O๒,๗ ส่งเสริม พัฒนาสินค้าและบริการภาคเกษตรสู่มาตรฐานสากล (ฮาลาล HACCP, GMP, GAP ฯลฯ)</p>	<p>W๓,๕O๑,๔ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำการเกษตร</p> <p>W๔O๑,๔ ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรมการเกษตร</p> <p>W๗,๙O๑,๔ ส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่</p> <p>W๘O๑,๕ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง</p> <p>W๑๐O๑,๔,๕ ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเกษตรกร</p>
<p>อุปสรรค Treats (T)</p> <p>T๑ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อ การลงทุนของภาคเอกชน</p> <p>T๒ ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงเนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น ภาวะเศรษฐกิจโลก สงคราม วิกฤตราคาน้ำมันพุ่งสูง</p>	<p>เชิงป้องกัน (ST)</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>S๔,๕,๗T๒,๓ ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความปราดเปรื่อง (Smart Farmer)</p> <p>S๔,๕,๗T๓,๖ เสริมสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) สู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร</p> <p>S๔,๗T๑,๒,๓,๔ ส่งเสริมการทำเกษตรกรรม</p>	<p>เชิงแก้ไข (WT)</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>W๒,๔,๗T๒,๖ ส่งเสริมการทำเกษตรให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)</p> <p>W๑,T๗ พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ</p> <p>W๒,๖T๘ การป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่</p>

<p>T๓ มีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากพื้นที่อื่นปริมาณมากและมีราคาถูกกว่าในพื้นที่</p> <p>T๔ สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนและ เศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>T๕ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ โรคอุบัติใหม่ ผลผลิตตกต่ำ</p> <p>T๖ วิฤตเศรษฐกิจทำให้หน่วยงานได้รับงบประมาณน้อยลง</p> <p>T๗ การเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบ และระบบเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง</p> <p>T๘ การเข้าสู่สังคมสูงอายุ เกิดภาวะขาดแคลนแรงงาน</p>	<p>ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน และชุมชน</p>	<p>ระบาดของโรคแมลง และศัตรูพืช</p>
--	--	------------------------------------

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

๑. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

“ภาคเกษตรก้าวหน้า สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”

๒. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๒.๑ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) สาขาเกษตรกรรมขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๐.๑๕
- ๒.๒ จำนวนแปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียนได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) ไม่น้อยกว่า ๘๕๐ แห่ง
- ๒.๓ จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาสู่ Smart Farmer ไม่น้อยกว่า ๕,๗๕๐ ราย
- ๒.๔ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งในระดับ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๑
- ๒.๕ จำนวนพื้นที่เกษตรกรได้รับการฟื้นฟู พัฒนา และใช้ประโยชน์ ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ ไร่

๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าและบริการการเกษตร
เป้าหมาย สินค้าและบริการการเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และตอบสนองความต้องการของตลาด

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด GPP สาขาเกษตรกรรม ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๐.๑๕
๒. จำนวนแปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียนได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) ไม่น้อยกว่า ๘๕๐ แห่ง

แนวทางการพัฒนา

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้าเกษตรแปรรูป
๒. ส่งเสริมการทำประมงเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
๓. ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
๔. ส่งเสริมการแปรรูป และเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร
๕. ส่งเสริมสินค้าและบริการทางการเกษตรสู่มาตรฐานสากล (ฮาลาล HACCP, GMP, GAP ฯลฯ)

โครงการสำคัญ

๑. โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
๒. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๘)
๓. โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่
๔. โครงการยกระดับผู้ประกอบการและส่งเสริมภาพลักษณ์จังหวัดปัตตานีสู่ยุคการตลาดแนวใหม่
๕. โครงการยกระดับผู้ประกอบการอาหารฮาลาลอย่างครบวงจร
๖. โครงการส่งเสริมและพัฒนาผ้าทออัตลักษณ์ท้องถิ่นปัตตานี ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์
๗. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน
๘. โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง

๙. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม
๑๐. โครงการส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทน
๑๑. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยาง
๑๒. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
๑๓. โครงการพัฒนาศักยภาพด้านปศุสัตว์
๑๔. โครงการส่งเสริมการทำอาชีพประมงชุมชน
๑๕. โครงการพัฒนาและส่งเสริมด้านปศุสัตว์ภายใต้โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
๑๖. กิจกรรมมหกรรมตลาดโคกรูบาน ปี ๒๕๖๖ (ตลาดกลางปศุสัตว์จังหวัดชายแดนภาคใต้)
๑๗. โครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มฐานการผลิตสัตว์ปีก สร้างอาชีพเพิ่มรายได้
๑๘. โครงการขยายผลการพัฒนาไม้ผลที่มีศักยภาพในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน
๑๙. โครงการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแบบบูรณาการในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี(งบจังหวัด ๒๕๖๖)
๒๐. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๖๗)
๒๒. โครงการผลิตข้าวซีบูกันตัง ๕ เพื่อการค้า (งบจังหวัด ๒๕๖๖-๖๗)
๒๓. โครงการโคบาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เงินกู้กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ระยะเวลา ๗ ปี)
๒๔. โครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๘)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

เป้าหมาย

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และรายได้สูง) โดยการใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญา เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

จำนวนแปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียนได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) ไม่น้อยกว่า ๘๕๐ แห่ง

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริม พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของตลาด
๒. ส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่
๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๔. ส่งเสริมการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
๕. เสริมสร้างให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism)

โครงการสำคัญ

๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๘)
๒. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
๓. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
๔. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
๕. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
๖. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP
๗. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมยางและเศรษฐกิจยาง
๘. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน
๙. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป
๑๐. โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์
๑๑. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
๑๒. โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร
๑๓. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๑๔. โครงการยกระดับฟาร์มชุมชนสร้างอาชีพเพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (งบจังหวัด ๒๕๖๘)

ประเด็นการพัฒนาคำที่ ๓ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และเสริมสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร

เป้าหมาย

๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในอาชีพการเกษตร มีทักษะในการวางแผนการผลิต และผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเอง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
๒. สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาสู่ Smart Farmer ไม่น้อยกว่า ๕,๓๕๐ ราย
๒. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งในระดับ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๑

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
๒. เสริมสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) สู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง
๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตร
๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำการเกษตร
๖. ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเกษตรกรรม

โครงการสำคัญ

๑. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และยุวเกษตรกร
๒. โครงการนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้านสานต่ออาชีพเกษตร
๓. โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
๔. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
๖. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
๘. โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
๙. โครงการตรวจสอบความถูกต้องในการทำธุรกรรมระหว่างสหกรณ์ และสมาชิก
๑๐. โครงการตรวจสอบบัญชีประจำปีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
๑๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร
๑๒. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในสถาบันเกษตรกร
๑๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร
๑๔. โครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกร
๑๕. โครงการจัดการหนี้ของเกษตรกร
๑๖. โครงการพัฒนาศักยภาพสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๖๖-๖๗)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืนเป้าหมาย

ทรัพยากรทางการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า มีความสมดุลและยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมได้รับฟื้นฟูและพัฒนา ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ ไร่

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการทำเกษตรให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)
๒. พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ
๓. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน และชุมชน
๔. การป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคแมลง และศัตรูพืช

โครงการสำคัญ

๑. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส
๒. โครงการจัดหาที่ดินเอกชนเพื่อปฏิรูปที่ดิน
๓. โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินน้ำ และปรับปรุงแปลงนา
๔. โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map
๕. โครงการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

๖. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
๗. โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
๘. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
๙. โครงการเพิ่มสมรรถนะการบริหารและจัดการพลังงานในชุมชนครบวงจรระดับตำบลและเครือข่ายพลังงานชุมชน (งบจังหวัด ๒๕๖๖-๗๐)
๑๐. โครงการปรับปรุงงานชลประทาน
๑๑. โครงการสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำชลประทาน
๑๒. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
๑๓. โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่
๑๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
๑๕. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก
๑๖. โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ผลิตข้าว
๑๗. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง
๑๘. โครงการพัฒนาและผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดี
๑๙. โครงการธนาคารสินค้าเกษตรด้านประมง
๒๐. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย
๒๑. โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง
๒๒. โครงการพัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบาศัตรูข้าว
๒๓. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๔. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๕. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและป้องกันอันตรายด้านการคมนาคม บริเวณคลองส่งน้ำจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๖)
๒๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตร (งบจังหวัด ๒๕๖๖)
๒๗. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๘. โครงการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๙. โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๓๐. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๓๑. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหาการประมงเพื่อความยั่งยืน (งบจังหวัด ปี ๒๕๖๘)

๔. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดปัตตานี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กับแผน ๓ ระดับ

แผน ระดับ ๑	<p>ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>เป้าหมาย : ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง</p> <p>ประเด็น : การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร</p> <p>ประเด็นย่อย : (๑) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (๒) เกษตรปลอดภัย (๓) เกษตรชีวภาพ (๔) เกษตรแปรรูป และ (๕) เกษตรอัจฉริยะ</p>
------------------------	---

แผน ระดับ ๒	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร	แผนการปฏิรูปประเทศ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
	<p>เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บท : ผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย</p> <p>๑. แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แนวทาง ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณท์เกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณท์</p> <p>๒. แผนย่อยเกษตรปลอดภัย เป้าหมาย สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แนวทาง ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า</p>	<p>กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๑ : การสร้างเกษตรมูลค่าสูง เป้าหมาย : ยกระดับรายได้ภาคการเกษตร อาหารแปรรูป และผลิตภัณท์ชีวภาพ</p> <p><u>แนวทางขับเคลื่อน</u></p> <p>๑. ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำและไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ไปสู่การปลูกพืช เลี้ยงปศุสัตว์และประมงที่มีมูลค่าสูง</p> <p>๒. สนับสนุนการทำเกษตรแบบรวมผลิตรายรวมจำหน่าย</p> <p>๓. ขยายพื้นที่ชลประทานให้เกษตรกรมีน้ำใช้สำหรับการผลิตสินค้าเกษตรอย่างเหมาะสมเพียงพอ ทัวถึง และเป็นธรรม</p> <p>๔. พัฒนาคัลสเตอร์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และส่งเสริมให้มีความหลากหลายทางชีวภาพการเกษตร</p> <p>๕. พัฒนาสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็งและส่งเสริมให้เกิดผู้ให้บริการด้านการจัดการเกษตรสมัยใหม่</p>	<p>หมุดหมายที่ ๑ : ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง</p> <p><u>เป้าหมาย</u></p> <p>๑. มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น</p> <p>๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพ ความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร</p> <p>๓. เพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม</p> <p><u>กลยุทธ์การพัฒนา</u></p> <p>๑. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้ เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม</p>

<p>แผน ระดับ ๒ (ต่อ)</p>	<p>๓. แผนย่อยเกษตรชีวภาพ เป้าหมาย สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แนวทาง ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ</p> <p>๔. แผนย่อยเกษตรแปรรูป เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น แนวทาง ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๕. แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ เป้าหมาย ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ แนวทาง พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>๖. แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร เป้าหมาย ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น แนวทาง พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ</p>	<p>๖. สร้างผู้ประกอบการเกษตร (Smart Farmer)</p> <p>๗. ส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล Big Data ด้านการเกษตร และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม</p> <p>๘. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและเศรษฐกิจชีวภาพตามแนวทาง BCG</p>	<p>๒. การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง</p> <p>๓. การขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูงจากแบบอย่างความสำเร็จในประเทศ</p> <p>๔. การพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งการใช้น้ำซ้ำ</p> <p>๕. การส่งเสริมให้เอกชนลงทุนพัฒนาตลาดกลางและตลาดออนไลน์สินค้าเกษตร รวมถึงสินค้ากลุ่มปศุสัตว์และประมง</p> <p>๖. การสนับสนุนระบบประกันภัยและรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปที่เกษตรกรเข้าถึงได้</p> <p>๗. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์มและกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิตของเกษตรกร</p> <p>๘. การส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินและรักษาพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมไว้เป็นฐานการผลิตการเกษตร</p> <p>๙. การพัฒนาฐานข้อมูลและคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร รวมทั้งผลักดันให้มีการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ</p>
----------------------------------	---	--	---

แผน ระดับ ๒ (ต่อ)			๑๐. การพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารจัดการเพื่อ ความมั่นคงทางด้านอาหาร ๑๑. การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ๑๒. การพัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่างๆ ทั้ง ภาคเอกชน ส่วนราชการ กลุ่มเกษตรกร และ นักวิชาการในพื้นที่ ในการเป็นหุ้นส่วนทาง เศรษฐกิจในการพัฒนาภาคเกษตรตลอดห่วงโซ่ อุปทาน
-------------------------	--	--	---

แผน ระดับ ๓	<p>แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ วิสัยทัศน์ : เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีรายได้สูง มีความมั่นคงในการ ประกอบอาชีพ</p> <p>เป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น ๒. ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๓. รายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๔. ทรพยากรการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ๕. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สู่ผู้ประกอบการเกษตรแห่งอนาคต</p> <p>เป้าหมาย : เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตร ที่มี ความสามารถในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน และม ีความสามารถในการแข่งขันสูง</p>	<p>แผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐</p> <p>เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เกษตรกรรมยั่งยืน ผลิตภัณท์ฮาลาลคุณภาพ ทุนทาง สังคมเข้มแข็ง ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งและสันติสุข”</p> <p>เป้าหมายรวม ๑. เศรษฐกิจฐานรากเติบโต ๒. ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้ และมีงานทำ ๓. สังคมสันติสุข</p> <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก เกษตรกรรมยั่งยืน ผลิต ภัณท์ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานและระบบสาธารณสุขภาค</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณท์ศักยภาพ ๒. ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและสินค้าเกษตรแปรรูปสู่อาหาร ปลอดภัยและอาหารเพื่ออนาคต ๓. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยน “นาร้างเป็นนาดี” ด้วยเกษตรอินทรีย์ปลอดภัย
----------------	--	--

<p>แผน ระดับ ๓ (ต่อ)</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการแห่งอนาคต ๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๓. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร ๔. สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร ๕. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง</p> <p>เป้าหมาย : สินค้าเกษตรและบริการมีคุณภาพสูง มาตรฐานสูง ปลอดภัยสูง และมูลค่าสูง</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน ๒. พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๓. ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ ๔. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต ๕. สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย ๖. ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร</p> <p>เป้าหมายสำคัญ : (๑) ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรอย่าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๔. พัฒนาการตลาดปศุสัตว์ ด้วยการแยกเจาะตลาด ๕. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : การพัฒนาสังคมและศักยภาพคนทุกช่วงวัย ชุมชนน่าอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศให้มีความสมดุล และยั่งยืน <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การลดความยากจนข้ามรุ่นและความเหลื่อมล้ำ ภายใต้อุปสรรคพหุวัฒนธรรมเข้มแข็ง</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ลดความยากจนข้ามรุ่น โดยยกระดับการศึกษาของครัวเรือนยากจน และพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน
----------------------------------	---	---

<p>แผน ระดับ ๓ (ต่อ)</p>	<p>เต็มประสิทธิภาพ (๒) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมการผลิตและบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย ๓. ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ ๔. สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร ๕. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก <p>ประเด็นการพัฒนาคี่ ๔ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกิจการเกษตร</p> <p>เป้าหมายสำคัญ : เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน และระบบนิเวศการเกษตรได้อย่างทั่วถึงและมีความสะดวก</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์การเกษตร ๒. สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร ๓. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ๔. ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร ๕. พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร ๖. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร 	
----------------------------------	---	--

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดปัตตานี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

<p>เป้าหมายการพัฒนาตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย</p>	<p>เป้าหมายการพัฒนา</p> <p>“ภาคเกษตรก้าวหน้า สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”</p>	<p>ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๕ ปี</p> <p>๒.๑ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) สาขาเกษตรกรรม ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๐.๑๕</p> <p>๒.๒ จำนวนแปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียนได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) ไม่น้อยกว่า ๘๕๐ แห่ง</p> <p>๒.๓ จำนวนเกษตรกรได้รับการพัฒนาสู่ Smart Farmer ไม่น้อยกว่า ๕,๗๕๐ ราย</p> <p>๒.๔ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็งในระดับ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๑</p> <p>๒.๕ จำนวนพื้นที่เกษตรกรได้รับการฟื้นฟู พัฒนา และใช้ประโยชน์ ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ ไร่</p>
---	---	---

<p>ประเด็นการพัฒนา</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาด สินค้าและบริการการเกษตร</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และเสริมสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร</p>	<p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร ให้มีความสมดุลและยั่งยืน</p>
-------------------------------	---	---	---	---

<p>แนวทางการพัฒนา</p>	<p>๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตรที่สำคัญของ จังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้า เกษตรแปรรูป</p>	<p>๑. ส่งเสริม พัฒนาการผลิตสินค้า เกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของ ตลาด</p> <p>๒. ส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยี</p>	<p>๑. ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ เกษตรกรให้มีความปราดเปรื่อง (Smart Farmer)</p> <p>๒. เสริมสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) สู่</p>	<p>๑. ส่งเสริมการทำเกษตรให้สอดคล้อง กับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิง รุก (Agri-map)</p> <p>๒. พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ</p>
------------------------------	--	---	---	--

<p>แนวทาง การพัฒนา (ต่อ)</p>	<p>๒. ส่งเสริมการทำประมงเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง</p> <p>๓. ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>๔. ส่งเสริมการแปรรูป และเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร</p> <p>๕. ส่งเสริมสินค้าและบริการทางการเกษตรสู่มาตรฐานสากล (ฮาลาล HACCP, GMP, GAP ฯลฯ)</p>	<p>และนวัตกรรมทางการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่</p> <p>๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น</p> <p>๔. ส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร</p> <p>๕. เสริมสร้างให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism)</p>	<p>ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร</p> <p>๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง</p> <p>๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร</p> <p>๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำการเกษตร</p> <p>๖. ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเกษตรกรรม</p>	<p>๓. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน และชุมชน</p> <p>๔. การป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคแมลง และศัตรูพืช</p>
<p>โครงการ</p>	<p>๑. โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>๒. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๘)</p> <p>๓. โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่</p> <p>๔. โครงการยกระดับผู้ประกอบการและส่งเสริมภาพลักษณ์จังหวัดปัตตานีสู่ยุคการตลาดแนวใหม่</p> <p>๕. โครงการยกระดับ</p>	<p>๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๘)</p> <p>๒. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)</p> <p>๓. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง</p> <p>๔. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์</p> <p>๕. โครงการส่งเสริมอาชีพด้าน</p>	<p>๑. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และยุวเกษตรกร</p> <p>๒. โครงการนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้านสานต่ออาชีพเกษตร</p> <p>๓. โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)</p> <p>๔. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</p> <p>๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน</p> <p>๖. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม</p>	<p>๑. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส</p> <p>๒. โครงการจัดหาที่ดินเอกชนเพื่อปฏิรูปที่ดิน</p> <p>๓. โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินน้ำ และปรับปรุงแปลงนา</p> <p>๔. โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map</p> <p>๕. โครงการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำ</p> <p>๖. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน</p>

<p>โครงการ (ต่อ)</p>	<p>ผู้ประกอบการอาหาร ฮาลาลอย่างครบวงจร</p> <p>๖. โครงการส่งเสริมและพัฒนา ผ้าทออัตลักษณ์ท้องถิ่นปัตตานี ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เชิงสร้างสรรค์</p> <p>๗. โครงการเสริมสร้างศักยภาพ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ ข้าวชุมชน</p> <p>๘. โครงการส่งเสริมการผลิต ข้าวพันธุ์พื้นเมือง</p> <p>๙. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม</p> <p>๑๐. โครงการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทน</p> <p>๑๑. โครงการถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิตยาง</p> <p>๑๒. โครงการพัฒนาศักยภาพ กระบวนการผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>๑๓. โครงการพัฒนาศักยภาพ ด้านปศุสัตว์</p> <p>๑๔. โครงการส่งเสริมการทำ อาชีพประมงชุมชน</p>	<p>การเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น</p> <p>๖. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้า เกษตรตามาตรฐาน GAP</p> <p>๗. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้าน อุตสาหกรรมยางและเศรษฐกิจยาง</p> <p>๘. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้า ประมงสู่มาตรฐาน</p> <p>๙. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และ มาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป</p> <p>๑๐. โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่ การใช้ประโยชน์</p> <p>๑๑. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงเกษตร</p> <p>๑๒. โครงการยกระดับมาตรฐานการ ผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>๑๓. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตร มูลค่าสูงจังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p> <p>๑๔. โครงการยกระดับฟาร์มชุมชน สร้างอาชีพเพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐาน รากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (งบ จังหวัด ๒๕๖๘)</p>	<p>การผลิตด้านการเกษตร</p> <p>๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนา สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร</p> <p>๘. โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพ ด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรด้วยเทคโนโลยี สารสนเทศ</p> <p>๙. โครงการตรวจสอบความถูกต้อง ในการทำธุรกรรมระหว่างสหกรณ์ และสมาชิก</p> <p>๑๐. โครงการตรวจสอบบัญชี ประจำปีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร</p> <p>๑๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนา สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นใน สถานบ้านเกษตรกร</p> <p>๑๒. โครงการส่งเสริมการแปรรูป สินค้าเกษตรในสถาบันเกษตรกร</p> <p>๑๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ด้านการเกษตร</p> <p>๑๔. โครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพ เกษตรกร</p> <p>๑๕. โครงการจัดการหนี้ของ เกษตรกร</p>	<p>๗. โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทางการเกษตร</p> <p>๘. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอก เขตชลประทาน</p> <p>๙. โครงการเพิ่มสมรรถนะการบริหารและ จัดการพลังงานในชุมชนครบวงจรระดับ ตำบลและเครือข่ายพลังงานชุมชน (งบ จังหวัด ๒๕๖๖-๗๐)</p> <p>๑๐. โครงการปรับปรุงงานชลประทาน</p> <p>๑๑. โครงการสนับสนุนการบริหารจัดการ น้ำชลประทาน</p> <p>๑๒. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช</p> <p>๑๓. โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>๑๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน</p> <p>๑๕. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้า แฝก</p> <p>๑๖. โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ผลิตข้าว</p> <p>๑๗. โครงการบริหารจัดการทรัพยากร ประมง</p> <p>๑๘. โครงการพัฒนาและผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดี</p> <p>๑๙. โครงการธนาคารสินค้าเกษตรด้าน ประมง</p> <p>๒๐. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการ ทำประมงผิดกฎหมาย</p>
-----------------------------	---	--	---	--

<p>โครงการ (ต่อ)</p>	<p>ปัตตานี (งบจังหวัด ๖๗) ๒๒. โครงการผลิตข้าวซีบูกันตัง ๕ เพื่อการค้า (งบจังหวัด ๒๕๖๖-๖๗) ๒๓. โครงการโคบาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เงินกู้กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ระยะเวลา กู้ ๗ ปี) ๒๔. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพสูง จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๘)</p>			<p>จังหวัด ๒๕๖๗) ๓๐. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (งบจังหวัด ๒๕๖๗) ๓๑. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหาการประมงเพื่อความยั่งยืน (งบจังหวัด ปี ๒๕๖๘) ๓๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ (งบจังหวัด ปี ๒๕๖๘)</p>
--------------------------	--	--	--	---

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าและบริการทางการเกษตร								
๑. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตรจังหวัด	๑.๐๒๖๓	๑.๐๒๖๓	๑.๐๒๖๓	๑.๐๒๖๓	๑.๐๒๖๓	๕.๑๓๑๕
๒. โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง	๒	ศูนย์วิจัยข้าว	๐.๖๕๕๐	๐.๖๕๕๐	๐.๖๕๕๐	๐.๖๕๕๐	๐.๖๕๕๐	๓.๒๗๕๐
๓. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม	๒	ศูนย์วิจัยข้าว	๑.๑๓๐๐	๑.๑๓๐๐	๑.๑๓๐๐	๑.๑๓๐๐	๑.๑๓๐๐	๕.๖๕๐๐
๔. โครงการส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทน	๒	กยท.ปัตตานี	๖๙.๑๕๗๐	๖๙.๑๕๗๐	๖๙.๑๕๗๐	๖๙.๑๕๗๐	๖๙.๑๕๗๐	๓๔๕.๗๘๕
๕. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยาง	๒	กยท.ปัตตานี	๐.๓๒๔๘	๐.๓๒๔๘	๐.๓๒๔๘	๐.๓๒๔๘	๐.๓๒๔๘	๑.๖๒๔๐
๖. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	๐.๗๑๘๑	๐.๗๑๘๑	๐.๗๑๘๑	๐.๗๑๘๑	๐.๗๑๘๑	๓.๕๙๐๕
๗. โครงการพัฒนาศักยภาพด้านปศุสัตว์	๒	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	๕.๔๕๔๑	๕.๔๕๔๑	๕.๔๕๔๑	๕.๔๕๔๑	๕.๔๕๔๑	๒๗.๒๗๐๕
		ศูนย์บำรุงพันธุ์สัตว์	๐.๕๘๕๕	๐.๕๘๕๕	๐.๕๘๕๕	๐.๕๘๕๕	๐.๕๘๕๕	๒.๙๒๗๕
๘. โครงการส่งเสริมอาชีพประมงพื้นบ้าน	๒	สนง.ประมงจังหวัด	๑.๖๓๘๕	๑.๖๓๘๕	๑.๖๓๘๕	๑.๖๓๘๕	๑.๖๓๘๕	๘.๑๙๒๕
๙. โครงการพัฒนาและส่งเสริมด้านปศุสัตว์ภายใต้โครงการ ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	๒	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	๕.๑๐๑๙	๕.๑๐๑๙	๕.๑๐๑๙	๕.๑๐๑๙	๕.๑๐๑๙	๒๕.๕๐๙๕
๑๐. โครงการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตรจังหวัด	๐.๐๙๓๗	๐.๐๙๓๗	๐.๐๙๓๗	๐.๐๙๓๗	๐.๐๙๓๗	๐.๔๖๘๕
๑๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตรจังหวัด	๐.๑๔๙๐	๐.๑๔๙๐	๐.๑๔๙๐	๐.๑๔๙๐	๐.๑๔๙๐	๐.๗๔๕๐
๑๒. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่								
๑๒.๑ แปลงใหญ่ข้าว	๒	ศูนย์วิจัยข้าว	๐.๖๖๔๑	๐.๖๖๔๑	๐.๖๖๔๑	๐.๖๖๔๑	๐.๖๖๔๑	๓.๓๒๐๕
๑๒.๒ แปลงใหญ่พืช	๒	สนง.เกษตรจังหวัด	๒.๐๘๒๖	๒.๐๘๒๖	๒.๐๘๒๖	๒.๐๘๒๖	๒.๐๘๒๖	๑๐.๔๑๓๐
๑๒.๓ แปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์	๒	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	๐.๐๓๗๓	๐.๐๓๗๓	๐.๐๓๗๓	๐.๐๓๗๓	๐.๐๓๗๓	๐.๑๘๖๕
๑๒.๔ แปลงใหญ่ด้านประมง	๒	ศูนย์สัตว์น้ำจืด	๐.๐๕๒๕	๐.๐๕๒๕	๐.๐๕๒๕	๐.๐๕๒๕	๐.๐๕๒๕	๐.๒๖๒๕
๑๓. โครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้าน การเกษตรในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี	๑	สนง.กษ.ปัตตานี และในสังกัด กษ.	๑๒.๔๒๘๕	๖.๘๕๘๐	๔.๒๕๓๕	-	-	๒๓.๕๔๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ						รวม ๕ ปี
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	
		สนง.สหกรณ์จังหวัด	๐.๑๐๔๓	๐.๑๐๔๓	๐.๑๐๔๓	๐.๑๐๔๓	๐.๑๐๔๓	๐.๕๒๑๕
		สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์	๐.๑๐๔๙	๐.๑๐๔๙	๐.๑๐๔๙	๐.๑๐๔๙	๐.๑๐๔๙	๐.๕๒๔๕
		ศวพ.ปัตตานี	๐.๒๖๗๕	๐.๒๖๗๕	๐.๒๖๗๕	๐.๒๖๗๕	๐.๒๖๗๕	๑.๓๓๗๕
		สปก.ปัตตานี	๐.๐๗๙๗	๐.๐๗๙๗	๐.๐๗๙๗	๐.๐๗๙๗	๐.๐๗๙๗	๐.๓๗๘๕
		ศูนย์วิจัยข้าว	๐.๔๔๐๐	๐.๔๔๐๐	๐.๔๔๐๐	๐.๔๔๐๐	๐.๔๔๐๐	๒.๒๐๐๐
		สถานีพัฒนาที่ดิน	๑.๑๖๐๙	๑.๑๖๐๙	๑.๑๖๐๙	๑.๑๖๐๙	๑.๑๖๐๙	๕.๘๐๔๕
๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	๒	สนง.เกษตรจังหวัด	๐.๒๐๒๖	๐.๒๐๒๖	๐.๒๐๒๖	๐.๒๐๒๖	๐.๒๐๒๖	๑.๐๑๓๐
๖. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	๒	สนง.เกษตรจังหวัด	๐.๑๑๘๐	๐.๑๑๘๐	๐.๑๑๘๐	๐.๑๑๘๐	๐.๑๑๘๐	๐.๕๙๐๐
๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๒	สนง.สหกรณ์จังหวัด	๒.๗๙๑๘	๒.๗๙๑๘	๒.๗๙๑๘	๒.๗๙๑๘	๒.๗๙๑๘	๑๓.๙๕๙๐
๘. โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน	๒	สนง.สหกรณ์จังหวัด	๐.๒๕๐๔	๐.๒๕๐๔	๐.๒๕๐๔	๐.๒๕๐๔	๐.๒๕๐๔	๑.๒๕๒๐
๙. โครงการพัฒนามาตรฐานการบัญชีแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๒	สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์	๐.๑๓๑๙	๐.๑๓๑๙	๐.๑๓๑๙	๐.๑๓๑๙	๐.๑๓๑๙	๐.๖๕๙๕
๑๐. โครงการตรวจสอบบัญชีประจำปีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๒	สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์	๒.๖๔๐๒	๒.๖๔๐๒	๒.๖๔๐๒	๒.๖๔๐๒	๒.๖๔๐๒	๑๓.๒๐๑๐
๑๑. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๒	สนง.สหกรณ์จังหวัด	๐.๗๐๗๐	๐.๗๐๗๐	๐.๗๐๗๐	๐.๗๐๗๐	๐.๗๐๗๐	๓.๕๓๕๐
๑๒. โครงการจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร	๒	สนง.เกษตรจังหวัด	๐.๑๖๗๖	๐.๑๖๗๖	๐.๑๖๗๖	๐.๑๖๗๖	๐.๑๖๗๖	๐.๘๓๘๐
		สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	๐.๑๓๐๗	๐.๑๓๐๗	๐.๑๓๐๗	๐.๑๓๐๗	๐.๑๓๐๗	๐.๖๕๓๕
๑๓. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลด้านการเกษตร	๒	ศูนย์วิจัยข้าว	๐.๐๑๔๐	๐.๐๑๔๐	๐.๐๑๔๐	๐.๐๑๔๐	๐.๐๑๔๐	๐.๐๗๐๐
๑๔. โครงการพัฒนาระบบตลาดภายในสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตรจังหวัด	๐.๐๒๓๐	๐.๐๒๓๐	๐.๐๒๓๐	๐.๐๒๓๐	๐.๐๒๓๐	๐.๑๑๕๐
		สนง.สหกรณ์จังหวัด	๐.๐๑๕๔	๐.๐๑๕๔	๐.๐๑๕๔	๐.๐๑๕๔	๐.๐๑๕๔	๐.๐๗๗๐
๑๕. โครงการพัฒนาศักยภาพสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชน ประมงท้องถิ่น	๑	สนง.ประมงจังหวัด	๓.๐๐๔๐	-	-	-	-	๓.๐๐๔๐
๑๖. โครงการโครงการยกระดับผู้ประกอบการและส่งเสริม ภาพลักษณ์จังหวัดปัตตานีสู่ยุคการตลาดแนวใหม่	๑	สนง.อุตสาหกรรม จังหวัด	-	-	๑.๐๐๐๐	-	-	๑.๐๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๑๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	สปก.ปัตตานี	๐.๐๘๗๗	๐.๐๘๗๗	๐.๐๘๗๗	๐.๐๘๗๗	๐.๐๘๗๗	๐.๔๓๘๕
		สนง.กษ.ปัตตานี	๐.๑๓๙๘	๐.๑๓๙๘	๐.๑๓๙๘	๐.๑๓๙๘	๐.๑๓๙๘	๐.๖๙๙๐
๑๕. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก	๒	สปก.ปัตตานี	๐.๐๒๓๑	๐.๐๒๓๑	๐.๐๒๓๑	๐.๐๒๓๑	๐.๐๒๓๑	๐.๑๑๕๕
๑๖. โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ผลิตข้าว	๒	ศูนย์วิจัยข้าว	๐.๕๗๒๕	๐.๕๗๒๕	๐.๕๗๒๕	๐.๕๗๒๕	๐.๕๗๒๕	๒.๘๖๒๕
๑๗. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	๒	ศูนย์ฯสัตว์น้ำชายฝั่ง	๐.๔๓๘๐	๐.๔๓๘๐	๐.๔๓๘๐	๐.๔๓๘๐	๐.๔๓๘๐	๒.๑๙๐๐
		ศูนย์ฯสัตว์น้ำจืด	๐.๑๗๗๐	๐.๑๗๗๐	๐.๑๗๗๐	๐.๑๗๗๐	๐.๑๗๗๐	๐.๘๘๕๐
๑๘. โครงการพัฒนาและผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดี	๒	ศูนย์ฯสัตว์น้ำจืด	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๗๐
๑๙. โครงการธนาคารสินค้าเกษตรด้านประมง	๒	สนง.ประมงจังหวัด	๐.๐๐๔๐	๐.๐๐๔๐	๐.๐๐๔๐	๐.๐๐๔๐	๐.๐๐๔๐	๐.๐๒๐๐
		ศูนย์ฯสัตว์น้ำจืด	๐.๐๐๕๐	๐.๐๐๕๐	๐.๐๐๕๐	๐.๐๐๕๐	๐.๐๐๕๐	๐.๐๒๕๐
๒๐. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย	๒	ด้านตรวจประมง	๐.๕๔๔๗	๐.๕๔๔๗	๐.๕๔๔๗	๐.๕๔๔๗	๐.๕๔๔๗	๒.๗๒๓๕
		ศูนย์ป้องกันประมงฯ	๐.๖๑๐๐	๐.๖๑๐๐	๐.๖๑๐๐	๐.๖๑๐๐	๐.๖๑๐๐	๓.๐๕๐๐
๒๑. โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงท้องถิ่น	๒	สนง.ประมงจังหวัด	๐.๘๑๓๒	๒.๙๙๘๐	๐.๘๑๓๒	๐.๘๑๓๒	๐.๘๑๓๒	๗.๐๖๖๐
๒๒. โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันความเสียหายพื้นที่เศรษฐกิจการเกษตรลุ่มน้ำปัตตานีอย่างยั่งยืน	๑	โครงการชลประทาน	๓๔.๐๐๐๐	-	-	-	-	๓๔.๐๐๐๐
๒๓. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภคและเกษตรอย่างยั่งยืน	๑	โครงการชลประทาน	๓๓.๘๐๐๐	-	-	-	-	๓๓.๘๐๐๐
๒๔. โครงการ ๑ แหล่งน้ำ ๑ ตำบล เพื่อบริหารจัดการน้ำจังหวัดปัตตานี อย่างยั่งยืน	๑	โครงการชลประทาน	๑๕.๐๐๐๐	-	-	-	-	๑๕.๐๐๐๐
๒๕. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคันคลองระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางด้านเกษตร	๑	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	๓๖.๖๔๐๐	-	-	-	-	๓๖.๖๔๐๐
๒๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและป้องกันอันตรายด้านการคมนาคมบริเวณคลองส่งน้ำจังหวัดปัตตานี	๑	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	๖๖.๐๐๐๐	-	-	-	-	๖๖.๐๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๒๗. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตร	๑	สนง.จัดรูปที่ดินและ จัดระบบน้ำฯ ที่ ๓๕	๒๔.๑๕๐๐	-	-	-	-	๒๔.๑๕๐๐
๒๘. โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เพื่อการอนุรักษ์ และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน	๑	สนง.ประมงจังหวัด	-	๑๙.๐๖๗๑	-	-	-	๑๙.๐๖๗๑
๒๙. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร ในพื้นที่อำเภอมาบตาพุด	๑	สนง.จัดรูปที่ดินและ จัดระบบน้ำเพื่อ เกษตรกรรมที่ ๓๕	-	๓๗.๑๕๐๐	-	-	-	๓๗.๑๕๐๐
๓๐. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	๑	สนง.พลังงานจังหวัด	-	-	๑.๐๐๐๐	-	-	๑.๐๐๐๐
๓๑. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหา การประมงเพื่อความยั่งยืน	๑	สนง.ประมงจังหวัด	-	-	๑.๕๐๐๐	-	-	๑.๕๐๐๐
๓๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ	๑	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาปัตตานี	-	-	๑๘.๔๐๐๐	-	-	๑๘.๔๐๐๐
รวมทั้งสิ้น			๖๒๑.๖๙๗๘	๖๖๙.๔๐๑๖	๗๘๒.๖๐๑๖	๓๖๔.๔๐๑๖	๓๖๔.๔๐๑๖	๓,๐๕๙.๖๐๔๒

หมายเหตุ : แหล่งงบประมาณ ได้แก่

- ๑ หมายถึง งบประมาณของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
- ๒ หมายถึง งบประมาณของกระทรวง/กรม
- ๓ หมายถึง งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๔ หมายถึง งบประมาณอื่นๆ (เอกชน กองทุน เงินกู้)

ส่วนที่ ๕

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าและบริการทางการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี
๒. แผนงาน	แผนงานที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเกษตรในทุกมิติ
๓. แนวทางการพัฒนา	สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model
๔. หลักการและเหตุผล	<p>ด้วยจังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและความหลากหลายในการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ แต่การส่งเสริมอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพและขยายฐานการผลิตสินค้าเกษตร ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ของคนในพื้นที่ ประกอบกับปัจจุบันเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องพัฒนาอาชีพให้สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกร ให้หลุดพ้นจากความยากจน และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่ โดยเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและสร้างมูลค่า และสอดคล้องแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นด้านการพัฒนาการเกษตร และประเด็นเศรษฐกิจฐานราก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต และแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพเชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนงานที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเกษตรในทุกมิติ</p> <p>หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมบูรณาการขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ภายใต้โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน กำหนดแนวทางแก้ไข และแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรในภาพรวมของตำบล ซึ่งจากสรุปผลการจัดเวทีชุมชนเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างปี ๒๕๖๕-๒๕๖๖ จะพบว่า มีปัญหาด้านการเกษตรที่สำคัญดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. น้ำไม่เพียงพอ และไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร ๒. ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ไม่ค่อยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ ๓. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๔. ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>๕. ต้นทุนการผลิตสูง</p> <p>๖. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ สินค้าไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร/ตรงกับความต้องการตลาด</p> <p>๗. ขาดตลาดจำหน่ายผลผลิตและสินค้าทางการเกษตร</p> <p>๘. การรวมกลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็งและยั่งยืน</p> <p>๙. โรคระบาดแมลงและศัตรูพืช</p> <p>๑๐. ไม่มีแปลงหญ้าเลี้ยงปศุสัตว์</p> <p>๑๑. ไม่มีที่ดินทำกิน และไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ส่งผลต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกร</p> <p>๑๒. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ</p> <p>โดยใช้กลไกขับเคลื่อนคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านเกษตรระดับอำเภอ และสภาสันติสุขตำบลในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ระดับตำบล สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง จึงได้เสนอคำของบประมาณจัดทำโครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับหมู่บ้าน/ตำบล</p> <p>๒) เพื่อส่งเสริม และพัฒนาทักษะอาชีพด้านการเกษตร ในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี</p> <p>๓) เพื่อยกระดับคุณภาพและขยายฐานการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>กลุ่มเป้าหมาย</p> <p>๑. กิจกรรมเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารระดับในหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๘๐ ตำบล (ตำบลละ ๑๕ ราย รวมเกษตรกร ๑,๒๐๐ ราย)</p> <p>๒. กิจกรรมขยายฐานการผลิตสัตว์ปีกอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน จำนวน ๕๖๐ ราย</p> <p>๓. กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (เกษตรกรมีบ่อเลี้ยงปลา) จำนวน ๕๐ ราย</p> <p>ตัวชี้วัด : เติบโตปริมาณ : ร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ เติบโตคุณภาพ : เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีแหล่งผลิตอาหารที่เพียงพอและปลอดภัยในระดับหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๘๐ ตำบล</p>
๗. พื้นที่เป้าหมาย	จำนวน ๘๐ ตำบล ๑๒ อำเภอ จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่ตำบลเป้าหมายของ ศอ.บต. ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>กิจกรรมเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับหมู่บ้าน/ตำบล</p> <p>๑,๓๘๘,๐๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี, สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี, สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p>
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>กิจกรรมขยายฐานการผลิตสัตว์ปีกอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน</p> <p>๒,๖๐๘,๔๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี</p> <p>ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ปัตตานี</p>
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (เกษตรกรมีบ่อเลี้ยงปลา)</p> <p>๒๔๗,๒๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี</p> <p>ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปัตตานี</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยดำเนินการ	หน่วยงานหลัก : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี หน่วยงานร่วม : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี, สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี, สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปัตตานี
๑๐. หน่วยงานดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘
๑๑. งบประมาณ	๔,๒๕๓,๖๐๐ บาท (สี่ล้านสองแสนห้าหมื่นสามพันหกร้อยบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (output)	มีแหล่งผลิตอาหารที่เพียงพอและปลอดภัยในระดับหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๘๐ ตำบล เกษตรกรมีอาชีพ และมีรายได้เพิ่มขึ้น
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีแหล่งผลิตอาหารที่เพียงพอและปลอดภัยในระดับหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๘๐ ตำบล/ ๑,๒๐๐ ราย ๒. เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของตลาด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าและบริการทางการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดปัตตานี
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้รองจากยางพาราและไม้ผล โดยเฉพาะจังหวัดปัตตานีซึ่งมีพื้นที่ปลูกข้าว ๗๒,๒๐๐ ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๓) หากเปรียบเทียบข้อมูลเชิงลึกจะพบว่า จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ปลูกข้าวลดลงเรื่อยๆทุกปี สาเหตุเนื่องจากปัจจัยดังนี้ ๑) ผลผลิตข้าวโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ ๒) ต้นทุนในการผลิตสูง ๓) โรคและแมลงเข้าทำลายทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิต ๔) เกษตรกรบางส่วนมีผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคภายในครัวเรือน และไม่มีช่องทางการจำหน่าย จึงเก็บผลผลิตเหล่านั้นไว้บริโภคต่อไป และไม่ทำนาจนกว่าจะบริโภคข้าวหมด ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนเลิกทำนาและเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้มีพื้นที่นาร้างเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้พื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตข้าวไม่ได้มีการใช้ให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด จึงมีความจำเป็นต้องทำการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ทำนา โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยการสนับสนุนพันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่เหมาะสมกับพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ได้แก่ พันธุ์มะจานู ๖๙ และพันธุ์ซีบูกันตัง ๕ อีกทั้งสนับสนุนปุ๋ยเคมีสูตรที่เหมาะสม และการไถเตรียมพื้นที่ เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนให้เกษตรกร ในภาวะที่ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง</p> <p>ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ทั้งมิติด้านการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรรวมทั้งด้านความมั่นคงด้านอาหารในจังหวัดปัตตานี ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานีจะดำเนินการโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดปัตตานี เพื่อช่วยยกระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวเกษตรกร การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการไถเตรียมแปลง อีกทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง เรื่องเทคโนโลยีการผลิตข้าว รวมถึงการหาช่องทางในการจำหน่ายข้าวในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนของเกษตรกร และช่วยลดต้นทุนในการผลิตข้าว เพื่อเป็นการอนุรักษ์การผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองของจังหวัดปัตตานีให้คงอยู่สืบไป</p>
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑. ส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ซีบูกันตัง ๕ ในพื้นที่นาปรังของจังหวัดปัตตานี ๑,๒๐๐ ไร่</p> <p>๒. ส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์มะจานู ๖๙ ในพื้นที่นาปีของจังหวัดปัตตานี ๔๐๐ ไร่</p> <p>๓. ลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรโดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการไถเตรียมแปลง</p> <p>๓. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร</p>
๔. เป้าหมายและตัวชี้วัด ความสำเร็จของโครงการ	๑. สามารถเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวซีบูกันตัง ๕ และพันธุ์มะจานู ๖๙ ในพื้นที่นาของจังหวัดปัตตานี จำนวน ๑,๖๐๐ ไร่ เกษตรกรได้ผลผลิตข้าว ๘๘๐ ตัน สามารถสร้างมูลค่า ๑๐.๕๖ ล้านบาท
๕. ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนา จังหวัด/กลุ่มจังหวัด และทิศ ทางการพัฒนาภาค	<p>๑. ยุทธศาสตร์แห่งชาติระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมายที่ ๑ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข</p> <p>๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เมืองเกษตรอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพของประเทศ</p> <p>เป้าประสงค์ที่ ๑ ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพมีศักยภาพทางการตลาด</p>
๖. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<p>๑. จัดฝึกอบรมเกษตรกร ๔๐๐ ราย จำนวน ๒ รุ่น ๆ ละ ๑ วัน</p> <p>๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต ดังนี้</p> <p>๒.๑ เมล็ดพันธุ์ซีบูกันตัง ๕ จำนวน ๑๕,๐๐๐ กิโลกรัม (๑๒.๕ กก./ไร่)</p> <p>๒.๒ เมล็ดพันธุ์มะจานู ๖๙ จำนวน ๕,๐๐๐ กิโลกรัม (๑๒.๕ กก./ไร่)</p> <p>๒.๒ ปุ๋ยเคมี จำนวน ๔๐,๐๐๐ กิโลกรัม (๒๕ กก./ไร่)</p>
๗. หน่วยดำเนินการ	ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘
๙. งบประมาณ	๓,๖๖๒,๒๐๐ บาท (สามล้านหกแสนหกหมื่นสองพันสองร้อยบาทถ้วน)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๐. แหล่งงบประมาณ	โครงการตามประเด็นการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
๑๑. ผลผลิต (Output)	<p>๑. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ</p> <p>๑.๑ สามารถขยายพื้นที่ปลูกข้าวได้ไม่น้อยกว่า ๑,๖๐๐ ไร่</p> <p>๑.๒ ได้ผลผลิตข้าวไม่น้อยกว่า ๘๘๐ ตัน (ผลผลิตไร่ละ ๕๕๐ กิโลกรัม)</p> <p>๑.๓ สร้างมูลค่าให้แก่เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๑๐.๕๖ ล้านบาท (ราคาข้าวเปลือกกิโลกรัมละ ๑๑ บาท)</p> <p>๒. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ</p> <p>๒.๑ เกษตรกรได้รับความรู้จากการเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐</p> <p>๒.๒ สร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร อีกทั้งยังช่วยให้สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดปัตตานีดีขึ้น</p> <p>๒.๓ เกิดกระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดของเสียน้อยที่สุด (Zero-Waste)</p>
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	<p>๑. เกษตรกรสามารถผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้</p> <p>๒. สร้างความมั่นคงด้านอาหารและเพิ่มรายได้ให้แก่พี่น้องเกษตรกรในจังหวัดปัตตานี</p> <p>๓. ช่วยให้ความเป็นอยู่ของพี่น้องเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดปัตตานีดีขึ้น</p>

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าและบริการทางการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพสูง จังหวัดปัตตานี
๒. ชื่อแผนงาน	ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model
๔. หลักการและเหตุผล	<p>จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความแม่นยำของระบบจัดการการผลิตและการตลาดทางการเกษตร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาในหมวดหมู่ที่ ๑ ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงโดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์และการทำประมง ให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ การยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรสนับสนุนระดับครัวเรือนในการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน การเพิ่มมูลค่าในห่วงโซการผลิตสินค้าการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น</p> <p>จังหวัดปัตตานีมีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่มีจุดเด่นสามารถพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าให้กับภาคเกษตรได้เป็นจำนวนมาก เช่น ทุเรียน ส้มโอ และเกลือหวาน ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าอัตลักษณ์ (GI) ของจังหวัด ผักปลอดภัย มะม่วงหิมพานต์ และพืชสมุนไพร ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ โดยตลาดมีความต้องการสูง แต่ทั้งนี้ในทางกลับกัน ในส่วนของกำลังการผลิตในพื้นที่นั้นยังไม่สามารถป้อนผลผลิตเหล่านี้ให้กับตลาดที่ต้องการได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากความสามารถทางการแข่งขันของท้องถิ่นนั้นยังอยู่ในระดับต่ำ ยังมีปัญหาและข้อจำกัดในด้านของการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยี รวมถึงการรวมกลุ่มของคนในชุมชนในการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อรองรับและป้อนให้กับตลาดที่ต้องการได้เพียงพอ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้จังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางด้านเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน จึงได้พัฒนากลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งมีความรู้ สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าอัตลักษณ์และสินค้าเด่นของจังหวัด ให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของตลาด รวมถึงการขยายช่องทางการตลาดผ่านการประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการชั่งเทียวิถีเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๕.๑ เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ในการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๕.๒ เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพการผลิต ๕.๓ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด ๕.๔ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ๕.๕ เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕
๗. พื้นที่เป้าหมาย	๑๒ อำเภอของจังหวัดปัตตานี
๘. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	๘.๑ ๑. พัฒนาเครือข่ายทุเรียนอัตลักษณ์จังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model ๘.๑.๒. พัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตส้มโอภูเก็ตด้วยนวัตกรรม ๘.๑.๓ พัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบผลิตผักปลอดภัยเพื่อพัฒนาคุณภาพและลดการสูญเสียตลอดห่วงโซ่การผลิต ๘.๑.๔ พัฒนาวิธีการผลิตเกลือหวานปัตตานี ๘.๑.๕ สร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่ให้ธุรกิจมะม่วงหิมพานต์ ๘.๑.๖. พัฒนาศักยภาพการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสมุนไพร
๙. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘
๑๑. งบประมาณ	๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑๒.๑ เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๑๒.๒ เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิต ๑๒.๓ สามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพของจังหวัด ๑๒.๔ ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๑๒.๕ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพให้สูงขึ้นส่งผลให้มีรายได้เพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการผลิตสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น
๓. หลักการและเหตุผล	<p>จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความแม่นยำของระบบจัดการการผลิตและการตลาดทางการเกษตร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ว่าด้วยเรื่องการสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรโดยการ เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิต พืช ปศุสัตว์และการทำประมง ให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้อง กับประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพเชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ สาธารณูปโภค</p> <p>จังหวัดปัตตานีมีศักยภาพในการผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย มีพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ ๘๗๓,๔๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๒ ของพื้นที่ทั้งหมด มีครัวเรือนเกษตรกรจำนวน ๘๗,๕๔๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๗๕ ของครัวเรือนทั้งจังหวัดที่ผ่านมาจังหวัดปัตตานีมีอัตราการขยายตัวทางด้าน เศรษฐกิจต่ำ เนื่องจาก เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยและมีการผลิตแบบดั้งเดิมใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรค่อนข้างน้อย ขาดองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบ ทั้งยังมีปัญหาภัยพิบัติและการระบาดของศัตรูพืช ราคาผลผลิตที่มีความผันผวน และขาดการเชื่อมโยงตลาดในระดับต่าง ๆ ทำให้ขาดสิ่งกระตุ้นในการพัฒนาการผลิตและการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ จึงจำเป็นต้องส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ พัฒนาการเกษตร พัฒนาเกษตรกรให้มีองค์ความรู้ในด้านการผลิต การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ปรับตัวใน การผลิตพืชเศรษฐกิจให้มีคุณภาพและปริมาณเป็นไปตามความต้องการของตลาดตลอดจนเชื่อมโยงกับ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดภายใต้ เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนา เศรษฐกิจเท่านั้น แต่พัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิด ความมั่นคงและยั่งยืน</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๕.๑ เพื่อยกระดับการผลิตพืชให้มีปริมาณและคุณภาพตามความต้องการของตลาด</p> <p>๕.๒ เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต</p> <p>๕.๓ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร</p>
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	๑๒ อำเภอของจังหวัดปัตตานี
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<p>๘.๑ พัฒนา cluster ทุเรียนอัตลักษณ์จังหวัดปัตตานีด้วย BCG Model</p> <p>๘.๒ พัฒนาศักยภาพการผลิตพืชมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มรายได้ในพื้นที่ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ</p> <p>๘.๓ พัฒนาวិถีการผลิตเกลือหวานปัตตานี</p> <p>๘.๔ พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนภายใต้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)</p> <p>๘.๕ พัฒนาศักยภาพการผลิตพืชอาหารสัตว์</p>

๘. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ	๑๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท (สิบเอ็ดล้านบาทถ้วน)
๑๑. ผลผลิต (Output)	๑๒.๑ เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ(ทุเรียน/มะม่วงหิมพานต์/กล้วยหิน/พืชอาหารสัตว์/พืชผัก) ๑๒.๒ มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรให้สูงขึ้นส่งผลให้มีรายได้เพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับอัตลักษณ์ฟาร์มชุมชนสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งชายแดนใต้
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการผลิตสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น
๓. หลักการและเหตุผล	<p>ปัจจุบันพื้นที่จังหวัดปัตตานีอาชีพร้านปศุสัตว์ยังคงมีความสำคัญในการประกอบอาชีพ นอกเหนือจากการทำสวนผลไม้ สวนยางพารา อีกทั้งวิถีชีวิตของชาวมุสลิมนิยมบริโภคเนื้อสัตว์ และยังคงใช้เนื้อสัตว์ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของเกษตรกรในพื้นที่ได้ และในสถานการณ์ปัจจุบัน การดำรงการทำงานแบบ New Normal และต้นทุนทางวัฒนธรรมชายแดนใต้ที่ยึดโยงกับการพัฒนาของจังหวัดชายแดนใต้ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจชายแดนใต้ เพิ่มรายได้ให้กับเศรษฐกิจฐานรากกระจายรายได้สู่ชุมชน สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างกิจการบริเวณตลาดกลางปศุสัตว์จังหวัดชายแดนใต้ และวิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งด้านปศุสัตว์ เพื่อความอยู่ดีกินดี พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเลี้ยงชุมชนคนในครัวเรือน สร้างสังคมพหุวัฒนธรรมของคนในจังหวัดปัตตานี เกษตรกรมีความสนใจในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ สร้างต่อยอดของกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง มีเครือข่ายเกษตรกรพร้อมปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างแท้จริง สร้างฐานรากเศรษฐกิจชุมชน กระตุ้นเศรษฐกิจ พื้นฟูเศรษฐกิจ สร้างการลงทุนเศรษฐกิจฐานรากให้มีศรัทธาภายในชุมชน อาศัยอัตลักษณ์ที่มั่นคง ยั่งยืนมาพัฒนาต่อยอดด้านปศุสัตว์ ฟาร์มต้นแบบ/นำร่องจากฐานการพัฒนาเดิมให้เข้มแข็งขยายผล อาศัยกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนได้รับการพัฒนา เป็นการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ทำให้ภาครัฐสามารถสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้เพิ่มรายได้อย่างต่อเนื่องภายใต้ยุทธศาสตร์รายชนิตสัตว์ของจังหวัดปัตตานี</p> <p>โคเนื้อ : มุ่งเป็นศูนย์กลางเสลีนค่าเกษตรเพื่อแปรรูปเป็นสินค้าฮาลาลเชิงพื้นที่ สำหรับผลิตภัณฑ์บริโภคภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อบริโภคในครัวเรือนและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ฮาลาลต่าง ๆ บริโภคในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดใกล้เคียง</p> <p>โคนม แพะนม : ผลิตภัณฑ์นมโค นมแพะฮาลาลเชิงพื้นที่ มุ่งสู่เมืองเกษตรอุตสาหกรรมจากวิสาหกิจชุมชนแพะนม มุ่งเน้นการส่งเสริมการเลี้ยงภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อผลิตนมแพะแปรรูปเป็นสินค้าเกษตรด้านปศุสัตว์สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรทั้งในระบบครัวเรือน</p> <p>สัตว์ปีก : พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มฐานการผลิตไก่พื้นเมือง และเป็ดไข่ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลดความเหลื่อมล้ำในชุมชน และเพื่อการรองรับการขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนใต้</p> <p>จากสถิติการผลิตและการบริโภคโคเนื้อและแพะนม ดังนี้</p> <p>โคเนื้อ ปี ๒๕๖๓/๖๔ มีจำนวนโคเนื้อ ๖๗,๗๖๐ ตัว ปริมาณผลผลิตโคเนื้อ ๒๐,๓๒๘ ตัวต่อปี อัตราการบริโภค ๑๙,๒๕๓ ตัวต่อปี ใช้ประกอบพิธีกรรม (กรุบาน) ๖,๒๖๐ ตัวต่อปี ขาดแคลนผลผลิตโคเนื้อ ๕,๒๑๕ ตัวต่อปี ต้องเพิ่มแม่พันธุ์โค ๘,๖๙๒ ตัว</p> <p>โคนม ปี ๒๕๖๔ จังหวัดปัตตานี ได้มีบริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินการกิจการแปรรูปผลิตภัณฑ์นม ได้แก่ บริษัทโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม (๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้) ได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม (๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้) ขนาด ๓๐ * ๒๑ เมตร ในพื้นที่ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นการเพิ่มโอกาสและศักยภาพให้กับเกษตรกรที่สนใจอาชีพการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ ตามนโยบายตลาดนำการผลิต และโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียนตามนโยบายรัฐบาล ปัจจุบันจังหวัดปัตตานียังไม่มีฟาร์มโคนมในพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ต้องการนม</p>

	<p>ตามโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียน จำนวน ๑๑๐,๐๐๐ ถู/กล่อง ต่อวัน ต้องใช้ปริมาณน้ำนมโคประมาณ ๒๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อวัน</p> <p>แพะนม ปี ๒๕๖๔ จังหวัดปัตตานีมีจำนวนแพะนม ๔๓๒ ตัว การเลี้ยงแพะนม สามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรเป็นรายวัน ประชาชนในพื้นที่นิยมบริโภคน้ำนมแพะเพิ่มขึ้น แต่ปริมาณน้ำนมแพะที่ผลิตได้มีไม่เพียงพอกับความต้องการ อัตราการบริโภคน้ำนมแพะ ๔๒,๘๕๒ กิโลกรัมต่อวัน ปริมาณน้ำนมแพะที่ผลิตได้ ๔๓๒ กิโลกรัมต่อวัน ขาดแคลนน้ำนมแพะ ๔๒,๔๒๐ กิโลกรัมต่อวัน ต้องเพิ่มปริมาณแม่พันธุ์แพะนม จำนวน ๒๑,๒๑๐ ตัว</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตรายสินค้าและการแปรรูปสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม ๒. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรด้านรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ๓. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร ให้เกิดความมั่นคงยั่งยืน
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>เชิงปริมาณ ๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นปีละ ไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท/ปี (ตั้งแต่ปีที่ ๒)</p> <p>๒. ปริมาณสัตว์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๑๕</p> <p>เชิงคุณภาพ ๑. ผลิตสัตว์พันธุ์ดีที่มีคุณภาพรองรับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค</p> <p>๒. เกษตรกรร้อยละ ๗๐ มีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ</p>
๖. พื้นที่เป้าหมาย	๑๒ อำเภอในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ทดสอบการใช้อาหารสูตรผสมสำเร็จสำหรับเลี้ยงโคขุน (๑,๕๗๗,๕๕๐ บาท) ๒. โคนมฟาร์มต้นแบบขยายฐานการผลิตและการแปรรูป (๘,๐๓๔,๔๐๐ บาท) ๓. เพิ่มฐานการผลิตน้ำนมแพะและการแปรรูป ยกระดับเมืองหลวงแพะนมปัตตานี (๕,๒๗๕,๑๐๐ บาท)
๘. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ	๑๔,๘๘๗,๐๕๐ บาท
๑๑. ผลผลิต (Output)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพด้านปศุสัตว์ ๒. พัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ให้เกิดการขยายตัวรองรับความมั่นคงมิติด้านอาหาร
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมฮาลาล ๒. เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้จากผลผลิตสัตว์พันธุ์ดีที่มีคุณภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ยกระดับฟาร์มชุมชนสร้างอาชีพเพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
๒. ความสอดคล้อง	<p>วิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี “เกษตรกรรมยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ ทูทางสังคมเข้มแข็ง ภายใต้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมเข้มแข็งและสันติสุข”</p> <p>ประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร</p> <p>แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์การสร้างการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน</p> <p>แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค</p>
๓. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อาชีพด้านปศุสัตว์ยังคงมีความสำคัญในการประกอบอาชีพ นอกเหนือจากการทำสวนผลไม้ สวนยางพารา อีกทั้งวิถีชีวิตของชาวมุสลิมนิยมบริโภคเนื้อสัตว์ และยังคงใช้เนื้อสัตว์ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ และเป็นการยกระดับเศรษฐกิจชุมชน เพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานราก ลดรายจ่ายในครัวเรือน สอดคล้องนโยบายการขับเคลื่อนรายสินค้าปศุสัตว์ในพื้นที่ และวิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี</p> <p>คอนม : จังหวัดปัตตานี มีเกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อเลี้ยงโคนมสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ได้จดทะเบียน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคนมปัตตานี อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีสมาชิกจำนวน ๗ ราย ได้ดำเนินการก่อสร้างโรงเรือนเลี้ยงโคนม ขนาด ๖๐ * ๒๙ เมตร ที่สามารถจุโคนมได้ประมาณ ๒๐๐ ตัว ปัจจุบันมีแม่พันธุ์โคนม จำนวน ๕๐ ตัว และมีบริษัทเอกชนในพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม (๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้) ขนาด ๓๐ * ๒๑ เมตร ในพื้นที่ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นบริษัทรับซื้อและรวบรวมนํ้านมดิบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ สามารถได้รับโควตาเข้าร่วมโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียนของรัฐบาล ความ ต้องการนมตามโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียน จำนวน ๑๑๐,๐๐๐ ถัง/กล่อง ต่อวัน ต้องใช้ปริมาณนํ้านมโคประมาณ ๒๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อวัน ซึ่งมีปริมาณนํ้านมดิบเข้าโรงงานแปรรูปยังไม่เพียงพอต่อการ ดังนั้น เป็นการเพิ่มโอกาสและศักยภาพให้กับเกษตรกรที่สนใจอาชีพการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ ตามนโยบายตลาดนำการผลิต การพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคนมสามารถสร้างทางเลือกอาชีพใหม่ให้เกษตรกรสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ รายวัน รายเดือน รายปี แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเอง</p> <p>แพะนม : จังหวัดปัตตานี มีเกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อเลี้ยงแพะนมสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ได้จดทะเบียน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแพะ-แกะ กาเสาะ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี และเครือข่ายเลี้ยงแพะนมในพื้นที่ โดยกลุ่มวิสาหกิจฯมีการแปรรูปนมแพะพาสเจอร์ไรส์ นมแพะอัดเม็ด คุกกี้นมแพะ ซึ่งปริมาณนํ้านมแพะที่ผลิตได้ยังมีไม่เพียงพอสำหรับการแปรรูปผลิตภัณฑ์นมแพะ จังหวัดปัตตานี มีแพะนมจำนวน ๔๓๒ ตัว ปริมาณนํ้านมแพะที่ผลิตได้ประมาณ ๔๓๒ กิโลกรัมต่อวัน อัตราการบริโภคนํ้านมแพะประมาณ ๔๒,๘๕๒ กิโลกรัมต่อวัน ขาดแคลนนํ้านมแพะประมาณ ๔๒,๔๒๐ กิโลกรัมต่อวัน ต้องเพิ่มปริมาณแม่พันธุ์แพะนม จำนวน ๒๑,๒๑๐ ตัว เพื่อผลิตนํ้านมแพะให้เพียงพอต่อความต้องการ จึงจำเป็นต้องเพิ่มฐานการผลิตแพะนมในพื้นที่ การเลี้ยงแพะนมสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรเป็นรายวัน รายเดือน รายปี สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรในระบบครัวเรือนได้</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>พืชอาหารสัตว์ : การเลี้ยงสัตว์เคี้ยวเอื้อง โค แพะ แกะ พืชอาหารสัตว์ถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชอาหารสัตว์ และยังมีพื้นที่จำนวนมากยังมีพื้นที่ว่างเปล่า เช่น พื้นที่นาร้าง พื้นที่ สปก. พื้นที่สาธารณะ ฯ จำนวนมากกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ปริมาณพืชอาหารสัตว์ยังมีไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ จำเป็นต้องเพิ่มฐานการผลิตพืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารสัตว์และสามารถลดต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ด้านอาหารสัตว์ สร้างกลไกตลาดอาหารสัตว์ สร้างเครือข่ายด้านพืชอาหารสัตว์ เพื่อสร้างอาชีพเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร และเพื่อลดพื้นที่ว่างเปล่า ใช้พื้นที่ว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์ ตอบสนองและรองรับนโยบายของรัฐบาลโครงการโคบาลชายแดนใต้</p> <p>ฝั่งชันโรง : ถือเป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ที่สามารถสร้างอาชีพทางเลือก เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ ฝั่งชันโรงเลี้ยงง่าย ประหยัดเวลา ไม่ต้องใช้อาหารในการเลี้ยง ให้น้ำผึ้งที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย มีเกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อเลี้ยงฝั่งชันโรงเพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ครัวเรือน ได้จดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจพระสหายผู้เลี้ยงฝั่งชันโรง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี สมาชิกจำนวน ๑๐ ราย มีการแปรรูปจำหน่ายน้ำผึ้งชันโรงภายใต้แบรนด์ของกลุ่ม จำหน่ายตลาดในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียง ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด จึงขอมีความต้องการเพิ่มฐานการผลิตน้ำผึ้งชันโรงในพื้นที่ โดยเพิ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงฝั่งชันโรง ตอบสนองนโยบายตลาดนำการผลิตของรัฐบาล</p> <p>ดังนั้น จังหวัดปัตตานี ต้องกำหนดกลยุทธ์ และทิศทาง ให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาคุณชีวิตแก่ประชาชน สร้างความเชื่อมั่นในอาชีพ เพิ่มรายได้ครัวเรือน ยกกระดับเศรษฐกิจฐานรากระดับชุมชน การมีรายได้ต่อการดำรงชีวิตของเกษตรกรสู่ความเชื่อมั่นที่ดีต่อรัฐ ตอบสนองนโยบายของภาครัฐ ภายใต้นโยบาย สามเหลี่ยมเมืองเศรษฐกิจ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑ เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์</p> <p>๒ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรด้านรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก</p> <p>๓ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร ให้เกิดความมั่งคั่งยั่งยืน</p>
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นปีละ ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ บาท/ปี</p> <p>๒. ปริมาณสัตว์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๑๕</p>
๖. พื้นที่เป้าหมาย	เป้าหมาย เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง โคนม แพะนม ปลูกพืชอาหารสัตว์ ฝั่งชันโรง ในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี จำนวน ๒๐๗ ราย
๗. กิจกรรมหลัก	ยกระดับฟาร์มชุมชนสร้างอาชีพเพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	<p>ฟาร์มโคนมชุมชนเพื่อเพิ่มฐานการผลิตสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>โดยการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มเติมปริมาณแม่โคนมในพื้นที่ เพื่อเพิ่มฐานการผลิตน้ำนมโคให้เพียงพอต่อความต้องการในพื้นที่ รองรับโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียนตามนโยบายรัฐบาล ตามนโยบายตลาดนำการผลิตเป็นการเพิ่มโอกาสและพัฒนาศักยภาพให้กับเกษตรกรที่สนใจอาชีพการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ โดยเพิ่มฐานการผลิตน้ำนมโคให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคนมปัตตานี อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน ๗ ราย</p> <p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>๑) ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร "ถ่ายถอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม และการลดต้นทุนอาหาร" จำนวน ๑ รุ่น/๑ วัน เกษตรกร ๗ ราย</p> <p>๒) สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มเติมปริมาณแม่โคนมในพื้นที่ เพิ่มฐานการผลิต ได้แก่ เวชภัณฑ์ อาหารโคนม แม่พันธุ์โคนม ดำเนินการจัดซื้อแม่พันธุ์โคนมให้กลุ่มวิสาหกิจฯ จำนวน ๑ กลุ่ม จำนวน ๗ ราย จำนวนแม่พันธุ์โคนม ๗๐ ตัว (รายละเอียด ๑๐ ตัว)</p> <p>๓) เป้าหมายเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคนมปัตตานี อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน ๗ ราย</p>
	การบริหารครุภัณฑ์ของโครงการฯ

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>๑) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ต้องทำสัญญาขี้มแม่พันธุ์โคนมเพื่อการผลิต เป็นระยะเวลา ๕ ปี</p> <p>๒) ลูกที่เกิดจากแม่พันธุ์โคนมดังกล่าวทุกตัว ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขี้ม ลูกโคนมเพศเมีย ให้กลุ่มดำเนินการบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อขยายฐานการผลิต ส่วนลูกโคนมเพศผู้ ให้ทางกลุ่มมีการบริหารจัดการ รวบรวมขุนเพื่อจำหน่าย</p> <p>๓) เมื่อเลี้ยงแม่พันธุ์โคนมครบตามสัญญา ๕ ปี ให้คณะกรรมการประเมินราคาแม่พันธุ์โคนมดังกล่าวเพื่อจำหน่ายส่งเงินคืนให้คลังต่อไป โดยให้กรรมสิทธิ์แก่ผู้ขี้มก่อนหากประสงค์ขอซื้อแม่พันธุ์โคนมดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง</p> <p>งบประมาณ ๔,๗๕๑,๐๓๐ บาท</p>
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๒	<p>เพิ่มฐานการผลิตน้ำนมแพะและการแปรรูป สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>โดยการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มปริมาณแม่พันธุ์นมในพื้นที่ เพื่อเป็นฐานการผลิตน้ำนมแพะให้เพียงพอต่อการบริโภคในชุมชน หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์น้ำนมแพะสู่ท้องตลาด ข้อมูลปริมาณแพะนมในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ดังนี้</p> <p>๑) ปริมาณแพะนม ๔๓๒ ตัว เกษตรกร ๘๔ ราย (เพศผู้ ๑๐๔ ,เพศเมีย ๓๒๘) กลุ่มแพะนม ๒ กลุ่ม จำนวน ๒๐ ราย จำนวน ๑๐๐ ตัว (เพศผู้ ๒๐ ,เพศเมีย ๘๐)</p> <p>๒) ปริมาณความต้องการแพะนมในพื้นที่ ผลผลิตแพะนม ประมาณ ๒๐๐ ตัวต่อปี ผลผลิตน้ำนมแพะ ประมาณ ๔๓๒ กิโลกรัมต่อวัน อัตราการบริโภค ๔๒,๘๕๒ กิโลกรัมต่อวัน ขาดแคลนผลผลิตน้ำนมแพะ ๔๒,๔๒๐ กิโลกรัมต่อวัน ตัว (ต้องใช้แม่พันธุ์แพะนม ประมาณ ๒๑,๒๑๐ ตัว)</p> <p>๓) แผนการผลิตน้ำนมแพะ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ขอสนับสนุนพันธุ์แพะนม ๑๐๐ ตัวต่อปี (เพศผู้ ๒๐ ,เพศเมีย ๘๐) รวมเป็น ๕๐๐ ตัว (เพศผู้ ๑๐๐ ,เพศเมีย ๔๐๐) อัตราลูกเกิด ประมาณ ๒๐๐ ตัวต่อปี (คิดเป็น ๒.๕ % ต่อตัวต่อปี) รวมเป็น ๑,๐๐๐ ตัว</p> <p>๔) แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>๑. ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร "การเลี้ยงแพะนม และการผลิตน้ำนมแพะพาสเจอร์ไรส์" จำนวน ๑ วันต่อรุ่น เกษตรกร ๕๐ ราย</p> <p>๒. สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มเติมปริมาณพันธุ์แพะนมในพื้นที่ ได้แก่ เวชภัณฑ์ อาหารแพะนม ถังหมัก ปลูกพืชอาหารสัตว์ เครื่องพาสเจอร์ไรส์ พันธุ์แพะนม - ดำเนินการจัดซื้อพันธุ์แพะนมให้เกษตรกร จำนวน ๕ กลุ่มๆละ ๑๐ ราย รวมเป็น ๕๐ ราย จำนวนพันธุ์แพะนม ๒๕๐ ตัว ดังนี้</p> <p>๑. พันธุ์แพะนมเพศผู้ จำนวน ๕๐ รายๆละ ๑ ตัว รวมเป็น ๕๐ ตัวๆละ ๑๗,๐๐๐ บาท</p> <p>๒. พันธุ์แพะนมเพศเมีย จำนวน ๕๐ รายๆละ ๔ ตัว รวมเป็น ๒๐๐ ตัวๆละ ๑๕,๐๐๐ บาท</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะนม จำนวน ๕๐ ราย ในพื้นที่อำเภอมายอ สายบุรี ยะหริ่ง ยะรัง นongจิก หรืออำเภอใกล้เคียง โดยเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้</p> <p>๑. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกลุ่มกับกรมปศุสัตว์/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/หรือกลุ่มสหกรณ์ ที่ดำเนินกิจกรรมด้านแพะนม</p> <p>๒. หากเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีความพร้อม มีประสบการณ์เลี้ยงแพะนม หรือเป็นเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะนม</p> <p>๓. ต้องเป็นเกษตรกรที่ไม่เคยได้รับการสนับสนุนแพะนมจากกรมปศุสัตว์ หรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ</p> <p>๔. มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์อย่างน้อย ๒ ไร่ ในการเลี้ยงแพะนม</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>๕. มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขในการทำสัญญาเพื่อการผลิต</p> <p>๖. ต้องผ่านการรับรองจากผู้นำชุมชน ปศุสัตว์อำเภอท้องที่</p>
	<p>การบริหารครุภัณฑ์ของโครงการฯ</p> <p>๑) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ต้องทำสัญญาอัยมพันธุ์แพะนมเพื่อการผลิต เป็นระยะเวลา ๓ ปี</p> <p>๒) ลูกที่เกิดจากแม่พันธุ์แพะนมดังกล่าวทุกตัว ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ยืม ลูกแพะนมเพศเมีย ให้กลุ่มดำเนินการบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อขยายฐานการผลิต ส่วนลูกแพะนมเพศผู้ให้ทางกลุ่มมีการบริหารจัดการ รวบรวมขุนเพื่อ</p> <p>๓) เมื่อเลี้ยงพันธุ์แพะนมครบตามสัญญา ๓ ปี ให้คณะกรรมการประเมินราคาแม่พันธุ์แพะดังกล่าวเพื่อจำหน่ายส่งเงินคืนให้คลังต่อไป โดยให้กรรมสิทธิ์แก่ผู้ยืมก่อนหากประสงค์ขอซื้อพันธุ์แพะนมดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง</p> <p>งบประมาณ ๕,๓๘๕,๒๐๐ บาท</p>
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๓</p>	<p>เพิ่มฐานการผลิตพืชอาหารสัตว์ ลดพื้นที่ว่างเปล่า สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>โดยการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในด้านการผลิตพืชอาหารสัตว์ ต่อยอดเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง เพิ่มศักยภาพคลังผลิตพืชอาหารสัตว์ เพื่อเป็นฐานการผลิตด้านอาหารสัตว์จังหวัดชายแดนใต้ ลดพื้นที่ว่างเปล่า เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารสัตว์สามารถลดต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ด้านอาหารสัตว์ สร้างกลไกตลาดอาหารสัตว์ สร้างเครือข่ายด้านพืชอาหารสัตว์ และเป็นศูนย์เรียนรู้แก่เกษตรกรรายย่อย</p> <p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>๑) ฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกพืชอาหารสัตว์เชิงพาณิชย์ จำนวน ๑ วันต่อรุ่นเกษตรกร ๕๐ ราย</p> <p>๒) สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในด้านการผลิตพืชอาหารสัตว์ สำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน ๕๐๐ ไร่ ประกอบด้วย พันธุ์หญ้าแพงโกล่า ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี เชือกมัดหญ้าแห้ง จัดทำระบบน้ำ และครุภัณฑ์การเกษตรสำหรับทำหญ้าแห้ง ได้แก่ เครื่องอัดหญ้าฟางแทรกเตอร์(อัดหญ้าแห้ง) เครื่องตัดหญ้าฟางรถแทรกเตอร์ เทลเลอร์ฟางรถแทรกเตอร์สำหรับชนิดแปลง เครื่องรวมกอง บั้มหอยโข่ง</p> <p>๓) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย คือ เกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มเพื่อปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๑๐ ราย จำนวน ๕๐ ราย มีพื้นที่สำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน ๑๐๐ ไร่/กลุ่ม</p> <p>งบประมาณ ๕,๘๑๙,๑๐๐ บาท</p>
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๔</p>	<p>เพิ่มฐานการผลิตฝั่งชันโรง เพื่อแปรรูป สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>โดยการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการยกระดับการเลี้ยงฝั่งชันโรง เพื่อเพิ่มฐานการผลิต ต่อยอดเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง เพิ่มศักยภาพการแปรรูปฝั่งชันโรงภายใต้แบรนด์ของกลุ่ม สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>๑) ฝึกอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีเลี้ยงฝั่งชันโรงและการแปรรูป จำนวน ๑ วันต่อรุ่นเกษตรกร ๑๐๐ ราย</p> <p>๒) สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการยกระดับการเลี้ยงฝั่งชันโรง เพื่อการแปรรูปเพิ่มมูลค่า ประกอบด้วย รั้งฝั่งชันโรง พันธุ์ฝั่งชันโรง เครื่องดูดน้ำฝั่งชันโรง</p> <p>๓) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย คือ กลุ่มเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพระสหายผู้เลี้ยงฝั่งชันโรง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย ในพื้นที่อำเภอสายบุรี และอำเภอใกล้เคียง จำนวน ๑๐ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๐ ราย จำนวน ๑๐๐ ราย โดยสนับสนุนพันธุ์ฝั่งชันโรง</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	จำนวน ๑,๐๐๐ กล้อง งบประมาณ ๒,๓๐๕,๖๐๐ บาท
๘. หน่วยงานดำเนินงาน หน่วยงานรวม	หน่วยงานหลัก สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี หน่วยงานร่วม ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์ปัตตานี ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส
๙. ระยะเวลาในการ ดำเนินงาน	เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ สิ้นสุด เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ ๒๕๖๖	๑๘,๒๖๐,๙๓๐ บาท (สืบทอดจากโครงการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการผลิตสัตว์ปีกคุณภาพดี)
๑๑. ผลผลิต (output)	๑. เพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพด้านปศุสัตว์ ๒. พัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ให้เกิดการขยายตัวรองรับความมั่นคงมิติด้านอาหาร
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. สร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมฮาลาล ๒. เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้จากผลผลิตสัตว์พันธุ์ดีที่มีคุณภาพ
๑๓. การดำเนินงานที่ผ่านมา	แพะนม ปี ๒๕๖๔ ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แพะนม จำนวน ๑๐๐ ตัว เกษตรกร ๒๐ ราย ปี ๒๕๖๕ ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แพะนม จำนวน ๑๐๐ ตัว เกษตรกร ๒๐ ราย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จังหวัดปัตตานี
๒. ความสอดคล้อง	<p>วิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี “เกษตรกรรมยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ ทูทางสังคมเข้มแข็ง ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งและสันติสุข”</p> <p>ประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร</p> <p>แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง</p> <p>แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค</p>
๓. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>จากการสำรวจประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ด้านเกษตรกรรมของจังหวัดปัตตานี โดยภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลผลิตด้านการเกษตรของจังหวัดปัตตานีมีคุณภาพต่ำ ไม่ได้มาตรฐาน และผลผลิตทางการเกษตรที่มีจุดเด่นอัตลักษณ์เฉพาะและแตกต่ายังมีน้อย ดังนั้นจึงมีความจำเป็น ต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณภาพผลผลิต และให้ความสำคัญของการรับรองมาตรฐาน GAP ให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการผลิตอัตลักษณ์ประจำถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้แก่เกษตรกร</p> <p>ทั้งนี้ จังหวัดปัตตานี มีสินค้าเกษตรที่มีความโดดเด่น มีอัตลักษณ์ แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ทุเรียนทรายขาว(โคกโพธิ์) ทุเรียนลุ่มน้ำสายบุรี(สายบุรี) ทุเรียนเทือกเขาบูโด(กะพ้อ) ส้มโอปูโก,ลูกหยี(ยะรัง) พืชผักปลอดภัย(แม่ลาน) เกลือหวาน(เมืองปัตตานี) ข้าวพื้นเมืองมะจานู(มายอ) นอกจากนี้ ยังสินค้าในพื้นที่อื่นๆ ที่สามารถสร้างอัตลักษณ์ พัฒนาคุณภาพ ดังนี้</p> <p>พลาสติกดองนา เป็นพลาสติกพื้นถิ่นของจังหวัดปัตตานี ที่ได้รับการพัฒนาสายพันธุ์ให้มีลักษณะเฉพาะ มีความทนทานต่อสภาวะดินเปรี้ยว น้ำเปรี้ยว เลี้ยงง่าย รสชาติดี ตลาดมีความต้องการสูง โดยพลาสติกดองนาสด มีราคา กิโลกรัมละ ๘๐ บาท เมื่อแปรรูปเป็นพลาสติกดองนาแดดเดียว มีราคา กิโลกรัมละ ๒๕๐-๓๐๐ บาท ปัจจุบันมีเกษตรกรเพาะเลี้ยงพลาสติกดองนา ๖๐ ราย จึงเห็นควรส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ดินเปรี้ยวหันมาเลี้ยงพลาสติกดองนาเพื่อสร้างรายได้ ข้าวโพดหวาน เกษตรกรตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง นิยมปลูกข้าวโพดหวานเป็นรายได้เสริมหลังฤดูทำนา โดยข้าวโพดหวานของพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะโดดเด่นกว่าพื้นที่อื่น คือ มีฝักใหญ่ เมล็ดเรียงตัวสวย มีรสชาติหวานมัน อร่อย แต่การเพาะปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรขาดความต่อเนื่อง จึงเป็นอุปสรรคในการยกระดับข้าวโพดหวานของตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง ให้ติดตลาดและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในวงกว้าง จึงเห็นควรส่งเสริมเกษตรกรปลูกข้าวโพดหวานให้ต่อเนื่อง และส่งเสริมมาตรฐาน GAP เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า</p> <p>ลูกหยี เป็นสินค้าบ่งชี้ภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้าอัตลักษณ์ของอำเภอยะรัง โดยวิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านปูลา-ตะเยาะขอ ตำบลแว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี มีการแปรรูปลูกหยี เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่แตกต่างจากท้องตลาด เช่น น้ำลูกหยี น้ำพริกลูกหยี ฯลฯ และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชน “ดงลูกหยี” โดยวิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านปูลาตะเยาะขอ มีความต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์และการตลาดสินค้าลูกหยีแปรรูป ข้าวคุณภาพ ตำบลคอกกระปือ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาปีละ ๒ ครั้ง โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาตามวิถีเดิม ซึ่งมีต้นทุนการผลิตสูง แต่ไม่สามารถเพิ่มผลผลิต</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ให้สูงขึ้นได้ จึงได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งแปลงใหญ่ข้าวเพื่อผลิตข้าวสารคุณภาพเพื่อจำหน่าย เพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน และพึ่งพาตนเองได้</p> <p>ข้าวสังข์หยด กลุ่มเกษตรกรตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี มีการปลูกข้าวเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก โดยกลุ่มมีความต้องการปลูกข้าวสังข์หยดเพื่อจำหน่ายให้กับกลุ่มคนรักสุขภาพ แต่กลุ่มเกษตรกรยังขาดความรู้ที่ถูกต้องในการเพาะปลูกข้าวสังข์หยด การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการพัฒนาคุณภาพ จึงเห็นควรส่งเสริมการปลูกข้าวสังข์หยด และส่งเสริมมาตรฐาน GAP แก่เกษตรกร</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน</p> <p>๒) เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง</p>
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๑. กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จำนวน ๕ แห่ง</p> <p>๒. มูลค่าสินค้าเกษตรของกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕</p>
๖. พื้นที่เป้าหมาย	<p>๑) ตำบลคอกกระบือ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒) ตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี</p> <p>๓) ตำบลระแว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี</p> <p>๔) ตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี</p> <p>๕) ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี</p>
๗. กิจกรรมหลัก	
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ	<p>ส่งเสริมการผลิตข้าวสารคุณภาพเพื่อจำหน่าย</p> <p>๑.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตข้าวครบวงจร การตลาด การเชื่อมโยงตลาด และการรวมกลุ่มเกษตรกร ๕๐ ราย จำนวน ๓ วัน</p> <p>๑.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตข้าวสารคุณภาพเพื่อจำหน่าย เกษตรกร ๕๐ ราย พื้นที่ ๒๐๐ ไร่</p> <p>๑๐๓,๐๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี</p>
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ	<p>ส่งเสริมการผลิตข้าวสังข์หยดคุณภาพดีแบบครบวงจร</p> <p>๒.๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตข้าวสังข์หยดคุณภาพดีแบบครบวงจร เกษตรกร ๓๐ ราย</p> <p>๒.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตข้าวสังข์หยด เกษตรกร ๓๐ ราย พื้นที่ ๓๐ ไร่ จำนวน</p> <p>๒๓๓,๗๕๐ บาท</p> <p>ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี</p>
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ	<p>ส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหวานคุณภาพดี</p> <p>๓.๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกข้าวโพดหวานคุณภาพดี เกษตรกร ๓๐ ราย จำนวน ๖ ครั้ง</p> <p>๓.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตการปลูกข้าวโพดหวาน เกษตรกร ๓๐ ราย พื้นที่ ๓๐ ไร่</p> <p>๒๕๔,๗๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี</p>
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ	<p>เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านปูลาตะเยาะฆอ</p> <p>๔.๑ ขยายช่องทางการตลาดของสินค้า โดยถ่ายทอดความรู้ในการประชาสัมพันธ์สินค้า ๑ ครั้ง และสนับสนุนบรรจุภัณฑ์สินค้า แก่เกษตรกร ๒๐ ราย</p> <p>๔.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการพัฒนากระบวนการผลิตของกลุ่มเพื่อรองรับการขอมาตรฐานออย. ให้แก่เกษตรกร ๑ กลุ่ม</p> <p>๒๒๓,๒๕๐ บาท</p> <p>สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๕</p> <p>งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ</p>	<p>ส่งเสริมการเลี้ยงและแปรรูปปลาสดดอนนา</p> <p>๕.๑ ถ่ายทอดความรู้และสาธิตการแปรรูป เกษตรกร ๓๐ ราย จำนวน ๓ ครั้ง</p> <p>๕.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตการเลี้ยงปลาสดดอนนา แก่เกษตรกร ๑๐ ราย</p> <p>๓๑๐,๔๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี</p>
<p>๘. หน่วยงานดำเนินงาน หน่วยงานร่วม</p>	<p>หน่วยงานหลัก สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>หน่วยงานร่วม ๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี และสำนักงานเกษตรอำเภอ</p> <p>๒) ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี</p> <p>๓) สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี</p>
<p>๙. ระยะเวลาในการ ดำเนินงาน</p>	<p>เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ สิ้นสุด เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘</p>
<p>๑๐. งบประมาณ ๒๕๖๖</p>	<p>๑,๑๓๖,๔๐๐ บาท</p> <p>(หนึ่งล้านหนึ่งแสนสามหมื่นหกพันสี่ร้อยบาทถ้วน)</p>
<p>๑๑. ผลผลิต (output)</p>	<p>กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๕ แห่ง ได้รับการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</p> <p>สินค้าเกษตรสู่เกษตรกรมูลค่าสูง</p>
<p>๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)</p>	<p>สมาชิกกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น</p>

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และเสริมสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาศักยภาพสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่ม ให้มีความเข้มแข็ง
๓. หลักการและเหตุผล	<p>การดำเนินงานที่ผ่านมาภาครัฐโดยกรมประมงได้ใช้มาตรการอย่างเข้มข้นเพื่อที่จะดูแลจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อให้คงอยู่ในระดับรักษาความสมดุลและมีเพิ่มมากขึ้นโดยดำเนินการทั้งการวิจัย การปล่อยเสริมพันธุ์สัตว์น้ำ การจัดสร้างที่อยู่อาศัย รวมถึงการสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำหน้าบ้าน แล้วสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มชาวประมงเข้มแข็ง โดยกรมประมงได้จดทะเบียนองค์กรชุมชนประมงด้านชายฝั่งไปแล้ว จำนวน ๖๒ องค์กร เพื่อให้เกิดสถาบันเกษตรกรที่เข้มแข็ง ดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ได้ และในอนาคตเจ้าหน้าที่ก็ถอนตัวมาเป็นเพียงที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะและเป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วมตามความจำเป็นอย่างต่างๆ ก็จะเป็นเป้าหมายที่สูงสุดในการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดผลิตผลสัตว์น้ำที่มีใช้อย่างยั่งยืนได้</p> <p>ซึ่งทางสำนักงานประมงจังหวัดปัตตานีได้คัดเลือกองค์กรชุมชนประมงด้านชายฝั่งที่เข้มแข็งนำร่อง จำนวน ๒ กลุ่ม คือ ชมรมประมงพื้นบ้านบ้านกำปงบูดี หมู่ที่ ๑ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี และชมรมประมงพื้นบ้านบ้านปากบางตาวา หมู่ที่ ๑ ตำบลบางตาวา อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี เพื่อพัฒนาศักยภาพที่ชุมชนมีอยู่ให้เข้มแข็งยั่งยืนและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้องค์กรชุมชนประมงใกล้เคียงได้ศึกษาแนวทางการจัดการชุมชนประมงที่เข้มแข็งต่อไป</p> <p>ความเร่งด่วน : ในระยะเวลาอันใกล้ ทรัพยากรสัตว์น้ำที่เริ่มมีจำนวนลดน้อยลง จะส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของชาวประมงพื้นบ้าน การสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำโดยการทำกระโจมปลา เนื่องจากวงจรชีวิตของสัตว์น้ำสั้นการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำโดยการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มเติมจะช่วยเร่งทำให้ท้องทะเลมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลทำให้ชาวประมงพื้นบ้านก็จะจับสัตว์น้ำได้เพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ตลอดทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชนจะช่วยให้กลุ่มหรือชุมชนชาวประมงเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยใช้การบริหารในรูปแบบสหกรณ์</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑) เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มองค์กรชุมชนประมงรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์</p> <p>๒) เพื่อสร้างจิตสำนึกและความเข้มแข็งภายในชุมชนในการร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรใต้ท้องทะเล โดยเฉพาะชายฝั่งทะเลหน้าชุมชนชาวประมงพื้นบ้านให้มีปริมาณสัตว์น้ำทะเลเพิ่มมากขึ้นและยั่งยืน</p> <p>๓) เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้กับชุมชนชาวประมงพื้นบ้านที่ทำการประมงในบริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดปัตตานี</p> <p>๔) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรประมงได้อย่างเข้มแข็ง</p>
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๑. สามารถจัดตั้งสหกรณ์เพิ่มขึ้น จำนวน ๒ กลุ่ม</p> <p>๒. ชาวประมงมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร ไม่น้อยกว่า ๘๐%</p>
๖. พื้นที่เป้าหมาย	<p>๑) บ้านกำปงบูดี หมู่ที่ ๑ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒) บ้านปากบางตาวา หมู่ที่ ๑ ตำบลบางตาวา อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี</p>
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<p>๑. อบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งสหกรณ์ จำนวน ๑๐๐ ราย</p> <p>๒. สนับสนุนเครื่องมือประมงถูกกฎหมาย เช่น อวนลอยปู อวนลอยปลา เพื่อจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนจำหน่ายเครื่องมือประมงให้สมาชิก ๒ กลุ่ม</p> <p>๓. จัดทำกระโจมปลาเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำจำนวน ๒ แห่ง</p>

๘. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗
๑๐. งบประมาณ	๒,๙๙๘,๐๐๐ บาท
๑๑. ผลผลิต (Output)	๑. ชาวประมงได้รับองค์ความรู้ด้านการจัดตั้งสหกรณ์ จำนวน ๑๐๐ ราย ๒. แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น จำนวน ๒ แหล่ง
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ๒. การบริหารจัดการผ่านระบบสหกรณ์ จำนวน ๒ ชุมชน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาความเข้มแข็งด้านการใช้น้ำชลประทานของกลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านกุแบสิรา
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการใช้พื้นที่การเกษตรในเขตชลประทาน โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเป็นพี่เลี้ยงการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม
๔. หลักการและเหตุผล	กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และเกษตรกรในพื้นที่ ยังขาดความรู้ ในการให้น้ำชลประทานอย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีการให้น้ำชลประทานสมัยใหม่ และการใช้น้ำชลประทานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้เกิดปัญหาในการเพาะปลูก จึงมีความจำเป็นในสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ นำไปสู่ความเข้มแข็งในการใช้น้ำชลประทานของชุมชน และความยั่งยืนในการใช้น้ำชลประทาน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถใช้เทคโนโลยีการให้น้ำชลประทานที่เหมาะสมแก่พืช ๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตจากการใช้น้ำชลประทานนำไปสู่การเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ๓. เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำ และการพัฒนาสถาบันเกษตรกรในการขับเคลื่อนชุมชนที่เข้มแข็ง ยั่งยืน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทานบ้านกุแบสิรา ต้นแบบจำนวน ๓๐ ราย สามารถใช้น้ำชลประทานเพื่อการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๑๐%
๗. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านกุแบสิรา ตำบลกลอ้า อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
๘. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และถอดบทเรียน
๙. หน่วยดำเนินการ	สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทานที่ ๗ (ปัตตานี)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตั้งแต่ เดือนตุลาคม ๒๕๖๗ ถึง เดือนกันยายน ๒๕๖๘ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)
๑๑. งบประมาณ	๔๙๑,๖๐๐ บาท (สี่แสนเก้าหมื่นหนึ่งพันหกร้อยบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรผู้ใช้น้ำบ้านกุแบสิรา สามารถรวมกลุ่มใช้น้ำเพื่อการผลิตได้อย่างเข้มแข็ง โดยนำองค์ความรู้ และเทคโนโลยีการให้น้ำชลประทานที่เหมาะสมแก่พืชมาปรับใช้
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทานบ้านกุแบสิรา มีรายได้จากผลผลิตเพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการสนับสนุนพัฒนาพื้นที่บ้านกุแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	ระบุแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้อง โดยศึกษาข้อมูลในแผนพัฒนาจังหวัด
๔. หลักการและเหตุผล	<p>เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๔ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ ศูนย์ศิลปาชีพบ้าน ปาตาทิมอ ตำบลตะลุง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ในระหว่างที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประทับทรงงาน ที่ศาลาศูนย์ศิลปาชีพบ้านปาตาทิมอ นั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร สภาพพื้นที่และทรงเยี่ยมราษฎรหมู่บ้านกุแบสิรา หมู่ที่ ๔ ตำบลกอลำ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ทรงได้รับทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในหมู่บ้าน ดังกล่าวฯ ซึ่งพื้นที่บริเวณหมู่บ้านและพื้นที่ทำการเกษตรโดยรอบ มีสภาพน้ำท่วมขัง นาข้าว พืชผัก ได้รับความเสียหายไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ตาม ฤดูกาลและขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้เพื่อการอุปโภค – บริโภค ในการนี้ ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริ กับนายสหัส ปัญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ นายวิศาล ไผตรียีนง วิศวกรใหญ่ที่ปรึกษาวิชาชีพเฉพาะฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันพิจารณาหาทางช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้กับราษฎรบ้านกุแบสิรา โดยขอให้พิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่องเร่งด่วนก่อน พร้อมทั้งศึกษาในภาพรวม เมื่อไปศึกษาในภาพรวมทั้งระบบแล้ว ให้ดูว่าส่วนใดจะแก้ไขอย่างไร และให้แก้ไขไปที่ละส่วนเป็นขั้นตอน จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งระบบ และได้ทรงรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</p> <p>เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสภาพพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำคลองน้ำจืด-คลองแหม อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่เสื่อมโทรมและมีน้ำท่วมขังเกือบทั้งปี ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทานแก่ องคมนตรี เลขาธิการ กปร. อธิบดีกรมชลประทาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้พิจารณาวางโครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมบริเวณลุ่มน้ำคลองน้ำจืด-คลองแหม โดยให้พิจารณาวางโครงการก่อสร้างชุดคลองระบายน้ำและอาคารบังคับน้ำเพื่อระบายน้ำท่วมขังออกจากพื้นที่ และยังสามารถกักเก็บน้ำจืดไว้ให้ราษฎรใช้ทำการเพาะปลูกและอุปโภค-บริโภคตลอดทั้งปี พื้นที่พรุแหม ตั้งอยู่ตำบลบางเก่า และตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑,๐๐๐ ไร่ ซึ่งมีสภาพเป็นพื้นที่พรุเสื่อมโทรม และมีน้ำท่วมขังเกือบตลอดทั้งปี ชุดลอกคลองระบายน้ำและสร้างอาคารบังคับน้ำพร้อมด้วยระบบสูบน้ำ เพื่อช่วยระบายน้ำที่ท่วมขังออกจากพื้นที่ และเก็บกักน้ำจืดไว้ให้ราษฎรทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้เพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณพรุให้สามารถทำการเกษตรหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น และป้องกันน้ำเค็มไม่ให้ไหลเข้าสู่พื้นที่ทำการเกษตร</p> <p>กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนร่วมบูรณาการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งมีภารกิจในเรื่องการแก้ไขปัญหาของดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ลดการใช้ปุ๋ยเคมีทางการเกษตร และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาดินกรด/ดินเปรี้ยว ตลอดจนให้คำแนะนำเรื่องการแก้ไขปัญหาเรื่องดิน</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑) เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและยั่งยืน</p> <p>๒) เพื่อวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓) เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้พอเพียง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๔) เพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะสมต่อการเพาะปลูกมีผลผลิตต่อไร่เพียงพอแก่การบริโภคในครัวเรือน</p> <p>๕) เพื่อลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมในเรื่องเกษตรกรอินทรีย์ลดสารเคมีทางการเกษตร</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>- พื้นที่ได้รับการปรับปรุงดินดีขึ้น สามารถใช้เพื่อการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>- ลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มรายได้</p>
๗. พื้นที่เป้าหมาย	<p>- โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกุแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ม.๔ ต.กอลำอ.ยะรัง จ.ปัตตานี</p> <p>- โครงการพัฒนาพื้นที่พรุแมแฉอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.ปะเสยะวอ,ต.บางเก่า อ.สายบุรี ต.พ้อมิ่ง,ต.น้ำป่อ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี</p>
๘. กิจกรรมหลัก	<p>๑. ส่งเสริม/สนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีในกลุ่มผู้ปลูกพืชผัก/ผลไม้/มะพร้าว/ปาล์มน้ำมัน จำนวน ๑๐๐ ต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกุแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๕๐ ต้น - โครงการพัฒนาพื้นที่พรุแมแฉอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๕๐ ต้น <p>๒. ฝึกอบรมถ่ายทอดให้ความรู้เรื่องปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง จำนวน ๕๐ ราย</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกุแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๒๕ ราย - โครงการพัฒนาพื้นที่พรุแมแฉอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๒๕ ราย
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>๑. ส่งเสริม/สนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีในกลุ่มผู้ปลูกพืชผัก/ผลไม้/มะพร้าว/ปาล์มน้ำมัน จำนวน ๑๐๐ ต้น</p> <p>งบประมาณ ๙๕๐,๐๐๐ บาท</p> <p>สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี</p>
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>๒. ฝึกอบรมถ่ายทอดให้ความรู้เรื่องปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง จำนวน ๕๐ ราย</p> <p>งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท</p> <p>สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี</p>
๙. หน่วยดำเนินการ	สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	เดือนตุลาคม ๒๕๖๗ - เดือนกันยายน ๒๕๖๘
๑๑. งบประมาณ	๙๘๐,๐๐๐ บาท (เก้าแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกุแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพัฒนาพื้นที่พรุแมแฉอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นำปุ๋ยไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการด้านผลผลิตเพิ่มมากขึ้น
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรในโครงการมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และมีรายได้พ้นเกณฑ์ความยากจน (จปฐ.)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาระบบโครงสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๔. หลักการและเหตุผล	<p>จังหวัดปัตตานีมีความประสงค์จะเสนอโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘) และขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยโครงการที่เสนอจะต้องมีลักษณะ ดังนี้</p> <p>(๑) โครงการจะต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติด้านความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ นโยบายของรัฐบาล แผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่าง ๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจาก ครม. แล้ว ข้อเสนอของ นายกรัฐมนตรี ทิศทางการพัฒนาภาค ศักยภาพและปัญหา/ความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ รวมทั้ง สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดปัตตานี ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๕)</p> <p>(๒) โครงการต้องมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับห่วงโซ่คุณค่าของแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในลักษณะต้นทาง กลางทาง และปลายทาง (Value Chain) เพื่อแก้ไขปัญหาในจังหวัดและกลุ่มจังหวัดอย่างยั่งยืน หรือสร้างคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์และพัฒนาศักยภาพของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด</p> <p>(๓) โครงการต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายประชาชนที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ ผู้ที่ตกเกณฑ์ข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) หรือข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นต้น</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งน้ำ เกษตรกรสามารถรับน้ำเพื่อการเกษตรได้อย่างทั่วถึง</p> <p>๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ สามารถระบายน้ำ ในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ลดปัญหาน้ำท่วมขัง</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ราษฎรในเขตตำบลบุโละบุโย และพื้นที่ใกล้เคียง ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑,๓๕๐ ไร่ ๒๔๐ ครัวเรือน
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ตำบลบุโละบุโย อำเภอหนองจิก ตำบลปานัน อำเภอมายอ ตำบลเมาะมาวี อำเภอยะรัง และ ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
๘. กิจกรรมหลัก	งานเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำข้างคลองส่งน้ำ Lat ๑๒.๐R-๘.๒R</p> <p>๗,๘๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี</p> <p>-</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำข้างคลองส่งน้ำ Lat ๒.๗L-๐.๑L-๓.๒L (บ้านม่วงหวาน) ๗๐๐,๐๐๐ บาท โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี -
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำข้างคลองส่งน้ำ RMC (บ้านม่วงหมัง) ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี -
๘.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำข้างคลองส่งน้ำ Lat ๔.๔ R ๘,๒๐๐,๐๐๐ บาท โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี -
๙. หน่วยดำเนินการ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘
๑๑. งบประมาณ	๑๘,๔๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมที่ ๑ พื้นที่ที่สามารถเก็บกักน้ำได้ ๒๘๖,๐๐๐ ลบ.ม. กิจกรรมที่ ๒ พื้นที่ที่สามารถเก็บกักน้ำได้ ๒๕,๗๐๐ ลบ.ม. กิจกรรมที่ ๓ พื้นที่ที่สามารถเก็บกักน้ำได้ ๖๕,๐๐๐ ลบ.ม. กิจกรรมที่ ๔ พื้นที่ที่สามารถเก็บกักน้ำได้ ๓๕๐,๐๐๐ ลบ.ม.
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. พัฒนาพื้นที่การเกษตรในตำบลบุโละบุโย อำเภอนงนุช ตำบลปานัน อำเภอมายอ ตำบลเมาะมาวี อำเภอยะรัง และ ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จำนวน ๑,๓๕๐ ไร่ ๒๔๐ ครัวเรือน ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเศรษฐกิจที่ดี มีความเป็นอยู่ดีอย่างยั่งยืน ๒. เกษตรกรสามารถบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรได้อย่างเพียงพอ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน
๓. หลักการและเหตุผล	<p>จากสถานการณ์วิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงในทุกมิติ โดยเฉพาะวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) และแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากวิกฤตที่เกิดจากปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้ง ทำให้การลงทุนจากภาคเอกชนเกิดการชะลอตัว หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ซึ่งจังหวัดได้แก้ไขปัญหามาให้แก่ประชาชนตรงแนวทางของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based) โดยการขับเคลื่อนแนวทาง การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Development Zone : SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) โดยภาครัฐจะสนับสนุนการจ้างงาน โครงสร้างพื้นฐาน วัสดุอุปกรณ์พื้นฐาน อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ที่จำเป็น ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ภาควิชาการในพื้นที่ร่วมพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ ต่อยอดด้วยงานวิจัยและนวัตกรรมที่เหมาะสม โดยภาคเอกชนร่วมสนับสนุนกับการบริหารโครงการ วางแผน พัฒนาและต่อยอดผลผลิตต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเจริญสู่ภูมิภาค โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา พื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยพิบัติซ้ำซาก และใช้โอกาสจากภาคแรงงานที่มีทักษะและศักยภาพที่ประสบกับปัญหาการเลิกจ้างจากสถานการณ์โควิด ๑๙ ที่กลับถดถอย เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการให้ความรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงหรือทฤษฎีใหม่ ควบคู่กับการศึกษาถึงรากเหง้าภูมิปัญญาดั้งเดิม และเพิ่มพูนด้วยชุดความรู้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาในพื้นที่และภูมิสังคม เพื่อพัฒนาและยกระดับเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ เพื่อขจัดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งเป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ สอดรับและรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)</p> <p>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ด้านการเกษตร กำหนดแนวทาง มาตรการ หรือกลไกการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๙ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ ภายใต้แนวคิด BCG Model สามารถนำมาดำเนินการสู่การปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดปัตตานีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี จึงร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ในพื้นที่ สปก. จังหวัดปัตตานีขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาและส่งเสริมอาชีพและแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชนพื้นที่ต่อไป</p> <p>ความเร่งด่วน : เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ซึ่งพัฒนาควบคู่กับการเสริมความมั่นคง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในแนวทาง การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและลดมวลชนเครือข่ายของกลุ่มที่ต่อต้านรัฐที่ก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อเสริมสร้างพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะทางการเกษตรให้กับเกษตรกร มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนแนวความคิดการทำเกษตรยุคใหม่และการเกษตรผสมผสานให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับแนวคิด BCG Model
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>กลุ่มเป้าหมาย :</p> <p>๑) กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน จำนวน ๓๔ ราย ๓๔ แปลง เนื้อที่ ๑๖๖ ไร่</p> <p>๒) กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ ๒๗ ราย ๒๗ แปลง เนื้อที่ ๑๗๔ ไร่</p> <p>๓) กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบคันทนาใหญ่ จำนวน ๓๓ ราย ๓๓ แปลง เนื้อที่ ๘๑ ไร่</p> <p>ตัวชี้วัด : เติบโตปริมาณ : ร้อยละ ๖๐ ของจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ ๕ ของรายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ</p> <p>เชิงคุณภาพ : ร้อยละ ๗๐ ของความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ</p>
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ตำบลบุโละบุโย และตำบลคลองตันหยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เนื้อที่ดำเนินการ ๕๒๒ ไร่ (ตำบลบุโละบุโย เนื้อที่ ๔๘๒ ไร่ และตำบลคลองตันหยง เนื้อที่ ๔๐ ไร่) (เป็นที่ดินในความรับผิดชอบของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี)
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<p>๑. กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน</p> <p>๒. กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>๓. กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบปรับคันทนาใหญ่</p>
๘. หน่วยดำเนินการ	<p>หลัก : ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี</p> <p>ร่วม : ๑. สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี</p> <p>๒. สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี</p> <p>สนับสนุน :</p> <p>๑. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒. โครงการชลประทานปัตตานี</p> <p>๓. สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี</p> <p>๔. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ปัตตานี</p> <p>๕. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปัตตานี</p>
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗
๑๐. งบประมาณ	๑,๘๕๐,๘๘๐ บาท (หนึ่งล้านแปดแสนห้าร้อยแปดสิบบาทถ้วน)
๑๑. ผลผลิต (Output)	<p>๑. สามารถพัฒนาและส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการบรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ เป็นไปตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล</p> <p>๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น</p>
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	<p>๑. สามารถพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะทางการเกษตรให้กับเกษตรกร โดยการปรับเปลี่ยนแนวความคิดการทำเกษตรยุคใหม่และทำการเกษตรผสมผสานมากยิ่งขึ้น</p> <p>๒. สามารถพัฒนาอาชีพของเกษตรกรให้มีความมั่นคงได้</p>

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย
๓. หลักการและเหตุผล	<p>จากความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แนวทาง สงวนรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการเติบโตอย่างยั่งยืน แนวทาง การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจทะเล ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวทาง การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความสอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการผลิตของภาคและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ แนวทาง จัดสร้างแหล่งอนุบาล สัตว์น้ำวัยอ่อนเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ</p> <p>จังหวัดปัตตานี มีความยาวชายฝั่งทะเล ประมาณ ๑๔๐ กิโลเมตร มีเรือประมงทั้งประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้านมากกว่า ๔,๐๐๐ ลำ จากข้อมูลในปี ๒๕๖๒ มีผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้จากทะเล ประมาณ ๖๑,๙๙๗.๕ ตัน มูลค่า ๒,๗๒๗.๑ ล้านบาท ซึ่งยังไม่เพียงพอสำหรับผู้บริโภคที่มีจำนวนมากขึ้นและเพื่อการจำหน่าย ในการสร้างความ มั่งคั่ง ยั่งยืน แก่ผู้ประกอบการอาชีพประมง โดยเฉพาะผู้ประกอบการภาคประมงพื้นบ้านและแรงงานมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕,๖๐๐ คน ที่ทำการประมงบริเวณชายฝั่งและได้รับความเดือดร้อนจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่งประกอบกับพื้นที่ทะเลอ่าวไทยตอนล่างแหล่งปะการังธรรมชาติหรือเกาะแก่งแหล่งที่หลบภัยวางไข่และที่อยู่อาศัย ของสัตว์น้ำมีน้อย ดังนั้นทำให้ชาวประมงประสบปัญหาจับสัตว์น้ำได้น้อยลง ส่งผลให้มีรายได้ลดน้อยลงคุณภาพชีวิตตกต่ำ การนำเรือประมงพื้นบ้านออกไปหาสัตว์น้ำก็ต้องออกไปไกลโดยไม่มีจุดหมายที่แน่นอนทำให้สิ้นเปลืองน้ำมันและเวลา ดังนั้นการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลยังคงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการฟื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ และยั่งยืน นอกจากนี้เป็นการสนองงานตามพระราชเสาวนีย์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้ดำเนินการช่วยเหลือชาวประมงขนาดเล็กที่ประสบความเดือดร้อนจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่ง ตามโครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ โครงการการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลหรือปะการังเทียม จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำตามแนวชายฝั่งทะเลของจังหวัดปัตตานี ให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ชาวประมงมีรายได้จากการจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น และสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของชาวประมงและประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น อีกทั้งเพื่อรองรับและสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)</p>

๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑) เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยประชาชนในพื้นที่ที่ประสบความเดือดร้อนจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่งทะเล</p> <p>๒) เพื่อฟื้นฟูและเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มแหล่งและพื้นที่ทำการประมงตามแนวชายฝั่งจังหวัดปัตตานี</p> <p>๓) เพื่อสงวนแหล่งทำการประมงชายฝั่งสำหรับเรือประมงพื้นบ้านขนาดเล็ก และป้องกันเครื่องมือทำการประมงที่มีอัตรทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น อวนลาก</p> <p>๔) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน</p> <p>๕) เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล เช่น กีฬาดำน้ำ, กีฬาตกปลา</p>
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๑. จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล จำนวน ๓ แห่ง</p> <p>๒. ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวนร้อยละ ๕</p>
๖. พื้นที่เป้าหมาย	<p>๑) ทะเลพื้นที่ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒) ทะเลพื้นที่ตำบลบ้านน้ำบ่อ อำเภอยะนงระ จังหวัดปัตตานี</p> <p>๓) ทะเลพื้นที่ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี</p>
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล จำนวน ๓ แห่งๆละ ๑,๐๐๐ แห่ง โดยใช้แท่งคอนกรีต ขนาด ๑.๕ x ๑.๕ x ๑.๕ เมตร จำนวน ๓,๐๐๐ แห่ง
๘. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ	๒๑,๓๕๖,๐๐๐ บาท
๑๑. ผลผลิต (Output)	<p>๑. มีแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเพิ่มขึ้น จำนวน ๓ แห่ง</p> <p>๒. ผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้น</p>
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	<p>๑. เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง</p> <p>๒. ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มแหล่งและพื้นที่ทำการประมงตามแนวชายฝั่งจังหวัดปัตตานี</p> <p>๓. สงวนแหล่งทำการประมงชายฝั่งสำหรับเรือประมงพื้นบ้านขนาดเล็ก และป้องกันเครื่องมือทำการประมงที่มีอัตรทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น อวนลาก</p> <p>๔. ชาวประมงพื้นบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำการประมง</p>